

V vseh prodajalnah z živili:

- jabolčni sok **FRUCTAL 1/1** po ceni 98,40 sit
- pralni prašek **OMO, 3 kg**, po ceni 745,40 sit
- kmečki pršut **KRAS Sežana, VP 0,5 do 1 kg**, po ceni 2.772,40 sit
- toaletni robčki **10/1 PALOMA** po ceni 149,10 sit
- cvetlični med **MEDEX, 900 gr.**, po ceni 632,00 sit

ISSN 0416-2242

9 770416 224000
vaš četrtkov prijatelj

DOLENJSKI LIST

ILEGALCI "SPRAVLJENI" V GARAŽI

BOJANCJI - V četrtek, 25. septembra, so hoteli policisti na podlagi odredbe okrajnega sodišča v Črnomlju opraviti hišno preiskavo pri B. K. iz Bojancev. Ker ni bilo nikogar doma, so policisti domače iskali okoli hiše. Ko so bili na dvorišču, je neznanec odprl vrata garaže, v njej pa je bilo 12 ilegalcev iz Egipta in Bangladeša. Ti so prišli v Slovenijo istega dne v bližini Podklanca pri Vinici. Ker so morali prebroditi Kolpo, so bili še vsi mokri. Policisti še zbirajo obvestila in ugotavljajo, kdo jim je pomagal pri ilegalnem prestopu.

BAN V POLFINALU

NOVO MESTO - V finalu regijskih prvenstev v tenisu za igralce do 12. leta so v Portorožu od igralcev novomeške Krke nastopili trije dečki in dve deklici. Igor Ban se je uvrstil v polfinale. Nejc Župevec v četrtfinale, 10-letni Matic Antončič je izpadel v prvem kolu, medtem ko sta Katja Bec in Kaja Vukšinić prišli do drugega kola.

Boj za preživetje se je začel

V Fari je v soboto Kostelsko društvo pripravilo prireditev "Za Kostel", na kateri je sodelovalo več politikov, poslancev državnega zbora in strankarskih prvakov

FARA - Pred tremi meseci ustanovljeno Kostelsko društvo je v soboto v dvorani OŠ Fara pripravilo prireditev, ki so jo poimenovali "Za Kostel". Med vidnejšimi predstavniki slovenskega političnega življenja so se prireditve, na kateri se je zbralo preko 300 ljudi, udeležili tudi državni poslanci: Bogomir Špiletič, Lojze Peterle, Pavle Rupar in Jan-ko Veber.

Namen prireditve je bil predstaviti delo KS Kostel in Kostelskega društva ter opozoriti na resno pripravljenost Kostelcev, da ustanovijo svojo občino. O tem sta zbranim, med katerimi sta bila tudi predsednik DS Tone Peršak in sekretar SDSS Tone Krkovič, spregovorila predsednik KS Franc Vršnik in predsednik Kostelskega društva dr. Jože Jurkovič. Slednji je poudaril, da podpirajo vse napore, da bi zagotovili podlago za nadaljnji obstoj Kostela. Domačini jo vidijo v ustanovitvi samostojne občine, zato so vsi napore društva usmerjeni v to, da bi tudi ta demografsko ogroženi obmejni predel Slovenije, kot je dejal Jurkovič, "postal ustrezno razvojno podprt s strani države".

Kostelci utemeljujejo upravičenost svoje zahteve po samostojnosti tudi s primerom sosednje osilniške občine in tem, da je Kostel nekoč že bil občina. Da ima

veliko možnosti, to ponovno postati, pa so jim zagotovili tudi na prireditvi prisotni državni poslanci, ki so ravno na parlamentarni seji dan poprej, kot je povedal Bogomir Špiletič, zavrnil predlog, da bi ustanovili samo 20 novih občin.

Prireditve, na kateri so nastopili Prifarski muzikanti, igralec Radko Polič - Rac ter Vasilij - Vasko Polič z recitalom v spremljavi Matije Krkoviča na harmoniki, je dr. Jurkovič sklenil z ugotovitvijo, da se je boj za preživetje Kostela začel.

M. LESKOVŠEK-SVETE

"ZA KOSTEL" - Na prireditvi, ki jo je pripravilo Kostelsko društvo, je nastopil tudi slovenski igralec Radko Polič - Rac.

TRIMO MED NAJVEČJIMI - Plošče, ki jih bodo pod blagovno znamko Trimoterm prodajali tudi na tujem bodo lažje tržili tudi zavoljo novega dizajna, prožnejši bodo do kupcev pri izpolnjevanju njihovih zahtev, krajši bodo roki dobav in s tem seveda tudi gradnje. V Trimu računajo, da bodo letošnje poslovno leto spet uspešno zaključili. Svojih izdelkov naj bi prodali za več kot 60 milijonov mark, približno polovico od tega v tujino, največ pa v Nemčijo, Rusijo in države Cefte. Na posnetku: direktorica Trima Tatjana Fink v družbi z uglednima menedžerjema, Bernardom Coursatom iz Revoza in Milošem Kovačičem iz Krke, ter državnim sekretarjem za industrijo Borisom Suštarjem med ogledom nove linije. (Foto: P. Perc)

Trimo razvil najsodobnejše plošče

Lahkih ognjevarnih gradbenih plošč bodo na novi liniji lahko izdelali celo 1 milijon m²! - Naložba 1,4 milijona tolarjev, največja v zgodovini podjetja

TREBNJE - Direktorica Trima, Tatjana Fink (MBA) in državni sekretar za industrijo dr. Boris Suštar sta pretekli petek, potem ko se je Finkova v prazničnem razpoloženju pred proizvodno dvorano, v kateri je našla streho nova proizvodna linija lahkih ognjeodpornih plošč gradbenih plošč, zahvalila sodelavcem in večjim kupcem, simbolično prerezala trak in tako povabila na ogled največje enkratne naložbe v vsaj 36-letni zgodovini Trima, vredne skoraj 1,4 milijarde tolarjev.

V 428-članskem kolektivu so posebej ponosni, ker je nova, sodobna avtomatizirana linija plod razvoja domačih Trimovih strokovnjakov in da to pomeni največji dosežek na področju podobnih tehnologij v svetu. S postavitvijo nove linije zagotavlja Trimo tudi spremembe v industrijski kulturi samega podjetja, zagotavlja boljše delovne razmere in okolju prijazne izdelke. Proizvodni proces je računalniško podprt tudi z videonadzorom, opremo pa je dobavila ugledna nemška tvrdka Sempelkamp.

Prav to, da nova proizvodna linija zagotavlja ekološko prijazen

proizvod, je bil razlog, da je ta prizadevanja s milijonom dolarjev nepovratnih sredstev podprla tudi Svetovna banka, in sicer v okviru slovenskega projekta za zniževanje freonov v zraku. V ta projekt je vključenih le 6 uglednih slovenskih podjetij, med njimi tudi Krka.

Ta prispevek EKO sklada SB pomeni v tako veliki naložbi desetine vrednosti, 55 odstotkov potrebne denarja je prispeval Trimo sam, ostalo pa predstavlja dolgoročno posojilo. Novih lahkih gradbenih plošč z izolacijo iz mineralne volne, namenjene za strehe, fasade, stropove in predelne stene, bodo lahko izdelali za tretjino več, letno bo to kar milijon kvadratnih metrov, kar uvršča Trimo med največje tovrstne

Martin Strel je povezal Afriko in Evropo

Po Rokavskem prelivu plaval še med Qelibio in Pantelerijo

PANTELERIJA - Mokronoški vztrajnostni plavalec Martin Strel je letos dosegel še en velik uspeh. Potem ko je julija kot prvi Slovenec v zgodovini in do sedaj preplaval Rokavski preliv, je v petek v tunizijskem mestu Qelibia zaplaval v Sredozemsko morje in kot prvi zemljan plavalno povezal Afriko in Evropo. 29 ur, 25 minut in 57 sekund kasneje se je po 86 km namreč dotaknil pomola na italijanskem otočku Pantelerija, kar je do sedaj neuspešno poskušalo šest vztrajnostnih plavalcev.

Martinu je šlo tokrat na roko tudi vreme. Najprej so morali štart zaradi slabega vremena prestaviti za en dan, potem pa je dočakal za to območje nepojmljivo mirno morje. Martinov uspeh ima mednarodne razsežnosti, saj so bili tokrat organizatorji njegovega plavanja izključno Italijani, nehote pa je dobil podvig tudi politično razsežnost. Več o tem na športnih straneh.

I. V.

PADLA POD TRAKTOR

KRŠKO - 44-letni Franc P. z Lomnega je šel v petek, 26. septembra, popoldne s sinom Vitkom v gozd pripravljat drva za zimo. Sin in sosed sta v gozdu podirala gabrova drevesa, 49-letni Anton R. pa je drva vozil domov. Ko je prišel ponovno po drva, je pri obračanju na koncu gozdne poti zapeljal na rob poti, zaradi česar je traktor zdrsil nazdol ter se prevrnil. Pri tem je pod traktor najprej padel voznik Franc, nato pa še njegov sin. Traktor se je nato prevrnil po pobočju nazdol in se ustavil po 26 metrih med drevesi, prevrtnen na bok. Poškodovanca so odpeljali v brežiško bolnišnico.

proizvajalce v Evropi.

P. PERC

T. G.

Učenje za vse življenje

Svet se strahovito hitro spreminja, razmere za ljudi silijo, da si še pridobijo znanje, pa naj bo še tako veliko, povečujejo in dopolnjujejo z novim. Le tako so kos zahtevam časa in, kot je dandanes še bolj jasno kot poprej, tudi konkurenčni na vse bolj zahtevnem trgu delovne sile. Nič ne pomaga: učiti se je treba vse življenje! Uresničevanje tega temeljnega spoznanja pa ne zadeva le posameznika, ampak družbo v celoti, saj je znanje edino resnično zagotovilo napredka. To je med drugim vodilo Evropsko skupnost, kamor Slovenci poželjivo pogledujemo in upamo, da bomo prej ali slej tudi njeni člani, da je lansko leto razglasila za leto vseživljenjskega učenja, vsakoletne tedne, posvečene temu, pa poznajo v več državah.

V tem pogledu Slovenci nismo narod zamudnikov. Andraškoški center Slovenije je že lani pridružil Slovenijo tem državam, ko je pripravil prvi teden vseživljenjskega učenja pri nas. Letos prav te dni ponovno poteka, pestrejši in bogatejši, s 700 prireditvami in več kot 130 izvajalci, ter prvič tudi pod pokroviteljstvom slovenske vlade, kar se, upajmo, ne bo končalo le s simbolično prisotnostjo in zgolj z moralno podporo pri nadaljnjem razvijanju in uveljavljanju koncepta učenja za vse življenje pri nas. Slovenija mora postati učeča se država še toliko bolj, ker se s sedanjno strukturo izobrazbe prebivalstva ne moremo postavljati pred svetom, vsaj pred tistim ne, v katerega menimo, da spada-mo.

MILAN MARKEL

Berite danes

stran 2:

• **Maline se niso "zgodile" naključno**

stran 5:

• **Za kakšno ceno do nove šole**

stran 9:

• **Obeta se odlična vinska letina**

stran 10:

• **Zasluzi si pomembnejše mesto**

stran 11:

• **Hiša končno pripada Novomeščanu**

stran 19:

• **Zagrožene visoke kazni za prekrške**

stran 21:

• **Okno v novomeško prazgodovino**

Gobarjenje z omejitvami

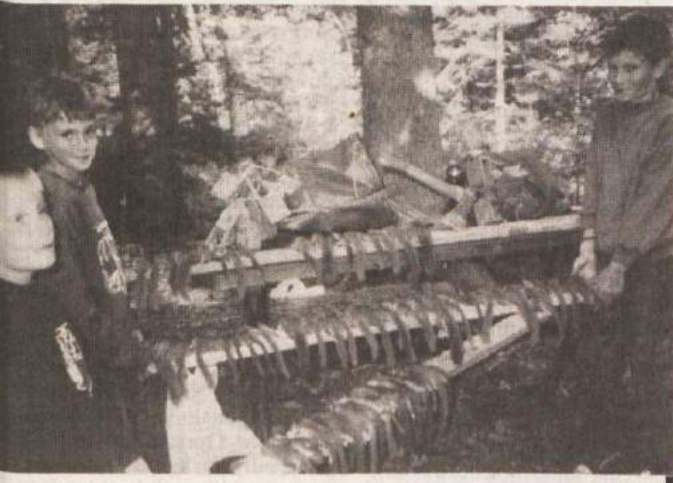
Tudi pri nabiranju gob veljajo pravila

Gobarji sicer to poletje in jesen niso ravno navdušeni nad količino gob, ki jim jih je letošnjo sezono namenila narava, kljub temu pa velja opozorilo, da še vedno velja poostren nadzor nad prometom z gobji. Da bi preprečili masovno nabiranje gob in s tem zaščitili to naše naravno bogastvo, bodo pristojne službe v času jesenske gobarske sezone poostrele nadzor nad prometom z gobji. Poostren nadzor in ustrezno ukrepanje bosta namenjena zlasti odkrivanju in preprečevanju nezakonite trgovanje z glivami ter nezakonitemu iznosu tega naravnega bogastva iz Slovenije. Za kršitelje uredbe so predvidene denarne kazni: najmanj 10 tisočakov za posameznike in najmanj 500 tisočakov za podjetja.

Sicer pa je v Sloveniji prepovedano nabirati kar 70 vrst gob, med njimi so na primer karželj, votloglavi gobanček, črni gobanovec, žolta trobenta, dišeči, preprosti, žolti, kraljevi in teški goban, vse vrste gomoljev in druge. Posameznik lahko dnevno nabere le dva kilograma gob, z izjemo storovk, ki jih lahko nabere največ pet kilogramov. Pri nabiranju gob je prepovedana uporaba vseh priprav, ki lahko poškodujejo rastišče ali podgobje. Nabrane gobe morate grobo očistiti že na rastišču, prenašate pa jih lahko le v trdni embalaži, ki omogoča širjenje spor.

DRUŽI JIH VESELJE DO PETJA - Vokalno-instrumentalna skupina Zarja in Sonce je letos dopolnila četrto leto, odkar pod prizadevnim vodstvom Irene Rešeta prepeva in nastopa. V tem času se je v skupino vključilo več kot pedeset otrok šmihelske župnije, opravili so precej nastopov in posneli tudi kaseto. Četrto obletnico so počastili s koncertom, ki je bil v soboto, 27. septembra, na predvečer birne, v šmihelski župnijski cerkvi. Letošnji gost skupine na koncertu je bil Senčurški dekliški kvartet. (Foto: MiM)

DOBER ZAČETEK POLŠKEGA LOVA - Toplota sobotna noč je privabila v ribniško Veliko in Malo goro veliko polharjev, ki so bili več kot zadovoljni s plenom. Čeprav je sprva kazalo, da bo zaradi slabšega pridelka gozdnih sadežev teh majhnih kožuharjev manj kot sicer, so bile ponekod že ob desetih zvečer škatele polne. Pri drugem pobiranju opolnoči je število naraščalo, zjutraj, po neprespani noči ob ognju in jedachi ter pijači, so Urban, Jože, Roman in Dušan imeli na mizi kar 70 polhov. (Foto: Milan Glavonjič)

VREME

Do konca tedna bo deloma jasno in nekoliko hladnejše vreme.

DOLENJSKI LIST
vaš četrtkov prijatelj

Z delnicami in brez njih

Pred leti so nekateri predavatelji v želji, da bi bili kar najbolj praktični, razumljivi in blizu ljudskim množicam...

Na vprašanje, kaj je uspešno vključevanje v finančne tokove, odgovarja skoraj vsakdo po svoje. Od uspešnosti tega vklapljanja v denarniško dogajanje je odvisno tudi, koliko si bo kdo zagotovil kapitala in koliko se bo le-ta sčasoma povečal.

MATEJA JAZBEC, samostojna svetovalka v GZS Območni zbornici Posavje: "Delničarstvo in podobne zadeve sicer poznam, ekspert za to pa nisem. Delničarstvo je pametna zadeva z vidika pridobivanja kapitala..."

MARTIN GRAMC, svetnik v občinskem svetu Brežice, doma v Gazicah pri Cerkljah ob Krki: "V kmetijstvu, ki z državo vred hiti v zahodno Evropo, ni možnosti za vlaganje kapitala v delnice."

IVAN ČERNJAK, upokojenec s Sinjega vrha: "Že v Nemčiji sem bil pred leti delničar, zato me delničarstvo zanima, predvsem pa, kako bodo certificirati postali delnice."

ALENKA MISJA, kustodinja v Belokranjskem muzeju v Metliki: "V glavnem gredo vsa dogajanja v zvezi z delnicami mimo mene. Res imam nekaj delnic pri Petrolu in Kmečki družbi..."

BERTA ŽIČKAR, upokojena učiteljica iz Sevnice: "O kakšnih finančnih transakcijah na slovenski borzi nisem niti razmišljala, ker bi bile to z učiteljsko plačo oziroma pokojnino lahko le sanje."

PAVEL GROZNIK, sekretar družbe Maximarket, Ljubljana, diplomirani pravnik, iz Višnje Gore: "Sam niti nimam možnosti za kakšne borzne spekulacije, saj za to nimam niti denarja ne kaj dosti afinitete."

JOŽE BOJANC, uslužbenec Krke iz Novega mesta: "Moja generacija ni vajena delnic in vrednostnih papirjev. Edino, kar smo mi prej poznali, je bila kuverta s plačo in hranilna knjižica."

ANDREJA MLEKUŽ, logopedinja iz Kočevja: "Sodobno finančno poslovanje z obveznicami, delnicami in vrednostnimi papirji pri nas še ni dovolj utečeno. Ljudje borzno poslovanje zelo slabo poznajo..."

Država in občina pozabili na Črnotokarje?

Župan Janez Novak obljubil rešitev

ČRNI POTOK - Težave, ki jih imajo prebivalci Črnega Potoka in še nekaj zaselkov ob Cabranci, niso od danes, stanje pa se je drastično poslabšalo...

V soboto, 27. septembra, so vaščani sklicali sestanek, katerega sta se udeležila tudi župan občine Janez Novak in Viljem Vesel, ki ima v okviru občine na skrbi te zadeve.

Najbolj žulijo ceste

Težave bodo zaradi pomanjkanja denarja reševali postopno

LOŠKI POTOK - V septembru je kar nekaj vaških skupnosti sklicalo zbere krajanov, kjer so govorili o načrtih za prihodnje leto. Potrebe so podobne v vseh skupnostih, prednjačijo pa asfalt, kanalizacija, javna razsvetljava, vodovod, vzdrževanje gozdnih poti...

V naselju Retje, ki je največja vas v občini, je bilo na zboru krajanov največ pozornosti namenjene gradnji ceste proti Ložu, kjer so dela v teh dneh v polnem zamahu in bo cesta kmalu dobila prve kilometre asfalta.

Vaščane še vedno teži več problemov, ki se vlečejo že leta in se bodo očitno še vlekli: cesta Hrib-Retje, cestna signalizacija, javna razsvetljava, vodovod, ki pušča, in kanalizacija. Problem nevdrževanih poti je skušal pojasniti občinski svetnik in član vaškega odbora Ivan Anzeljc, ki je menil, da država nima sistemskih načrtov za podobne probleme...

A. KOŠMERL

KRKINI REHABILITACIJSKI DNEVI - Slovensko zdravniško društvo je s Krko Zdravilišči že tretjič pripravilo Krkine rehabilitacijske dneve. Tokrat so bili zadnji petek in sobota na Otočcu...

Maline se niso "zgodile" naključno

Črnomaljski in metliški svetniki prepričani, da grosupeljski način romskega reševanja ni pravi - V Malinah dežurstva, ker ne zaupajo nikomur, Romov pa v vas ne bodo pustili

ČRNOMELJ, METLIKA, MALINE - Dogodki, ki jih je sprožila napovedana preselitev Romov iz grosupeljske občine v belokranjske Maline pri Semiču, so bili medijsko zelo odzivni, razburili pa so tudi številne Belokranjce.

Črnomaljski so menili, da način, ki ga je izbrala grosupeljska občina za reševanje romske problematike, ni pravi. Romski vprašanja naj bi reševali hkrati v vseh občinah, kjer živijo Romi, pri tem pa naj bi pomagala tudi država.

na Uradu vlade RS za narodnosti v Ljubljani. Menili so, da so sprejeti dogovori preveč deklarativni in polni floskul. Obsodili so početje bogatejše občine, ki romsko vprašanje rešuje tako, da Rome pošilja na revni jug. Kot vse kaže, se Maline tokrat niso "zgodile" slučajno, saj je prav grosupeljska občina pred dvema letoma že kupila hišo na Vrčicah pri Semiču, kamor je naselila 14 Romov.

V Malinah so prebivalci sicer umaknili vaške straže in tudi poklicnih varnostnikov ni več. Vendar pa pravijo, da nikomur ne zaupajo in tudi tega, da do 10. oktobra velja moratorij na preselitev Romov v njihovo vas, ne verjamejo. Zato so v stalni pri-

SPORNA HIŠA - Hiša v Malinah št. 5, ki zaradi napovedanih novih stanovalcev Malinčanom ne da spati že od začetka septembra, je ograjena s plankami. Prav tako so zabita glavna vrata, na njih pa napis: "Pozor, mine!"

pravljeneosti in imajo dežurstva. Vendar pravijo, da ne priznavajo nikakršnega moratorija in da tudi po omenjenem datumu ne bodo pustili Romov v vas. Ne predstavljajo si, kako bi sploh lahko živeli v sožitju z njimi, ko pa so v časopisu prebrali, da jim Romi že sedaj grozijo, da bodo, če se jim kaj zgodi, vse vaščane postrelili, hiše pa polili z bencinom in zažgali. Tudi zaradi tega vaščani vztrajajo pri svojem, hkrati pa se zavedajo, da bi, če bi popustili, Maline lahko postale vzorec

M. BEZEK-JAKŠE

V LONČARSKI DELAVNICI - Udeleženci etnoloških počitnic z naslovom "od antičnega vrča do majolike" bodo imeli tudi lončarsko delavnico pri znanem lončarju Stanku Pungercarju z Grače pri Sentejnerju.

Počitnice s kulturno vsebino

Novi programi Krkinih Zdravilišč v sodelovanju z Dolenjskim muzejem

OTOČEC - Ob svetovnem dnevu turizma 27. septembru so Krkina Zdravilišča predstavila nove programe počitnic z arheološko, etnološko in kulturnozgodovinsko vsebino, ki so jih pripravili v sodelovanju z Dolenjskim muzejem, s katerim ta Krkina firma tudi sicer dobro sodeluje in je skupaj z maticeno družbo Krko, tovarno zdravil, pomemben sponzor njegove redne razstavne dejavnosti muzeja.

"Dosedanje dobro sodelovanje z Dolenjskim muzejem želimo nadgraditi z novimi turističnimi produkti. Osnovni namen novih programov je povečati obisk tako v Dolenjskem muzeju kot v naših hotelih na Otočcu," pravi Vlado Petrovič, direktor Krkinih Zdravilišč. Udeležencem teh programov - gre za tri- in petdnevne programe oziroma počitnice z etnološko in kulturnozgodovinsko vsebino - bodo podrobneje predstavili ne samo razstavne eksponate v muzeju, ampak tudi delo na terenu in prizadevanja za ohranitev ljudskega izročila; etnološki programi vključujejo tudi delavnice, v katerih se bodo udeleženci učili lončarjenja, tkanja na statvah, izdelovanja značilnih belokranjskih vezenin in še česa. Prvi, tri-dnevni program je Arheološka razstava Kapitelska njiva, tekel pa bo od letošnjega decembra do

aprila prihodnje leto; drugi, petdnevni program vsebuje ogled iste razstave, muzeja, ogled krajev izkopavanj in sodelovanje pri delu arheologov; ene petdnevne počitnice bodo obiskovalce popeljale "od antičnega vrča do majolike", druge pa "od lanu do platna in zlahtnih vezenin". "Pričakujemo zahtevnejše goste iz sosednjih držav, kjer se za

take programe močno zanimajo zlasti zgodovinska društva in klubi ljubiteljev stare zgodovine, katerih člani gredo v desetisočje; v zahodni Evropi se s tako ponudbo ukvarjajo specializirane turistične agencije. Računamo pa tudi na odziv domačih gostov, ki pa ga bo gotovo potrebno še spodbuditi. Zavedamo se, da bodo prav zadovoljni udeleženci teh programov najdragocenejši promotorji naše kulturne dediščine, in smo prepričani, da turizem in kultura ne samo da lahko hodita skupaj, ampak da je to nujno," pravi Petrovič.

A. B.

Mariborsko pismo

"Štihova puščava"

500 podjetjem grozi stečaj - Na protest 1.100 Mariborčanov

MARIBOR - V teh dneh je znani Mariborčan dr. Vlado Struk dejal, da so v Sloveniji vse javnosti, od strokovne in kulturne do politične in drugih, tako rekoč ljubljanske. Izven Ljubljane se ne dogaja skoraj nič (ali bore malo) odločujočega. Še politične stranke za res žive samo v centru Slovenije, v Ljubljani. Po mnenju dr. Struka, ki je v Mariboru eden redkih humanističnih mislecev, bo Slovenija bržkone ostala podobna tistim malim državam, kjer gre za eno veliko mesto in za okolico.

Kako prav ima, je mogoče v Mariboru ugotoviti na vsakem koraku. Ko so pred nedavnim družboslovci primerjali zmogljivost Maribora in Ljubljane na družboslovnem in humanističnem področju, so prišli do frapantne številke: razmerje je 1 proti 16 - v škodo Maribora, seveda. Samo na sedežu slovenske radiotelevizije deluje več novinarjev, režiserjev, kulturnih in drugih ustvarjalcev, kot je v Mariboru vse humanistične inteligence skupaj.

Zato pa se Maribor, ki ga je Bojan Štih nekoč označil za "industrijsko puščavo", nenehno otepa z gospodarskimi in socialnimi problemi. Tako je tudi to jesen. Delavci 13 podjetij, ki so zrasla na lokaciji bivšega Tama, trepetajo, kdo bo kupil Tam v stečaju. Ker imajo omenjena podjetja vse svoje poslovne in proizvodne prostore ter strojno opremo v najemu, je od tega, kdo bo kupil nepremično in premično premoženje bivšega Tama, odvisna usoda 1400 delovnih mest. Zakrbljenih je tudi več kot 500 delavcev Jeklotehne Trgovine. Mati tega podjetja je morala namreč v stečaj. Zato so v teh dneh za 15 milijonov mark začeli na dražbi prodajati največjo trgovsko hišo v mestu. Tudi v tem primeru je od kupca odvisno, kakšna bo usoda Jeklotehne Trgovine, ki ima sedaj veleblagovnico v najemu. Še bolj kisle volje so delavci Pathosa, ki že od marca brez plač čakajo na stečaj podjetja, kjer so še vedno uradno zaposleni, čeprav so že od pomladi doma na čakalju.

Na te in številne druge probleme so mariborski delavci šli opozoriti tudi na Trg republike v Ljubljani. Na omenjeni shod se je odpeljalo kar 1100 Mariborčanov. Opozorili so, da grozi v Podravju, kjer je že 33 tisoč brezposelnih, stečaj več kot 500 podjetjem. Koliko bodo njihova opozorila zalegla, pa bo prav hitro pokazal čas.

TOMAŽ KŠELA

Obeta se odlična vinska letina

V metliški vinski kleti napovedujejo, da bo kakovost letošnjega vina nad dolgoletnim povprečjem - Vinogradniki zopet začeli voziti v zadružno klet več grozdja

METLIKA - V vinski kleti metliške kmetijske zadruge zatrjujejo, da bo glede na kakovost doslej prevzetega grozdja vino letošnjega letnika odlično in precej nad povprečjem. 18. septembra so namreč pričeli prevzemati zgodnje sorte grozdja, kot so portugalka, šentlovenka in game. Vinogradniki so ga pripeljali slabih sto ton, sladkorna stopnja pa je bila pri portugalki 77 stopinj Oe, pri šentlovenki 78 in pri gameju 70 stopinj Oe.

To je po zagotovilih vodje vinske kleti Toneta Pezdircja precej nad povprečjem v zadnjih desetih letih. Za portugalko-mlado vino, ki bo na policah prodajaln prvi delovni dan po 1. novembra, so

odbrali okrog 20 ton najboljšega grozdja s povprečno sladkorno stopnjo več kot 80 stopinj Oe, kar zagotavlja, da bo letošnje mlado vino odlične kakovosti.

24. septembra so sprejeli v vinski kleti 13 ton šardoneja in belega pinoja s povprečno sladkorno stopnjo 92 stopinj Oe, ter tono sivega pinoja s 94 stopinjami Oe. Minuli konec tedna so v vinski kleti sprejemali kraljevino in mešano belo grozdje. Vinogradniki so ga pripeljali znatno več, kot so v kleti pričakovali, in sicer kar 415 ton, medtem ko ga je bilo lani 152 ton. V ponedeljek so odkupovali sovinoj, v torek rumeni muškati, konec tega tedna bo na vrsti modra frankinja, v začetku prihodnjega tedna pa, če bo le ugodno vreme, rizling.

Pezdirc zagotavlja, da bo vinska letina letos izredno dobra. Pri rdečih sortah bo nad povprečjem, tudi pri belih bo kvaliteta zelo visoka in večina bo dosegla vrhunsko kakovost, še posebej, če bo še naprej lepo vreme. Tudi pri kraljevini in mešanem belem grozdju je kakovost dobra, čeprav tu ni moč govoriti o vrhunski kvaliteti. V zadružnih vinogradih bodo pustili laški rizling za posebne trgatve, razmišljajo pa, če bo seveda

Kilogram grozdja bo letos veljal 91 do 150 tolarjev, odvisno pač od kvalitete in sorte. Cene za rdeče grozdje so enake lanskim, za belo pa nekoliko nižje, ker se je belo vino pocenilo, predvidevajo pa, da se bo še. Zadruga bo grozdje plačala v treh obrokih: 40 odst. v prvi polovici novembra, 30 odst. konec marca in prav toliko konec junija. Vinogradniki lahko 60 odst. plačila vežejo na tečaj DEM ali na prodajno ceno vina. Lahko pa dobijo ves denar izplačan že novembra, vendar bo v tem primeru cena grozdja za dobrih 10 odst. nižja.

ugodno vreme, tudi o ledenem vinu. Sicer pa v vinski kleti pričakujejo, da bodo odkupili 1.100 do 1.200 ton grozdja, medtem ko so ga lani 800 ton. Marsikdo se bo raje odločil za oddajo grozdja v klet tudi zato, ker je imel lani težave pri prodaji vina.

M. BEZEK-JAKŠE

NOV REKORD V ORANJU

Niso se še doobira uležale brazde po prvem rekordu, ki je znašal 24,56 ha polj, preoranih v enem samem dnevu, že je tu nov, še nekajkrat večji dosežek. Friderik Fras-Riko je v organizaciji Kmečkega glasa in Agrokombinata Maribor ter strojnega krožka Klas s traktorjem Case magnum 7240, na katerega je bil pripet šestbrazdni plug lemken-vari diamant 16, v 24 urah preoral 65,29 ha strniščenega polja. Kot novost so pri tokratnem lovu na rekord uvedli "leteče" dotočenje goriva, podobno, kot delajo na avtomobilski dirki formule 1. Svetovnega (nemškega) rekorda, ki znaša neverjetnih 127,8 ha, slovenski tekmovalci sicer še niso dosegli, so se mu pa približali na polovico. Sodeč po znani slovenski strasti za rekordnimi dosežki, naši traktoristi ne bodo odnehali, dokler...

ZADOVOLJNI VINOGRADNIKI - Letošnja trgatve belokranjskim vinogradnikom privablja nasmeh na ustnice. Kako tudi ne, saj mnogi zatrjujejo, da nekatere sorte grozdja niso bile tako kvalitete že 20 in celo več let. Zadovoljni so tudi v metliški vinski kleti, a ne le zaradi kakovosti, ampak tudi količine grozdja, ki so ga doslej vinogradniki pripeljali k njim. Konec minulega tedna, ko so sprejemali kraljevino in mešano belo grozdje (na fotografiji), so se pred vinsko kletjo tako kot v dobrih starih časih vile kolone traktorjev s polnimi prikolicami grozdja. (Foto: M. B.-J.)

Ali vrtnice pokažejo bolezen?

Te lepote imajo v vinogradu le estetski pomen

ZDOLE - Pri Pavličevih v Zdolah pri Krškem so spomladi pred vsako vinsko vrsto trt, imajo jih 61, posadili raznobarvne vrtnice, tako imenovane čajevke. Po besedah gospe Marice niso le zaradi estetskega videza, ampak naj bi kazale in tudi preprečevale bolezni vinograda. "Idejo nam je dala hči, ki je bila v Novi Zelandiji, kjer je to nekaj običajnega. Razširjeno je tudi po Italiji," je dejala Marica Pavlič. Posebnost njihovega vinograda je še v tem, da je urejen po nemškem sistemu, proti plevelu pa ne uporabljajo herbicidov.

Svetovalka za varstvo rastlin Smiljana Tomše nam je povedala, da na Dolenjskem in v Posavju vrtnice niso pokazatelj pepelaste plesni - oidija. Kajti letos, ko so bile na omenjenem območju vremenske razmere neugodne, se je plesen pokazala

na vrtnicah, v vinogradih pa ne. V ugodnih razmerah pa bi se plesen lahko pokazala na obeh. Tako da gre bolj za prepričanje ljudi. Seveda vremenske razmere na Dolenjskem in v Posavju ne moremo enačiti z razmerami v Italiji ali Novi Zelandiji. Lahko pa imajo vrtnice, kot pri Pavličevih, estetsko vlogo.

A. JERNEJČIČ

KOT IZ ŠKATLICE - Lepo urejen Pavličev vinograd.

DOLENJSKI LIST vaš četrikov prijatelj

PODROBNI REZULTATI KONJSKIH DIRK

LJUBLJANA - Septembrska številka Revije o konjih prinaša prispevke o ameriških pasmah pasu fino in pasu peruviano, o rejskih rezultatih in promociji kasaškega športa, podrobne rezultate o konjskih dirkah v Sloveniji, med njimi tudi šentjernejske, ter še vrsto drugih člankov o konjih, konjski opremi in konjskem športu pri nas in v tujini.

DAN KORUZE - Kmetijski zavod Ljubljana, oddelek za kmetijsko svetovanje v Novem mestu in Srednja kmetijska šola sta 25. septembra organizirala dan koruze v Srebrničah pri Novem mestu, kjer je na posestvu SKS postavljen makropokus s 50-imi različnimi hibridi koruze vseh semenarjskih hiš, ki se pojavljajo na slovenskem trgu. Poleg tehnološke pridelovanja in vremenskih pogojev v letošnjem letu so bili predstavljeni vsi hibridi, vključeni v makropokus, kot tudi predstavljeni mikropokus. Dneva koruze se je udeležilo veliko število ljudi, saj je koruza glavna poljščina v poljedelskem kolobarju, izbira ustreznega hibrida pa je del poti do visokih in kvalitetnih pridelkov. (M. Uhan)

Inž. M. L.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanič

Vodenje vrenja

Pri nas se najbolj napredni vinogradniki trudijo, da bi beli mošt fermentiral pri čim nižji temperaturi. Da ni potrebno temperature mošta tlašati preveč navzdol, navajam stališča nekaterih danes najbolj poznanih enologov sveta:

- Troost (Nemec) priporoča temperaturno območje med 18 in 20° C za visoko kvaliteten mošta.
- Dittrich (Nemec) navaja mejne vrednosti med 15 in 25° C.
- Ough (Amerikanec) navaja območje med 15 in 20° C.
- Ribereau-Gayon (Francoz) priporoča 20° C kot zgornjo mejo.
- Trogus (Nemec) navaja območje med 20 in 22° C za najprimernejše.
- Michel (Francoz) ne vidi potrebe, da bi zniževali temperaturo mošta pod 20° C, trdi pa, da se kvaliteta vina zelo izboljša, če znižamo temperaturo, ki je narasla na 25° C.
- Köhler (Nemec) ugotavlja, da se dvigne kakovost pri zelo nizkih vrenjih temperaturah mošta le za sorti traminec in rizvanec.

Za prijetno dišeč rožni značaj vina sta predvsem zaslužni komponenti feniletilni acetat in 2-feniletanol. Večina sevov kvasovk sintetizira te spojine v moštu pri temperaturi 20° C. Dragoceno hlapljivo aro aro vina pa je potrebno v vinu tudi zadržati. Več arome se ohrani pri nižji vrenji temperaturi mošta. Zato so za vinogradnike, ki se podajajo sami na trg s svojimi steklenicami, priporočljive hladilne naprave za prostor, kjer hranijo vino.

Kvasovke pa ne morejo delati čudežev, zato mora biti njihova prehrana optimalna. V odličnem grozdju in moštu je dovolj hrane za kvasovke. Strokovnja-

ki mikrobiologi trdijo, da je z vitamini in minerali bogat mošt jamstvo za kakovostno vrenje mošta. Rok trgatve naj bi bil takrat, ko je grozdje dovolj sladko, toda tudi okusno za zobanje. Kvasovke hvaležno reagirajo tudi na okusnost, ker je to znak založenosti z njim potrebno hrano. S hrano reven mošt lahko popravimo z dušičnimi solmi in vitaminom B1, toda vedeti moramo, da umetno dodana hrana ne nudi kvasovkam takih možnosti za delo kot z naravno hrano bogat mošt. Menim, da je letošnji mošt v pravi meri založen s hrano in mu ne bo treba dodajati niti sladkorja niti hranil. Največ lahko storimo, če pravilno pripravimo kvasni nastavek. Zato navajam kratko recepturo:

- Odmerimo 15 g/hl kvasovk za mošt iz zdravega grozdja, pri gnilem delno povečamo količino kvasovk.
- Pripravimo mešanico iz pitne vode (nekleorirane) in mošta (nežveplane) v razmerju 1:1 in dovolj veliko, da se kvasovke z lahkomo raztopijo. Mešanico segrejemo na 30 do 35° C.
- Suhe kvasovke počasi vsipavamo v mešanico, da se omoči vsako zrnce. Ne smejo nastati grudice kvasovk niti ne smemo mešati.
- Po 15 minutah namakanja kvasovk lepo pomešamo, da nastane lepa tekoča raztopina.
- Ponovno ugotovimo temperaturo kvasnega nastavka in mošta v sodu. Ob dodatku je razlika v temperaturi lahko le za 5° C. Da bi približali temperaturi, v kvasni nastavek dolivamo, v presledku pet minut, hladno vodo ali hladen mošt. Vse skupaj traja 30 minut.
- Tako pripravljen kvasni nastavek zlijemo v mošt v sodu in pomešamo.

dr. JULIJ NEMANIČ

ČISTILNA NAPRAVA

LITIJA - Svetniki litijskega občinskega sveta so odločili, da bodo v občini Litija gradili prvo čistilno napravo za območje Graške ceste v Litiji s kapaciteto 1.000 EE, in v ta namen potrdili odkup zemljišča v velikosti 2.000 m². Ze proti koncu lanskega leta so sprejeli sklep o pričetku pridobivanja ustreznih dokumentacije in v začetku letošnjega leta potrdili prednost-

no listo investicij za natečaj za sofinanciranje objektov in naprav obveznih javnih služb, kjer je prvo mesto dobila kanalizacija Graška cesta v Litiji s čistilno napravo. V prvi fazi je predvidena rekonstrukcija dotrajane mešanega kanalizacijskega sistema, ki ga bodo nadomestili z ločenim sistemom in čistilno napravo. Sedanja kanalizacija ne pokriva celotnega območja Graške ceste, del sistema zaradi ugreza ni več voden.

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotiček

Brokoli tja do pozne jeseni

Zaradi ugodnega vpliva na telo so brokole cenili že stari Grki in Rimljani. Danes vemo, da so brokoli predniki cvetače in da vsebujejo zelo veliko vitamina C, A, B1 in B2 ter železo, kalij in fosfor. Zaradi polnega okusa in malo kalorij so primerna zelenjava tudi za pripravo dietnih jedi. Iz njih pripravljamo juhe, omake in zloženko. Peclji potrebujejo nekoliko daljši čas kuhanja kot cvetki, zato manjše zrežemo na koščke, večje pa olupimo in olupke uporabimo za zelenjavno juho. Kuhamo jih do 15 minut v rahlo osoljeni vodi. Boljši način od kuhanja je sopenjenje cvetkov, ki jih nato uporabimo za prilogo k mesu ali solatu. Brokoli se široko razrastejo in poganjajo vedno nove cvetove, zato jih lahko režemo do pozne jeseni.

Za glavni obrok lahko pripravimo ZLOZENKO Z BROKOLI IN KROMPIRJEV. Za dve osebi potrebujemo 50 dag krompirja, sol, 50 dag brokolov (samo cvetki), 1/4 litra sladke smetane, 3 jajca, sol, zmlat poper, nariban muškati orešek, 6 dag naribanega sira, 3 dag suro-

vega masla. Opran in olupljen krompir zrežemo na tanke rezine in ga 5 minut kuhamo v slani vodi. Cvetke brokolov 2 minuti blanširamo, jih odcedimo in skupaj s krompirjem preložimo na pekač. Smetano razzvrkljamo z jajci in začimbami ter z mešanico prelujemo zloženko. Potreujemo še z nestriganim sirom in s koščki masla. Zloženko pečemo 35 minut pri 175°. Brokole lahko tudi blanširamo in zamrzujemo ter jih kasneje uporabimo za juho.

Kot prilogo k perutnini, teletni, ribam ali krompirju v obliki ponudimo BROKOLE S SKUTNO KREMO. Za 4 osebe pripravimo 1 kg brokolov, sol, 3 žlice olja, 3 žlice limoninega soka, 2 stroka česna, 20 dag puste skute, 4 žlice sladke smetane, zmlat poper in 2 jajci. Brokole kuhamo 10 minut skupaj z limoninim sokom in oljem. Primerno mehke odcedimo in ohladimo. Za preliv razmešamo skuto, dodamo strt česen, smetano in ostale začimbe. V trdo kuhani jajci olupimo, sesekljamo in potresemo po z omako prelitih brokolih.

V naši državi je pogosto lažje denar pametno zapraviti, kot pametno vložiti. (Bojan Berko-
vič, vinogradnik z Bizeljkega)

UGODNO V OKTOBRU
5% POPUSTA

pri nakupu vseh tipov kosilnic za travo ter ročnih in motornih škroplilnic.

Prodajalne:

Sejalec: ☎ 068/24-132

Kmetijska apteka: ☎ 068/322-560

Novi trg: ☎ 324-583

Popust velja do prodaje zalog.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek so branjevk ponujale: endivijo po 200 tolarjev kilogram, radič po 150 do 200, fižol v zrnju po 400 do 500, korenje, kolerabo in črno redkev po 150 do 200, česen po 400 do 500, krompir po 50 do 60, ohrovt po 200, zelje po 80 do 100, bučke po 150, špinačo po 600, feferone po 400, kumare po 100, rdečo peso po 200, stročji fižol po 300, čebuljo po 150, papriko po 180 do 200, paradižnik po 200, sirček po 400, 1/2 domače pregrete smetane po 700, liter žganja po 700, med po 700 do 800, stekleničko propolisa po 300, hruške po 130 do 160, jabolka po 80 do 100, večje količine za ozimnico pa po 50 do 60 tolarjev kilogram, kutine po 150, slive po 160, orehe po 1.300 in jajce po 25 do 30 tolarjev.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 45 do 3 mesece starih prašičev, 60 v starosti 3 do 5 mesecev in 20 starejših. Prvih so prodali 15 po 400 do 420, drugih 45 po 320 do 340, tretjih pa 5 po 250 do 260 tolarjev kilogram žive teže.

kmetijski nasveti

Skladišče bo razkrilo napake

Plod je živ organizem in zato podvržen staranju in propadanju. Sodobna sadna hladilnica s poljubno želeno temperaturo in kontrolirano atmosfero lahko staranje in razkrajanje močno zavre, ne more pa ga povsem preprečiti. Uspešnost skladiščenja je poleg tega odvisna tudi od časa obiranja, pazljivosti in natančnosti tega dela, pa tudi od varstva sadnih rastlin, gnojenja, namakanja itd.

Lahko bi rekli, da se šele v skladišču pokaže vsa strokovnost sadjarjevega dela. Če naši sadjarji računajo z desetodstotnim izpadom pridelka zaradi skladiščnih bolezní, tirolski pa le z enoodstotnim, to pomeni, da so slednji daleč uspešnejši in zato lahko našim za zgled. Tirolski sadjarji so po strokovnem in tehnološkem znanju tudi sicer med prvimi v Evropi, zato je vredno poznati njihove izkušnje.

V Avstriji in Nemčiji štejejo zdaj med najpomembnejše glivične skladiščne bolezni: skladiščni škrlup, gleosporium, zeleno gnilobo, sivo gnilobo in mucor gnilobo. Za skladiščni škrlup, ki naknadno iznakaži oz. poslabša kakovost plodov, ob obiranju navidez povsem zdravih, je lahko usodno deževno vreme tik pred obiranjem. V vsakem primeru se okužba opravi že v sadovnjaku, to pa velja tudi za bolezen po imenu gleosporium, ki jo prepoznamo po gnili pegi kot začetku obsežnejšega gnitja. Zaključno škropljenje s fungicidom in pravočasno, ne prepozno obiranje to bolezen lahko prepreči. Tudi vse tri oblike gnilobe je mogoče preprečiti s pravočasnim in pazljivim obiranjem ter transportom, čisto embalažo in seveda pravočasnim in pravilnim zaključnim škropljenjem.

Poleg glivičnih in bakterijskih skladiščnih bolezní pa poznamo še tako imenovane fiziološke bolezni, ki nastajajo samo zaradi staranja in normalnih fizioloških procesov. Ti so zelo odvisni od rastnih razmer in oskrbe sadovnjaka, časa in načina obiranja, časa skladiščenja ipd. Kot povzemo iz avstrijske in nemške strokovne literature, delata tam veliko preglavice grenka pegavost, ki je posledica neuravnotežene mineralne prehrane, in porjavitve kože - scald. Proti prvi bolezni se borijo s škropljenjem s kalcijevimi raztopinami, proti drugi pa z antioksidanti, kakršen je pripravek DPA - diphenilamin - stop scald.

Inž. M. L.

Zasluzi si pomembnejše mesto

Pregledna razstava del poznozbaročnega slikarja Antona Postla iz Šentrupert v Dolenjskem muzeju - Novo vrednotenje doslej malo znanega ustvarjalca, v literaturi komaj omenjenega

NOVO MESTO - S pregledno razstavo petdesetih restavriranih oljnih slik poznozbaročnega slikarja Antona Postla, ki so jo odprli v petek, 26. septembra, v galerijskih prostorih Dolenjskega muzeja, in izdajo izčrpnega spremljajočega kataloga se je zaključil raziskovalni projekt, zastavljen v sklopu letošnjih praznovanj ob 500-letnici dograditve Šentrupertske župnijske cerkve. Na pobudo župnijskega urada Šentrupert oziroma župnika Janeza Vidica je namreč stekla raziskava, katere namen je bil strokovno in drugo javnost seznaniti z Antonom Postlom in ustvarjalnost tega dolenjskega slikarja jasneje vključiti v slovenski barok.

Anton Postl je bil doslej v slovenski umetnostnozgodovinski literaturi komaj omenjen pa tudi viri o njegovem življenju so silno

DOBRO OBISKANA OTVORITEV - Otvoritev Postlove razstave v Dolenjskem muzeju so se udeležili številni obiskovalci. Na sliki (od leve proti desni): Marko Kapus, koordinator projekta o Postlu, Ferdinand Šerbelj, avtor razstave in kataloga, ravnatelj Dolenjskega muzeja Zdenko Picelj in predsednik častnega odbora za pripravo petstletnice šentrupertske cerkve Lojze Peterle.

Podobe Brežic s pozdravi

Podobe mesta ob Savi na petdesetih starih razglednicah so na ogled v galeriji Dolenjske banke

BREŽICE - V galeriji Dolenjske banke v Brežicah so prejšnji četrtek, 25. septembra, zvečer odprli zanimivo razstavo starih razglednic pod naslovom Pozdravi iz Brežic. Pripravila jo je Vlasta Dejak iz tukajšnjega Posavskega muzeja, ki je za predstavitev izbrala okoli 50 razglednic z upodobitvami mesta ob Savi iz muzejskega arhiva. Razglednice so iz obdobja od konca prejšnjega stoletja do časa med obema vojnama, najstarejša med njimi pa je iz leta 1899. Otvoritev so popestrili s kulturnim programom gojenci glasbene šole.

Razglednice, ki so kot množično komunikacijsko sredstvo na prelomu stoletja hitro osvojile svet in v devetdesetih letih prejšnjega stoletja prišle tudi k nam, so pomemben del naše kulturne dediščine. S svojim likovnim in besednim izročilom dopolnjujejo poznavanja nekdanjega življenja, na njih pa je predvsem ohranjena nekdanja podoba našim mest, trgov, vasi in krajine. Razglednice so nastale iz dopisnic (prvo uradno dopisnico je izdala Dunajska poštna uprava oktobra 1869. leta), ko so na prvotno prazno stran, namenjeno naslovu prejemnika in poštni znamki, začeli tiskati risbe in podobe. Ze zelo zgodaj so se na njih pojavile podobe mest. Na Slovenskem so prve razglednice nosile še nemške

napise, kot je "Grüss aus...", vendar so jih ob rastočem narodnem zavedanju zamenjale razglednice s slovenskimi napisi. Ob prelomu stoletja je bil le malokateri večji slovenski kraj brez svoje razglednice, izdajala pa so jih različna društva in trgovci. Stare razglednice imajo še eno vrednost: zaradi zlahtnih tiskarskih in ročnih postopkov so prave male grafične umetnine, česar za prevladujočo večino sedanjih ne bi mogli reči.

MiM

Unescova šola

Osnovna šola Šmihel prejela certifikat Unescove šole

NOVO MESTO - Osnovna šola Šmihel je kot prva šola na območju širše Dolenjske dobila Unescov certifikat in tako postala članica Unescovih šol. Na Slovenskem je teh šol samo devet. Slovesna podelitev priznanja je bila v soboto, 27. septembra, v portoroškem Avditoriju na sklepni predstavitvi dela letošnjega mednarodnega izobraževalno-raziskovalnega Unescovega tabora. Letos so se ga poleg osmih osnovnih šol iz Slovenije in šestih iz tujine udeležile tudi srednje šole, med njimi novo-meška gimnazija.

Šmihelska osnovna šola z Unescovim taborom sodeluje že četrto leto, doslej kot pridružena članica. Kot je povedala ravnateljica Irena Hlača, sta osnovni temi, ki se jim posvečajo v izobraževalno-raziskovalnih programih, mir in ekologija. Letos so učenci raziskovali prst v šolskem okolišju in onesnaženost pitne vode, rezultate svojih prizadevanj pa so predstavili na taboru, ki se ga je iz vsake šole udeležilo pet učencev z dvema mentorjema. Šmihelski učenci so za tako imenovano "naj" točko predstavili potrebo po šolski telovadnici, za darilce, s katerim so obdarovali sodelujoče šole, pa so izbrali grafiko domačega slikarja Janka Orača, ki z gledno sodeluje s šolo in so ga lani izbrali za "naj" osebnost šmihelskega šolskega okoliša.

skopi. Ve se, da se je leta 1769 priselil v Šentrupert, se tu poročil in ustanovil svojo podobarsko delavnico. Bil je plodovit ustvarjalec, saj je v 40 letih delovanja, kot je pokazala terenska raziskava, ustvaril več kot sto oljnih slik in fresk z več kot 90 različnimi motivi, vsi pa so izključno religioznega značaja. Večina Postlovih slik se nahaja po cerkvah Mirnske in Ribniške doline, nobena, razen votivnih, pa ni datirana ali podpisana, kar je predstavljalo dodatno težavo kustosu Narodne galerije v Ljubljani Ferdinandu Šerbelju pri terenski raziskavi. Šerbelj je zbral obsežno dokumentacijo o Postlu in njegovem delu, odkril številna nova dela, zasnoval pregledno razstavo in je tudi avtor spremljajočega kataloga, v celoti je opravil pomembno delo ter s tem našega baročnega slikarja postavil na mesto, ki mu v zgodovini slovenske umetnosti pripada.

Kot sta na otvoritvi poudarila tako Šerbelj in direktor Dolenjskega muzeja Zdenko Picelj, po tej razstavi in opravljeni raziskavi Postla ne moremo več okarakterizirati samo za provincialnega slikarja Dolenjske in komaj opaznega statista na slikovito razgibanem prizorišču slovenskega baroka, doslej malo znano Postlovo slikarstvo si vsekakor zasluži pomembnejše mesto v zgodovini slovenskega slikarstva. Tega svojevrstnega kronista poznozbaročne miselnosti lahko prav zaradi njegovega osebnega izraza in velike produkcije prištejemo k pomembnim predstavnikom poznozbaročnega slikarstva v Sloveniji.

Otvoritev Postlove razstave sta glasbeno obogatila mlada in uveljavljena pianista Katalin in Zoltan Peter, ki sta ta čas zaposlena na trebanjski glasbeni šoli. Štiri-ročno in solistično sta odigrala dela Mozowskega, Chopina, Poulenca in Čajkovskega.

M. MARKELJ

PREDSTAVITEV STARIH INSTRUMENTOV - Milko Bizjak je na recitalu zaigral na več starih instrumentov. Na sliki igra na čembalo, v ozadju pa so najmanjše orgle na dva registra na Slovenskem.

Izlet v baročno glasbo

Recital Milka Bizjaka v Domu glasbene dediščine v Globodolu - Predstavitev instrumentov s tipkami

GLOBODOL - V vrsti koncertov ob svečah, ki letos uspešno potekajo v Domu glasbene dediščine v Globodolu, je bil osmi koncert nekaj posebnega. V petek, 26. septembra, zvečer je pred številnim občinstvom - v dvorani ni bilo več prostega sedeža - je naš priznani organist in orgelski strokovnjak Milko Bizjak pripravil solistični recital, na katerem ni popeljal poslušalcev v čudoviti svet baročne glasbe le z izvajanjem skladb starih znanih in manj znanih mojstrov, ampak tudi z besedo. Z glasbo je pravzaprav le nazorno dopolnil pripoved o baročnih instrumentih s tipkami.

V svojem Domu glasbene dediščine je namreč Bizjak zbral dragoceno zbirko baročnih instrumentov s tipkami, nekaj jih je sam obnovil in jih tako rešil propada, nekaj pa je povsem novih, a narejenih zvesto po starih izvirnikih. V prvem delu je predstavil strunske instrumente klavikord, špinet in čembalo ter seveda nanje zaigral primerne skladbe, da je prišel do

izraza značaj vsakega posebej. Igral je na klavikordu, ki spada med najstarejše strunske instrumente s tipkami, narejenem po izvirniku iz konca 18. stoletja, na kopiji angleškega špineta iz 18. stoletja in na kopiji flamskega čembala iz 17. stoletja.

Drugi del recitala je bil posvečen orglam. Posebne pozornosti je bil deležen pozitiv iz leta 1755, to so najmanjše baročne orgle z dvema registroma, najdene na Slovenskem, izdelane pa so bile v orglarski delavnici Janeza Jurija Eisla. Bizjak je hudo uničeni pozitiv, ki mu ga je podaril celjski opat Friderik Kolšek, temeljito obnovil, dodal je samo električni pogon. Posebnost pozitiva je v tem, da je orglarski mojster pri izdelavi ohišja uporabil kar predalnik iz 16. stoletja. Zanimivi in poučni večer se je zaključil s predstavitvijo novejših orgel, ki so jih leta 1993 izdelali v delavnici Antona Škrabla v Rogoški Slatini in strokovno ustrezajo kopiji baročne instrumenta.

M. MARKELJ

Teden vseživljenjskega učenja

Vrsta prireditev na Dolenjskem in v Posavju opozorila na pomen učenja

Te dni je v mnogih krajih po Sloveniji kar precej živahno. Vrstijo se okrogle mize, razstave, strokovni posveti, delujejo najrazličnejše delavnice, študijski krožki, vrstijo se predstavitve izobraževalnih programov, namenjenih pridobivanju znanja zunaj formalnih šolskih ustanov za vse generacije, od mladih do tistih v tretjem življenjskem obdobju, vse to v znamenju letošnjega Tedna vseživljenjskega učenja, ki bo trajal do 3. oktobra.

Teden so še posebej slovesno začeli v ponedeljek, 29. septembra, zvečer v krškem kulturnem domu. Organizator tedna, Posavski center za permanentno izobraževanje Krško, je pripravil slovesnost, na kateri so nastopili Folklorna skupina Senovo in pevci študijskega krožka Pesmi iz naših krajev. Po govoricah direktorice PCPI Monike Novšak, direktorice Andragoškega centra Slovenije

dr. Vide Mohorič Špolar in krškega župana Danila Siterja, vsi trije so govorili o pomenu učenja za vse življenje in sploh o vlogi znanja za razvoj posameznika in družbe v celoti, so odprli še razstavo Umetnost fotografije, na kateri se je z barvnimi in črno-belimi fotografijami predstavilo enajst fotografov letošnjega fotografškega krožka. Skozi ves teden so se in se še bodo v Posavju zvrstile

SLOVESNA OTVORITEV - V krškem kulturnem domu so Teden vseživljenjskega učenja slavnostno odprli. Med govorniki je bila tudi direktorica Andragoškega centra Slovenije dr. Vida Mohorič Špolar. (Foto: MiM)

številske prireditve: razstava knjig na temo Živimo, ljubimo in učimo se v brežiški knjižnici, dan odprtih vrat v PCPI, okrogla miza o drogah med mladimi v Posavju, predstavitev različnih delavnic, aranžiranja cvetja, Društva likovnikov Oko, programa izobraževanja podjetnikov in uporabe računalnika za uspešno podjetništvo in programov Zveze prijateljev mladine Krško ter prikaz likovnih tehnik. Pestro dogajanje bodo zaključili jutri, 3. oktobra, ob 20. uri v kulturnem domu z glasbenim večerom, na katerem bo nastopil Vlado Kreslin.

V Novem mestu je bil organizator tedna vseživljenjskega učenja Razvojniozobraževalni center, ki je pripravil predstavitev svojih inetrnetskih strani, borzo znanja v domu starejših občanov in na Vašem kanalu, predstavitev zanimivih načinov učenja tujega jezika za najmlajše in programov učenja angleščine za mladino na računalniku, za jutrišnji dan pa še strokovni posvet o problemih socializacije Romov.

Za Cankarjevo priznanje

Tekmovanja v znanju materinščine tudi v tem šolskem letu

Slavistično društvo Slovenije in Zavod RS za šolstvo tudi v tem šolskem letu razpisujeta tekmovanje v znanju materinščine za Cankarjevo priznanje. Udeležijo se ga lahko učenci sedmih in osmih razredov osnovnih šol ter dijaki poklicnih in srednjih šol. Mladi se bodo pomerili na štirih zahtevnostnih stopnjah. Šolska tekmovanja se bodo začela 4. februarja prihodnje leto in bodo morala potekati istočasno na vseh šolah. Trije (pet za šole, kjer je učencev več kot petsto) najboljše uvrščeni učenci na vsaki zahtevnostni stopnji iz posamezne šole se bodo lahko udeležili vseslovenskega tekmovanja, ki bo potekalo 21. marca po območnih organizacijskih enotah. Tekmovanje bo zajemalo naloge objektivnega tipa iz jezika in književnosti ter pisno nalogo, oboje povezano z dano literaturo.

POTA IN STRANPOTA

Na delu še spretnejši vlomilci

V dveh mesecih so policisti in kriminalisti v občini Novo mesto na vinorodnem območju obravnavali kar 20 vlovov v avte, zidanice in vikende - Poskrbite za varnost!

NOVO MESTO - Jesen je običajno čas, ko se poveča število vlovov v zidanice in vikende ter avtomobile, ki so parkirani ob njih. Tudi letošnje leto ni izjema, saj je v času trgatve in pospravila pridelkov pozornost ljudi manjša. Očitno pa je, da so letos na vinorodnih območjih, kot kaže, na delu bolj organizirani in povezani vlomilci in ne gre več le za priložnostne tatvine in vlome. Prav od nedelje na ponedeljek se je takšna tatvina zgodila v Zagradu. Lastnik je bil v kleti zidanice, iz torbice, ki je bila v avtu, pa je nekdo ukradel denarnico s 55 tisočaki.

Kot pravi komandir policijske postaje Novo mesto Franc Prašnikar

Franc Prašnikar

kar, se vlomi vrstijo po vinorodnih območjih vse od Kamenske gore do Vinjega Vrha, nepridipravi pa

vlamljajo v avte tako, da razbijejo stranska stekla, odnesejo pa vrednejše predmete, denar (v enem primeru celo več tisoč mark), celo pištolo in drugo, kar jim pride pod roke. Storilci niso znani, čeprav je v preteklosti raziskanih okoli 60 odstotkov tatvin in vlovov; ukradeni predmeti, seveda brez denarja, pa so bili v teh dveh mesecih najdeni le v dveh primerih.

K vlomom - največ se jih je zgodilo ponoči - jih privablja

vrednejši predmeti, torbice in denarnice, ki jih lastniki vozil puščajo kar na sedežih ali armaturnih ploščah, dostokrat pa k tatvini pripomorejo tudi lastniki sami, saj vozil in zidanic ne zaklepajo. Če vlomilci v zidanicah ne najdejo vrednejših predmetov, se zadovoljijo s hrano in pijačo, vsem vlovov v vikende in zidanice pa je skupno to, da je bila s samim načinom vloma povzročena večja škoda, kot so bili vredni odneseni predmeti.

Voznikom velja opozorilo, naj nikar ne pozabijo zaklepati avta in zapirati oken, čeprav ga zapustijo le za trenutek; na sedežih in tudi v prtljajniku naj ne puščajo vrednejših predmetov, prav pa je, da tudi sami poskrbijo za varnost in montirajo alarmne naprave, ki bodo prav gotovo prestrašile in

prepodile vlomilce. Enako opozorilo velja tudi lastnikom vikendov in zidanic. Sicer pa naj občani, ki bi opazili sumljive osebe, o tem obvestijo policijo po telefonu 113, pomembne podatke pa naj zapišejo.

T. G.

POŠKODOVALO MU JE ROKO

ČRNOMELJ - 48-letni Stanko A. z Oskoršnice je prišel v sredo, 24. septembra, v skladišče materiala trgovine Begrad v Črnomlju in plačal mvkvo. Trговец Ivan K. iz Metlike je z vilicarjem v zajemalki na vilicah pripeljal mvkvo do avtoprikolice, dvignil polno zajemalko in ob stopanju z vilicarja udaril po vzvodu, ki aktivira odpiranje zajemalke. Ta se je obrnila navzdol in z omejevalcem gibanja udarila po prstih kupca, ki je stal poleg vilicarja in je z roko potiskal mvkvo, ki se je nabirala na zunanem delu vilice, v prikolico. Stanku je zmečkalo kazalec in sredinec leve roke, zato so ga odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico.

KONCERT ZA POMOČ ZASVOJENIM

LJUBLJANA - "Up", društvo za pomoč zasvojencom in njihovim svojcem Slovenije, organizira v nedeljo, 5. oktobra, ob 20. uri v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma dobrodelni koncert "Odprimo vrata upanju". S sredstvi, ki jih namreč društvu namenja država, ne morejo uresničevati zastavljenega programa, to je pomagati zasvojenim pri njihovi odločitvi za zdravljenje, zdravljenju in njihovi ponovni vključitvi v družbo. Na koncertu bodo nastopili številni vrhunski glasbeni poustvarjalci, pesniki, plesalci in ljudje dobre volje, ki želijo s svojim nastopom ponuditi roko človeku, ki je klonil pod življenjskim bremenom. Celoten izkupiček bo namenjen pomoči zasvojencom, prispevke pa lahko nakažete tudi preko telefonske linije 090 90 99 od 4. do 10. oktobra.

AVTO SE JE VNEL

CERKLJE OB KRKI - V soboto, 27. septembra, ob 21.25 je 25-letni Vili S. iz Črncev vasi vozil osebni avto po regionalni cesti od Cerklje ob Krki proti Velikemu Mraševemu. Ko je pripeljal na del ceste, kjer vozišče poteka po blagem klancu navzdol in preide v oster, nepregleden ovinek, je zapeljal na utrjeno peščeno bankino. Vozilo je med zanašnjem trčilo v dva prometna znaka, zatem drslo po nasipu, po zaustavitvi pa se je vnelo. Vozniku je uspelo stopiti iz avta, vendar je kmalu padel na tla in obležal nezavesten. 25-letnega potnika Marjana D. iz Podbočja je iz gorečega vozila izvlekel mimovozeči voznik 28-letni Jože Z. iz Velikega Mraševca, ki je ob tem dobil lažje opekline, voznik in sopotnik pa sta bila hudo opečena.

dežurni poročajo

LJUBITELJ MOTORJEV NA DELU - V noči na 24. september je trgovino M. Trgoavto Koper, poslovalnica Krško, obiskal ljubitelj motociklov, vlomil v prodajalno in odpeljal tri kolesa z motorjem: siv metalik Tomos APN 6, siv metalik Piaggio Sfera in rdeč metalik Piaggio Tajfun. Trgovino je oškodoval za 836 tisočakov.

OB AVTO IN PRIKLOPNIK - Hrvaški državljan M. G. je 21. septembra zvečer na parkirišču pred motelom Petrol na Čatežu pustil priklopno vozilo, na katerem je bil naložen osebni avto VW Golf turbo diesel, metalik, sive barve, brez registrskih oznak. Ko je M. G. prišel 24. septembra zvečer do parkirišča, je ugotovil, da je nekdo odpeljal priklopnik z naloženim avtom. Škoda je za 370 tisoč tolarjev.

ODNESEL KAMERO IN AVTORADIO - V sredo, 24. septembra, je neznanec v salonu pohištva trgovine Dolenjka na Ljubljanski cesti v Novem mestu ukradel videokamera in avtoradio. S tem je trgovino oškodoval za 100 tisoč tolarjev.

DOLENJSKI LIST

vaš četrtikov prijatelj

TOKRAT KOLO NA OTOČEC - Štirimesečna akcija Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu mestne občine Novo mesto "Življenje je v tvojih rokah" se približuje koncu in podeljeno je bilo že tretje kolo. Tokrat je imel največ sreče šestošolec Marko Kravcar z Otočca, ki bo januarja dopolnil 12 let. Kolo mu je podelil predsednik sveta za preventivo Borut Suštaršič. Kolesarske čelade pa so prejeli: Leon Kastelec iz Starega trga, Tomaž Vrtar iz Dolenjskih Toplic, Uroš Žibert iz Škocjana, Tone Krampač iz Ljubljane, Samo Gorišek iz Grobelj pri Sentjerneju, Robert Ružič iz Črnomlja, Petra Šinkovec z Otočca, Gregor Kovačič iz Mirne Peči, Branka Jerman iz Straže in Uroš Škrbe iz Novega mesta. Prihodnji teden, v tednu prometne varnosti, bo glavno žrebanje, kjer bo poleg številnih nagrad podeljen tudi skuter, darilo Tilie in Tabakuma iz Novega mesta. (Foto: T. G.)

KRONIKA NESREČ

ZBIL MOTORISTA - V četrtek, 25. septembra, ob 17.05 je 27-letni R. P. iz Biške vasi vozil osebni avto po lokalni cesti iz Mirne Peči proti Trebelnemu. Ko je pripeljal izpod nadvoza magistralne ceste št. 1 pri naselju Poljane v križišču enakovrednih cest Mirna Peč - Trebelno in Cemše - Trebnje, je zapeljal na neprednostno cesto, ne da bi se prepričal, če lahko varno zapelje. Takrat je iz Cemš pripeljal voznik kolesa z motorjem 79-letni A. G. iz Dolenje Nemške vasi. Vozili sta trčili, pri tem pa se je mopedist hudo poškodoval.

TRČIL V BETONSKI ZID - V četrtek, 25. septembra, ob 5. uri je 20-letni M. S. iz Loga vozil osebni avto z Mirne proti Logu. Pri Volčjih Njihah pri Mirni je zaradi

neprimerne hitrosti zapeljal izven vozišča in trčil v betonski zid. V nesreči se je hudo poškodoval in se zdravi v novomeški bolnišnici. Preizkus alkoholiziranosti je pokazal, da je imel voznik v izdihnjem zraku 1,23 promjla alkohola.

PREHITEVAL V ŠKARJE - V nedeljo, 28. septembra, ob 8.35 je 25-letni K. M. iz Škocjana vozil osebni avto po magistralni cesti od Otočca proti Obrežju. Ko je pripeljal v bližino naselja Stranje, je začel prehitevati osebni avto, ki je vozil v koloni vozil. Takrat pa mu je nasproti pripeljal 64-letni F. V. iz Maribora, ki je, da bi se izognil trčenju, zapeljal na skrajni desni rob vozišča. Kljub temu sta vozila silovito trčila. K. M. se je hudo poškodoval, voznik F. V. in njegova sopotnica pa lažje.

po dolenski deželi

Vikend, ki je za nami, sicer ni minil v znamenju polne lune, a kljub temu je bilo nekaj v zraku, saj so morali policisti večkrat miriti razgrete občane. V petek zvečer so morali najprej v stanovanje v Novem mestu, kjer so ugotovili, da je 43-letni Č. D. vinjen prišel k svoji bivši ženi, ki je pred tem na hodnik zložila njegova oblačila in druge stvari. To ga je zelo razjezilo, tako da ji je začel resno groziti s hladnim orožjem. Moža so policisti odpeljali na policijsko postajo, kjer je preživel preostanek noči.

Družbo mu je delal tudi M. L., ki se je pred spanjem mudil v Prečni. Ta se je namreč v soboto s skupino Romov in prijateljem M. J. mudil v bifeju Pri Kostanju, vendar pa njegov obisk gostilne ni bil najbolj srecen, saj mu je B. B. z roke ukradel ročno uro. Ker so bili vsi pod močnim vplivom alkoholnih hlapov, se policisti z njimi niso mogli resno pogovarjati, M. L. pa je začel razgrajati. Roma B. B. je udaril v glavo, ker pa kljub opozorilom ni prenehal s kršitvijo in ker je bilo pričakovati, da bo še naprej razgrajal, so ga policisti pridržali, zoper njega pa bo podan predlog sodniku za prekrške.

Miru ni bilo niti v Metliki, kjer je 27-letni S. A., ki je očitno tudi malo pregloboko pogledal v kozarec, kričal na svojo ženo. Ker je kazalo, da se ne bo umiril, si je nedeljski večer moral krajšati v družbi policistov.

HOTEL GA JE TEPSTI

NOVO MESTO - 24. septembra so novomeški policisti do iztrznive pridržali vinjenega 28-letnega V. B. iz Brezja, ki je v Malem Podljudnu v prisotnosti policistov grozil občanu in ga hotel tudi pretepsti, vendar so mu policisti to preprečili.

SLED O MAMILIH

Izšla je nova, deveta številka revije Sled. Tokratna številka je posvečena predvsem mamilom. V njej se lahko seznanite s slovensko narko sceno, z vsemi oblikami mamil, dilemah legalizacije drog in z nacionalnim programom.

Hiša končno pripada Novomeščanu

Višje sodišče v Ljubljani potrдиlo sodbo okrožnega sodišča, da hiša na Bezenškovi pripada Žlajpahovim, čeprav v njej že tri leta biva bivši spcialec Končar

LJUBLJANA - Pred tremi leti je hiša na Bezenškovi 14 v Ljubljani v javnosti povzročila precej hude krvi. Nekdanja lastnica Marjita Lušin jo je namreč prodala dvakrat: najprej Novomeščanu Janezu Žlajpahu, kasneje pa še spcialecu Janezu Končarju. Hišo sta seveda hotela oba, vendar pa je bil fizično močnejši spcialec s svojimi prijatelji in tako se je zgodilo, da sta Žlajpahova sinova, ki sta hotela na Bezenškovi stanovati v času študija, ostala na cesti.

Fanta sta se 1. oktobra namreč vselila v hišo, vendar je že naslednji dan Lovšinova poklicala policijo, češ da je nekdo vlomil v hišo. Policisti so ugotovili, da je Žlajpah, ki je že plačal del kupnine, torej 40 tisoč mark, pravi lastnik. S prodajalko se je Žlajpah dogovoril, da bo ostali denar, 120 tisoč mark, nakazal ob vselitvi oziroma 1. oktobra, ko je tudi potekel rok za izpraznitev hiše, tako da je bila ves ta čas kupnina deponirana na sodišču.

Hkrati se je na Bezenškovi pojavil tudi takratni spcialec Končar, ki je trdil, da je on kupil hišo, in zahteval, da se hiša v eni uri sprazni. To se seveda ni zgodilo, zgodba pa se je še dodatno zapletla 7. oktobra, ko je v hišo na Bezenškovi vdrl zamaskirani Končar s še dvema kolegom. Žlajpahova sinova sta bila tepena, v pižamaš so ju odvlekli na dvorišče, se ju še enkrat lotili, ko sta hotela klicati policijo, za nameček pa so še s plastično maso zalili

ključavnice na njihovem avtomobilu.

Tri leta po dogodku je sodišče izpolnilo del svoje naloge. Višje sodišče v Ljubljani je namreč potrdilo sodbo okrožnega sodišča, da sporna hiša res pripada Žlajpahovim, prodajalka pa mora izpolniti pogodbene obveznosti, tako da se bo lahko "novi" lastnik vknjižil v zemljiško knjigo.

S tem se sodna pot Žlajpahovih še ni končala, saj tožijo Končarja zaradi odvzema posesti. V hiši na Bezenškovi pa kljub temu še vedno biva Končar. "Obravnava za izpraznitev hiše je bila že 20. septembra, vendar na sodišče Lovšinova ni prišla, kljub temu da je sodišče izdalo odredbo o privedbi. In ker policija ne izvršuje takšnih odločb (mogoče zaradi solidarnosti?), sodišča ne morejo hitro delati. Ponovna obravnava bo 1. oktobra," pravi Janez Žlajpah, ki mu bo očitno pripadala tudi odškodnina, ker bi morala bivša lastnica, to je zapisano v

kupoprodajni pogodbi, v primeru, da se hiša do 30. septembra 1994 ne izprazni, družini omogočiti uporabo podobnih prostorov.

Zoper spcialeca je bila tudi vložena tožba zaradi kaznivega dejanja kršitve nedotakljivosti stanovanja, vendar obravnave še ni bilo in se lahko zgodi, da bo zadeva zastarala. Vprašljiva ostaja tudi odgovornost državnih uslužbencev. Zakon o notranjih zadevah namreč pravi, da so "pooblaščenice uradne osebe dolžne varovati ustavno ureditev... ohraniti ali vzpostaviti javni red in mir... ne glede na to, ali so v službi ali ne in ali jim je to naloženo ali ne." Zoper 42-letnega Končarja je bil sicer uveden disciplinski postopek, izrečen mu je bil suspenz za eno leto, vendar se je pritožil, sledila pa je upokojitev. Eden izmed spcialcev je danes v zaščitni enoti policije in je med drugim tudi varoval papeža, drugi je še vedno pripadnik spcialne enote, tretji, ki je bil prejšnji poveljnik te enote, je danes administrativno upokojen, enako tudi nekdanji pomočnik poveljnika.

Ker je šlo v primeru Žlajpahov za očitno kršenje pravic, so se Novomeščani obrnili tudi na varuha človekovih pravic, ven-

Janez Žlajpah

Čeprav hiša na Bezenškovi sedaj ima zakonitega lastnika, se ta še vedno ni vselil vanjo. Očitno pa je, da jo Končar hoče dobiti na vsak način, saj kot pravi Žlajpahov sin Boštjan, dobiva čudne ponudbe, naj vendar hišo proda, in to za precej večje zneske, kot je bila prvotna cena hiše.

dar konkretnih rešitev od nje niso dobili. Še več. Ombudsman se sklicuje na člen zakona o varuhu človekovih pravic, ki govori, da "varuh ne obravnava zadev, o katerih tečejo sodni postopki ali drugi pravni postopki, razen če gre za neupravičeno zavlačevanje postopka ali za očitno zlorabo pooblastil." Prav za slednje pa v tem primeru gotovo gre.

T. GAZVODA

Krkini dnevi piva in porazov?

Razlika med prvaki in novinci je bila prvelika - Smodiš na klop s petimi osebnimi napakami, Stevič pa v bolnico z zlomljenim nosom - Krčani v soboto doma na prvo zmago

NOVO MESTO - Žreb je košarkarjem novomeške Krke v tretjem in četrtem kolu namenil moštvi, ki nosita v svojem imenu blagovni znamki obeh največjih slovenskih pivovar. Očitno je pivovarstvo v Sloveniji precej donosen posel, saj biti glavni pokrovitelj najboljšega slovenskega in enega najboljših evropskih košarkarskih moštov Uniona Olimpije in ta čas proučevane posadke v prvi slovenski ligi Pivovarne Laško ni poceni. Kaj lahko novomeški "farmaceuti" storijo proti najbogatejšemu slovenskemu športnemu kolektivu, se je videlo že v soboto, ko so v Ljubljani sicer zapustili dober vtis, a vseeno izgubili s 13 točkami razlike. Bo bolje to soboto, ko bodo v Novo mesto prišli Laščani?

Tekma med Novomeščani in Uniom Olimpije je v Ljubljano privabila kar nekaj sto novomeških ljubiteljev košarkarske igre, ki na njihovo žalost niso videli še četrtega poraza Ljubljančanov. Čeprav je Olimpijin trener Zmago Sagadin po tekmi povedal, da naj bi bila le-ta za

njegove igralce dober trening v metu, Novomeščani niso bili prav neboljgi. Tehnica se je dokončno nagnila v korist domačinov šele sredi drugega polčasa, ko je moral zaradi petih osebnih napak na klop Matjaž Smodiš in ob njem še edini pravi center Krke Stevič, ki je bil, dokler mu niso zlomili nosu, za Olimpijine obrambne igralce neresljivo uganika. Ljubljančani so zatem hitro povedli z 22 točkami razlike, ki pa so jo Novomeščani predvsem za zaslugi Plevnika, Simona Petrova in Jevtoviča do konca srečanja krepko zmanjšali, medtem ko je bila za kaj več kakovostna razlika med prvaki in novincem v ligi le prevelika.

V soboto bo v novomeški športni dvorani gostovala vodilna vrsta slovenske prve lige, Pivovarna Laško, ki je v tretjem kolu premagala zmagovalce nad Olimpijo, košarkarje Kovinotehne Savinjske Polzele. Gostje so z orostrelcem Lišico in Tovornikom, ki že nekaj let kraljuje kot najnatannejši slovenski košarkar, sicer favoriti, a Novomeščani imajo tokrat bistveno več možnosti za presenečenje kot v Ljubljani, saj je igrali v domači dvorani pred nabito polno tribuno vsekakor lepa prednost.

Krčanom pred začetkom sezone glede na vse težave, ki so jih imeli, da so sploh zbrali moštvo za tekmo, njih ni pripisoval možnosti za obstanek, ki pa jih glede na prve tekme imajo. Kljub temu da sedaj igrajo glavne vloge v moštvi igralci, ki so v zvezdnih časih krške košarke le sedeli na klopi, Krčani le niso tako neboljgi.

POKALNA ZMAGA KRKE

NOVO MESTO - Košarkarji novomeške Krke so v okviru pokalnega tekmovanja slovenske košarkarske zveze premagali mlado moštvo Uniona Olimpije s 86:76 (35:42).

Andrej Murn še enkrat rekorden

Brežiški Fit je na novomeškem štadionu pripravil pokalno tekmovanje v atletskih mnogobojih - Novomeščan Andrej Murn prvi čez deset tisoč točk med ml. mladinci

NOVO MESTO - Izjemno prijetno vzdušje, ki ga zna na slovenskih atletskih tekmovanjih s svojo uigrano sodniško posadko pripraviti le oče brežiške atletike prof. Polde Rovin, je najboljše izkoristil veliki up novomeške atletike Andrej Murn, ki je za slovo od kategorije mlajših mladincev rekordom, ki jih dosega v teku na 110 m z ovirami, dodal še prvi slovenski dosežek v osmerboju, kjer je kot prvi presegel mejo 10.000 točk. Tudi sicer so na prireditvi tako po izidih kot tudi po množični udeležbi prevladovali Brežičani in Novomeščani.

Dotedanji rekord Brežičana Ivana Kostevca je Andrej Murn po-

pravil za 141 točk, novi najboljši slovenski dosežek v osmerboju za mlajše mladince pa sedaj znaša 10.107. Tako je 17-letni atlet novomeške Krke še enkrat potrdil pravilno usmeritev svojega trenerja Andreja Jerička, ki, kot to sicer počno tudi Brežičani, mladih ne obremenjuje le z vadbo ene same discipline, ampak s takoiimenovanim mnogobojskim načinom vadbe skrbi za

raznolikost treninga in čim širši temelj, na katerem lahko športnik kasneje gradi uspehe v izbrani disciplini. Na prvenstvu je nastopilo 62 tekmovalec iz osmih društev. Žal je med njimi manjkalo kar nekaj večjih klubov, res množično pa so se pokalnega tekmovanja udeležili le Brežičani, Novomeščani in v ženski konkurenci Novogoričanke. Temu primeren je tudi izkupiček posameznih klubov v ekipni konkurenci, kjer je pri ženskah in moških premočno zmagal brežiški Fit, prav tako pa tudi ni bilo dvoma o drugem mestu, ki ga je v obh konkurencah osvojila novomeška Krka.

I. VIDMAR

Hajnsjek izgubil že dobljeno igro

Badmintonist Toma presenetil

MIRNA - Na tradicionalnem badmintonem turnirju Lendava Open, za katerega so prizadene Lendavčani pripravili za ta šport izjemno bogat nagradni sklad v višini 5000 nemških mark, se je član mirnskega Toma Kristian Hajnsjek po polfinalni zmagi nad zmagovalcem letošnjega turnirja Jonex Open Simonom Hawlino v finalu pomeril z najboljšim slovenskim badmintonistom Andrejem Poharjem. Kristian je finalni dvoboj izgubil šele po ogorčenem boju v podaljšanji igri petega niza, ko je že dobljeno igro po izidu 10:8 izgubil z 10:11. Zmaga nad Poharjem, ki je minuli mesec vadil in tekmoval na Danskem, bi bila veliko presenečenje. Dvoboj s Poharjem je bil usoden tudi za obe tabnega Aleša Murna, ki je na najboljšega slovenskega igralca žal naletel že v drugem kolu.

Tudi v ženski konkurenci so nastopile vse najboljše slovenske igralke razen najboljša Maja Pohar, ki ta čas igra v nemški badmintonisti ligi. Urška Plahutnik je namesto Nine Šumi, ki je zaradi šolskih obveznosti zaključila svojo tekmovalno pot, dobila za klubsko partnerico dosedanjo članico ljubljanskega Bita Urško Jovan, sicer četrto na slovenski jakostni lestvici. V igri parov sta Urški izgubili v finalu, med posameznicami pa sta obe prišli do polfinala. V Lendavi so poskusno igrali po sistemu na tri dobljene nize do 9 točk v posameznem nizu.

RIBNIČANI PRIPRAVLJENI

RIBNICA - Rokometiški ribniški Inlesa so začeli z pripravami veliko prej kot drugi člani 1. B-lige. Trener Marko Šibila je poldrugi mesec največ delal na telesni pripravi. Od igrali so več prijateljskih tekem, največ s prvoliškimi. Ob koncu tedna so bili na štiridnevni pripravi v Izoli, kjer so z Izolo izgubili s 24:25, proti drugemu primorskemu prvoliškemu, Jadranu iz Kozine, pa igrali 23:23. V prvem krogu novega prvenstva se bodo v soboto v Ribnici pomerili z Ajdovščino. (M. G.)

Za začetek zmagal le Žužemberk

Še neugrana Krka doma izgubila proti slabemu Šoštanjju Topolšici - TPV v Kopru dvakrat na pragu preobrata - Poškodba Vernigove ni huda - Žužemberk proti prvi ligi

Prvo kolo v prvih odbojkarških ligah razen Žužemberčanom predstavnikom z našega konca ni prinesla pretiranega veselja. Novomeška Krka je tik pred začetkom sezone le zbrala moštvo, katerega cilj je ostati v družbi najboljših, še bila na prvi tekmi sezone preveč neugrana, da bi osvojila dragoceni točki proti precej šibki postavi Šoštanja Topolšice. Odbojkarice TPV-ja so se v Kopru sicer dobro upirale, a so naletele na predubo razpoložene nasprotnice. V 1.B moški ligi so Žužemberčani v gosteh premagali moštvo, ki resno računa na uvrstitve v 1.A ligo, medtem ko so Kočevci v gosteh Brezovici odvzeli niz.

Načrti novomeških odbojkaric se precej razlikujejo od želja njihovih moških kolegov, saj povsem realno tudi letos sodijo med najboljše tri slovenske ženske odbojkarice vrste. To so dokazale tudi že v prvem kolu v Kopru, ko so se pomerile z državnimi prvakinjami. Po besedah trenerja Bojana Verniga so Novomeščanke naredile preveč napak, da bi proti odličnim domačinkam lahko iztržile kaj več. Tako so v drugem nizu vodile z 12:9, a po dveh napakah ostale pri 12 točkah. Ko so domačinke v drugem nizu vodile že z 10:1, so po poškodbi gleženja Jane Vernig (poškodba ni huda in Jana bo v Murski Soboti že igrala) Novomeščanke zaigrale kot prerone in povedle z 11:10, a potem trikrat zapored napravile servis in tekme je bilo konec.

Kaj lahko se zgodi, da bodo odbojkarice TPV-ja ostale brez zmage tudi še po naslednjih dveh kolic. V soboto se bodo namreč v gosteh pomerile s Soboto, okrepjeno s tremi Rusinjami, v tretjem kolu pa se bodo domačim gledalcem predstavile na tekmi z Infonom Branikom. Če se uresniči črni scenarij, bi to utegnito slabo vplivati na razpoloženje ekipe, kar bi imelo za posledico tudi padec v formi. Precej drugačno razpoloženje je ta čas v Žužemberku. Čeprav brez

obolelega Vlatka Petkoviča, so Žužemberčani v Izoli zlahka ugnali takmajnše moštvo Hoteli Simonov zaliv, ki sicer glasno načrtuje uvrstitev v 1.A ligo. Domačini so v prvem nizu še vodili s 13:8, a so potem do konca tekme osvojili le še pet točk. Žužemberčani, ki so tako odločno stopili na pot proti 1.A ligo, se bodo v soboto prvič v tej sezoni predstavili domačim gledalcem z dolenskim derbijem proti Kočevju, ki je v svojem prvoliškem krogu v gosteh pri Brezovici osvojilo niz, prav lahko pa bi dosegli še kaj več.

I. V.

RIBNIČANI PODPRVAKI

RIBNICA - Na državnem prvenstvu v rugbyju so člani RFC Ribnica nastopili s tremi ekipami. V skupini U-19 so premagali Kolinsko Bežigrad z 22:0 in Rise s 30:11, tekmo proti Emoni pa izgubili s 5:36 in DHL 20:12. Zmagovalec te skupine so igralci DHL Ljubljana. Ribničani so osvojili tretje mesto. V skupini U-17 je bila konkurenca slabša, a to ne zmanjšuje velikega uspeha Ribnice, ki je z zmago nad Kolinsko Bežigrad z 19:0 osvojila drugo mesto. Ribničani so imeli predstavnike tudi do 15. leta. Premagali so Emono s 24:5 in izgubili proti Kolinski Bežigrad z 0:19. Ob koncu so zasedli drugo mesto. Peter Tanko je bil skupini U-17 razglašen za najboljšega igralca na turnirju.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

ATLETIKA

Atletski pokal Slovenije v mnogobojih, člani - 1. Zlatnar (ŽAK Ljubljana) 6.484... 3. Novak (Fit Brežice) 5.329; članice - 1. Blatnik (Krka Novo mesto) 3.536, 2. Koš (Fit) 2.909; st. mladinci - 1. Čurčić 5.089, 2. Pangrič (oba Fit) 4.169; st. mladinke - 1. Planinc 4.014, (oba Fit) 2. Levat 2.963, 3. Kočevar (Krka) 2.135, 4. Preskar (Fit) 1.990; ml. mladinci - 1. Andrej Murn (Krka) 10.107 (državni rekord za ml. mladince), 2. Divjak 9.204, 3. 6.756... 4. Kiladinovič (Krka) 6.141; pionirji - 1. Jamšek 6.868, 2. Žerjav (oba Fit) 6.862, 3. Kapš (Krka) 6.515, 4. Smukovič (Fit) 6.289, 5. Lužar (Krka) 6.112; pionirke - 1. Voršič (Triglav Kranj) 5.918, 2. Čepin (Fit) 8.810... 5. Klakočar (Fit) 5.529; ekipno, moški - 1. Fit Brežice 46.150, 2. Krka Novo mesto 30.745 itd; ženske - 1. Fit 46.150, 2. Krka 30.745 itd.

ODBOJKA

1.A liga, moški, 1. kolo - KRKA : ŠOSTANJ TOPOLŠICA 0:3 (-13, -14, -12); V soboto, 4. oktobra, bo Krka igrala v Murski Soboti s Pomgramom.
1.A liga, moški, 1. kolo - KEMIPLAS KOPER : TPV NOVO MESTO 3:0 (8, 12, 12); V soboto, 4. oktobra, bodo Novomeščanke igral v Murski Soboti s Sobotno.
1.B liga, moški, 1. kolo - HOTELI SIMONOV ZALIV IZO-

LA : ŽUŽEMBERK 0:3 (-13, -2, -3); BREZOVICA : KOČEVJE 3:1 (13, 8, -11, 10); V soboto, 4. oktobra, bodo Žužemberžani igrali doma s Kočevjem.

KOŠARKA

1.A liga, moški, 3. kolo - UNION OLIMPIJA : KRKA 91:78 (54:38); SMELT OLIMPIJA : Tušek 19, McDonald 15, Daneu 14 itd.; KRKA: Jevtović 14, Samar 2, S. Petrov 13, Smodiš 14, Plevnik 13, Stevič 16;
ZM MARIBOR OVNI : KRŠKO 86:80 (41:35); ZM MARI-BOR OVNI: Oček 15, Bošnjak 14, Novak 13 itd.; KRŠKO: Miller 23, Butorac 13, Krajcar 17, Zaturski 2, Rozman 2, Vukič 23; LESTVICA: 1. Pivovarna Laško 6, 2. Slovan 6, 3. Idrija 6... 6. Krka 4... 11. Krško 3 itd.

NAMIZNI TENIS

1. liga, moški, 1. kolo - MAXI-MARKET OLIMPIJA : KRKA 4:3; 2. kolo - KRKA : PEOVIA 6:1 (Hribar : M. Zafošnik 2:0, Komac : Grbič 2:0, Hribar : Grbič 2:0, Retelj : Janžekovič 2:0, Kralj : G. Zafošnik 0:2; LESTVICA 1. Selda pack Preserje, Radgona in Maximarket Olimpija po 4 točke, 4. Krka, MTS, Vesna in Radlje po 2 itd.
2. liga, moški, 1. kolo - MELAMIN KOČEVJE : KRIŽE 0:7, MELAMIN : ŠKOFJA LOKA 3:4;
3. liga, moški, 1. kolo - SLOVAN : KRŠKO 5:2, LOGATEC : KRŠKO 3:4;

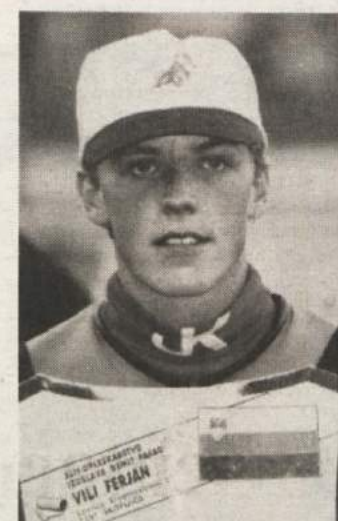
Izak Šantej dobil zadnjo dirko

Domačin Izak Šantej je, tudi z nekoliko sreče, dobil zadnjo dirko državnega prvenstva in osvojil drugo mesto v skupnem vrstnem redu - Omerzel kljub pritisku mladih še naprej

KRŠKO - Nenadkrijlivi 20-letni Lavričan Matej Ferjan si je vroče želel, da bi zmagal tudi na zadnji letošnji dirki za državno prvenstvo v speedwayu, ki so jo v soboto zvečer pripravili prizadene prireditelji iz AMD Drška. A se mu računi niso izšli, prekrizal pa mu jih je domači predstavnik mladega vala Izak Šantej, ki pa je imel v finalu skupine A tudi srečo zaradi nesreče tekmecev.

Dirka se je začela povsem po pričakovanju, saj je Matej Ferjan, ki letos na domačih dirkah tako rekoč ne pozna poraza, zlahka osvojil prvo mesto, nato pa so se presenečenja kar vrstila. V tretji vožnji je že pred štartom ponagajal motor domačemu favoritu in do tedaj drugouvršenemu na državnem prvenstvu Gerhardu Lekšetu. Mehaniki so mu sicer dovolj hitro pripeljali rezervni motor, s katerim pa je bil za mladega klubskega kolega Izaša Šanteja prepočasen. V četrti vožnji je presenetil 18-letni Aleš Dolinar, ki je ug-

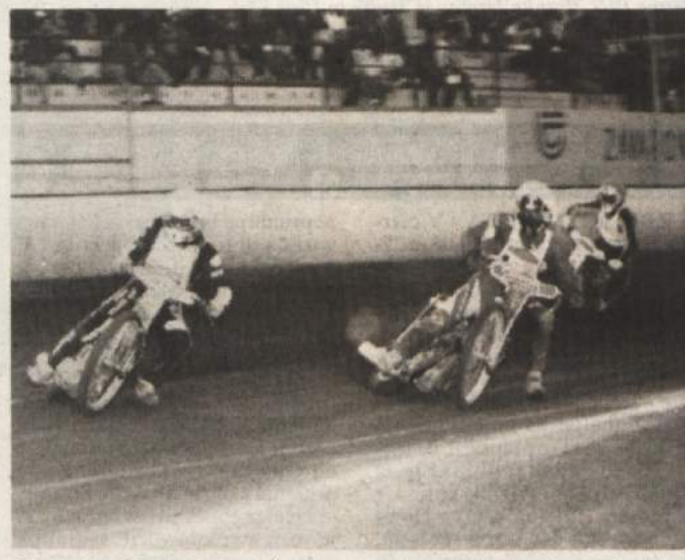
nal neuničljivega domačega veterana Kreša Omerzela, ki pa kljub hudemu pritisku mladega vala še ne namerava zapustiti peščenih stez. V nadaljevanju je šlo bolj ali manj vse po načrtih favoritov: Šantej je edina poraza doživel proti Ferjanu in v svojem zadnjem nastopu še proti Omerzelu, ki si je tako le še zagotovil mesto v A-finalu, kjer pa žal ni bilo Lekšeta. Štart A-finala so morali ponoviti kar trikrat, vse pa je šlo na roke Izaku Šanteju. Najprej si je, potem ko je povozil štartno vrstico, zaslužil diskvalifikacijo Matej Ferjan, nato pa se je isto zgodilo še

Matej Ferjan

Krešu Omerzelu. Tako sta o zmagi na zadnji dirki odločala le Ljubljančan Tomaž Šušteršič in Šantej. Zmagaja je domačin, ki je tako prehitel Lekšeta in se s tretjega prebil na drugo mesto končnega vrstnega reda letošnje državnega prvenstva. V B-finalu je zmagal Lekše. Končni vrstni red za državno prvenstvo: 1. Ferjan (Ljubljana) 126, 2. Šantej 108, 3. Lekše 102... 5. Omerzel 89 (vsi Krško) itd.; ekipe: 1. Ljubljana 312, 2. Krško 299 itd.

I. V.

ZMAGI NAPROTI - Izak Šantej se je takoj po štartu tretje vožnje takole prebil na čelo in vodstva ni izpustil iz rok vse do cilja. Z zmago na zadnji dirki je v skupnem vrstnem redu prehitel izkušene klubskega kolega Gerharda Lekšeta. Kljub temu da Krčani letos niso osvojili naslova državnega prvaka, so lahko z doseženim zadovljni. 50 let kluba in 40 let speedwaya pa so lepo obeležili tudi s tekmovalnimi uspehi. (Foto: I. V.)

Pred motokrosisti so le še štadijske dirke

Motokrosisti so z dirkami v Slovenskih Konjicah pred desetimi dnevi in v Orehovi vasi minulo nedeljo zaključili letošnje državno prvenstvo, v katerem so dobro uvrščeni tudi tekmovalci iz našega konca. V Slovenskih Konjicah je bil Jaka Može (Mel) v razredu do 80 ccm drugi, njegov klubski kolega Ludvik Mežnar pa v razredu do 125 ccm tretji. Tretji je bil tudi Brežičan Andrej Čuden, ki tekmuje v razredu do 250 ccm.

V Orehovi vasi je bil Može drugi, Mežnar je sredi dirke zaradi predre gume z drugega zdrsnil na peto mesto, Andrej Čuden je bil četrty, Damjan Pavkovič (Fun Sport) pa peti. Četrto mesto je zasedel tudi Marko Špehar. Med podmladkom je v razredu do 60 ccm zmagal Dejan Ogulin, član Nixa iz Semiča, Tomi Naglič je bil peti in Nik Rovanič (Fun Sport) sedmi. Ogulin je tudi končni zmagovalec, Tomi je v skupnem vrstnem redu sedmi, Nik pa četrty.

Andrej Hvastja je bil v Orehovi vasi v razredu do 80 ccm tretji, v skupnem vrstnem redu pa je pristal na drugem mestu. Med člani velja omeniti, da je Može tudi v končnem vrstnem redu drugi v državi, medtem ko je Čuden četrty. Novomeščan Matej Žvan je zaradi poškodbe izpustil dve dirki in si deli tretje mesto.

Motokrosiste do konca sezone čaka še prvenstvo v štadijskem motokrosu. Ker imajo prireditelji v Stanešičih in Novi Gorici težave z dovoljenji za prireditve, bodo vse tri dirke pripravili Brežičani na stezi pri Prilipah 19., 25. in 26. oktobra.

NAJMLAJŠA NA A

MIRNA - Na badmintonskem članskem B-turnirju v Brežicah, na katerem so nastopile igralke, ki so na slovenski kajalnosti lestvici uvrščene slabše od 16. mesta, je 11-letna Urška Silvester, članica mirskega Toma, premagala vse tekme in se kot najmlajša igralka do sedaj uvrstila na A-turnir, ki bo 18. in 19. oktobra v Trebnjem.

S trmo premagal sol, tokove in valove

Martinu Strelu je uspel še en podvig - Pred njim šest neuspešnih poskusov - Nehote posredoval v ribiški vojni med Tunizijo in Italijo - Spremljala ga je cela flota - Pričakali so ga tisoči domačinov - Vsak bi mu stisnil roko

PANTELERIJA - Tudi drugi letošnji podvig je Martinu Strelu uspel. Potem ko je konec julija premagal klasično progo vztrajnostnih plavalcev Rokavski preliv, je konec prejšnjega tedna preplaval še 42 morskih milj med tunizijskim mestom Qelibia na rtu Bon in italijanskim otočkom Pantelieri ter tako kot prvi plavalec sredi Sredozemskega morja spojil Afriko in Evropo. Pri tem je imel tudi obilico sreče, saj je zaradi slabega vremena štartal dan kasneje, kot je bilo predvideno, ter tako ujel lepo vreme in mirno morje, kakršnega tamkajšnji domačini ne pomnijo. Kljub temu Martinu ni bilo lahko, saj mu je izredno slana in topla voda močno razžrla sluznico v ustih in jeziku, tako da se za nadaljevanje poti do Mazara del Vallo na Siciliji po posvetu z zdravniki in organizatorji ni odločil.

Martin je bil s svojima spremljevalcema, novinarko Mojco Kaučič in potapljačem kluba za podvodne aktivnosti Novo mesto Trebanjem Jožetom Uhanom, po GSM telefonu, sponzorskim prispevkom Telekom Slovenije, ves čas povezan z domovino. Z njim smo se tako pogovarjali tako pred začetkom njegovega podviga kot tudi kmalu potem, ko ga je v soboto na pomolu v Pantelieri pričakalo okoli dva tisoč prebivalcev tega italijanskega otočka. Zanje je Martin velik junak, saj je do istega pomola poskušalo priti že šest plavalcev, a je vsakič ostalo le pri poskusu. Zato bi mu prav vsak rad stisnil roko, Martin pa je še v ponedeljek delil svoje fotografije in se nanje podpisoval. Taka pozornost mu vedno godi.

Kot rečeno je imel Strel tokrat srečo s slabim vremenom, saj so odhod proti Qelibii prestavili za en dan, namesto v četrtek pa je Martin tako afriško obalo zapustil šele v petek ob dveh popoldne. Pomola v Pantelieri se je dotaknil v soboto pet minut pred pol osmo zvečer. Kot pravi sam, je tako v 29 urah 25

minutah in 57 sekundah dejansko preplaval 86 km, oziroma kar nekaj kilometrov več od po zračni črti izmerjenih 77,8 km. Čeprav so domačini na vso moč hvalili lepo vreme, so Martina kljub vsemu motili močni tokovi, ki so ga ves čas odnašali s poti, in včasih tudi do 3 m visoki valovi. Za razliko od mraza v Rokavskem prelivu ga je tokrat motila skoraj vroča voda, ki je imela ves čas okoli 28 stopinj. To je učinek soli na sluznico še pospešilo in Martin je bil na cilju ves zatečen. Da mu v vodi ne bi bilo dolgčas, so poskrbele številne precej velike meduze, oči pa si je vsake toliko časa spočil na jatah rib.

Takega spremstva kot tokrat Martin še ni imel. Glavni organizator podviga dr. Saverio Safina je zbral pravo floto - za navigacijo je

skrbela 16-metrski tunizijska jadrnica Simbad, spremljevalno moštvo je bilo nastanjeno na več kot 40-metrski galeji La Madonina, skupina pantelerskih potapljačev Green Divers je uporabljala dva gliserja, za vsak slučaj pa je floto spremljala še barka italijanske mornarice. Neposredno po prihodu v Pantelieri so Martina z resilem odpeljali v tamkajšnje bolnišnico, kjer si je posledice dolgotrajnega plavanja ogledalo več zdravnikov specializistov. Martin je bil kljub toplemu morju

• **Martinov tokratni podvig je tokrat nadzorovala tudi skupina sodnikov mednarodne plavalne zveze FINA, samo dejanje pa je imelo tudi politični prizvok. Italija in Tunizija ta čas zaradi po dveh zaplenjenih ribiških ladij na vsaki strani nista v najbolj prijateljskih odnosih, zato ne čudi čestitka tunizijskega konzula, ki je ob Martinovem uspehu poudaril slovenstvo vlogo pri otoplitvi odnosov med sredozemskimi državama.**

nekoliko podhlajen in dehidriran, sicer pa razen močne utrujenosti pri njem niso našli ničesar posebnega. Martin je še nekrat dokazal, kako trdni in trmasti so lahko Dolenjci. I. VIDMAR

Največ zmag ostalo doma

Pri članicah je bila na 3. uličnem teku za pokal Sevnice najhitrejša Helena Javornik

SEVNICA - Na 3. uličnem teku za pokal Sevnice se je v nedeljo v 15 kategorijah pomerilo 149 tekmoval-

cev iz 17 klubov oziroma krajev. Najmnožičnejša je bila udeležba pri najmlajših, zelo močna pa je bila konkurenca tudi pri članih in članicah. Sevničani so osvojili največ prvih mest.

Izidi: cicibani (700 m) - Blaž Gruden (Špela), cicibanke - Maja Bregar (Sevnica), mlajši dečki - Aleš Kozole (Sevnica), mlajše deklice - Maja Zakšek (Brestanica), dečki (1400 m) - Domen Kralj (Sevnica), deklice - Nika Hudej (Velenje), starejši dečki - Borut Veber (Sevnica), starejše deklice - Jožica Hozjan (Velenje), mlajši mladinci (3000 m) - Boštjan Buč (Velenje), mlajše mladinke - Petra Radišek (Sevnica), starejše mladinke - Kristina Obronek (Velenje), članice (3000 m) - 1. Helena Javornik (Comet Zreče) 9.19.36, 2. Marijana Zajfrid (Štajerska) 10.06.71, 3. Zvonka Bregar (Sevnica) 11.03.48; starejši mladinci (5000 m) - 1. David Rihtarič (Lenart) 15.32.21; člani (5000 m) - 1. Igor Šalamun (Maribor) 14.30.00, 2. Ivan Čelič (Vinkovci) 14.38.03, 3. Roman Kežar (Stop team) 14.43.67, 4. Ivan Kukovič (Trgočlad-AK Šentjur) 14.52.50.

Ob družinskem teku, ki ga je dobila družina Vrtič iz Sevnice, je organizator AK Sevnica pripravil še množični netekovalni tek. Lepo vreme, denarne in praktične nagrade ter pokali so marsikomu še ozaljšali nedeljsko popoldne v Sevnici. P. P.

75 LET NOGOMETA

KOČEVJE - S tekmami veterana Ribnice in Kočevja ter selekcijami prve in druge občinske lige so v Kočevju počastili 75-letnico nogometa v mestu ob Rinži. Kočevski veterani so s 4:2 premagali Ribničane, ki so si morali za sestavo enajsterice "sposoditi" nekaj kočevskih igralcev. Za gostitelje je tri zadetke dosegel Kozic, enega pa Stopar, za Ribničane sta bila uspešna Rajšel in Kopač. V tekmi dveh selekcij je bil izid 1:1. Predsednik kluba Vinko Fugina je dejal, da so zelo ponosni na nogometno preteklost, upajo pa, da bodo čez tri leta mladi upi vrnil nekdanji ugled. (M. G.)

VITALIS TRETJA

NOVO MESTO - Posadka novomeškega jadrnega kluba je s klubsko jadrnico Vitalis nastopila na mednarodni jadrni regati Lignano - Portorož - Lignano, na kateri sta sodelovala 202 jadrnici. V prvi etapi je bila Vitalis v razredu elan expres tretja, v drugi etapi pa je obstala v brezvetrju pred Bernardinom in cilja ni dosegla. V absolutnem vrstnem redu je zmagala sedaj že legenda Gaia Legend z Mitjem Kosmino in Dušanom Puhom za krmilom. Novomeščani se že pripravljajo na eno največjih regat na svetu, barcolano, ki bo 12. oktobra v Tržaškem zalivu zbrala preko 1.500 jadrnic iz raznih držav.

PO HUDEM BOJU

NOVO MESTO - Septembrski hitropotezni turnir šahovskega kluba Novo mesto je po hudem in izenačenem boju dobil prvotekmovalnik Robert Rudman, drugi je bil mojstrski kandidat Marjan Kastelic (oba sta zbrala po 9 točk) in tretji prav tako mojstrski kandidat Emil Luzar z 8 točkami. Nastopilo je 18 šahistov.

Pokal Velenječanom

Zaključek na Kolpi

KOSTEL - Zaključnega veslaškega tekmovanja z rafti, kajaki in kanuji na Kolpi od Potoka do Žage se je v soboto udeležilo blizu 50 tekmovalcev in rekreativcev iz Velenja, Zagreba, Kočevja, Čateža, Škofje Loke in Ljubljane.

Izidi: rafti: 1. Velenje I, 2. Velenje II, 3. Pinus Kočevje, 4. Hotel Valentin Kočevje, 5. Foris Zagreb; kajaki: 1. Boris Irt (Čatež ob Savi), 2. Martin Grašič, 3. Alojz Žitnik (oba Škofja Loka) itd; kanuji: 1. Marolt-Marinč (KO), 2. Aleš in Vida Vest (LJ).

Tekmovanje, ki je bilo ob zaključku letošnje tekmovalne veslaške sezone na Kolpi, je bilo posvečeno svetovnemu dnevu turizma, mesecu športa in prazniku občine Kočevje. Stanko Nikolič, predsednik Turistično-sportnega društva Kostel, ki je tekmovanje organiziralo, je ob zaključku tekmovanja in tekmovalne sezone povedal, da so se tekmovalci, predvsem z Zagrebčani, dogovarjali tudi o udeležbi na akcijah za čiščenje Kolpe pa tudi o organizaciji izposojanja raftov, kar bodo uredili v sodelovanju z Gimpekсом iz Straže. J. P.

Po pokalnem uspehu poraz Elana

Edini drugoligaš v četrtfinalu pokala

NOVO MESTO - Nogometna taš novomeškega Elana so v 8. kolu tekmovalja v drugi nogometni ligi doživeli drugi poraz v sezoni. Z 1:0 jih je v Trbovljah premagal tamkajšnji Rudar. Elan je po osmih kolic z dvema zmagama, osmimi neodločenimi izidi in dvema porazoma oziroma z 10 točkami na sedmem mestu prvenstvene lestvice.

Kljub temu v Elanu niso nezadovoljni z minulim tednom, saj so v sredo dosegli lep uspeh. Z zmago z 1:0 nad prvligašem Petrošnikom iz Beltinca so se kot edino drugoligaško moštvo uvrstili v četrtfinalno tekmovalno stopinjo. Elan je po osmih kolic z dvema zmagama, osmimi neodločenimi izidi in dvema porazoma oziroma z 10 točkami na sedmem mestu prvenstvene lestvice prve lige. Prva tekma bo 22. oktobra, druga pa 5. novembra.

BREZ PORAZA

NOVO MESTO - Mladi igralci teniškega kluba Novo mesto so pod vodstvom trenerja Sandija Bradaca uspešno odigrali predtekmovalno slovenske lige za igralce do 14. leta. Tadej Pucelj, Maj Jožef, Matevž Kralj in Miha Bende so v skupini C premagali Krško, Galeo Malečnik iz Maribora, Branik II iz Maribora in Zalec ter se tako brez poraza uvrstili na zaključni turnir štirih najboljših slovenskih moštvo v tej kategoriji. Tako so na dobri poti, da ponovijo lanski uspeh, ko so na zaključnem turnirju lige osvojili drugo mesto v državi.

BELOKRANJSKI MASTERS

GRADAC - Belokranjski tenisari so prejšnjo nedeljo s tako imenovanim masters turnirjem najboljših 16 igralcev na Rusovem igrišču v Gradcu zaključili letošnje sezono. 18-letni domačin Igor Rus je v finalu z 2:0 premagal Črnomalca Francija Novaka, v boju za tretje mesto pa sta se srečala Črnomalca Andrej Rems in Klemen Vitkovič; z 2:0 je zmagal slednji. Igor Rus je tudi skupni zmagovalec letošnje lige, ki jo belokranjski tenisarji pripravljajo že četrto leto zapored, sodelovalo pa je 44 igralcev. Razveseljuje, da v ligaškem tekmovalju sodeluje čedalje več mladih obetavnih igralcev, vsako leto pa so igre na višji ravni. Praktične nagrade in pokale sta najboljšim podelila predsednika športnih zvez Črnomelj in Metlika Boris Fabjan in Jože Mozetič.

Orientacija, zveri in še obara

Slovenski taborniki so se v Novem mestu pomerili na republiškem orientacijskem tekmovanju - Največ zmag v Ljubljano - Rod gorjanskih tabornikov opravil vse z odliko

NOVO MESTO - Rod gorjanskih tabornikov je od petka do nedelje pripravil največje republiško taborniško tekmovanje v orientaciji. Na tridnevnem tekmovanju se je tako v orientaciji in drugih taborniških veščinah pomerilo preko 200 popotnikov in popotnic ter grč in grčic iz 43 ekip iz vse Slovenije, kot gostje pa še ekipa iz Zagreba in tabornika Trsta.

Razen najmlajših so pripravili zahtevnega tekmovanja sodelovali skoraj vsi oziroma preko 60 novomeških tabornikov, ki so jim pri zahtevni nalogi priskočili na pomoč pokrovitelji Brain, Telekom, Gozdno gospodarstvo Novo mesto pa Osnovna šola Bršljin, Slovenska vojska in Mestna občina

Novo mesto. Taborniki iz vseh slovenskih taborniških rodov so se v petek zbrali poleg osnovne šole v Bršljinu, in kot se za tabornike spodobi, tridnevno druženje začeli ob velikem tabornem ognju.

Čeprav se je tekmovanje začelo že v petek, ko so rešili topografske

teste in vrisali progo na karto, so se na teren odpravili v soboto ob petih zjutraj. Prva etapa orientacijskega tekmovanja je udeležence peljala iz Bršljina čez Prečno in Brezovo Reber in Straže do Vavte vasi, kjer so pri nogometnem igrišču postavili bivake in se pomerili tudi v kuhanju - v 43 kotličkih so nad 43 ognjišči skuhalo piščančjo obaro. Oboje, ognjišče in jed, so strogi sodniki ocenili in upštevali pri izidih tekmovanja.

V končni izid republiškega orientacijskega tekmovanja so se štete rešitve nalog na 20 kontrolnih točkah. Tema letošnjega tekmovanja je bilo poznavanje velikih zveri - medveda, risa in volka, ki domujejo prav na območju, kjer je potekalo tekmovanje. Domači taborniki, ki so sodelovali pri postavitvi proge in sestavljanju nalog, seveda niso smeli tekmovali, organizacijsko nalogo pa so po mnenju udeležencev pa tudi načelnika Zveze tabornikov Slovenije Milka Okorna opravili z odliko, za kar sta ob vseh ostalih izjemno zaslužna tudi vodja celotne akcije Gregor Gutman in starešina Rodu gorjanskih tabornikov Andrej Kotnik. Priprave na tekmovanje so trajale več kot 3 mesece. Med popotniki (od 15. do 20. leta) so zmagali ljubljancani, med popotnicami slovenjgajčanke, med grčami (nad 20. letom) in grčicami pa prav tako ljubljancani oziroma ljubljancanke.

ORIENTACIJA S KOMPASOM IN KARTO je bila, kljub temu da so morali taborniki na 20 kontrolnih točkah izpolnjevati zelo različne naloge in pokazati zelo raznovrstno znanje, tisti element državne orientacijskega tekmovanja, ki je nastopajočim prinesel največ točk. Tako je ena izmed ekip na štartu zadnje dni tekmovanja v Vavti vasi proučevala pot, ki so jo morali še opraviti do cilja v Novem mestu. (Foto: I. V.)

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členu od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljenih informacij, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori in popravki po § 9...", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

zanje čas. Pristrana, marljiva, kolegalna in potrpežljiva.

Gotovo porečete, da je niso zato izbrali. Jaz pa vam pravim, da tudi kar se lepote tiče, prekaša marsikatero drugo. Nemški pregovor pravi: Če ne vidiš lepega v sočloveku, poiđi in si umij oči.

Pa še to. Slovenija je majhna država. Potrebuje močne zastopnike, prave ljudi, ki jo bodo znali predstaviti. Miss Slovenije mora biti razgledana, znati mora tuje jezike in mora imeti rada to sončno deželico. Maja ustreza vsem tem zahtevam. Sicer pa je bila tako ali tako izrečena zadnja beseda - bila je izbrana. Maja gre na Sejšele. Pa mislite, da se ne bi bolje odrezala, če bi dobila vašo podporo? Čeprav sem prepričana, da je sama zadosti močna, bi ji lahko pomagali.

Srečno, Maja!

NADJA MODER
Črnomelj

Kdor seje veter, žanje vihar

Dol. list št. 34 do 37

Pisanje o pridigah škofa dr. Franca Rodeta je po svoje zanimivo tudi zato, ker se v polemiko aktivno vključujeta tudi duhovnika Andrej Poznič iz Novega mesta in Jože Pavec s Čateza.

Omenjena duhovnika nista bila nikoli (ali morda?) prisiljena prehranjevati in socialno dvigniti družino večih otrok. Po njunem mnenju je samo Bog, torej Cerkev, ta, ki odloča o življenju in smrti človeka, človek sam pa nima pri tem nobene možnosti vplivanja.

Če je tako, bi vaju vprašal, ali se spomnita vzlikanja vaših predhodnikov med drugo svetovno vojno, ko so s pištolo za pasom kričali "V imenu Kristusovih ran naj pogine partizan!" in pred ustrelitvijo talcem delili tolažbo, da bodo zveličani. Vendar Bog ni bil tisti, ki je delil odpustke, to ste bili vi duhovniki in klerikalno usmerjeni Slovenci.

Za te ostre besede se opravičujem duhovnikom, ki ne politizirajo, temveč opravljajo le svoje duhovno poslanstvo. Zato pa toliko bolj obsojam tiste duhovnike, ki s svojim politiziranjem vnovič delijo Slovenec in ki trdijo, da tisti, ki na primer drugače mislimo o vračanju gozdov Cerkvu, očitno nismo pravi Slovenci. Verjetno je tudi Cerkev poklicana, da nas odpiše. Pri tem želim spomniti, da dr. Rode ni izvoljen predstavnik Slovencev, ampak ga je postavil Vatikan, ki ima svoje interese. (Izvešček iz daljšega pisma)

JOŽE HRIBAR
Gorenje Vrhopolje

Lastninjenje oškodovalo posavsko gospodarstvo

Dol. list št. 34, 28. avgusta

Zaradi tendicioznega članka, objavljenega v časopisu Dolenjski list 28.8.1997, sem prispiljen dati odgovor za podjetje INO Brežice in INO-International Brežice. Kadar uporabljate izraz "divje lastninjenje", se morate vedno vprašati, ali to lastninjenje ni bilo dovoljeno po takratnih zakonih. Ustanovitev vsakega podjetja je bila registrirana na sodišču z vsemi dejavnostmi.

INO International Brežice je bila ustanovljena 30.1.1992. Ustanovitelji firme so bili zaposleni v INO Brežice, poslovni partnerji iz Slovenije in tuji partnerji iz Italije in Hrvaške. Za ustanovitev podjetja INO International Brežice smo dobili odločbo Ministrstva za zunanje zadeve Republike Slovenije. Temeljno sodišče v Novem mestu pa je podjetje registriralo s predlaganimi dejavnostmi in vpisalo v sodni register 15.4.1992. Z ustanovitvijo firme INO International Brežice smo združili finančna sredstva - ustanoviteljni kapital 50.000 DEM. Ta finančna sredstva smo uporabili za financiranje proizvodnje, razvoj novih proizvodov in novih trgov. Firma se je kadrovsko močno okrepila. Ustanovitelji firme so imeli bogate mednarodne poslovne vezi in govorijo osem svetovnih jezikov.

Veliko poslov je bilo izpeljanih z jamstvi ustanoviteljev brez dragih bančnih garancij. Po ustanovitvi firme je bil sprejet Zakon o lastniškem preoblikovanju podjetij. Navedeni retroaktivni Zakon grobo krši demokratična načela in človekove pravice, ki so razglašene v Splošni deklaraciji o človekovih pravicah, opredeljene v Helsinški

sklepni listini in v Pariški listini za novo Evropo, kot tudi načela tržnega gospodarstva, izražena v listini Borskne konferenca KVSE o gospodarskem sodelovanju. Zaradi pritiskov različnih institucij oblasti smo se zaposleni v družbenem podjetju odločili prodati ustanovitelvene deleže firmi INO Brežice in s tem omogočili preoblikovati družbeno podjetje v skladu z obstoječimi zakoni.

Zaradi vseh težav pri oblikovanju podjetja so poslovni partnerji iz tujine izgubili zaupanje in planirano medsebojno sodelovanje. Tako sta nam propadla dva velika proizvodna projekta z nemškim partnerjem, firmo HOLDER, za izdelavo in montažo vzgibnih traktorjev in projekt izdelave kompresorjev z italijansko firmo Zanon. Navedeni projekti so bili inštalirani v sosednjih državah. Posavska regija je izgubila najmanj 100 delovnih mest. Podjetjema INO in INO International Brežice pa povzročeno najmanj za 2 milijona DEM škode.

Zato smo že v letu 1994 vložili tožbo na sodišču proti Agenciji Republike Slovenije za plačilni promet, nadziranje in informiranje. Neracionalno porabljen čas za analize minulega poslovanja različnih institucij oblasti je zadnja štiri leta onemogočil razvoj naših firm.

Zato trdim, da ni bilo oškodovano družbeno premoženje zaradi ustanovitve INO Internationala. Če bo potrebno, bomo navedena dejstva dokazali tudi pred mednarodnimi sodišči. Oškodovani pa smo ustanovitelji podjetja INO International.

BRANKO KOS, dipl. inž.
INO Brežice

PRIPIS UREDNIŠTVA - Podatke, ki so bili objavljeni v "spornem" prispevku, smo dobili na UNZ Krško.

Čigav kandidat je Bine Klemenčič?

Dol. list št. 38, 18. septembra

Ko je Franci Kek iz Novega mesta Bineta - Jožeta Klemenčiča, doborodušnega, a nemočnega posebneža iz Gorenjega Kamenja, izkoristil in ga predstavil kot kandidata za predsednika Slovenije, je po mojem mnenju storil neetično in moralno zavržno dejanje. S svojim odgovorom na moj prispevek pa je to svojo držo ne samo potrdil, ampak še okreplil.

Brez najmanjšega sramu Kek to, da je s svojo pobalinsko burko Bineta Klemenčiča izpostavil posmehu, zbadanju in zasramovanju, odrine meni in se sprenevedavo sprašuje, "kje so vzroki, da je novinar Dolenjskega lista predstavil Bineta-Jožeta Klemenčiča v taki luči?" In se potem domišljavo sprašuje, če ni bil moj namen očrniti njega, Keka. Pa to ni sveta preproščina, ampak nespodobno sprevačanje in prozorno odvrčanje od svoje nečednosti s tem, da jo tako rekoč naprti meni, ki da sem kriv, da bo imelo "Binetovo veselje grenak priokus", Dolenjski pa se bodo poselej smejali zaradi mene in mojega pisanja, dokler se nisem vtaknil v njegovega kandidata, pa "smo se mi posmehovali prevzvišeni Slovenci, ki nas ima za Dolenjčke". Kdo so tisti "mi"? Kek in njegovi? Mi ostali prav gotovo ne!

Po pogovoru z Binetom Klemenčičem prejšnji teden sem prepričan, da med tistimi Kekovimi "mi" ne bi hotel biti niti Bine. Če bi seveda že takrat lahko posvem dojel, za kaj sploh gre. Takrat je, kot je povedal, mislil, da bosta s Kekom hodila okoli in se dobro imela, od Keka pa je Bine v prvi vrsti pričakoval "neka gajbe", kot v svojem žargonu reče denarju. V ponedeljek mi je prišel povedat, da mu je Kek sporočil, "da

je zajebancije konec", njega pa da ljudje dražijo in ga kličejo predsednik Slovenije. "Ampak jaz se na to ne oziram in grem naprej po svojih potih!"

Če bi po svojih potih hodil tudi Franci Kek, bi lahko "na letošnje predsedniške volitve, ki postajajo žal prava veseliga" opozoril tako, da bi za predsedniškega kandidata predlagal sebe. Ampak to bi bilo najbrž celo zanj samega in njegovo "sceno" preveč noro. Ali pa je presodil, da ima Bine Klemenčič več možnosti. Trezna presoja.

ANDREJ BARTEJ
Novo mesto

SO ROMI VRGLI OBLEKE V GOZD?

V torek, 16. septembra, sva se s kolegico mudili v okolici Mirne. Na njen dom, ki stoji v samotni, so tistega dne zgodaj zjutraj prišli štirje Romi: moški, dve ženski in mlajša deklica, ki bi morala biti v šoli. Prošnjali so, a pri tej hiši niso nič dobili. Očitno so šli potem po isti poti kot medve. Nedaleč od poti so ležale razne še uporabne in čiste obleke; srajce, bluzon, usnjen jopič in drugo. Takrat je mimo naju prišla neka ženska, ki biva na samotni domačiji nedaleč stran, in ugotovila je, da so oblačila morali zmetati taisti Romi, ker jih je tudi ona odslovila. Torej najprej prošnjajo, če pa jim nabrano ni všeč, čeprav je še uporabno, vržejo stran. Očitno so tudi Romi zasičeni. Le denar bi vzeli. Naslednji dan sva šli po isti poti, a so oblačila še vedno ležala na tleh.

JOŽICA GRIVEC
Radovljica

• Teško delo v starosti da mirno starost. (Pregovor)

• Točnost je čednost z dolgočasnih. (Waugh)

APLAVZ NI OBVEZEN Nepotrebna kiksa

Jeseni Slovenci radi obiščejo Belo krajino. Po nenapisanem pravilu si obvezno ogledajo Belokranjski muzej v Metliki, domačo obrt Marice Cvitkovič v Adlešičah, kmečko domačijo Borisa Raztresena v Janjkovičih, rojstno hišo Otona Župančiča v Vinici ter morda še kakšno malenkost v Črnomlju. Zadnje čase pa je vse več izletnikov, ki zavijejo v Rosalnice, kjer so Tri fare z menda najstarejšimi orglami v Sloveniji. Tu doživijo razočaranje, kajti cerkve so zaprte in nikjer ni nikogar, ki bi jim povedal kaj o tem sakralno zgodovinskem spomeniku. Za nameček je dopolnje zapra še gostilna.

Pred vasjo Otok pa je dana na ogled letalo, ki je med drugo svetovno vojno prevažalo ranjence v italijansko mesto Bari. Obiskovalci, ki jih letalo privabi k ogledu, ne vedo, čemu je zadeva tam, kjer je. Nobene table, nikakršnega pojasnila!

V prvem in drugem primeru se bo moral pač neko zmagati. Najbolj prav bi bilo, da bi bilo to metliško Turistično društvo, morda Župnijski urad ali celo Zveza borcev, če v občini sploh še obstaja. Dogovoriti bi se bilo treba, kdo je oseba, na katero se lahko obrnejo vsi tisti, ki bi želeli pokukati v cerkve pri Treh farah. Tudi pojasnilo k letalu bi lahko kdo sestavil ter ga postavil na vidno mesto, da ne bi neuki menili, da gre za športno-rekreativno letališče v Prilozju.

TONI GAŠPERIČ

V VINSKI KLETI ŠE IGRA

ŽUŽEMBERK - Kulturno društvo Krka se je v sodelovanju s turističnim društvom Žužemberk-Dvor predstavilo v kleti vinske kleti v petek, 26. septembra, z dvema predstavama pravljic igre O bogatinu in zdravilnem kamnu, in sicer dopolnje za učence nižjih razredov osnovne šole Žužemberk in njenih podružnic Ajdovec, Dvor in Šmihel, zvečer pa z igro v petih dejanjih za vse druge obiskovalce. Igralska skupina, ki jo vodi vodja gledališča Iztok Zrimšek, se je predstavila z obetavnimi igralci. Igro je režirala Mimica Kodre, ki se je proslavila že z mnogimi predstavami v tem koncu Suhe krajine.

Kje je prijaznost?

Mladina se do starejših pogosto obnaša nespoštljivo

Prav bi bilo, ko bi se v šoli, vrtcu in doma več pogovarjali, da je lepo, če si prijazen do starejših ljudi. Marsikoga namreč razveseli že lep pozdrav. Sprašujem se, zakaj otroci nimajo spoštovanja do starejših. Tako zelo redko se zgodi, da bi na avtobusu mlajši odstopil sedež starejšemu. Zelo redki so otroci, ki pozdravljajo.

Naj kot primer navedem dogodek v Šentjerneju, ko so otroci pobirali star papir. Če si jim hotel dati papir, si jih moral vprašati, ali ga hočejo, in si jim ga moral prinesiti do vozička. Zaman pa si od njih pričakoval lepo in prijazno besedo "hvala". Ko sem fantiča vprašala, kateri razred obiskuje, mi je le s težavo odgovoril, da 6. 1. oktober je dan starejših in naj bo ta dan tudi priložnost za premislek o odnosu mlajših do starejših.

E. L.

OŽIVLJAJO MRLIČA?

KOSTEL - Da Kostelsko izumira, so začeli nekoliko pogumneje ugotavljati pred desetletjem, dvema desetletjema in več Kostelci in opozarjali, kaj vse lahko Kostelsko reši. Število prebivalstva je po vojni hitro upadalo, zapirali so šole, svoje pa je k temu doprineslo zaprtje območje. Kostelci so ugotavljali, da jih bo izumiranje rešila asfaltirana magistralna cesta od Kočevja do Fare oz. meje na Kolpi, da jih bo rešil obrat Itasa pa nova šola itd., a lepa Kolpska dolina kljub vsem tem pridobitvam še naprej izumira. Zdej ugotavljajo, da bo izumiranje zaustavila in pripomogla k ponovni oživitvi Kostelskega samostojna občina, saj so občino (in celo svoje gospodarstvo) nekaj že imeli. Dosedanja prizadevanja za oživetitev Kostelskega pa niso zalegla, saj je vse skupaj še najbolj podobno oživljanju mrliča.

P-c

KRKINE SEZONSKA KARTE

NOVO MESTO - Košarkarski klub Krka iz Novega mesta še vedno prodaja sezonske vstopnice, s katerimi si lahko kupci za 10.000 tolarjev ogledajo najmanj še 15 tekem, v primeru, da bo Krka uspešno igrala tudi v končni prvenstva, pa bo tekem še več. Sezonske vstopnice lahko dobite pri Alešu Čavloviču na novomeški agenciji za šport (tel. 322 267), ki ima svoj sedež v novomeški športni dvorani. Vstopnica za posamezno tekmo stane 800 tolarjev.

Zobozdravnica zaračunalala dvakrat

Novomeška območna enota Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije na zahtevo svetnikov podala poročilo o nepravilnostih pri zobozdravnici dr. Pavičičevi

ČRNOMELJ - Dolenjski list je že pred časom poročal o nepravilnostih zobozdravnice dr. Pavičičeve iz Črnomlja pri zaračunavanju svojih storitev. Na zahtevo črnomajskih svetnikov pa je Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, območna enota Novo mesto, poslal daljše in precej natančno poročilo o nepravilnostih pri dr. Pavičičevi.

V poročilu je med drugim zapisano, da je ena od zavarovank sredi letošnjega januarja na črnomajski izpostavi podala izjavo, v kateri je navedla, da je pri dr. Pavičičevi plačala zoboprofitične storitve, za katere ji je zdravnica zagotovila, da do njih nima pravi-

• O informaciji, ki jo je o nepravilnostih pri dr. Pavičičevi pripravil Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, območna enota Novo mesto, je na seji pretekli teden razpravljala tudi črnomajski občinski svet. V razpravi je bilo slišati, da je občinski svet zobozdravnici dal koncesijo, pa ji jo lahko tudi vzame. Ker pa prej omenjeni zavod spremlja delo dr. Pavičičeve in bo ob koncu leta podal poročilo o svojih ugotovitvah, so svetniki sklenili, da bodo na osnovi tega poročila odločili, kako naprej.

ce iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. Ker pa je šlo za plačilo kar 140.000 tolarjev, je zavarovanka želela dodatna pojasnila. Zavod za zdravstveno zavarovanje je zato sprožil pri zdravniškem nadzor. Ugotovil je, da so bile zavarovanki kratene pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, ker je imela pravico do

KOPANJE JARKOV V LOBETOVU - No, pa se je začelo tudi na tej strani mesta! V Lobetovu ulici kopljejo jarke čez hrib proti Cikavi, polagajo cevi za plin in kabel za kabelsko televizijo. Delajo tudi v ulici Pot na Gorjance. Seveda je promet oviran, tudi hrupno je, vendar je glavno, da se dela! Foto: Z. K)

M. B.-J.

Nove smernice

Temelj jesensko-zimskih modnih smernic je prirejen slog osemdesetih let. Kostimi s hlačami in različno dolgiimi krili poudarjajo poslovni slog, ki je usmerjen na moške linije. Ramena so ravna in podložena, tudi pri plaščih in blazah. Moški stil je prisoten tudi pri izbiri moških materialov, kot je česana volna. Ena od modnih favoritov je svetleča napa, iz katere so kreatorji izdelali različne modele oblačil z agresivnimi dodatki, ki zaznamujejo "agro modo". Sledi tvid v mnogih različicah, veliko je gladekega in vzorčastega žame-ta. Med barvami je siva zastopana v vseh odtenkih in za vse priložnosti, črna pa kraljuje med novimi elegantnimi kolekcijami. Veliko je tudi temnih rjavih tonov, žive in temno rdeče. Veliko pozornosti so pri letošnji kolekciji oblikovalci posvetili tudi pleteninam, ki se zelo tanke polagajo na telo v plasteh. Vrača se tudi krzno, naravno in umetno. Nastopa samostojno ali pa kot modni dodatek, ovrtnik, manšeta ali obroba ovratnega izreza. Za posebne priložnosti oziroma romantični večer oblikovalci pripravljajo tanke, pogosto prosojne materiale, pošite z bleščicami ali kristali v hladnih kovinskih barvah. Priljubljene črne, mat nogavice so se umaknile zelo tankim kožnim barvam. Pri obutvi smo zaznali močan preobrat v primerjavi s preteklim letom. Pete so zelo ozke in visoke. Veliko je škornjev, ki segajo do sredine meč ali čez kolena. Najpopularnejša dolžina jensi in zime je mikro. Francoski kreatorji jo kombinirajo s plašči do tal. Prisoten je tudi stil "preveliko", ki bo navduševal predvsem mlajše. JERCA LEGAN

OTVORITEV PRENOVLJENE ŠOLE - Prenovljena in dozidana šola v Podgradu ni samo v korist, ampak tudi v ponos temu delu gorjanskega Podgorja. (Foto: A. B.)

Prenovljena šola v Podgradu

Sedaj bo končno pouk lahko potekal v eni izmeni - Nove učilnice, prizidek s telovadnico

PODGRAD - S prirčno slovesnostjo, ki so jo pripravili učenci, so prejšnji petek odprli prenovljeno in dozidano osnovno šolo v Podgradu, štirirazredno podružnično šolo OŠ Stopiče. Dela so veljala okoli 68 milijonov tolarjev, opravila pa sta jih črnomaljski Begrad in novomeška Obrtna zadruza Hrast. Obnova tako rekoč ni motila šolskega pouka, saj so pričeli delati konec šolskega leta - le zadnji teden pouka so podgrajske šolarje vozili v Stopiče - novo šolsko leto pa se že začelo v prenovljeni šoli. S prenovitvijo in dozidavo so v Podgradu dobili telovadnico, 2 novi učilnici, učilnico za malo šolo, kuhinjo, jedilnico, prenovljene hodnike, uredili so centralno kurjavo na plin in še marsikaj. Šolska stavba, ki so jo zgradili v začetku stoletja iz kamna razvaljenega nekdanj mogočnega mehovskega gradu na hribu nad njo, je danes izkoriščena in urejena od kleti

do podstrešja, dozidali pa so ji še telovadnico. "Tako sedaj pouk poteka v eni izmeni, dolga leta pa so zaradi pomanjkanja prostora morali imeti pouk dopoldne in popoldne," pravi ravnatelj stopičske šole Lado Brulc. V podgrajski šoli je sedaj 50 učencev v štirih razredih, vsi oddelki so samostojni, poleg tega 16 otrok obiskuje malo šolo. Tudi v naslednjem šolskem letu bo dovolj otrok v 1. razredu, saj jih je že do sedaj vpisanih 19. Številno otrok v tem delu gorjanskega Podgorja ne upada, marveč celo rahlo narašča in tako se za prihodnost teh krajev in šole ni bati. V Podgradu in na Dolžu, kjer je druga stopiška podružnična šola, bi tudi radi imeli podaljšano bivanje, v Podgradu pa še vrtec. Sedaj vrtec v okviru šole deluje v Stopičah, kjer ga obiskuje kakih 60 otrok, in na Dolžu, kjer jih je okoli 20. A. B.

Ko Lojze novo pesem Slovincem vije

Slovenski katoliški tednik Družina namesto Pastirskega pisma pred volitvami?

Nočna mora Slovincem s široko razpito izredno sejo parlamenta je minila. Dvanajstletni sinček sosedove družine, ki je s starši do pol enajstih zvečer sledil nakladanju in razkazovanju mišic prenapetih poslancev, je naslednje jutro med zajtrkom vprašal atinja, ali so se do štirih zjutraj v skupščini kregali zato, "ker imajo dobre plače, in če bodo za nočno delo dobili še poseben dodatek". Med nedeljsko trgatvijo mi je fantek na Trški gori med drugim povedal, da je poslanec Peterle v skupščini prebral tudi pesmico, da pa so sicer tisti ljudje tam, smotani, ker se pripravljajo za prazen nič. Delo je v soboto zjutraj poročalo o "poeziji in prozi iz poslanskih klopi". Ob televizijskih sprejemnikih se je marsikdo nasmehnil ob nepričakovanem literarnem izlivu predsednika SKD, ki je vnesel v mučne razprave, v komaj skrito maščevalnost, nagajanja, komediantsko hvalisanje, oholost posameznih nastopnikov in predvsem v brezplodno čvakanje o NATU, proračunu, denacionalizaciji in še čem, vsaj sproščujoč odhiti, s katerim je avtor rim želel presekat i prilihne očitke in ponekod že kar sluzasto razpravo posameznih znanih prepirljivcev v visokem domu. Prav je, da vidimo v Peterletovih besedah tudi dober namen, saj je mogoče pritrčiti njegovemu pozivu: "Poslanke in poslanci, pred domovino so še dolgi klanci. Ne stojmo pred prihodnostjo kot janci, pa tudi ne kot zajci! Zato, oblast, ne skači brz v besedo, če kdo manj sonca vidi in bolj bežo: za demokracijo gre, za skupno stvar, to zapiši si za uho, oblast, vladar! Komarja ne precejaj, bolj na slone glej, da skupaj pridemo naprej!" Človeku se stori milo, ko nena-

doma začuti, da tiči v mnogih med nami skriti Prešeren ali vsaj kosček njegovega umetniškega talenta in buditelja narodnega duha. Seveda Lojze Peterle ni bil prvi, ki se je v vezani besedi oglašil v slovenskem parlamentu. Ob Peterletovih verzih sem se spomnil pesnika, pisatelja, literarnega učitelja, kritika, urednika in mladinskega poeta Josipa Stritarja. Več kot desetletje je bil prva osebnost naše književnosti. Prvi pri nas je opozoril na nekatere pojave v svetovni literaturi, objavil je domoljubne pesmi in povesti, pisal dramske prizore in knjige za mladino. V Dunajskih sonetih (1872-73) je z jedko satiro kritiziral prvaštvo v politiki in kulturi, bil pa je tudi odprt pristaja svobodomiselnih idej. V 37. Dunajskem sonetu je takole obračunal s špekulantskimi poslanci: Oj vi politiki visoki, slavni! Kako izobno posej svoj umejete! V sklepavanju na prsinh gombe šlejte: Pojmo - ne pojmo - pojmo v zbor državni! V Beč silna moč vas vleče starodavni, modro tam klop širokoplatni grejete: zakaj, to veste vi, a nam se smejte, ker mislimo, da dedci ste veljavni. Modrost, može, globoka vaša taka je: Dragó je vse, drag živje, draga mrva, težavno zdaj življenje siromaka je. Prisluzka treba je za sol, za drva, ker geslo pravo pravega prvaka je: "Za vero, carja, dom" - a ta je prva!

Tako Stritar pred dobrimi 120 leti. Zadnja vrstica njegove pesmi je razumljiva za čas, ko je pisal Dunajske sonete. Danes bi se glasila čisto drugače, saj ni treba omeniti nenehne preračunljivosti in koketiranja mnogih sedanjih poslancev z javnostjo. Veljajo pa Stritarjeve skorajda preroške besede za negativni lik tistih naših poslancev, ki so sprožili interpelacijo o vladi (in jih bodo še deset, če bo to po Janševih besedah potrebno). In glej ga, črnega vruga: z obema rokama bo vsak pošteni Slovec podpisal prispevek o Novem "donesku" k spravi, ki ga je urednik M. Legan objavil 18. septembra v Dolenjskem listu, kot tudi komentar Janka Lorencija Hoče Bog to? v Sobotni prilogi Dela 27.9.1997. Katoliški tednik Družina nekaj tednov pred volitvami za predsednika države spet politizira in je s svojimi "ugotovitvami, trditvami in nasveti" vse prej kot del slovenske Cerkve. Tako malo premissljujejoči Slovec vidi med izsiljeno in neuspešno interpelacijo v parlamentu ter pisanjem Družine pristne družinske vezi. JOŽE KAVALAR

Etika v novinarstvu

Bralcem časopisov S stališča etike, ki je vselej občelovška ali pa ni etika, lahko problematiziramo splošno smer razvoja novinarstva v medijih, ki sledijo zakonitostim trga. Novinarstvo pač še ni profesija in ne kaže, da gre razvoj v to smer. Kako naj se človek v svetu, za katerega se zdi, da v imenu svobode javne besede daje laži in resnici enake začetne možnosti, znajde s tolažbo, da je laž sicer hitrejša, da pa ima krajše noge. Naj mu bo kompas načelno nezaupanje medijem oziroma novinarjem, češ, saj vsak po malem laže? To je do verodostojnosti krivično, do laži pa še preveč velikodušno. SLAVA PARTLIČ

NOVOMEŠKI KRŠČANSKI DEMOKRATI NA TABORU

POSTOJNA - Letošnjega 8. tabora SKD v Postojni, namenjenega druženju članov stranke iz vse Slovenije pod geslom "Z mislijo na jutri", se je v območja, ki ga pokrivajo novomeški občinski odbor slovenskih krščanskih demokratov, udeležilo nekaj nad 250 članov in simpatizerjev. Novomeški krščanski demokrati so organizirali prevoz udeležencev tabora z avtobusi, mnogi pa so se odpeljali

tudi z avtomobili. Na prireditvenem prostoru pred Postojnsko jamo smo se ob 11. uri udeležili maše, nakar je za zabavo posrbel ansambel Lojzeta Slaka, organizatorji pa so pripravili tudi družabne in športne igre. Osrednji dogodek tabora je bil govor predsednika SKD Lojzeta Peterleta. Na taboru so se na stojnicah predstavljali regionalni odbori iz vse Slovenije, med drugim tudi Regionalni odbor za vzhodno Dolenjsko. Mnogi udeleženci Tabora so ob tej priložnosti ogledali tudi Postojnsko jamo. Občinski odbor SKD Novo mesto

ZA BOŽJI LON IN NEBEŠKI TRON

TURJAK - "Na Turjaku smo te dni začeli obnavljati na pokopališču kapelo z grobnico Auerspergov, v kateri so grofe Turjačane-Auersperge in njihovo najože sorodstvo pokopavali do leta 1925, ko so na nasprotni strani pokopališča Turjačani zgradili novo grobnico," je povedal predsednik TD Turjak Anton Janežič. Pri kapeli bodo zamenjali okna v zvoniku in tudi barvni stekleni okni. Mizarska dela bo opravil Košmrj iz Zlebiča, plesarska pa Samec s Ceste v Dobrepolju. Za slednjega je predsednik Janežič zagotovil, da bo dela opravil v glavnem "za božji lon in nebeški tron". Ta dela "spremlja" Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine predvsem strokovno, finančno pa ne, predstavniki le trepljajo domačine po rami in jim rečejo: "Pridni ste." J. P.

Spominska slovesnost v Dobrničju

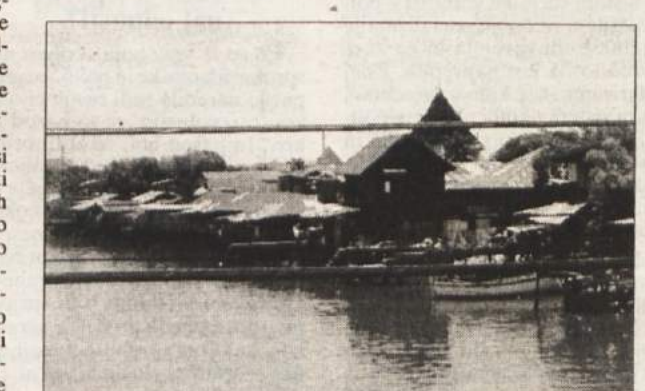
12. oktobra ob 11. uri Vsako jesen obudimo spomin na dogodek, ko so se v Dobrničju zbrale slovenske ženske - borke, aktivistke iz vseh slovenskih pokrajin in ilegalke iz zasedenih krajev na 1. kongres Slovenske protifašistične ženske zveze. Letošnja prireditve se bo začela v nedeljo, 12. oktobra, ob 11. uri. Organiziran bo tudi avtobusni prevoz. Avtobus, ki bo odpeljal iz Novega mesta ob 9.30 izpred osnovne šole Grm, se bo ustavil pri pokopališču v Ločni, pred občinsko stavbo v mestu in v Bršljinu pri Pionirju. Udeleženci se prijavijo pri območnem odboru Zveze združenj borcev in udeležencev NOB Slovenije Novo mesto na tel. št. 25-111 ali v društvu upokojencev na tel. št. 21-240, in to do srede, 8. oktobra. Udeleženci iz drugih občin se prijavijo pri svojih organizacijah ZB in društev upokojencev, ki bodo tudi preskrbele prevoz. Tg.

Janez Jaklič

Tajska - deželna smehljaja

S prijateljem Vladom Gumilarjem sva izmenjali dremala v prazni čakalnici tajske letališča. Za nama je bilo že nekaj neprespanih noči, velik časovni skok in večje so se mi sameodine zapirale. Priletela sva sredi noči in najpametneje je bilo počakati jutra, da se nočna koprena dvigne in da luč dneva prežene zle duhove z bangkokskih ulic. To je bil tudi edini način, da se izogneva mestnim taksistom, ki so dobesedno prežali na nove, utrujene in zbe-gane turiste ter na ta način služili dvojno, trojno ceno normalnih prevoznih storitev. Nekatera mesta so logično urejena in je orientacija po njih lahka, druga spet dajejo vtis, da so narejena naključno, brez prave logike, brez načrta. Eden izmed značilnih predstavnikov te zadnje skupine je Bangkok. Mesto se je začelo razvijati iz majhne vasice, vasice divjih oliv, kar ime dobesedno pomeni, konec 18. stoletja. Semkaj so se zatekli tajski vladarji iz prejšnje prestolnice Ayutthaje, ki so jo zavzeli Burmanci. Nastajalo je na obeh straneh reke Chao Phraya, ki se tukaj že debela in utrujena počasi plazi proti bližnjemu morju. Glavne poti mesta so bili rokavi reke in kanali, ki so jih med seboj povezovali. Prvo makadamsko cesto je nova prestolnica dobila po slabih sto letih leta 1863. Mesto se je razvijalo naključno zaradi trenutnih bivalnih in trgovskih potreb. Današnji rezultat je mesto ogromnih razsežnosti, kjer z rama ob rami stoji staro in novo, vzhod in zahod. Ob starodavnih templjih stojijo moderne zahodne zgradbe, za njimi pa se ob rečnih kanalih in reki širijo revna naselja običajnega Tajca.

Največji naselitveni val je doživelo mesto po drugi svetovni vojni, ko se je vanj zateklo precejšnje število Kitajcev. Imigracijski pritisk na Bangkok je še vedno ogromen, zato niti ni čudno, da so uradne ocene šte-vila prebivalstva precej raztegljive od 6 do 8 milijonov. Prostorska stiska je že takšna, da so nekdanje opevane azijske Benetke veliko skromnejše, saj za gradbene potrebe v mestu pospešeno zasipajo rečne kanale. Ob njih in na njih rastejo siromašna naselja. Ker je za skromno kolibo potrebno odšteti pravo premoženje, je Bangkok poln črnih gradenj, ki jih nihče ne ruši, ker to preprosto ni učinkovito. Zasilna bivališča nastajajo na vseh koncih mesta, najbolj dobrodošli pa so prostori pod mostovi in cestni podhodi.

Mostiščarska naselja na reki Chao Phraya. (Foto: J. Jaklič)

Mesto je že zdavnaj ušlo iz rok načrtovalcem in se kakor samostojen fantomski organizem razrašča po svojih skritih zakonih.

Prometni kaos

Zapustila sva klimatizirano stavbo letališča in vstopila v težko pričakovano svetlobo jutra. Na mah me je uklenila težka s sopeno nasičena tropska vročina, ki je postala najina najina bolj ali manj neprijetna spremeljevalka na celotni poti. Najin cilj je bila ulica Khao San, v kateri je knjižni vodič obetal bivališče po meri človeka. Svojo pot sva začela z vlakom do glavne mestne železniške postaje. Prava pravzaprav je okolje ob železniški progi od letališča pa vse do železniške postaje eno samo strnjeno naselje. V vagonu sem bil deležen nenačrtnega, sramežljivega pa vendar prijetnega stiskanja z brhkimi tajskimi dekleti. Pot od postaje do gostišča sva nadaljevala peš vse do trenutka, ko nama je pod težo nahrbtnikov, utrujenosti, tropsko vročino popustila jeklena volja in sva kljub močnemu sumu, da sva se pogodila za previsoko ceno, najela motorni tricikel. Slutnja, ki se me je polotila na vlaku, da sva se znašla v jutranji prometni konici, se je na mestnih ulicah še potrdila. Ulice so bile ena sama počasna reka avtobusov, avtomobilov, tuk-tukov in motornih koles. Nad vsot to hrupno jekleno množico je ležala strupena vijoličasta meglica dimnih plinov. Kolesar in pešec v tej gneči na kvadrat nimata kaj iskati. Vse ceste, tudi velike šest-

pasovne, ki se nemalokrat vijejo v nadstropja, so najbolj podobne organizirani anarhiji. Ta prevožene kilometre prevaja samo v časovne enote. Dva kilometra ceste v mestu je zato mogoče prevoziti v pol ure ali pa v dveh urah, pač odvisno od tega, kdaj potuješ skozi mesto. Vloga slovenskega pešca je bila v tem prometu smrtno nevarna. Vozila vozijo po za nas neobičajni levi strani ceste, prav tako pa redki prehodi za pešce in še redkejši zeleni semaforji tu nikakor ne pomenijo, da ima pešec prednost. Bog ve, čemu služijo. Sreča, da niso Tajci nestrpni in živčni ljudje. Ko sva s prijateljem ugotovila kasneje, je najbolj zgladna bangkokška komunikacija reka Chao Phraya s svojimi kanali. Ta te v normalnem času prepelje iz enega na drugi konec velikanškega mesta. Vendar pa to ni samo vodna pot, ampak tudi bivališče za tri milijone tajskih meščanov, ki tu prebivajo na mostiščarskih naseljih. Edino njihovo premoženje je umazana kanalska voda, ki jo uporabljajo za kuhanje, pranje, umivanje, potovanje, trgovanje. Za turista je v mestu dobro preskrbljeno. Izbira lahko med mogočnimi eksotičnimi hoteli s klimatsko hlajenimi sobami, številno uglajeno služničadjo, bazeni, igralnicami, s prav tako eksotičnimi cenami, in pa skromnimi luknjami, kjer kraljuje umazana posteljina, ščurki in martinčki in tu pa tam kakšna podgana. Še najlepša stran teh zadnjih bivališč je nizka cena, ki je bila v najinem primeru nižja od cene steklenice piva. Resnici na ljubo pa je potrebno povedati, da je pivo na Tajskem tudi za naše razmere drago. Iz tega kraljestva, ki ga je vodila ovenela tajska lepota (da ji gre dobro, je govorila njena debelost), sva načrtovala in odhajala na obhodo v mesto. Že prva dva dni se je vizija celotnega potovanja po jugovzhodni Aziji izkristalizirala. Takoj je postalo jasno, da so tajski sosedje na sila negotoljubni in samozadostni. Se bura mestoljubni, laoški in

kambojski ambasadi nama niso pustili niti tega veselja, da bi jim pokazala nove slovenske potne liste. Zgodba o dragih vizumih, dolgih čakalnih dobah, skupinskem turizmu, med vrstniki pa ne potrebujemo vas, se je trikrat ponovila. Nekaj upanja je obetal le jug Tajske, Malezija. Po izdelavi globalnega načrta sva začela raziskovati bangkokške znamenitosti. In mesto ima kaj pokazati.

Trgovina z ženskim mesom

Tajska je dolga leta propagirala in simbolizirala prav posebno vrsto turistične ponudbe. Na Tajskem je iskalo zabavo na tisoče ameriških vojakov med vietnamsko vojno. Med peklenjskimi bitkami so iskali počitka in utehe v naročjih vročih tajskih lepotic, predvsem pa poizkušali pozabiti, da jih na bojnih poljih neprestano snubi hladna lepota - bela smrt. Današnje turistično geslo govori o deželi večnega poletja, deželi naravnih lepot in prijaznih ljudi. Kljub poizkusu, da se dežela prikaže v drugačni luči, pa je seksualni turizem še vedno živ. Bangkok je poln diskotek, restavracij, barov, maderskih salonov... Najbolj poznani, tisti po okusu zahodnih turistov in njihovih žepov, se nahajajo v majhni ulici Patpong, ki med seboj povezuje avneniji Surawong in Silom. Uspavana trgovina z ženskim mesom zaživi v soju neonskih luči, ko na mesto pade noč. V nekaterih lokalih lahko radovednež n-stop spoznava, kaj vse je mogoče početi z nekaterimi deli ženskega telesa, spet v drugem je deležen erotične masaže, pri kateri tajske lepoticice uporabljajo enako učinkovito kot roke vse dele svojega golega telesa. Spet drugje si lahko izbere ljubico za eno noč kar med razstavljanimi, živimi in oštevilčenimi primerki. Res primerno in domišljeno pomisli človek prvi hip, po premisleku pa vse skupaj vse preveč spominja na trgovino s sužnji.

Dolgo, monotono izložbeno okno

Trgovski prostori kažejo pomanjkanje vizije urbanega razvoja Novega mesta

Nekakšen odvod zahodnjaških nakupovalnih središč so tudi slovenski BTC-ji (še posebno ljubljanski in Intersparom in Baumaxom na čelu), med njimi seveda tudi novomeški ob Ljubljanski cesti, poleg katerega svoje prodajne prostore oblikuje tudi Dolenjka, čez cesto pa ob Petrolovih skladiščih in OŠ gradijo sedež policije. Skratka, zanimiva, pestra in vsekakor rodna urbanistična njiva. Bolj kot ne je vse skupaj le stvar naključij. In naključen je seveda tudi poslovni uspeh tu bivajočih trgovcev, oziroma je ta zadovoljiv le za tiste, ki so zanimivi okoliščinski prebivalcem ali pa prodajajo ekskluzivno blago. Ostali prej ali slej izdihnijo.

Fenomen slovenskih BTC-jev se je pričel konec osemdesetih let skupaj s poplavo majhnih in manjših podjetnikov in z odločnešim korakanjem države in tržno gospodarstva. Tedaj še zelo neurejeni prostori skladišč so malim podjetnikom služili kot poceni prodajni prostor in bili zaradi pomanjkanja trgovskih prostorov na primernejših lokacijah tudi edini možni prodajni prostor v našem mestu. Lokali v kompleksu, torišno urejenem z množico samostojnih tr-

govin v "trgovsko hišo", so bili precej veliki in podjetnikom hkrati služili kot pisarna, prodajni prostor in skladišče za njihovo tedaj ceneno blago, ki je bilo malo pred tem v glavnem v domeni "švercarjev". Kvaliteta ponudbe je kasneje v nekem smislu rastla, izginjala pa je tudi začetna organizacijska zmeda. BTC-ji so postajali "mala mesta velikih nakupov" in so morda celo "pridelali" kakšnega zadovoljnega kupca, navkljub temu da je vseskozi hodil, osvetljen kot pišče na farmi, po puščobnem koridorju, na straneh katerega je nekakšno dolgo, monotono izložbeno okno s pravnimi okusno predstavljenim blagom za njim. Besed o arhitekturni podobi objekta, na srečo nekoliko maskirani, pa seveda ne gre izgubljati.

Vendar pa z zadovoljstvom kupcev v takih nakupovalnih središčih, ki so nekakšna kuga zdravja mestnega razvoja, izgublja meščan, mestne sosese in seveda mesto kot celota.

Novomeško staro mestno jedro z Novim trgom, ki nosi tudi vsebine BTC-ja, se bo v prihodnosti zagotovo preobrazilo, še posebno po ureditvi prometnega režima,

rešitvi problema novomeške tržnice in drugih vsebinskih spremembah. Bil bo (oz. bi lahko) to prostor sprehajalca, ki poseđa na stolčkih kavarn in bifejev, prebira časopise in uživa ob v pekarni kupljenih rogljičih, kramlja z znancom, ki je prišel od bližnjega čevljarja, v nedeljo prisluhne budnici in namoči prst v razburjen vodnjak ter pogleduje turiste, ovešene s spominki izpod rok umetnih obrtnikov, ki občudujejo arhitekturo in mikrourbano opremo...

Hkrati pa bo Novo mesto v prihodnosti moralo bistveno več narediti za kvalitativno bivanje v okviru stanovanjskih sosesk, ki morajo dobiti več vsebine, ki bo zadovoljevala različne starostne skupine in človekove vloge ter pomagala ustvarjati ekološko prijaznejše mesto in konec koncev ustvariti možnosti za ekonomsko uspešno mesto.

Ob izgradnji novega centra v okviru mesta, morda celo kompleksnejše zasnovanega, bo novomeški BTC dobil status, ki mu pripada, četudi tudi v tem smislu izsiljen, to pa je status oskrbnega centra ožjega mestnega predela.

Za konec nam ostane le še ugotovitev, da novomeške trgovske družbe očitno še nimajo toliko kapitala, da bi si gradile poslovno-prodajne prostore na primernih lokacijah, z arhitekturo, ki bi poudarjala njihov status in utrjevala pot do ciljev. Tako se morajo zaenkrat zadovoljiti s prostori nekdanjih skladišč in vojaških hangarjev, na lokacijah pridobljenih ob političnih preobratih. To so torej ob raznih naključjih pridobljeni prostori, ki kažejo tudi pomanjkanje vizije urbanega razvoja mesta s strani oblasti in na nekreativno reševanje problematike oskrbe meščanov, kar vse skupaj onemogoča normalno funkcioniranje mesta in njegovih prebivalcev. Morda kaže na boljše.

TOMAŽ LEVIČAR
Novo mesto

Šest stoletij soteške cerkve

SOTESKA - Cerkev sv. Erazma na gori v Soteski, h kateri so se nekoč ljudje v trumah hodili tudi po petkrat letno na romanje, je lani potihno praznovala 600 let. Cerkev je bila zgrajena v času turških vpadov. Okoli nje je bil takrat še večji obrambni zid, zato je imela značaj obrambnega tabora. Cerkev sv. Erazma se v pisanih virih prvič omenja leta 1396, ko je bil njen predstojnik rektor "s. Erazmi magister" Jurij Drekonja iz Kostanjevice, listinsko pa je bila izpričana leta 1444.

Cerkve je bila ustanova Galenbergov, lastnikov Soteske. Arhitektura kaže značilnosti 17. stoletja. Prezbiterij je bil poslikan leta 1693. V 18. stoletju so cerkev povečali še za dva stranska oltarja. Soteška fara je imela svojega župnika še pred letom 1400. Protestanti pa so bili v Soteski od leta 1628 do 1637. Leta 1617 sta Jurij Erazem in njegov stric Jurij Baltha Schevi ustanovila prvo samostojno soteško župnijo in po prizadevanjih in podpori soteških graščakov se je ohranila skozi čas. Zvonik so cerkvi prizidali leta 1639. Med prvo svetovno vojno so zvonove odpeljali za topove. Cerkev sv. Erazma je kulturnozgodovinski spomenik in je neprecenljivo bogastvo slovenskega naroda.

I. VIRANT

TUDI NAGROBNIKI ZGODOVINSKI SPOMIN - Ko so Turki leta 1473 napadli Žužemberk, se v Soteski niso prikazali. Izognili so se tudi cerkvice, ki ji tudi kasneje ni nikoli grozila ta nevarnost. Na soteškem pokopališču je ohranjenih še nekaj litoželeznih nagrobnikov (na sliki) iz železarne na Dvoru iz začetka 18. stoletja.

ČUDOVIT NOČNI KONCERT

LOŠKA VAS - Jelena (Cervidae, sodoprstni kopitarji iz Evrope) so se v Rogu zelo razmnožili. Letos so se začeli "ženiti" zgodaj, že konec avgusta, in ves september v nočnih urah traja njihov koncert, ki utihne šele v jutranjih urah. Prijetni glasovi pa so za prebivalce vasi pod Rogom zelo neprijetni, saj se živali ne ozirajo na meje, ampak v jeseni pridejo tudi na njihova polja po hrano. Tako morajo kmetovalci, če hočejo obvarovati pridelke, njive močno ograditi.

T. V.

Ana Drašler

Spomini Novoteksove delavke

Stroje očistili ruševin

V Dolenjskem listu, ki ga med 200 stanovalci našega doma v Grosupljem prebiram le jaz, sem videla moža, še živečega delavca Novoteksa. Tu pa smo še njegovi sodelavci. Spominim se, kako sva bila jaz, takrat še Ančka Gačnik, in pokojni Stane Židenik 6. septembra 1945 izbrana za čiščenje strojev iz ruševin v Povahovi tovarni. S sabo sva vzela velik železni lonec za kurjavo, da sva si v njem grela premažene roke. Stane je najprej stroj očistil z nafto, jaz pa sem za njim brisala s krpmi. V samokolnicu pa sva pobrala odpadli omet in pesek. Ozeble roke sem imela potem vsako zimo kot hlebce in vse rdeče. Potem smo v tovarni začeli delati, nemški ujetniki pa so začeli delati tovarno v Bršljinu. Tudi tam sem pomagala polivati katran, da so kasneje položili parket.

V Povahovi tovarni smo delali v izmenah: na selfaktorju mojster, pokojni Stane Židenik, poleg njega jaz (Ana Gačnik), Vida Jakše in Marica Jakše iz Boričevega, pokojni mojster Janko Kastelic, v predilnici pa Brulc, Jože Zupančič, Milan Zupančič, Jože Rotar, Stane Stih, Jože Stih, vsi iz Regreče vasi. V predilnici so delale še Mimi Zupančič in Angela Zupančič ter Marjan Česnik iz Bršljina. Potem smo se leta 1947 preselili v Bršljin.

Toliko se spominjam in pozdravljam vse svoje še živeče nekdanje sodelavce. Ker v novomeškem domu ostarelih ni bilo prostora, sem morala v dom v Grosuplje.

ANA DRAŠLER
Dom starejših Grosuplje

NOVOMEŠKI UPOKOJENCI NA TRIGLAVU - Skupina 23 upokojencev - Tovšakova skupina in 6 vodičev smo se povzpeli na vrh Triglava, med njimi jih je 7 doživel svečani krst. Smeha in dobre volje ni manjkalo. Morda se bomo na tak podvig odpravili še kdaj. (Marija Marušič)

TAMBURAŠI, KI IGRAJO BREZ NOT - Lani so tamburaši iz Sodevcev pri Starem trgu praznovali 50 let ustvarjalnega dela. Ob tej priložnosti jim je črnmaljska občina podelila Plaketo, najvišje priznanje. V tej okoljski vasi na tamburice fankar sistem - štiri žice igrajo že 73 let; sedanji skupini je Jože Kobe zvest kar 60 let, deset let manj pa igrajo Jože Mihelič, starejši in Peter Barič. Drugi člani skupine so: Jure Kobe, Jože Mihelič mlajši, Viliem Šterbenc in Anton Grahek. Čeprav igrajo brez not, po posluhu, tako so jih namreč navadili predhodniki, so povsod lepo sprejeti. Leta 1990 so posneli kaseto; na zgoščenki, ki je izšla v Nemčiji, pa s tremi vižami predstavljajo Belo krajino. Do konca leta jih čakajo številni nastopi skoraj po vsej Sloveniji. (Foto: M. Glavonjič)

AVTOBUSNA POSTAJA IN KAPELICA V RUMANJI VASI - V soboto, 6. septembra, je novozgrajena kapelica blagoslovil vavtoški župnik Gregor Dolšak. Prejšnja, okrog 100 let stara kapelica je stala pod mogočno vavško lipo in se ni mogla več upirati njenim močnim koreninam. Pri gradnji nove kapelice, ki jo je vodil Branislav Lukič, je za zidarska dela poskrbel Polde Dolinar, za mizarjska Franc Kapš, za ostrišje Božo Besednjak, Franc Berkopec mlajši je položil ploščice, zahvala pa gre tudi Francu Berkopecu starejšemu in njegovi ženi Ani. Kip sv. Marije je obnovil mojster Gerbec iz Novega mesta. Rumanjanci imajo tudi novo avtobusno postajališče s pokritim objektom, gradbeni odbor pa pripravlja tudi lokacijsko dovoljenje za postajališče na drugem koncu vasi, pri gostilni. (Foto: D. Žagar)

FRANCE REŽUN: ESEJ

Le vkup, le vkup, uboga gmajna!

Naredili smo zapoznel korak naprej v neznano in dva zelo boleča koraka nazaj v začetni kapitalizem

Smo majhen, vendar prepoznaven narod, potopljeni v prostor in čas, razpeti med korenine in sanje v vejah, ujeti v Naravo in njeno voljo in skregani tako kot večina naših sopotnikov na tem planetu z njeno umirjenostjo in zgledi, kajti še vedno se gremo revolucije in ničesar se ne naučimo.

Preteklost doživljamo kot nekaj, kar je že minilo in je zato nepomembno, ne zavedamo pa se dovolj, da je vsak trenutek v nas tudi vsa preteklost in da smo vsak trenutek življenja že tudi ustvarjalci podobe sveta in življenja v prihodnosti.

Premalo vemo o tem, kako pomembna so naša vsakodneva odločanja. Če smo pogumni, če se nam zdijo pametna in v njih ni nemira in odgovornosti in zadreg, je najbrž tako zato, ker v zamišljene posledice naših odločitev tudi verjamemo. To je nedvomno dobro. Seveda pri tem v prihodnost vseeno dejansko ne vidimo in zato posledic svojih odločitev v povsem drugačnih okoliščinah razvoja vedno tudi ne obvladujemo, drugačne, kot smo jih predvideli, se lahko obrnejo tudi

proti nam. Počutimo se svobodne, ne da bi se zavedali, da smo samo kapljice v reki, kot kapljice pa pozabimo, da prav kapljice gibljejo tudi reko. Odnos med svobodo in nujnostjo nam je še zelo zastrt.

V srečnih trenutkih me Neznanka povabi v preteklost in malo tudi v prejšnja življenja. Od tam lažje vidim svojo pot in bolje odkrivam prihodnost.

Razmišljam o pomembnih odločitvah Državnega zbora, o popravljanju starih krivic in sproščanju novih, krajih družbenega premoženja, o denacionalizaciji in privatizaciji, o zadregah in polomijah ob vstopanju v Evropsko skupnost...

Ob popravljanju starih krivic me moti, da prav to, kar očitamo nekdanjemu totalitarnemu režimu t.j. nasilje in enoumje, po prevratu v letu 1990 sproščamo znova.

Spet revolucija in nova polomija

Spet revolucija, ki smo jo tako obsodili, in nova polomija v zelo

vprašljivem demokratičnem strankarskem sistemu. Naredili smo zapoznel korak naprej v neznano in dva zelo boleča koraka nazaj v začetni kapitalizem. Kot da se res zgodovina lahko ponavlja. Vsi vemo, da to ni res.

Čemu znova prevrat, revolucija in kontrarevolucija in zakaj ne priznamo tudi pozitivnih, vsekakor tudi človeških razsežnosti nekdanjega sistema, ki je vendar le ljudem zagotovil socialno varnost, streho nad glavo in zaščito delavca!?! Če ga je zaščitil preveč in ga s tem usmeril v lenobnost, namesto v ustvarjalnost, lahko to popravimo, ne moremo pa delavcu vzeti njegovega dostojanstva in ga metati na cesto.

Zakaj izničenje omenjenih vrednot, namesto da bi na njih gradili naprej, nasilje in stranpoti pa odvrgli? Seveda je pri tem pomembno, če za svojo boljšo pot res vemo.

Začetni kapitalizem, ki je s svojim zakonom džungle že zdavnaj obsojen in je danes v večini

sveta že preteklost, oživljamo znova, sanjamo o rajju, izbrancih, posebnih pravicah sposobnejših in močnejših..., medtem ko smo proletarsko solidarnost in internacionalizem obsodili in razvednotili.

Ob tem so še mnoge razsežnosti dogajanja v najnovejši zgodovini tudi zastrte in jih vedno ne zagledamo, kajti glavni nosilci dogajanja svoje vloge spreminjajo. Pogledimo samo dva primera.

Sistem socialne varnosti v polstoletnem obdobju socializma je večina ljudi sprejela in ga zase ovrednotila kot napredek. Zdaj odkrivamo in se komaj zavedamo, da ta sistem ukinja prav ista politična skupina, ki ga je uvedla in nas v posmeh vsemu vrača v začetni kapitalizem, v razmerja, iz katerih je pred 50 leti črpal moč za upor in revolucijo!

Podoben pojavu smo pričela že v NOB. Prav tisti, ki so se postavili na čelo osvobodilnega boja, so ta isti boj spretno izrabili za svoje cilje, t.j. za revolucijo, sovjetizacijo in pozneje balkanizacijo.

In prav zato je tudi ob NOB vedno znova dobro vedeti vsaj te-

meljne narodove resnice.

Upor, štiristo let po kmečkih uporih v letu 1941, je bil v začetku samo ponoven protest proti nadaljevanju socialnih krivic, predvsem pa proti nasilju zunanjih okupatorjev. Ker pa so se v dogajanje vključile za večino naroda neznane zunanje sile in njihova hotenja, se je povsem naraven protest in upor spremenil v polomijo revolucije, ki ni bila v samem narodu nikoli zamišljena!

Nasprotniki NOB v tem dogajanju še danes ne razlikujejo med hotenjem naroda in tistih, ki so prevzeli vodstvo, in obsojajo vse povprek, pri čemer pa se ne zavedajo, da s tem obsojajo večino Slovencev, ki so se odločili za upor.

Kdo naj se spravi in kdo naj odpusti?

Če so iz tega boja skrajno nasprotno ideološke in politične grupacije naredile tudi revolucijo in kontrarevolucijo, za to narod ni kriv. In narod bolj ve kot nosilci zla: obe skrajnosti, tako vsiljena revolucija kot kontrarevolucija in nesprejemljivo sodelovanje z okupatorji, sta bili nepotrebna nesreča in ujma, ki sta zahtevali preveč nedolžnih žrtev na obeh straneh. Ob takem gledanju tudi sprave niso potrebne. Kdo naj se spravi, kdo naj komu odpusti? Najbolj odgovornih za zločin ni več ali pa so povsem odsotni!

Resnica in njene korenine, smo

bili hrasti ali travne bilke? Ukaz Narave je boj za obstanek in obveznost za nadaljevanje življenja. Ta ukaz je dan slehernemu bitju in vsako ga svojstveno izpolnjuje, nekatera bitja z navideznim nasiljem, druga z begom, nekatera z uporom pa spet z modrostjo in zvižčo. Hrasti npr. s pokončnostjo in klubovanjem, trave z upoginjenostjo. Toda morala hrastov ne izvira iz klubovanja, ampak iz polnega debela, ki se ne more upogniti, medtem ko travam votlo steblo omogoča oboje: rast k soncu in z upogibom obrambo pred najbolj uničujočim neurjem. Ko je to mimo, se spet vzravnavajo in nadaljujejo svoje poslanstvo vse do semen in z njimi do nadaljevanja.

Ljudje in narodi nismo izjema. Lahko smo hrasti ali travne bilke ali oboje. Če smo modri in se odločamo sami. Seveda je od tega, katero od obeh vlog sprejemamo v nekem obdobju, odvisno tudi preživetje.

Slovenci smo bili oboje in ravnali smo modro. Če kdo trdi, da smo bili vedno hrasti, je to samo odmev želje, da bi se zdeli večji in pomembnejši. Seveda smo bili tudi hrasti. Taki smo bili v boju za svoje korenine v času nasilnega pokristjanjevanja, v času reformacije, v času turških vpadov in izjemnih razmerah, ki so spostile kmečke upore, v času nasilja tujih okupatorjev v letu 1941 in 1990. To so bila izjemna obdobja, čeprav v časovni razsežnosti našega življenja niso bila prevladujoča, kajti ves čas smo VEDELI, da je po-

Rušiti je bilo lažje, kot je graditi

Slovenski gasilci, kam plovemo? - Komu je namenjen nov način evidentiranja gasilskih posegov?

Pred časom sem želel obdelati podatke o sodelovanju in udeležbi prostovoljnih in poklicnih gasilcev pri akcijah - intervencijah gašenja požarov na Slovenskem za obdobje 1981-1995, torej zadnjih 15 let, in sem nalezal na nepremostljivo težavo - željenih podatkov iz dostopnih statističnih virov žal ni moč zbrati. V gradivu, ki ga je pripravila Управа RS za zaščito in reševanje za leto 1994, se je v uvodu pripravljalcem gradiva zapisalo, da je bila dosedanja stara evidenca o požarih pomanjkljiva v tem, da ni zajela vseh požarov - pomanjkljive pa naj bi bile tudi ugotovitve o vzrokih in povzročiteljih požarov kot tudi o stroških intervencij; bistvena pomanjkljivost pa so bile škode, ki so jih povzročili požari; zato naj bi za ocenjevanje letnih pripravili ustrezno metodologijo.

S prevzemom te naloge naj bi se Управа znašla pred dilemo: ali nadaljevati po starem sistemu zbiranja podatkov ali pa zastaviti delo po novem na podlagi ustrezne metodologije. In povrh naj bi v letu 1996 vzpostavili informacijski sistem, ki ne bi zajemal le podatke o požarih, ampak tudi naravne in druge nesreče. Med izboljšavami, ki jih je uvedla omenjena Управа pri zbiranju podatkov, smatrajo, da je pomembnejša novost, da so posledje gasilske organizacije glavni vir podatkov o požarih.

In kako jim je uspelo "uspešno" rešiti ta problem? Že kar v Zakonu o gasilstvu (Ur. l. RS št. 71/93) je v 41. členu določeno med ostalimi obveznostmi vodje intervencije tudi, da je slednji dolžan v roku 5 dni dostaviti poročilo o poteku akcije pristojnemu državnemu organu (regijski upravi za obrambo); če pa tega ne naredi, stori prekršek, za katerega je zagrožena denarna kazen v višini 25.000 tolarjev. O sveta preproščina! Vsekakor izredno "modra" rešitev, saj gasilec - prostovoljec, ki je vodil akcijo zastoj ter pri tem morda celo izpostavil svoje življenje, je torej storil prekršek, če državnemu uradniku ne bo dostavil pisnega poročila!

Vodja gasilske intervencije je moral na starem obrazcu "Statistični list o požaru ali eksploziji" izpolniti samo podatke, ki jih je lahko kot gasilec zbral neposredno ob intervenciji. Ta obrazec je nato ustrezno dopolnil še policist kot drugi obvezni udeleženec pri intervenciji - dogodku. Sedanja nova obrazca "Poročilo o intervenciji o požaru" in "Podatki o tehnični intervenciji ob tehnični nesreči" pa mora vodja intervencije izpolniti sam. Ker obraz-

ca vsebuje tudi rubriko: "Ocena vodje intervencije o preprečenih škodi bi moral le-ta biti takorekoč izvedenec za oceno nastale škode. Ker je tudi po novem ob vseh gasilskih intervencijah oz. dogodkih prisoten policist, se sprašujem, zakaj je potrebno o istem dogodku zbirati podatke v okviru dveh ministrstev.

In da bo ironija še večja: komaj dobre tri leta po uveljavitvi že omenjenega "Navodila o vsebini in načinu poročanja..." je bilo za gasilce pripravljeno novo presenečenje v obliki novega "Navodila za obveščanje o naravnih in drugih nesrečah", objavljeno v Ur. l. RS št. 54/97 z dne 5.9.1997, ki stopi v veljavo v petnajstih dneh po objavi. In temu sledi tudi novi obrazec, ki so ga vodje intervencije dolžni izpolnjevati, z naslovom "Poročilo o intervenciji in eksploziji", da o ostalih obrazcih ne govorim!

Zato so me prav to določilo omenjenega 41. člena zakona o gasilstvu in na njegovi osnovi objavljeni navodili vzpodbudili, da sem si podrobno ogledal podobna določila ustreznih zakonov vse od ustanovitve gasilstva na Slovenskem (pred 130 leti). Pregledal sem torej zakonske določbe iz časov Avstro-Ogrske, kraljevine Jugoslavije, zasledil takšne ali podobne rešitve.

In da je absurd še večji: tisti, ki vsakodnevno poslušajo na radijskih valovih "črno kroniko", lahko namreč zasledijo, da podatke o tovrstnih nesrečah (požari itd.) objavlja tako OKC (operativno-komunikacijski center) notranjega ministrstva, kot tudi center za obveščanje in alarmiranje obrambnega ministrstva. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da so bili vedno in tako je tudi še danes in ne samo pri nas, policisti prvi, ki so poklicani in pridejo na vsakovrstni izredni dogodek (tudi požar!) ter ugotavljajo okoliščine in vzroke nastanka požara ali drugega dogodka skupaj z gasilci in poročajo svojim nadrejenim; medtem ko uradnika, ki pokriva to področje v upravi za zaščito in reševanje, doslej tam še nismo videli; ali pa je bila morda kje kakšna izjema?

Ali se res obrambno in notranje ministrstvo nista bili sposobni dogovoriti in razdeliti pristojnosti na tem področju?

In še nekaj. Gasilstvo je nepravilčno postavljeno pod resor obrambnega ministrstva (samo Švedska in Slovenija imata takšno ureditev!), tako da bi kazalo ob zavzemanju za našo pot v Evropo vendarle ponovno razmisliti in pretehtati takšno ureditev in na osnovi dosedanjih izkušenj sprejeti drugačno, če hočete, tudi bolj ekonomično rešitev!

Ob tem sem z zanimanjem in skrbno prebral tudi članek z naslovom "Poročanje o gasilskih intervencijah", ki ga je pripravil Janez Smole, inž. varstva pri delu in požarnega varstva iz Gasilske brigade Ljubljana, ki je bil objavljen v

strokovni reviji "POŽAR" št. 3/96. V članku pisec lepo ugotavlja, da bi sistem zbiranja podatkov s tega področja moral zagotoviti zbiranje takšnih podatkov, ki naj ne bi zagotavljali le takšne informacije, ki so potrebne za uspešnejše delovanje gasilskih enot, ampak tudi za izboljšanje stanja požarnega varstva, zmanjševanja škode zaradi požarov in nezdod ter navsezadnje za bolj kvaliteten in varno bivanje ljudi v določeni skupnosti.

Sedanja poročila žal ne vsebujejo takšnih podatkov, gasilci so celo izločeni kot uporabniki tega informacijskega sistema; vseeno pa so dolžni pisati poročila za druge uporabnike. Ob tem še ugotavlja, da sedanji predpisani sistem poročanja o intervencijah ne uporablja tujih standardnih definicij in terminologije, čeprav ti obravnavajo in določajo tudi to področje. Žal sedanji sistem deluje le z namenom evidentiranja tovrstnih podatkov, rezultat pa je vsakoletna opisna statistika, ki prikazuje ne povsem zanesljive informacije. Vodje intervencij so zato nemotivirani za izpolnjevanje poročil, zato je tudi verodostojnost podatkov toliko manjša, sistem pa izgublja svoj pomen, torej je več ali manj namenjen samemu sebi!

Časopisno podjetje DELO, d.d., vsako leto založi in izda zajetno knjigo z naslovom "Slovenski almanah". To je storilo tudi leto za preteklo leto. V njej so obdelana področja od kriminalitete pa vse do požarnih dogodkov. V posebnem odstavku, ki nosi naslov "Polovična požarna statistika", pisec ugotavlja, da so s tovrstno statistiko sami križi

in težave, zlasti še, ker se spreminjajo načini zajemanja podatkov. V nadaljevanju ugotavlja, da so še pred nekaj leti konec novembra, ko pripravljajo Almanah, lahko dobili vsaj osnovne podatke, če že ne razčlenjenih o požarih v Sloveniji za 10 mesecev. Sedaj pa teh podatkov niti sproti ne seštevajo (kot n.p.r. prometne nesreče, ki jih je mnogo več!) in tudi sproti ne vnašajo v računalniški sistem. Vse to kaže, da bodo morali v obrambnem ministrstvu oz. njegovi upravi za zaščito in reševanje korenito spremeniti način dela in sproti dopoljevati zbirko podatkov, ker teh ne zbirajo zase, temveč so namenjeni javnosti. Javnost in ljudje, ki jo posebej ljubejo, presojajo statistiko in njene službene, ki jih tudi sicer plačujejo! In če je kaj na tem svetu, kar brez informacij ne more več funkcionirati, malo ali ničvedno, so to napačni, nepopolni ali zastareli podatki! Javnost pa hoče in mora biti obveščena takoj. Tako so lahko za leto 1996 objavili le dosegljivo polovično požarno statistiko, to je le za prvo polovico leta! Prav pomanjkanje odgovornosti do javnosti pa morda najbolj nazorno kaže nizko stopnjo demokracije v Sloveniji.

Iz tega, kar sem zapisal, lahko ugotovimo: ni bilo vse tako slabo, kar smo doslej imeli, in tudi ni vse tako dobro in bleščeče, kar je sedaj nastalo oz. zraslo. Vsekakor je rušiti neprimerno lažje kot graditi. In v tem je uprava, ki je sedaj odgovorna za to področje, zelo uspešna, zlasti še ker ni dovzetna za predloge in pripombe stroke.

RUDOLF NANGER

RAZVALINE GRADU IZGINJAJO - Dolgo so bile razvaline gradu Stara Soteska zanimivost za obiskovalce, ki jih je pot zanesla v dolino gradov ob Krki. Tudi v Staro Sotesko ali Zeleni grad so zahajali tako domači kot tujci turisti. Na žalost teh ostankov gradu kmalu ne bo videti, saj jih je iz dneva v dan nekateri pridno odvažajo za svojo privatno porabo, s tem pa delajo nepopravljivo škodo. O Stari Soteski je bilo veliko napisanega, ohranjene so tudi nekatere fotografije, a veliko lepše je gledati naše spomenike od blizu s svojimi očmi. Veljalo bi razmisliti o tabli, ki bi prepovedala vsako rušenje in odnašanje kamenja, saj gre vendar za objekt, ki je pomemben za slovensko zgodovino. (Foto: T. Virant)

Glomarjevih 80 plodnih let

Pred dnevi je v Novem mestu praznoval 80-letnico rojstva zaslužni športni pedagog in izvrstni atletski trener in organizator - prof. Jože Glonar. Za svoje uspehe in življenjsko delo v športu je že leta 1974 prejel najvišje slovensko športno priznanje - Bloudkovo nagrado, seveda pa se je z leti nabralo še več drugih priznanj in odlikovanj. Ker ima prof. Glonar res velike zasluge za razvoj šolske telesne vzgoje v Novem mestu in širše na Dolenjskem (vrsto let je bil po opustitvi pedagoškega dela na novomeški gimnaziji inšpektor za telesno vzgojo, za šole dolenjske regije, kasneje pa tudi predstojnik območnega enote Zavoda za šolstvo Slovenije za Dolenjsko), prav tako pa tudi za uspešen razvoj atletike v Novem mestu in širše na Dolenjskem, je prav, da obudimo spomin na njegovo delo in dosežemo uspehe.

Nekaj let po vojni (1952) je prof. Glonar ustanovil atletske sekcije pri novomeškem TVD Partizanu, ta pa je rasla in kasneje prerasla v AK Novo mesto in sedanji atletski klub KRKA. Nedavno je praznoval 50-letnico uspešnega dela na športnem področju, ko se je po prihodu iz Ljubljane (tam se je rodil leta 1917 kot sin znanega jezikoslovca in prevajalca prof. dr. Jože Glonarja) in opustitvi tekmovalne populne posvetil športni vzgoji na novomeški gimnaziji in organizaciji ter trenerskemu delu v atletiki. Ne gre namreč pozabiti, da je bil pred drugo svetovno vojno prof. Jože Glonar tudi vrhunski atlet, saj je uspešno nastopal v tekih na srednje in dolge proge in zastopal jugoslovanske barve na Balkanskem krosu leta 1940 v Carigradu.

Prof. Jože Glonar je bil vsestranski športni delavec, zato se je tudi z njegovo pomočjo šport na novomeški gimnaziji hitro razvil in dosegel pomembne uspehe. V prostem času pa se je povsem amatersko ukvarjal s "kraljico športov" - atletiko in kmalu vzgojil vrhunske tekače in tekačice. Spomnimo se prvih dolenjskih mladinskih reprezentantov takratne Jugoslavije v tekih - Jožef Goršin, Jelke Hude, sester Močnik pa uspešnih tekačev Slavka Dokla, Franca Lenarta in še nekaterih. Seveda je treniral tudi skakalce in metalce. Ne gre pozabiti odličnih skakalcev v višino, kot sta bila Miro Baudek in Marjan Potrč, zlasti pa državnega repren-

tanta in slovenskega rekorderja v metu kopja Marjana Špilerja, ki je že leta 1964 na mednarodnem mitingu v Rimu postavil rekordno znamko 73,01 m in premagal med drugimi tudi takratnega svetovnega rekorderja Italijana Lievoreja. Spomini se lahko tudi šprinterja Tineza Zaletelja, ki je na 100 m tekel 10,5 in nastopil v državni štafeti 4 x 100 m na Balkanskih igrah in drugih tekmovanjih.

Uspehov je bilo res veliko in atletska sekcija TVD Partizana Novo mesto se je takrat odlično odrezala tudi na slovenskih ekipnih tekmovanjih in na prvenstvih Dolenjske, ki so imela velike posledice za razvoj atletike v Črnomlju, Kočevju in še v nekaterih krajih širšega dolenjskega območja. Kot odlični organizator je prof. Glonar veliko prispeval k izgradnji atletskega stadiona na Loki, ki se je uporabljal tudi za rokomet in druga športna tekmovanja. Leta 1960 (ob zletu "Bratstva in enotnosti" v Novem mestu) pa se mu je uresničila tudi želja po 400-metrski atletski stezi in drugih sodobnih napravah na stadionu Portoval, ki je sedaj sodoben atletske objekta z 8 stezami s plastično prevleko, ki omogoča največja atletska tekmovanja ne samo v državnem merilu.

Mnogi poznavalci novomeškega športa in posebej atletike sodijo, da lahko prof. Glonarja imenujemo "očeta novomeške atletike", saj je po II. svetovni vojni postavil temelje novomeški atletiki, ki v zadnjih letih dosegla izredne uspehe. Velja pa poudariti, da je prof. Jože Glonar deloval v atletiki in sploh v športu kot popoln amater, velik idealist, ki ni nikdar zateval denarja za svoje delo in uspehe. Po letu 1976 se je umaknil iz vrst trenerjev, ker je vzgojil veliko sposobnih naslednikov, ki so nadaljevali njegovo usmeritev. Po upokojitvi je deloval kot podpredsednik AK Novo mesto in član vodstva sodniškega zbora, kjer je kot edini (v takratnem obdobju) mednarodni atletski sodnik na Dolenjskem skrbel za vzgojo novih sodnikov. Kot sodnik je še vedno aktiven, ker je navzlic 80 letom še vedno čil in zdrav. Ob visokem jubileju mu nekdanji dijaki in sodelavci želimo, da bi srečno živel še mnogo let v krogu svoje družine in šel po poti novomeškega rojaka "superolimpijca" Leona Štuklja.

FRANC MIKEC

DOLENJSKI LIST

leg protesta in uporov še veliko pomembnejši ukaz Narave, da se ohranimo. Tako so tudi vmesna obdobja upogujenosti pomagala, da smo preživeli.

Bistvo življenja prednikov je bila njihova povezanost z zemljo, zvestoba koreninam in njihov še neokrnjen posluš za naravno pravico. V tem so bili nepremagljivi in vedno zmagovalci. Ob današnji naši nepotrebnosti upogujenosti bi najbrž protestirali.

Vstopanje v Evropo

V tem dogajanju se ne znajdemo ne v času ne v prostoru. Ko trkamo na vrata Evropske skupnosti, se obnašamo kot tuji in v povsem napačni vlogi. V Srednji Evropi kot pomembnem delu sedanje Evropske skupnosti smo vendarle že več kot tisoč let! Ob tem dejstvu bi lahko, ne glede na sedemdeset let avanture v obzoru Balkana, mnogo bolj resnično pripovedovali o tem, da se vprašamo.

Seveda v svoji ponižnosti in posnemanju Evrope, kakršna je bila pred dvesto leti, nismo za nič kaj simpatični. In še vedno imamo na izbiri: ali se kot narod ohranimo in s tem prispevamo k bogastvu raznolikosti sveta ali pa se vtopimo v spet neki novi "internacionalni" evropski enolončnici.

Radi bi bili posebnost - narod in hkrati podobni ostalemu svetu. Glede tega so celo zadrege, kot da se moramo odločiti! Morda je tako zato, ker na pojavi enotnosti in raznolikosti sveta gledamo

kot na dvoje različnih med seboj nasprotujočih si hotenj, kot na nekaj, kar se med seboj razlikuje? Če je tako, potem res še ne znamo gledati in videti Narave, ki je med enotnostjo in raznolikostjo že od vseh svojih začetkov zgradila harmonijo, ENO in s tem bogastvo življenja!

Tudi v medčloveških in mednarodnih razmerjih ter medsebojnih odnosih so lahko včasih navidežno nasprotujoča si hotenja pravo presenečenje harmonije, v kateri vse zadrege razpadajo. Če smo zvesti sebi in svojemu narodu, nas bodo sprejeli prav vsi, sprejel nas bo ves svet, ki živi enako zvestobo tudi sebi, in skupaj z njimi bomo kljub različnosti ENO!

Čigava naj bo zemlja in gozdovi in nebo...?

Bomo zemljo in gozdove vračali daljnim potomcem in otrokom v drugih posvetnih in cerkvenih velikašev ali bomo spoštovali naravni zakon in boj prednikov, ki so STARO PRAVDO izročili tudi nam!?

Zemlja je nedvomno od tistih, ki jo še obdelujejo in jo imajo radi. In gozdovi so vendarle od vseh, saj samo z njimi in med njimi lahko dihamo. In nebo je od vseh in nedvomno je, da je naravni red in zakon pravičnejši od vseh človeških!

Gozdovi so posebno dragocen del skupnega narodovega bogastva, zato je naša dolžnost, da jih ohranjamo in jih ohranimo tudi potomcem. Potrebujemo dobre

gospodarje; odnosi, pravice in obveznosti med državo, ki je dolžna zastopati interese vsega naroda, in (tudi) formalnimi lastniki gozdov pa morajo temeljiti na obojestranski koristi. In potreben je nadzor in v odnosu med pravici in obveznostmi ne more biti nihče izjema!

Med podobe preteklosti se mi naseljujejo tudi podobe sedanjosti.

Nasilje in izkoriščanje se nadaljuje. Grozljiv primer so banke. Vemo, da so bile v tisočletjih človekovega popotovanja oduševale, vendar nikoli tako nasilno oduševale, kot so v naši novi državi danes. Sprašujem in sprašujemo: kako je mogoče, da neka v državo organizirana družba to dopušča? Za posojilo, v katerega je bil državljan prisiljen v stiski, mora tem oduševanim vračati skoraj tretjino več, za svoj denar, ki ga prav tako obračajo ti denarni mogočniki, pa dobi od njih srmatno nizke obresti.

Zdi se, da nas je država prevarala tudi pri denacionalizaciji, privatizaciji in delitvi družbenega premoženja.

Spremembe družbenopolitičnega sistema po letu 1990 in odločitve v Državnem zboru so nam obetale veliko. Ena od teh odločitev je bil tudi Zakon o denacionalizaciji.

Zašli v pajkove mreže

Ko smo prejeli certifikate, uradni dokument, v katerem nam

je bilo povedano, da smo solastniki skupaj ustvarjenega družbenega premoženja, smo bili navdušeni. Postali smo delničarji in v spremnem pismu nam je bilo celo naročeno, naj modro gospodarimo. Takrat se še nismo zavedali, da smo zašli v pajkove mreže in da je ista država, ki nas je priznala za delničarje, hkrati poskrbela za ustanovitev pooblaščenih investicijskih družb in s tem zgradila sistem, v katerega smo zdaj popolnoma ujeti. V tem sistemu namesto nas in brez nas razpolagajo in manipulirajo z našo vrednostjo družbenega premoženja drugi. To traja že tretje leto, in kadar sprašujemo in protestiramo, nas skušajo pomiriti z obljubami.

Izgovori s privatizacijsko luknjo so nespreejmljivi, ker preveč zastirajo resničnost. Tako neumni vendar nismo! Če je bila ocena družbenega premoženja v primerjavi s skupnim deležem, ki ga je priznala država svojim državljanom v obliki certifikatov, napačna, so možni tudi popravki, ne moremo pa pristajati na to, da se "največja kraja stoletja", kot so dogajanje poimenovali tudi nekateri naši politiki, nadaljuje.

Kako sme država s svojimi zakonodajno in ustanovami zavesti toliko državljanov? Kar 1,2 milijona Slovencev je zaupalo svoje certifikate investicijskim skladom, v katerih pa so potonili in neznanu in se spremenili v pravljico. Morda bo kdaj pravljica postala resničnost, toda v letu 1997 je večina

malih delničarjev še vedno v obzoru Neznanke!

Doslej je le redki državljan, samo nekateri od tistih, ki so certifikate vložili neposredno v podjetja, dobili tudi delnice in dividende. Toda temu imamo navado reči loterija.

Zakaj demagogija o uspešnem gospodarstvu, če pa morajo v mnogih podjetjih delavci čakati po tri mesece na zasluženno majhno plačilo. Izognimo se vsaj sadizmu!

Nadaljujemo z magično idejo o vsestransko razviti človekovi osebnosti, ki pa je v nasprotju s hotenjem Narave, kajti Narava je vloga PORAZDELILA! Nad nasiljem na neki naši srednji šoli, v kateri so bili mladi ljudje že štiri leta usmerjeni v umetniško ustvarjanje, potem pa jih je pri maturi zaradi matematike padla skoraj polovica, protestirala tudi Narava!

Tudi ideja o enakem vrednotenju fizičnega in umskega dela je mrtva. Na začetku tretjega tisočletja v škodo tistim, ki še razmišljajo in ustvarjajo na duhovnem in umetniškem področju. Cenimo delo pridnih rok, vseeno pa je vse le preveč postavljeno na glavo. Tisto "slep je, kdor se s petjem ukvarja..." v času Prešerna ni bilo mišljeno tako zares, kot je danes.

Na pohodu je predmetni svet in njegov zunanji blišč z vsjo grozljivostjo ropanja, onesnaževanja in ubijanja Narave, na pohodu je novo nasilje prerajenih starih ideologov... In vsemu temu doga-

janju služi tudi vsa organiziranost družbe in država in mediji. Primeri iz gospodarstva, šolstva in kulture so res samo drobci, toda že eno samo obolelo drevo veliko pove, kako je z gozdom.

Naj povzamem

Nobenih prekucij in revolucij ni treba in nobenih strankarskih raz-

* **Smo pesniki res slepi? Nismo in še bomo peli. Morda kdaj celo uspravkamo preveč nemirni, če skoraj zabledeli in izgubljeni civilizaciji.**

prtij in lažne demokracije, populiti in požgati je treba samo plevel, potem bo lahko tudi več sonca in boljša žetev in zrnje in kruh. To so z naravno pravico počeli naši predniki in to smo dolžni tudi mi. In potrebno je ohraniti dostojanstvo vseh, ki delajo in se trudijo za nadaljevanje življenja. Potrebno je ohraniti svetišče Narave in dati možnost vsem bitjem, ki žive z nami. Vsaj možnost, potem bo bolj pravično od nas izbirala Narava sama.

Potrebno je ohraniti dostojanstvo naroda. Ne klečeplazimo pred Evropo. Demokratska država naj bo na strani večine naroda in naj ne podpira prijencev in klanov. Ne razprodajamo tega, kar so nam tisoč let ohranjali predniki, vrnimo se h koreninam in ostanimo del bogastva tega planeta in njegove raznolikosti!

NA PRAZNIK KNJIG SO POJEDLI KNJIGO - Septembra je na dan Zlatih knjig v knjižnici Grosuplje, ki je matična knjižnica za občine Ivančna Gorica, Grosuplje in Dobrepolje, potekala sklepna prireditve mednarodnega knjižnega kviza, ki so ga vse leto reševali mladi po šolah, knjižnicah ali doma. Na naslov matične knjižnice je prispelo skoraj 600 rešitev, prireditve pa se je udeležilo 40 izžebancev, kamor so prišli tudi ravnateljica mladinske knjižnice iz Ljubljane Tilka Jamnik, mentorice, donatorji in profesor Animas. Ta je knjižgozersko publiko animiral v stilu letošnjega kviza. V sobi je bučalo od smeha, potem pa so ob fanfarah na prizorišče pripeljali knjigo iz krušne peči Pekarne Grosuplje. Knjigo so na koncu tudi pojedli in se ob tem spomnili gesla kviza Knjige so duševna hrana. Zvrhan koš prijaznih besed je mladinskemu knjižničarstvu in knjigi namenil župan Rudolf Rome. Glavni nagajenec kviza je postal Miha Nagelj. (Dopisniki iz OŠ Grosuplje)

„ZE ČRIČEK PREPEVA!“ - nam veselo sporočata mlada trgača z Doblčke gore pri Črnomlju. Trgatev se začena in bogato obložena, z jenskim soncem obsijane brajde vabijo. Privabljajo pa tudi nasmeh in zadovoljstvo na obraze vinogradnikov, saj ti predvidevajo, da bo letošnji pridelek zelo dober. (Ana Kolbezen, OŠ Mirana Jarca, Črnomelj)

SUHODOLČAN GOST KNJŽNEGA KVIZA - Na zaključni prireditvi letošnjega mednarodnega knjižnega kviza v sevniški občinski knjižnici je gost, otroški pisatelj Primož Suhodolčan, razvel od otroke, na koncu pa je izmed 233 pravih rešitev izbral Sabrino Šalomon z Orehevega, učenko 6. d razreda sevniške osnovne šole Sava Kladnika, ki se bo udeležila republiškega zaključnega srečanja 6. oktobra v Ljubljani.

Izbrala sem si pravi poklic

Kramljanje z Olga Longar, ki vodi vrtec v Žužemberku

„Otrokom želim vrtec, v katerem se počutijo varno, sproščeno in prijetno. Take trenutke dosežemo z lutkami, pravljicami ter toplimi in prijaznimi osebami, na katere se bo malček spominjal s prijetnimi občutki,“ je z navdušenjem opisovala delo z najmlajšimi vzgojiteljica Olga Longar. Zaradi težkega otroštva se dobro zaveda, kako pomembni so za otroke prvi stiki s skupino, pravi odnos in spoštovanje do ljudi ter navade, ki jih najmlajši dobijo skozi igro.

Rodila se je v družini devetih otrok, tako da je zgodaj zapustila domače ognjišče in začela spoznavati pravo življenje. Težav pri izbiri poklica ni imela, saj si je že od nekdanjega želela delati z ljudmi. Željo, da bi postala medicinska sestra, je kmalu opustila, ker ni dobila štipendije. Pot do kruha jo je tako zanesla na vzgojiteljsko šolo v Ljubljano. Z devetnajstimi leti je prišla delat kot otrok med otroke, zato je še toliko bolj hvaležna vsem, ki so ji takrat pomagali. Danes je vodja vrtca v Žužemberku.

„Srečna sem, da je nastalo toliko sprememb na področju predšolske vzgoje v korist otrokove družine in delavcev vrtca. Iz svojih izkušenj razumem otroke, ki se prilagajajo novemu okolju, in to poskušam razložiti tudi staršem. Hitre spremembe in prezaposlenost

staršev siromašijo medsebojne odnose v družini. Pri tem je pomembno otroka obvarovati različnih kriz, travm ob ločitvah od staršev, strahu in bolečine, razmišljaja Longarjeva. Pri tem si pomaga z lutkami, ki jih sama izdeluje. V vrtcu imajo zaposleno že celo omario, sposodijo pa si jih tudi iz drugih vrtcev. Močno je povezana z glasbo, saj zelo rada poje, z malčki se jutro pogosto začne prav s petjem. Igra klavir in malo kitaro, najraje pa se sprošča v naravi.

„Po 24 letih dela z otroki lahko rečem, da sem se odločila za pravi poklic, saj ga z veseljem in odgovornostjo opravljam. Vodenje in delo v skupini je naporno, vendar če delaš z veseljem in s srcem, ni težko.“

A. JERNEJČIČ

V BENETKE

Bil je lep sončen dan in... „Juhu-hu,“ sem zavpila. Z sorodniki sem odšla v Benetke. S katamaranom Prince of Venice smo po kar dolgi vožnji le prispeli tja. Vse mi je bilo všeč, še posebno hiše na vodi. Vozili smo se okrog, da bi videli znamenitosti. Kasneje smo stopili na kopno. Ko smo prišli do stavbe, kjer je mrgolelo golobov, ni bilo zame nič lepšega na svetu. Kupila sem koruzo in jim jo trosila. Kmalu sem jih imela toliko okoli sebe, da jih nisem mogla prešteti. Dva sta mi zletela celo na roko. Domov smo se vrnili v poznih večernih urah.

TEJA GOLE, 6. c OŠ Šmihel, Novo mesto

KONČNO OSMARČKI

Res je, končno smo osmarčki. To si želi vsak osnovnošolec. Spomini me ponesejo nazaj v prvi razred. Bili so res srečni dnevi, polni veselja in veselih dogodkov. Vsa leta imam prijetne sošolke in sošolce. Ko se spominjam svojih nekdanjih tovarišev in tovarišic Ignjatič, Unetič, nepozabne Marjance Kočevar in do vseh teh, ki me učijo sedaj, moram priznati, da so vsi skupaj v meni zgradili lep mozaik, ki ne bo nikdar odstranjen. Še to šolsko leto bomo skupaj, potem pa bomo kot ptički poleteli iz tega lepega gnezda po širnem svetu. Priznam, da sem komaj čakal, da bom končno osmarček, sedaj pa vidim, da je to prišlo prhitro.

MITJA VOLČJAK, 8. razred OŠ Bršljin

POTAPLJAL SEM SE

V Strunjanu sem se vključil v potapljaški klub. Prve dni smo vadili v bazenu. Učitelj Dušan nas je učil pravih dihanja pod vodo. To mi je kar šlo, več težav pa sem imel s koordinacijo rok in nog. Že naslednji dan sem preplaval pod vodo dve dolžini bazena. Kmalu sem postal pravi potapljač. Okrog pasu smo si pripeli 8-kilogramske uteži, na rami pa 10-kilogramske bombule. To so bombe za zrak. Pod vodo smo bili pol ure. Zadnji dan tečaja smo opravili izpit za priznanje za srebrno zvezdico, kar pomeni, da smo se prvič potapljali v morju. Pod morsko gladino je svet čisto drugačen. Potopili smo se 3,6 metra globoko in tam ostali 21 minut. Drugo leto bom naredil še izpit za zlato zvezdico.

JANEZ MEŽAN, 5. b OŠ Mirna Peč

MOJE POČITNICE

Letos sem bil kar doma. Pomagal sem mami in očiju. Zelo veliko sem se igral. Bil sem zelo vesel, ko je prišla Suzana. Z njo sem se igral. Tako so minile počitnice in že je zazvonil zvonec.

RAJKO MEH, 1. razred OŠ Krmelj

POLICIJSKI HELIKOPTER PRI NAS

V torek, 9. septembra, nas je obiskala policija in njihov je 10 let stari helikopter. Ob pristanku nas bi zaradi premočnega vetra kmalu odpihnilo. Helikopter je namenjen predvsem reševanju. Prejšnji teden so bili s helikopterjem na Dunaju in rešili dečka, ki ima raka. Veliko so pomagali tudi gorskim reševalcem. Helikopter ima dva motorja in je eden največjih. Na uro porabi 350 litrov bencina. Rezervoar sprejme 2000 litrov bencina. Doseže največjo hitrost 300 km/h. Vozniki imajo med letenjem na ušesih slušalke. Ker so imeli malo bencina, so lahko popeljali le nekatero. Upam, da bodo rešili še veliko človeških življenj in da nas bodo še kdaj obiskali in še druge popeljali v višave.

RUDI KIRAR, 5. b OŠ Mirna Peč

„NAPOLEONI“ NA NAŠI ŠOLI

V torek, 16. septembra, smo imeli dve uri pouka, potem pa smo se zbrali v telovadnici. Deklice smo postavile spredaj. Potem so prišli na oder ljubljenci vseh mladih Slovenk - Napoleoni. Dekleta iz sedmega razreda so izdelala plakati in imele s seboj plišaste igračke. Pri prvi pesmi se nisimo bile tako pogumne, da bi pele, potem pa smo se sprostile in uživale. Pele smo vse punce, nekatero glasneje, druge tišje. Po koncertu so člani skupine v garderobi dali slike z avtogrami članov skupine Napoleon. Lahko pa smo kupili tudi kaseto ali CD.

ANJA PLOJ, 6. a dopisniški krožek OŠ Mirna Peč

GOZDA POT

V torek smo imeli naravoslovni dan. Z avtobusom smo se pripeljali do Pišec, kjer nas je čakal gozdar. Peš smo se napotili od Pišec do Orlice. Najprej smo prispeli do domačije Maksa Pleteršnika. Mimo jezera smo prišli v gozd. Med potjo je gozdar nabiral vejice, da bi izvedel, ali poznamo drevesa, ki rastejo v naših gozdovih. Prispeli smo do parka, ki je zasajen okrog gradu. Gozdar nam je povedal, da je mogočno drevo sekvoja visoko 53 metrov. Odšli smo naprej in se ustavili pri drevesu, ki smo mu z gozdarskim pripomočkom izmerili debelino in višino. Po obronkih Orlice smo prispeli do lovske koč. Videli smo tudi krmišče za divje prašiče, s katerim lovci preprečujejo škodo na njivah.

JASNA SLEMENŠEK, 4. razred OŠ Blanca

VIDELA SEM PARIZ

Že v začetku počitnic sva se z očijem dogovorila, da bomo obiskala glavno mesto Francije - Pariz. Kmalu je prišel težko pričakovani trenutek. Z letalom sva z Brnika in preko Nemčije prispela v Pariz. Že prvi dan sva si ogledala mestne znamenitosti. Največja je gotovo Eifflov stolp. Visok je več kot 300 metrov. Do njegovega vrha pelje dvigalo. Kadar pihva veter, se stolp ne vrhu rahlo ziblje. V srednji etaži je tudi originalni kip Eiffla in Edisona, ki sta skonstruirala stolp, od koder je čudovit razgled na okolico. Pariz je pretkan s podzemno železnico. Trgovine so velike in v eni trgovini lahko kupiš vse, od morskoga psa do avtomobila. Žal sva bila v Parizu le tri dni. Upam, da se še vrnem tja.

SIMONA FABIJAN, 7. b novinarski krožek OŠ Dolenjske Toplice

ATLETSKI MITING V BREŽICAH

10. septembra je na stadionu v Brežicah potekal atletski miting. Prišlo je kar veliko tekmovalcev, celo iz Hrvaške. Atleti do 8. razreda smo lahko tekmovali le na 60 metrov. Prav na startu je zapihal veter, a sem bila kljub temu prva. Z uvrstitvijo sem bila zadovoljna, a s časom ne preveč. Moj osebni rekord je 8.21, tam pa sem tekla 8.69.

JASMINA KLAKOČER, 7. razred OŠ Koprivnica

• Velik človek je tisti, ki v sebi ohrani otroško srce. (Legge)

Dobili prizidek

Lansko leto je bilo v šoli kar malo pretresno. Nekaj razredov ni imelo matične učilnice ali pa so si jo delili. Imeli smo zelo majhno garderobo, ki nam ni bila všeč, saj je bila pretresna. Malicali smo v učilnicah, ker jedilnice ni bilo. (Anja, 7.e)

Med počitnicami sem se večkrat peljala mimo šole in ugotavljala, da prizidek raste. (Leja, 7.e)

Razganjalo nas je od radovednosti, kaj se skriva za zidovi novega dela šole. Moram pa povedati, da bi bila še bolj zadovoljna, če bi zgradili še šolo v Mrzli dolini. Privoščila bi jo vsaj tistim otrokom, ki so še v vrtcu. (Romina, 7.e)

Na nek način sem ponosna, da hodim v šmihelsko šolo, in zdi se mi, da ni lepše šole od naše. (Petra, 7.a)

Moti me bakrena streha raznih oblik, ker vem, da je to zelo zelo drago in si tega ne bi smeli privoščiti. (Urban, 7.a)

Mišlim, da se je splačalo potrpeti in da so nas lepo presenetili, vendar pa ostaja neizpolnjena želja o novi telovadnici, ki je ne bodo zgradili v času našega šolanja. (Petja, 7.e)

LITERARNO-NOVINARSKI KROŽEK OŠ Šmihel, Novo mesto

Mladina v Stični

Kar 10 tisoč ljudi

V soboto, 20. septembra, je bilo 17. vseslovensko srečanje mladine v Stični. Na odprtem dvorišču pred samostanom se je zbralo okrog deset tisoč ljudi, ki so se hoteli počuti o verji in krščanskem življenju. Na začetku je imel kratek pozdrav nadškof in metropolit dr. France Rode, program pa je predeneljniavo dobro povezoval Jure Sašek. O Fatimi in njenem sporočilu nam je spregovoril opat dr. Anton Nadrah.

Med vsemi pozdravi, govori in mislimi smo vsi skupaj veliko prepevali. S pesmijo, besedo in koreografijo so se predstavile tudi skupine Skala, Skupnost krščanskega življenja, Sončna pesem in Škofijska klasična gimnazija. Nadvse pa nas je prevzel smešni Guy Gilbert. Med mašo so peli Čuki, ki so nas ob koncu celotnega programa zabavali in razveselili še s svojim koncertom. Z njim so vse še bolj popestrili in mladino na srečanju v Stični spravili v vzdušje, ki se ga ne da opisati. To si morate naslednje leto tudi sami ogledati in doživeti v sebi.

MELITA NAŽLOVAR, 8. razred literarno - novinarski krožek OŠ Veliki Gaber

Zbogom orožje - mir za vse ljudi sveta

Nekateri ljudje si težko predstavljajo svet brez orožja in sploh ne vedo, kaj pomeni mir. Življenje brez orožja bi bilo boljše in zanimivejše, še posebej za otroke, ker bi se lahko brez strahu pred bombnimi napadi ali pred drugim nasiljem igrali na dvoriščih ali travnikih. Spoznali bi, kaj pomeni beseda mir.

Svet nima miru samo zaradi človekovega pohlepa po denarju. Človek uničuje naravo samo zaradi denarja, pri tem pa sploh ne opazi, da jo uničuje, ker je preveč zatopljen v svoje misli o tem, koliko bo zaslužil in koliko ljudi pobil. Če ne bi porabil vsega denarja za orožje, bi bili ljudje enakopravni in ne bi bilo razlik med revnimi in bogatimi. Ves denar, ki ga človek porabi za orožje, bi lahko darovali revnim ljudem in revnim državam. Te bi ga lahko podarile posameznim tovarnam, da bi ljudje več zaslužili.

Če bi se vse to uresničilo, bi bili ljudje veliko srečnejši, kot so zdaj. Nekateri tega očitno še vedno ne vedo. Da bi se vse to res zgodilo, ni veliko upanja. Toda upanje ni greh, mar ne?

KLAVDIJA GODLER, 7. a Novinarski krožek, Artiče

S športnega dne

• Pri Gospodični smo očistili potoček.

• Všeč mi je bilo, da smo se med potjo veliko pogovarjali.

• Na vrhu me je pogrel topel čaj. Moram pa priznati, da so nekateri učitelji, kadar niso v šoli, kar zabavni.

• Vse učiteljice so šle počasi.

• Bilo mi je lepo in mislim, da takšnih športnih dnevo res manjka, saj smo bili sproščeni, ker ni bil tekmovalni dan.

• Motile so me blatne poti in drseče kamenje, ker nisem imel primerne obutve.

• Izvir Gospodična nas je pomladil in nam dal nove energije za na pot.

• Z Erikom sva se zapodila v strmino. Kmalu so se nama pridružili Danijel, oba Kristjana in Darko. To je bil super občutek, ko ti srce kar skače in misliš, da bo š vsak čas padel.

UČENCI LITERARNO-NOVINARSKEGA KROŽKA OŠ Šmihel

Naši ljubljenci v poletnem času

Dobro je poznati nekaj osnovnih vedenjskih lastnosti hišnih prijateljev -

Hišni ljubljenci so prisrčna bitja in njihova bližina nas vse leto spravlja v dobro voljo in nas pomirja. Nešteto je razlogov, da si omislimo ljubljence: družabništvo, stik, toplota, naklonjenost, zabava, veselje in še veliko več. Pri tem nikakor ni vseeno, s katero živaljo se bomo družili - s psom ali z mačko, s papagajem ali kanarčkom, z morskim prašičkom ali ribo. Dvo- in štiriinožci si morajo ustrezati po značaju in izpolniti se morajo obojestransko pričakovanju.

Psi potrebujejo stalno pozornost in če so ves dan sami v hiši, so pravi reveži. Le zelo redke pasme se zadovoljijo s priložnostnimi sprehodi do ceste in nazaj. V nasprotju s psi mački čisto dobro shajajo doma sami. Čas si preganjajo z igro in dolgotrajnim dremanjem. Njihovo potrebo po družanju z ljudmi zadovolji že ena ura večernega igranja. Kdor pa niti toliko časa nima, je boljše, da se ne odloči za tovrstnega hišnega ljubljence.

Tudi po značaju si pes in mačka nista enaka. Pes je s podrejenim položajem čisto zadovoljen, le razmerja morajo biti trdno postavljena. Zato ga je tudi lahko vzgajati in je srečen, če lahko ugodi svojemu gospodarju. Pri mačku pa je ravno obratno. Njihovi ljubitelji v šali pripovedujejo: Ni človek vzel mačka k sebi in ga udomačil, ampak je "sobni tiger" tisti, ki je človeku milostno dovolil, da

živji z njim. No, tako hudo spet ni, nekaterih pravil igre mačko lahko naučimo, seveda če smo pripravljani upoštevati njena nagnjenja. Medtem ko so psi vedno pripravljani na igro, so mačke bolj svoeglave in same določajo čas in trajanje družnje s človekom. Če jih pozabimo pobožati, to same zahtevajo in v znak zahvale zadovoljno zapredejo.

Predvsem ljudje, ki živijo sami, znajo ceniti, da je v stanovanju poleg njih še kakšno živo bitje. Kdor poleg tega hoče še čuvajati, potrebuje psa. Pravi lastniki dobro poskrbijo za svojega psa. Vsak dan jim zamenjajo vodo, jih dobro nahrana-

nijo in redno pospravljajo pasje iztrebke. Če nimamo priložnosti za sprehode v naravi, moramo psa vzgajati tako, da opravi potrebo v cestni jarek. Občasno je slišati pozive, da bi v mestih morali postaviti pasja stranišča, kar pa zaradi higijene ne pride v poštev. Lastnik psa je odgovoren za to, da počisti iztrebke, zato naj vzame na sprehod lopatko in vrečko. Na tujem so na razpolago avtomati, kjer za majhen denar lahko dobimo kartonasto lopatko in plastično vrečko. Zgled, ki bi mu bilo dobro slediti tudi pri nas, saj si želimo vsi čisto mesto.

Društvo za odgovoren odnos do malih živali

„FUJ TO, PIKI!“ - Veliko pozornosti in igre je treba nameniti zlasti mladim psikom.

NAŠA ZGODBA

TOJE BERAČEV SIN

Spomin mi sega tja v davne dni pred več kot 60 leti, ko sem kot otrok obiskoval drugi razred osnovne šole. Kako je bilo takrat, ne bi natančno opisoval, vem le to, da nam je bilo lepo, pa čeprav smo otroci bajtarjev in dninarjev živeli v primerjavi z današnjimi časi v pravi bedi in pomanjkanju. Vaška šola je stala na hribčku zraven cerkve, od koder se je videlo daleč po dolini do mogočnega gradu in čez reko na žago, ki je nekaterim srečnejšim dajala kruh, višje pa so bili temni gozdovi, ki so prav tako dajali delo precejšnjemu številu gozdnih delavcev.

Zadnji dan v šolskem letu so delili spričevala. Zelo smo se jih veselili, pa tudi počitnic in brezskrbnih dni do jeseni. Stari učitelj je vsakega izmed nas poklical po imenu, da je prišel h katedri po drobno knjižico, v kateri je bila zapisana šolska uspešnost. Klical nas je po abecednem redu. Bil sem med zadnjimi. Ko sem pogledal v knjižico, sem prizadeto opazil, da sem izdelal le z dobrim uspehom. Pričakoval sem vsaj prav dobrega. Pisal sem najboljšo slovenske naloge v razredu, prav dober sem bil v zemljepisju, odlični pri verouku. Katehet mi je pred počitnicami celo dal drobno knjižico, da bi se iz nje učil za ministranta. Vendar moje prizadevanje in znanje očitno nista bila dovolj, da bi izničila usodnost tistih besed v spričevanju, ki so govorile, da je moj oče po poklicu berač.

Kdor ima srce in pozna otroško dušo, ve, kako so me takrat s tem pripisom ranili. Iz oči so se mi ulile solze in tekle v potokih. Da me ne bi videli in slišali drugi, sem se zatekel v gozd pred našo kočjo. Tri dni se nisem prikazal materi, ki me je s sosedi vsa zaskrbljena iskala...

Danes so na čakanjku, kot pravimo, mnogi Slovenci, ker ni dela. Pa ti dobijo, če ne drugega, vsaj za kruh. V času mojega otroštva tega ni bilo in ljudje brez dela in sredstev za preživljanje so si morali vsakdanji kruh včasih tudi priberečati. Moj oče med berače ni prišel po svoji krivdi. Odšel je v daljno Ameriko, da bi v obljubljeni deželi obogatel, a so se mu vsa lepa upanja in tudi lepe možnosti sesule, ko se mu je med ježdenjem ubila zaročenka Avgusta, hči bogatega trgovca z živino. Od žalosti je zapustil Ameriko in se vrnil v svojo domovino z upanjem, da bo tu dobil delo, saj je imel močne

roke, velike kot dve lopati. Poročil se je z vdovo, ki je takrat že imela dva majhna otroka, možo materjo. Za hip se mu je nasmehnila sreča, da je dobil delo pri gradu, vendar to ni trajalo dolgo. Ko še nisem prijel na svet, je že bil ob delo, ker so ob volitvah delavci volili "napačno" stranko. Delodajalci so se jim maševali in vse take odpustili. Med njimi je bil tudi moj oče. Za nameček pa je propadla še hranilnica, v katero je oče naložil prihranke iz Amerike. Tako se je čez noč znašel na beraški palici.

In tudi meni so se kot očetu podirali vsi upi. Počutil sem se, kot da sem zaznamovan na čelu in da se jasno vidi, da sem beračev sin. Lahko sem pisal še tako odlične naloge in bil pri verouku za vzgled drugim, ministrant nisem bil nikoli, pa čeprav sem se na pamet naučil vse besedilo iz drobne ministrantske knjižice. Le redke so bile izjeme, ko so beraški sinovi postali kaj več v življenju. Vsake počitnice sva z očetom nabirala po gozdovih sadeže narave. Če je bila narava rado-darna, se je dalo s tem kar dobro zaslužiti. Komaj je minil en sadež, se je že lotil drugega. Še danes ga vidim, kako si je z različnimi zelišči mazal roke, odkravljeni od smukanja robidovja; zakljevinaste rokavice niso mogle zasčtititi rok pred drobnimi trni. Najbolj sem bil vesel, ko sva nabirala borovnice. Za nabiranje teh gozdnih sadežev je oče napravil poseben uspešen nabiralnik.

Oče me je tako učil spoznavati gozd, za ljudi je pa dejal: "Nič ne maraj, moj sin, na drugem svetu čaka vse pravično plačilo!" Ko sem ga vprašal za bogatine, ki nama pri neki hiši niso dovolili, da bi si natočila vode v "putrih", mi je rekel: "Sin moj, tudi ti bodo prejeli svoje plačilo."

Vandrovskih potov sva imela dosti. Tudi žandarji so naju včasih ustavili, a je oče segel po knjižico, ki jo je imel zavito v platneno vrečko, in pred njimi sva imela mir. Po številnih dogovornih očetovi družbi sem moral vrniti domov k materi, ki je ravno tisti čas dobila začasno delo.

Redno sem vsako nedeljo zahajal v cerkev, kjer smo otroci klečali od spomladi do jeseni na golem kamnu okoli oltarja. Leseni pod so dali v cerkev šele na zimo. Kot otrok sem opažal, da še v cerkvi nismo vsi enaki. Če smo pokopali reveža, je bil obred hitro končan, če pa je umrl bogatin - za bogatine smo imeli velike kmete ali uradnike - je bil pogreb nad vse slovesen, da sem več dni bil pod opojnim vonjem kadila. Tako je bilo takrat.

ZAKON O VARSTVU POTROŠNIKOV

Zagrožene visoke kazni za prekrške

Vse razvite zahodnoevropske države imajo varstvo potrošnikov zakonsko urejeno, v nekaterih državah inajo na tem področju že dolgoletno tradicijo, na primer v Združenih državah Amerike, kjer imajo zakon o varstvu potrošnikov že od leta 1913. Pri nas takšnega zakona še nimamo, če bi jih vse po sreči, pa ga bomo dobili še letos. Za čimprejšnji sprejem omenjenega zakona pa se še posebej zavzema Urad za varstvo potrošnikov pri Ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj, ki je tudi sodeloval pri njegovi pripravi. Do sedaj so pri nas varstvo potrošnikov, bolje rečeno kupcev, urejale splošne norme pri prodaji blaga in storitev, z novim zakonom pa je v ospredje postavljen potrošnik, ki ga hoče v celoti zaščititi. O tem, ktere so tiste najpomembnejše novosti, ki jih prinaša novi zakon, smo se pogovarjali z direktorico Urada za varstvo potrošnikov dr. Vidjo Čadonič Špelič.

"Pri nastajanju zakona smo se zgleđovali po podobnih evropskih zakonih. Letos maja so ga pregledali tudi strokovnjaki iz Evropske skupnosti, ki so menili, da je to eden izmed najbolj usklajenih evropskih zakonov na področju varstva potrošnikov," je povedala dr. Čadonič Špeličeva. Zakon pravi, da je potrošnik fizična oseba, ki pridobiva ali uporablja blago in storitve predvsem za osebno uporabo ali uporabo v svojem gospodinjstvu. V njem pa je tudi zapisano, kar se bo morda komu zdelo samo po sebi umevno, da je podjetje s potrošniki dolžno poslovati v slovenskem jeziku in pri pisnih sporočilih uporabljati celotno ime svoje firme ali sedeža. Znan je primer, ko so v Ljubljani v trgovini Bauhaus na začetku ljudem stregle nemško govoreče prodajalke, pa pravzaprav za sankcioniranje tega nismo imeli ustreznega zakona.

Končno red pri oglaševanju?!

V zakonu je natančno opredeljena odgovornost za izdelek. Za morebitno nastalo škodo je odgovoren proizvajalec izdelka in je dolžan škodo povrniti; če proizvajalca izdelka ni mogoče ugotoviti, pa se za proizvajalca šteje vsak dobavitelj. "Zanimivo je, da je izdelek po tem zakonu vsaka premična stvar, tudi če je del druge premične stvari ali je povezana z nepremično stvarjo vključno z električno energijo," razlaga direktorica. Oškodovanec bo moral napako ali škodo dokazati,

proizvajalec pa je za škodo odgovoren 10 let od dneva, ko je izdelek dal v promet.

Zakon ureja tudi do sedaj še popolnoma neurejeno področje, to je oglaševanje, in pravi, da oglaševanje blaga in storitev ne sme biti nedostojno ali zavajajoče in mora biti v slovenskem jeziku. "Pri nas je tako nedostojnega kot zavajajočega oglaševanja precej, zato sta v zakonu ti dve kategoriji posebej obdelani. Nedostojno oglaševanje blaga in storitev pomeni, da oglas vsebuje žaljivo vsebino ali pa bi lahko bila žaljiva za potrošnike, bralce, poslušalce in gledalce, ali sestavine, glede katerih so ali bi lahko bila mnenja deljena. Zavajajoče oglaševanje pa je kakršnokoli oglaševanje, ki na kakršnenoli način zavaja ali pa bi lahko zavajalo potrošnika, pri tem pa izkorišča njegovo neizku-

npr. za prodajo rabljenih traktorjev ali avtomobilov.

Ker imamo ljudje v vsakdanjem življenju pogosto opravka z različnejšimi pogodabami, je pomembno poglavje novega zakona o varstvu potrošnikov tudi poglavje, ki govori o pogodbenih pogojih. To pravi, da pogodbeni pogoji zavezujejo potrošnika le, če je bil

• Urad za varstvo potrošnikov pri Ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj je bil ustanovljen pred tremi leti, do lanskega septembra je naloge s tega področja opravljal sektor za trgovino pri tem ministrstvu. Sedež urada je na Kotnikovi 5 v Ljubljani. Urad je odgovoren za oblikovanje in izvajanje politike varstva potrošnikov, od vzgoje, izobraževanja do informiranja in svetovanja potrošnikom. V program dela pa vključuje tudi zunanje sodelavce: Zvezo potrošnikov Slovenije, Zavezo za varstvo potrošnikov, Turistično zvezo Slovenije in Društvo za varstvo potrošnikov iz Celja.

Dr. Vidja Čadonič Špelič

šenost in neznanje," pove direktorica. Mnenja o tem pa bo dajala oglaševalska zbornica.

Jamstvo tudi za rabljeno blago

V poglavju, ki govori o garanciji za brezhibno delovanje stvari - to področje je bilo do sedaj še najbolj urejeno - je zanimiva novost, ki pravi, da minister, pristojen za določeno področje, lahko s posebnim predpisom določi, da je potrebno izdati garancijo tudi za rabljeno tehnično blago,

pred sklenitvijo pogodbe seznanjen z njihovim celotnim besedilom. "Podjetje pa ne sme postavljati pogodbениh pogojev, ki so nepošteni do potrošnika, v takem primeru je pogodba nična," pove direktorica. Zelo podrobno je opredeljena tudi prodaja blaga in opravljanje storitev, ki jo mora podjetje opravljati vsem potrošnikom pod enakimi pogoji. "Cena blaga ali storitve pa mora biti označena v tolarjih, kar je zelo pomembno, saj se pri nas pogosto

• Dr. Čadonič Špeličeva je še povedala, da se je financiranje svetovalne dejavnosti uredilo, pogodbe so podpisali s tremi že prej omenjenimi zunanjimi sodelavci. Novomeško pisarno, ki je bila čez poletje zaprta, pa je v upravljanje dobil Zavod za varstvo potrošnikov, nekdanji Domus. Pisarna na Novem trgu 6 poleg turistične informacijske pisarne je odprta ob ponedeljkih od 15. do 18. ure in ob sredo od 8. do 12. ure. Dosegljivi pa so tudi na telefon: (068) 317-289. Brezplačno pravno pomoč nudijo potrošnikom na uradu v Ljubljani.

dogaja, da je zapisana v tuji valuti," poudari direktorica. Pomembno je tudi določilo, da mora biti vidno označena cena pred znižanjem in po njem, blago pa mora biti ločeno od ostalega blaga v prodaji, prav tako mora biti ločeno tudi blago, ki mu bo kmalu potekel rok

uporabnosti; da je zaradi tega cena nižja, mora biti jasno napisano. Na potrošnikovo zahtevo je podjetje dolžno blago zaviti ali pa obdržati embalažo, če želi tako kupec. Embalaža mora biti zdrava in neškodljiva in ne sme zavajati potrošnika. "Potrošnik ima v prodajalni, kjer je blago kupil, ob morebitni napaki na blagu pravico zahtevati, da blago zamenjajo z novim ali pa da mu vrnejo plačano znesek, predvsem slednjega naši trgovci ne počno, ampak od kupca zahtevajo, da si za znesek izbere drugo blago v trgovini," pravi dr. Čadonič Špeličeva.

Visoke tudi mandatne kazni

Več reda bo poslej tudi pri prodaji po pošti in od vrat do vrat. Prodajalec bo v tem primeru moral s kupcem skleniti pogodbo o prodaji. Kupec oz. potrošnik pa bo imel pravico v osemih dneh odstopiti od nakupa oz. še po 15 dneh blago vrniti, če z njim ne bo zadovoljen. "Zakon določa tudi, da turistične storitve lahko opravljajo za to pooblaščen turistične agencije, ker pa je bilo zelo veliko zlorab s področja časovnega zakupa, še posebej določa elemente pogodbe o časovnem zakupu," pove direktorica. Uresničevanje tega zakona bo izvajala tržna inspekcija. Nosilci varstva potrošnikov pa so poleg Urada za varstvo potrošnikov še potrošniške organizacije, ki so njihovi zunanji sodelavci.

Zakon določa visoke kazni za prekrške (npr. če podjetje ne posluje v slovenskem jeziku, če pri prodaji blaga ne zagotovi deklaracije, certifikatov, garancijskega lista, tehničnega navodila...), od 300.000 do 3 milijone tolarjev; za lažje kršitve (npr. če cene blaga ali storitve niso označene v tolarjih, če ne upoštevajo označenih cen, če blaga, ki mu bo v kratkem potekel rok, ne ločijo od drugega blaga, če ne izdajo računa...), pa bo inspektor lahko izrekel mandatno kazen v višini od 100.000 do 200.000 tolarjev. Potrošniške organizacije bodo lahko vložile tožbo zoper podjetje, ki krši splošne pogoje poslovanja. Ugodna tožba pa bo veljala za vse potrošnike, ki jih je omenjeno podjetje oškodovalo. Zavrnilna sodba ne preprečuje vložitve nove tožbe druge stranke.

Urad predvideva, da bo omejen zakon stopil v veljavo še letos.

JOŽICA DORNIŽ

USTAVIMO SPOLNO NASILJE!

Stroka o posilstvu v šmihelski šoli

Novo šolsko leto je zopet odprano izpred nekaj mesecev, ko je bila na stranišču šmihelske osnovne šole kruto posiljena takrat še ne 12-letna učenka, ki se je zaradi poškodob zdravila v bolnišnici. Dejanja je bil osumljen 13-letni učenec iste šole. In čeprav je od tistega 26. februarja preteklo že precej vode, danes tako žrevo kot domnevni storilec (krivda mu namreč ni dokazana) še vedno hodita na isto šolo. Problem torej ni rešen na način, da bi bila žrtev zaščitena.

Primer so najprej hitro in učinkovito obravnavali kriminalisti. Zoper domnevnega osumljenca so podali kazensko ovadbo, a ker je romski fant star "šele" 13 let, je torej po pravni terminologiji še otrok, je bil postopek zoper njega ustavljen, saj otrok sodišče ne more obravnavati in proti njemu niti ne more sprožiti kazenskih sankcij. In pri nas še vedno velja, da osumljenec velja za nedolžnega, vse dokler mu krivda ni dokazana s pravdomočno sodbo sodišča. Novomeški primer spolne zlorabe je očitno tudi v Sloveniji prav tako, ker sta tako žrtev kot osumljenec še otroka, nekaj posebnega in menda prvi tvrstni primer pri nas, medtem ko se v

tujini ukvarjajo s podobnimi zlorabami.

In prav to kruto dejanje je bil nujen povod, da se o posilstvih javno in organizirano spregovori tudi na Dolenjskem. Pobudnica za razširjeni sestanek, ki ga je sklicala nekdanja poslanka Sonja Lokar, je bila mati žrtve, udeležili pa so se ga šolniki, predstavnica sveta staršev, uslužbenci novomeškega Centra za socialno delo, predstavniki Urada za žensko politiko, ministrstva za šolstvo in šport in ministrstva za notranje zadeve ter drugi.

Prebolela, a ne pozabila

Deklica danes spet hodi v šolo. Ob podpori staršev, učiteljev in prijateljev ter prijateljic ji je uspelo preboleti travme krutega zločina. Sprva je obiskovala le kakšno uro pouka na dan, postopoma pa se je ponovno vživela, in kot pravi ravnateljica šole, je bilo dekletce motivirano za pouk in se je zelo dobro vključilo nazaj.

Vendar pa kljub temu obstaja dvom. Se lahko spolno nasilje ponovi? Kdo bo naslednja žrtev in kdo bo prevzel odgovornost za njeno? Fant, ki sicer ves čas vztrajno

trdi, da tega ni storil, namreč še vedno guli iste klopi in prav zato bi nekateri najraje videli, da bi ga prešolali. "Vseeno mi je, ali je bel ali črn. Če je to storil, ga umaknite iz šole, žrtvi izpred oči," je bila odločna deklificna mama, ki se ne more strinjati z možnostjo, da bi prešolala hčerko, saj bi morala tako žrtvovati tudi prijateljstva, stkana v času večletnega šolanja.

Dvom

"Ker ni dokazov o storilcu, tudi ni možno sprožiti postopka za prešolanje," je dejala ravnateljica, ki je zato, da bi pomagala žrtvi, sodelovala tako s starši, kriminalisti, s svetovalnim centrom, svetom staršev in centrom za socialno delo, tožilcem pa tudi s pravno službo ministrstva za šolstvo, kjer so bili mnenja, da ni materialnih dokazov, na podlagi katerih bi bilo možno sprožiti postopek prešolanja.

Zanimivo je, da je bil domnevni storilec povabljen na pogovor na Center za socialno delo na podlagi govoril po mestu, medtem ko so dobili uradno obvestilo tožilstva šele konec julija na podlagi prošnje. Pogovarjali so se tako

s fantom, ki je dejanje odločno zanikal kot tudi s starši. Vsem trem so odprli možnost, da se obrnejo nanje, vendar pomoči pri njih ni iskal niti domnevni storilec niti starša.

Še več. Tudi starša fanta ne moreta zgolj tiho spremljati otroka na račun njunega sina, ki je sicer priden, vreden in sposoben učenec. V primeru, da se izkaže, da tega ni storil on, bodo šli v tožbo. Ker fant ni bil še nikoli obravnavan kot problem ali kot vedenjsko moten, ga niti ni možno dati v prevzgojni dom, kot bi nekateri najraje storili. Tja bi ga lahko dali le, če bi se s tem strinjali tako starši kot on. In spet smo v začaranem krogu. Zakaj bi le šel, če morda tega on ni storil oziroma bi na tak način pravzaprav potrdil dejanje.

Včasih je kak primer tudi ne-rešljiv in novomeški je tak. Žal. In to zaradi zakonodaje, ki določa mejo odgovornosti pri 14 letih. Vendar pa tudi v primeru, da bi bil storilec že star 14 let, bi bil verjetno deležen zgolj ukrepa strožjega nadzora socialnega skrbitstva, čeprav bi lahko še vedno hodil v isto šolo.

Zakonodajca je takšna, kot je, vendar spremembe meje ne bi bile smotrne, saj bi, kot je na sestanku dejala sklicateljica Sonja Lokar iz ženskega foruma pri ZLSD, bi se s tem vrnil v tako restriktivne čase, ko so obešali celo 7-letne otroke. Morda pa bi veljalo razmisliti o predlogu, da bi sodišče kljub nedopolnjenim 14. letom osumljenca ugotovilo krivdo, le da kazenskih sankcij ne bi izvedlo.

Primer ni osamljen

Prepričanje, da je zloraba deklice osamljen primer, je zmotno. Že poatek, da je bilo v Sloveniji v zadnjih 16 letih zabeleženih 1.463 spolnih napadov na osebe, mlajše od 14 let, od tega 81 na območju UNZ Krško in 62 na območju, ki ga pokriva UNZ Novo mesto, kaže, da ne smemo zatiskati oči pred zlorabami otrok. Še huje je to, da večji del zlorab sploh ni odkritih, saj se še do nedavnege o spolnem napadu na otroka skorajda ni govorilo. Nekateri tuje raziskave odkrivajo, da je bilo v otroštvu zlorabljenih kar petina deklic in skoraj desetina dečkov.

Zaradi molka, ki je ovijal ta problem, so dejstva težko prihajala v javnost, zato so se razvile tudi nekatere zgrešene predstave, katerim ni nihče oporekal. A molk je pretrgan, ljudje se vse bolj zavedajo dejstev ter posledic takšnega nasilja in mnoga stara, zgrešena pojmovanja izginjajo. Tako je že dal časa znano stališče, da je "nevarnost pred bolnim in

perversnim neznanecem" v zakotni temni ulici le majhen del problema in da gre kar v 85 odstotkih primerov spolnega napada na otroka za sorodnike, družinske prijatelje ali nekoga, ki ga otrok pozna in mu zaupa. Običajno so storilci povsem navadni ljudje.

Ker se v javnosti o spolnih zlorabah vse več piše in govori, je število odkritih zlorab večje, je tudi žrtvam uspe premagati strah, zaskrbljenost, občutek krivde in sram ter storilce pogosteje prijavijo kot pred desetletji. In čeprav je opazno, da so se še najbolj osvetlili storilci, se tudi predsodki, ki so žrtve običajno zavezali molčanju, razblinjajo. Res, da v Sloveniji nimamo mreže javnih služb za preprečevanje zlorab in se s posameznimi primeri običajno ukvarja vsaka za to problematiko pristojna institucija posebej, je pa tudi na tem področju opazen napredek. Na Dolenjskem na primer je bil prav šmihelski primer povod, da se je oblikoval razširjen strokovni tim, ki je povezal strokovnjake, ki se ukvarjajo z različnimi vidiki posilstva. Delo tima je sicer še v povojih, a premika se vendarle.

Čeprav nobeno kriminalno dejanje ni povezano s tolikšno mero dvomov in natančneje preverjanja kot prav posilstvo in čeprav prav to spada med zločine z najvišjo stopnjo oprostitve, je prav odkrit pogovor, pomoč ter zaupanje žrtvi nujen korak na poti preprečevanja spolnih zlorab.

TANJA GAZVODA

O OTROKOVIH PRAVICAH

Pri nas izhajamo iz pravic staršev

Pri nas so starši skoraj izključni varuhi pravic svojega otroka pa tudi institucije praviloma ne uveljavljajo pravic otroka neposredno zanj, ampak preko staršev. Kaj pa v primeru, ko starši ne znajo, ne zmorejo zaščititi otrokovih interesov, ali v primeru, ko so interesi staršev v nasprotju z interesi otrok? V takih primerih je pravica otroka podrejena pravic staršev. In čeprav je Slovenija dosegla visoko raven varstva pravic otrok, v praksi otrokove pravice niso vedno zaščitene. Kje so največje pomanjkljivosti pri uresničevanju otrokovih pravic, so minuli konec tedna govorili in razpravljali strokovnjaki iz različnih področij, ki spremljajo otroke, na strokovnem posvetu, ki sta ga v hotelu Krka v Novem mestu organizirala Socialna zbornica Slovenije in Slovenski odbor za Unicef.

Posvet, ki se je začel v sredo popoldan, so pričeli učenci iz osnovne šole Salek iz Velenja, ki so uresničevanje otrokovih pravic pokazali z igro. Sledil je pozdravni govor novomeškega župana Francija Koncilije, ki je poudaril, da se prav v odnosu starejših do otrok zrcali civilizacija človeštva. Zbrane je pozdravila tudi državna sekretarka za družino pri ministrstvu za delo družino in socialne zadeve Helena Kamnar, in dejala, da bodo ugotovitve s tega posveta v pomoč pri spremembah in dopolnitvah družinske zakonodaje. Varuh človekovih pravic Ivan Bizjak je posvet na temo otrokovih pravic pohvalil in poudaril, da se mora tudi naša zakonodaja prilagoditi ratificirani konvenciji o otrokovih pravicah, ki v preimerjavi z našo zakonodajo izhaja iz pravic otroka, ne pa iz pravic staršev. Navedel je nekaj primerov,

kjer so otroci pri nas še posebej nezaščiteni, npr. v postopkih ločevanja staršev, v postopkih, ko so otroci žrtve kaznivih dejanj, ko so zlorabljeni, trpinčeni, zanemarjeni.

Na tridnevnem posvetu so poleg predavanj strokovnjakov

• **Po zaključku posveta v petek popoldan so v Novem mestu ustanovili še regionalni odbor Unicefa za jugovzhodno Slovenijo, ki bo na tem območju deloval v dobrobit otroka in družine z raznimi izobraževalnimi akcijami, pridobivanjem prostovoljcev, okroglimi mizami ipd. Začasno bo sedež regionalnega odbora na Novem trgu 6, tel.: (068)317-157.**

tako s pravnega kot socialnega področja organizirali tudi štiri delavnice na temo rejništva, posvojitve in skrbništva, institucionalnega varstva otrok in

• **Konvencijo o otrokovih pravicah, ki jo je sprejela Generalna skupščina združenih narodov novembra 1989, je do sedaj ratificiralo že 190 držav. Izhodišče tega dokumenta so človekove pravice. Konvencija obvezuje države podpisnicem, da morajo v prvi vrsti poskrbeti za preživetje, zaščito in razvoj otroka.**

razmerja med otroki in starši. Iz zaključkov delavnic so pripravili zaključni dokument strokovnega posveta, ki ga je na koncu posveta predstavila predsednica Socialne zbornice Slovenije Zora Tomič.

“Ta posvet je združil različne strokovnjake in ustanove, ki se srečujejo pri delu z otrokom, pripomogel pa naj bi k učinko-

vitim spremembam družinske zakonodaje v skladu z evropskimi tendencami in s konvencijo združenih narodov o otrokovih pravicah. Otrok mora postati subjekt prava, omogočiti mu je treba sodelovanje v vseh postopkih, ki se tičejo njegovega položaja, zato pa mora biti jasno opredeljena odgovornost posameznih organov. Vnesti je treba nove metode dela, ki spoštujejo otroka in starše in rešujejo krizna vprašanja na bolj human način za otroka. V primeru grobih kršitev njegovih pravic bodo morale zadolžene službe hitro in učinkovito ukrepati. Vsi smo tudi menili, da mora imeti v takih primerih otrok zagovornika, to pa naj bi bila oseba, ki je strokovno usposobljena in neodvisna od institucij in etično neoporečna,” je povedala Tomičeva.

JOŽICA DORNIŽ

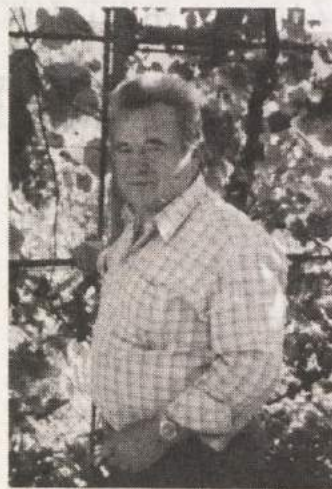
Zora Tomič

Iskrice

- *Smo v slepi ulici in čakamo, da bo spregledala.* (Žarko Petan)
- *Beseda je bila dana človeku, da z njo skriva misel.* (Malagrida)
- *Ce bi bog živel na zemlji, bi mu ljudje razbili okna.* (Židovski)
- *Največja umetnost je pisati za ljudstvo in inteligenco hkrati. Sto doktorjem govoriti ni težko; sto kmetom lepo govoriti je višek umetnosti.* (Finžgar)
- *Prvi pogoj za enotnost je nevednost.* (Žarko Petan)
- *Ce menjaš prepričanja kakor obleko, jih lahko večkrat uporabiš.* (Vauvenargues)
- *Ce jih ne moreš prepričati, jih zmešaj.* (Truman)
- *Ni č tako poniževalno, kakor večni strah za vsakdanji kruh.* (Maugham)
- *Ne verjemite besedam, ne svojim ne tujim; verjemite samo svojim in tujim delom.* (Tolstoj)
- *Jezik je zelo dobra stvar, samo če ni ženski.* (Dickens)

POSVET O OTROKOVIH PRAVICAH - Začetka posveta sta se med drugim udeležila tudi varuh človekovih pravic Ivo Bizjak in državna sekretarka za družino Helena Kamnar. (Foto: J. D.)

Valentin Pečaver

KAJ JE SPORNO - V Podhosti je med Pečaverjevimi in Mihaličevimi prišlo do spora zaradi greznice, ki naj bi zamakala na sosedovo, zaradi sporne škarpe, ki naj bi bila preblizu meje, in zaradi hleva z garažo, ki je menda prav tako preblizu meje. (Foto: T. G.)

Grenka jesen življenja na deželi

Valentin, Dolenjec po rodu, in Marija Pečaver, sicer Štajerka, sta se po 35 letih bivanja v Ljubljani odločila, da bosta jesen življenja preživela na deželi, v kraju, kjer je bil prej doma Valentin, ki je danes 80-odstotni invalid - v Podhosti. Hišica v Topliški dolini je postajala vse lepša in vse bolj urejena, tudi vaščani so bili prijazni in prijetni.

In potem se je leta 1982 v Dolenjskem listu pojavil nepodpisan prispevek z naslovom Greznica ogrožala vodo, v katerem sta bila Pečaverjeva obtožena, da sta "zgradila greznico, vendar nista upoštevala nobenih papijev, pač pa sta greznico naredila na nedovoljen način in na nedovoljenem mestu. Nad glavnim vodovodnim ožiljem Podturn - Soteska, ki je krožno povezano po vsej Topliški dolini, sta naredila dolg 2 metra visok oporni zid, na katerega sta prizidala greznico z odtočnimi cevmi. Fekalije so se torej stekale v zemljo in polzele mimo plastične vodovodne cevi naprej v zemljo..." je pisalo v Dolenjcu, kjer je neznani avtor opozarjal, da bi v primeru, da bi počila plastična cev, lahko prišlo do okužbe celotne doline.

Pečaverjeva je takšno pisanje prizadela, posebno še zato, ker je bilo popolna laž, saj sta imela za greznico vse potrebne dokumente in dovoljenja. Njihova hiša je namreč ena redkih, ki ima celo 2-prekatno greznico, zakona pa tudi redno skrbita za praznjenje. "Takrat sva takšne obtožbe prebolela, saj sva bila oba bolj pri zdravju, zato niti nisva odgovarjala neznanemu avtorju," pravi Valentin, čeprav sta že takrat vedela, kdo je zakuhal takšno pisanje.

V tolažbo so jima bile ugotovitve inšpektorjev, ki so napravili natančen ogled kmalu zatem, zaradi česar je bilo potrebno celo ponovno prekopavanje dvorišča. Inšpektorji so ugotovili, da greznica "ni zgrajena na vodovodnem omrežju, da vodovod poteka tri metre nad greznico, na višje ležečem terenu, to je med stanovanj-

ska hišo in greznico, ki je zgrajena na nasipu ob opornem zidu".

Kako soseda postaneta sovražnika

A zadeva se ni umirila, prav nasprotno. Sosed Jože Mihalič je pod njimi začel graditi hlev na njivi, ki jo je pred nekaj leti še dodatno povečal za garažo, novogradnja pa stoji le dobra dva metra od Pečaverjeve parcele. In takrat se je začelo tudi vztrajno spodkopavanje škarpe (za škarpo ima Pečaver dovoljenje), ki je danes tudi zaradi namernega odvoza zemlje na tleh gleda ven več kot meter, in tako se zgodi, da na Mihaličevo parcelo pricurjra tudi kakšna kaplja vode (ali greznice, kot pravi Jože Mihalič), medtem ko je ob deževju njegova zemlja ob hlevu blatna predvsem zaradi žlebov, ki so speljani kar na dvorišče.

Valentin je bil od sosedu Mihaliča deležen hudih ponižanj, težkih in grdih besed, ki so žal pustile posledice tudi na njegovem zdravju. Dvakrat je namreč že preživel možgansko kap in vsako razburjanje je zanj lahko usodno, zato se je tudi odločil, da o težavah s sosedom javno spregovori. Ta mu namreč obljublja, da mu bo zaprl pot do hiše, čeprav ima pravico do uporabe poti, saj v nasprotnem primeru sploh ne bi mogel dobiti gradbenega dovoljenja.

Valentin in Jože sta se sprla tudi pred mesecem dni in takrat je Valentin Jožetu zagrozil, da ga bo ustrelil. "Nekako sem ga moral prestrašiti, čeprav svoje pištole, za katero imam dovoljenje, že več let nisem videl, ker jo je žena spravila," pojasnjuje Valentin, zaradi česar se bo moral zagovarjati pred pristojnimi službami, prav tako pa tudi Mihalič, saj je objekt res sporen.

Kot je povedal Janez Železnik iz inšpektorata za okolje in prostor iz Novega mesta, je Mihalič dobil dovoljenje le za prvoten objekt, ki je najprej meril 4 x 6

metrov, za povečanje pa ga nima in bo verjetno dobil odločbo o odstranitvi. Objekt je namreč sporen tudi zato, ker je preblizu sosedu. Če bi šlo za manjšo gradnjo, bi bila lahko ta dva metra stran, tolikšen kot je, pa bi moral biti 4 metre stran.

Po besedah Jožeta Mihaliča je do spora prišlo tudi zato, ker Pečaver zgradil škarpo preblizu; na eni strani je na meji, na drugi pa 7 centimetrov na sosedovi. Moti ga tudi to, da sosedova greznica zamaka njegovo parcelo, ki je nižja, prepičan pa je, da se je na njegovi zemlji zaradi kur, ki pač kopljejo zemljo, torej tudi pod škarpo, njegovo dvorišče pod zidom znižalo kvečkemu za 10 ali 15 centimetrov, sicer pa je zatrdil, da se lahko, saj se je na njegovi parceli.

Zgodba, ko najboljša soseda postaneta največja sovražnika, v naši deželi ni edina in sodbo o tem, kdo ima v opisanem primeru prav, bodo morali izreči za pristojni državni organi. Pa vendar: najbolje je kazati na nekoga, ki ti gre na živce samo zato, ker nekaj ima, medtem ko mirno prenaša vse ostale nevšečnosti in dejanja, ki resnično ogrožajo zdravje širše okolice: na primer neurejeno kanalizacijo v tej in sosednji vasi ter zlivanje greznice po okoliških njivah, zaradi česar je po vsakem dežju pitna voda neužitna, ali pa stekanje odplak v bližnji potok. A to je povsem druga tema, ob kateri bi se inšpektorji, vodovarstveniki in še kdo morali zganiti.

TANJA GAZVODA

• *Egoist je človek, ki druge vleče za nos, ko sam nekaj zavoha.* (Nova revija)

• *Debela koža varuje tudi pred lepimi občutki.* (Nova revija)

• *Naše knjige se ne morejo postaviti na noge. Predolgo ležijo na policah.* (Nova revija)

Kaj je z otroškim dodatkom Videtovih?

Nedolgo tega je v uredništvo prispelo pismo Janeza Videta, očeta petih šoloobveznih otrok s Potov Vrh, ki sporoča, da vse tri mesece poleti za otroke ni dobil otroškega dodatka, čeprav so mu na novomeškem Centru za socialno delo obljubili, da ga bodo nakazali v trgovino Perko shop na Otočcu. Potožil je, da težko shajajo, saj je zaposlen le on, žena pa je doma. Obiskali smo ga. Janez, ki že 18 let dela kot poštar (po poklicu je izučen strugar in ima že več kot 30 let službe), je povedal, da je iz službe večkrat telefoniral na Center za socialno delo, pa socialne delavke ni mogel dobiti, da bi mu pojasnila, zakaj v trgovino še vedno niso nakazali otroškega dodatka. "Pravijo, da je Slovencev premalo, kaže pa, da to ne drži," pravi Janez. "Nič nimam proti, če mi denar nakažejo v trgovino, ni pa mi všeč, da tako obljubijo, potem pa tega ne naredijo," doda. V omenjeni trgovini so na ta račun Videtovi jemali robo, na koncu pa denar, ki naj bi to pokrili, ni bil nakazan. Septembra pa so na centru otroški dodatek spet

nakazali na Janezovo knjižico.

Janez je prepričan, da sta se z ženo socialnim delavkam zamerila pred šestimi leti, ko se je rodila najmlajša hči. Prepričeval naj bi ju, naj jo dasta v rejništvo. Janez pravi, da tega ni dovolil, ker je sposoben preživljati otroke, in tudi to poletje, pravi, otroci niso bili lačni, čeprav otroškega dodatka niso dobili. Sprašuje pa se, zakaj njegovi otroci ne bi dobili denarja, če jim pripada. Sicer pa se je pohvalil, da so vsi zdravi in v šoli uspešni, zelo dobri pa so predvsem v matematiki. Najstarejši, Janez, obiskuje drugi letnik agronomije na Ljubljani, kjer se uči za peka. "Njegovo šolanje precej stane, bivanje v dijaškem domu, ki stane 25 tisočakov, krijemo s štipendijo. Za vse ostalo: pot v Ljubljano, malico in drugo, mu dam jaz," pravi Janez. To znese še okrog 20 tisočakov mesečno. Martin hodi v 8. razred, Urška v 6., Andreja v 3., najmlajša, Nataša, pa je mala šolarica.

Včasih je bila zaposlena tudi Jožica, in sicer kot strežnica v novomeški bolnišnici. Potem so se

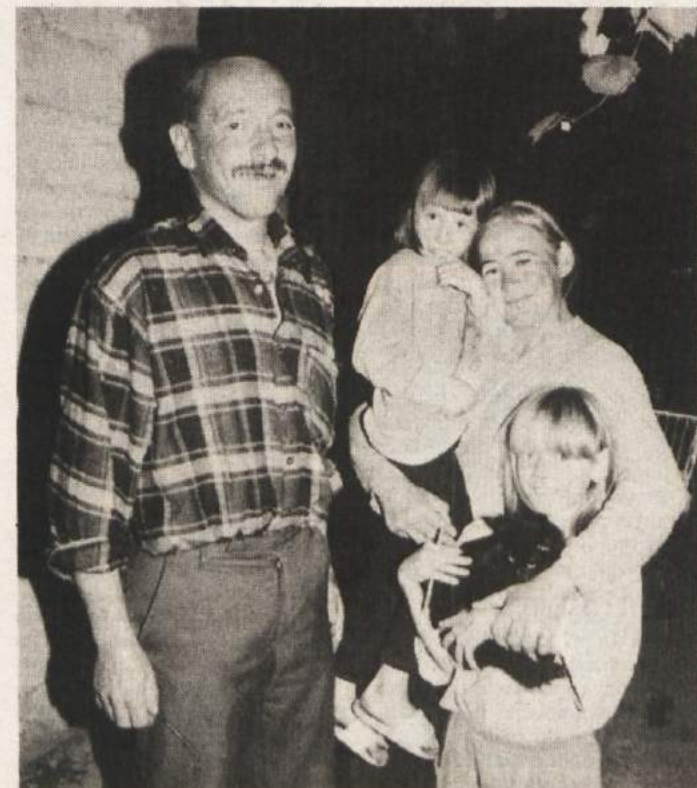
rodili otroci, ki so potrebovali varstvo, zato je pustila službo in ostala doma. Na njenem domu sta si z Janezom zgradila hišo. Janez je poudaril, da je vse to zgradil s svojo plačo in s pomočjo kreditov, ki jih je najel. Zemlje nimajo, nekaj krompirja si pridelajo na njivi skupaj z Jožičino mamo, v glavnem pa živijo od Janezove plače, ki znaša okrog 80 tisočakov. Tako jim nekaj čez 30 tisočakov otroškega dodatka na mesec zelo prav pride.

Zakaj naj bi Center za socialno delo v Novem mestu ukinil Videtovim otroški dodatek, smo povprašali socialno delavko Marijo Gril, ki Videtove obravnava že več let. Najprej je povedala, da Videtovi niso ukinili otroškega dodatka, ampak so ga po dogovoru z obema staršema namensko določili za nakup hrane in šolskih potrebščin. Povedala je, da je v družini že dalj časa prisoten alkohol in da se je zaradi tega dogajalo, da za otroke nista vedno poskrbela tako, kot bi morala, čeprav se po svoje trudita skrbeti zanje. Marca je na center prispelo tudi

pismo iz Janezove službe, da ga je zaradi kršitve v službi obravnavala disciplinska komisija, ki mu je dala še zadnjo možnost, da ostane v službi, če se bo odločil za zdravljenje. Od marca naprej se je socialna delavka kar nekajkrat pogovarjala z obema in ju prepričevala, naj se vendarle odločita za zdravljenje. Da bi ju pripravila na sodelovanje, so se na centru odločili, da otroškega dodatka (38.690 tolarjev mesečno) ne bodo več nakazovali na Janezovo knjižico, ampak ga bodo namensko nakazali v trgovino za hrano ali šolske potrebščine.

V juliju so z njunim dogovorom plačali starejšemu sinu internat in prehrano, v avgustu pa so plačali šolske potrebščine, ki so jih Videtovi nabavili pri Mercatorju v Šentjernej, 13. avgusta pa so nakazali dobrih 28 tisočakov tudi v Market Perko. Že tretje leto zapored so Martinu in Urški poleti omogočili teden bivanja v taboru mladih v Dolenjskih Toplicah in tudi v celoti pokrili stroške.

JOŽICA DORNIŽ

VIDETOVI - Na sliki sta oče Janez in mama Jožica z najmlajšima hčerama Andrejo in Natašo, starejši trije otroci pa so bili v soboto v trgovini. (Foto: J. Dorniž)

PREPREDČITEV PROPADANJA - Izmed številnih vzdrževalnih in obnovitvenih del, ki jih letos opravljajo v kostanjeviškem samostanu, kjer s številnimi likovnimi zbirkami domuje Galerija Božidar Jakac, sta tudi obnova in prekritje nastreškov na baročnem pročelju nekdanje samostanske cerkve in očiščenje ter zaščitno premazanje blizu dvesto skulptur, nastalih na mednarodnih simpozijih kiparjev Forma viva. Na vrsto bodo prišle tudi skulpture, postavljene po Kostanjevici. Dela potekajo v okviru javnih del, ki jih financira tudi država. Naj omenimo, da nameravajo prihodnje leto, po desetih letih, znova oživiti delovno srečanje kiparjev Forma viva. (Foto: M. Vesel)

PREDSTAVITEV KNJIGE OBRAZI - Knjigo *Obrazi*, ki jo je lani pri Dolenjskem listu izdal sedaj že upokojeni novinar Dolenjskega lista Tone Jakše in je v njej zbranih na desetine zapisov o zanimivih, predvsem starejših ljudeh, ki jih je Jakše napisal za Dolenjski list, je prejšnji teden predstavil tudi v novomeškem domu starejših občanov. Na predstavitvi je sodeloval tudi pisatelj in muzealec Jože Dular iz Metlike. Avtorja sta domski knjižnici podarila nekaj svojih knjig. Na fotografiji: Tone Jakše izroča svoje *Obraje* direktorici doma Lojzki Potrč. (Foto: J. Dornič)

HARMONIKA ZA SLOVENSKE FANTE

Tudi Slak nanjo ne zna igrati!

V času potrebe po dokazovanju narodove identitete in njegove samobitnosti se je nekje na Slovenskem nekomu porodila ideja, da bi izdelal harmoniko s povsem drugačno uglašbitvijo od tedaj in tudi še danes uveljavljene nemške. Eno takšnih harmonik "za slovenske fante", ki se je pojavila kot protitež uveljavljeni nemški harmoniki, še danes hrani Matija Krkovič iz Morave na Kočevskem.

Harmonika Matije Krkoviča resda ni taka, kot da bi jo ravno kar prinesli iz trgovine, vendar pa ji nihče tudi po natančnejšem ogledu ne bi pripisal, da je luč sveta zagledala še v prejšnjem stoletju. Njena posebnost pa ni samo v tem, da šteje že 110 let. Za tiste, ki skrbijo za ohranjanje tovrstnih pomnikov iz preteklosti, starinarje in zbiralce, bi bila sicer lahko zanimiva tudi zato, ker je po ocenah nekaterih, takšnih harmonik danes v Sloveniji morda samo še okoli 100, vendar bi morala posebno zanimanje zbujati tudi pri narodopiscih na eni in glasbenih poznavalcih na drugi strani. Njena posebnost je namreč v tem, da ima povsem drugačno uglašbitev od ostalih običajnih harmonik, kar ji daje tudi prav poseben zvok, in nenazadnje: zaradi tega znajo nanjo zaigrati le redki.

Zahtevnejša kot "nemške"

"Tudi Lojze Slak nanjo ne bi znal zaigrati, če pa bi, bi zelo težko," pravi za svojo diatonično harmoniko s slovensko uglašbitvijo oziroma "slovensko harmoniko", kot ji rečejo na kratko, Matija. Sam se je igranja nanjo naučil že kot otrok, vendar pa ne dobro, saj je lahko igral le takrat, kadar mu je harmoniko uspelo vzeti skrivaj, ne da bi oče za to vedel. Uporabljal in ljubo sumno čuval jo je namreč njegov oče Matija, gostilničar in znani muzikant iz Kaptola, ki je nanjo igral na porokah, veselicah in drugih priležnostih. "Harmoniko je naredil Franz Wittine iz Grčaric, kjer jo je oče okoli leta 1953 tudi kupil. Imeli so jo zavrženo na podstrešju, oče pa jo je posušil, razpihal in uredil, da se je nanjo spet lahko igralo," pravi Matija in dodaja, da je oče nato na harmoniko igral preko 40

IZJEMNE ARHEOLOŠKE NAJDBE S KAPITELJSKIH NJIV NA RAZSTAVI

Okno v novomeško prazgodovino

Sistematična zaščitna arheološka izkopavanja, ki že od leta 1986 potekajo na plani vzpetini severno od središča Novega mesta na območju, ki mu pravijo Kapiteljska njiva, so ponesla ime dolenske metropole, Dolenjske in Slovenije po vsem svetu. Tisto, kar so fmeli kmetje za odvečno nadlogo, ko so orali tamkajšnje njive in so jim v brazdah za plugom večkrat ostajale lončene črepinje, morda tudi kakšen kos zarjavelega železa ali bronast predmet, se je izkazalo za dragocen kulturnozgodovinski zaklad, ki mu ga skoraj ni para na Slovenskem, pomemben pa je tudi v evropskih in svetovnih okvirih.

Plugi so namreč zarezovali v več kot 2.500 let stare grobove, kamor so prebivalci, ki so v davni živeli na tleh Novega mesta, polagali svoje mrtve k večjemu počitku, za popotnico in pomoč v posmrtnem življenju pa so jim priložili orožje, nakit, posode in druge predmete. Meči, čelade, konjska oprema, kovinski deli ščitov, stekleni biseri, ogrlice, za-pestnice, okrašene sponke, pasovi, razkošne bronaste situle in številni drugi predmeti, priloženi grobovom, odvisno pač od imovitosti in pomembnosti pokojnika, nam zdaj po mnogih stoletjih nemo pričajo o davno izginulih ljudstvih, o njihovem življenju in omiki. Čeprav niti ne vemo, kako so sami sebe imenovali, pa nam je o njih znanega marsikaj drugega. Okno v davno izginule čase so odprli arheologi, restavratorji in drugi strokovnjaki, ki so sodelovali v več let trajajočih izkopavanjih, med katerimi so doslej odkrili blizu 600 halštatskih in latenskih grobov, s čimer se Kapiteljska njiva uvršča med daleč največje prazgodovinske grobišče na Slovenskem, izkopavanja pa sploh še niso in še ne bodo tako kmalu zaključena, saj sta doslej obdelani le slabi tretjini najdišča.

Velika razstava v Dolenjskem muzeju

Za široko javnost in seveda tudi za stroko bo to okno na široko odprla velika razstava, ki jo v okviru vseslovenske razstave *Železna doba* na Slovenskem za prihodnji mesec pripravljajo v Dolenjskem muzeju. Gotovo bo novomeška razstava Kapiteljska njiva zbudila veliko pozornost, saj bo na nji marsikaj takega, česar druge ni mogoče videti. Strokovnjaki Dolenjskega muzeja in Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto so namreč pod vodstvom arheologa Boruta Križa na Kapiteljski njivi izkopali več

edinstvenih halštatskih najdb, ki so glas o novomeških arheoloških najdbah ponesle v svet, novomeško arheološko najdišče pa vpisale na seznam najpomembnejših evropskih središč halštatske kulture.

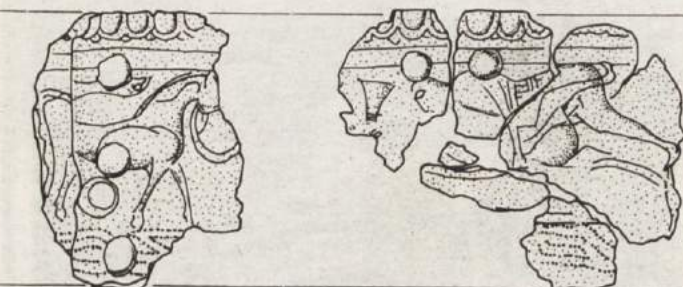
Na razstavi bodo ob drugem zanimivem in dragocenem arheološkem gradivu prvič javno predstavili tudi nekaj zares izjemnih

ORNAMENTIRANA SITULA - Ena od šestih, izkopanih na Kapiteljski njivi. Na vsem svetu je podobnih posod le okoli trideset.

BRONASTA ZAJEMALKA - Edinstvena najdba na slovenskih tleh.

Risba detajla z ornamentiranega bronastega pasu.

najdb, ki so jih močno načete od zoba časa in kemično agresivne zemlje temeljito obnovili v slovitem restavratorskem središču v Mainzu, medtem ko so ostalo gradivo obdelali konzervatorji iz vse Slovenije ter seveda novomeški strokovnjaki, ki jih ob tako bogatem gradivu občutno primanjkuje. Med njihovimi najdbami izstopajo predvsem bronast pas, figuralno okrašena situla, bronasta zajemalka in grški čeladi.

Novomeški knežji grobovi

124 centimetrov dolgi in 4 centimetre široki bronasti pas iz figuralno okrašene pločevine je sploh nekaj posebnega, saj je edinstven v doslej poznanim svetovnem arheološkem gradivu. Pas je okrašen v situlskem slogu. Na njem so upodobljene različne živali, erotični prizor in ribolov z mrežo, kar je edinstven primer v ikonografiji situlskih spomenikov. Najdbo so izkopali iz groba št. 12 v gomili III. Gre za enega od bogatih tako imenovanih knežjih grobov, ki na Kapiteljskih njivah dokazujejo, da je v prazgodovinski naselbini

na Marofu bival tudi sloj pomembnih in imovitih rodovnih veljakov. Pasu je v grobu delalo družbo še deset grobnih pridatkov, med njimi železna konjska oprema, tulasti železni sekiri, svinčena svastika, lončena posoda in pa dragocena bronasta vedrica, situla, okrašena v značilnem slogu. Ko so jo izkopali, je bila tako kot pas precej poškodovana, vendar je restavratorjem v Mainzu uspelo rešiti precejšnji del posode. Na figuralnem frizu so prepoznavni trije prizori: lovec z lokom, psom in jelenom, človeška figura v obleki, segajoči do tal, in dvoosni voz s štirimi potniki, ki ga vleče vprežen konj. Obe najdbi, pas in situla, sodita v vrh starejše železnodobne situlske umetnosti v Evropi in v svetu.

V drugem od obeh knežjih grobov, ki so jih našli v gomili III, v grobu št. 22, so odkrili še eno dragoceno najdbo, kakršna doslej na Slovenskem še ni bila znana. Gre za bronasto zajemalko - cedilo z dolgim dvojnimi ročajem. V grobu so našli še deset grobnih pridatkov, pozornost pa zbujajo pravokotna železna ščitna plošča z bronasto ornamentirano obrobo. Ta ščitna plošča je kot prva tovrstna najdba pri nas omogočila strokovnjakom ugotoviti, kako so bili narejeni prazgodovinski ščiti: ne iz enega kosa lesa, ampak iz množine lesenih palic.

Med tremi bronastimi čeladami, ki so jih doslej izkopali na Kapiteljski njivi, posebno pozornost zaslužita čeladi ilirsko-grškega tipa, saj gre za edini te vrste v Sloveniji. Močno uničeni čeladi so izvrstno obdelali v Mainzu in sta prav te dni prispeli v Dolenjski muzej.

Predmeti grške kulture

Halštatska, kateremu bo predvsem posvečena novomeška razstava, je čas železnodobne kulture pri nas in v vsej Evropi, medtem ko je v Grčiji v tem času prišlo do razcveta grške kulture, ki velja za temelje zahodnoevropske civilizacije. Oba kulturna svetova seveda nista živela odrezana eden od drugega, kar med drugim dokazujejo tudi najdbe na Kapiteljski njivi. Novomeško arheološko najdišče namreč slovi tudi po tem, da so tu našli kar štiri predmete grške kulture, čeladi in keramični posodici. To je toliko, kot je bilo doslej vseh tovrstnih najdb v Sloveniji, in še od njih je ena, trinožnik, prav tako iz Novega mesta. Tudi ta primerjalni podatek zgovorno pričra o pomenu in izjemnosti najdišča Kapiteljska njiva.

MILAN MARKELJ

Matija Krkovič

let, v Matijeve roke pa je prišla šele po očetovi smrti.

Ker je za harmoniko potrebno ne le to, da se jo hrani v suhem prostoru, marveč da se nanjo tudi občasno zaigra, jo Matija, ki sicer igra že preko 30 let, zadnjih pet let pogosteje vzame roke. Vendar pa, kot pravi, se tudi danes pri kakšni melodiji še vedno kdaj zmoti. Zaradi drugačne razporeditve tonov je namreč igranje na "slovensko harmoniko" zahtevnejše kot na običajno diatonično, pri kateri je nastavitven tonov za harmonikarja precej lažja in bolj tekoča.

Protitež nemški izvedbi

O nastanku "slovenskih" harmonik se ne ve veliko, ve pa se, kot pojasnjuje Matija, da so nastale kot protitež "nemškimi" harmonikom. "Nemški muzikanti nanjo niso mogli zaigrati, zato je tudi z vidika nacionalnosti to res prava slovenska harmonika, saj so nanjo znali zaigrati le domači, slovenski muzikanti," pravi Matija. Čeprav tudi o njenem izvoru ni pravih podatkov, pa nekateri menijo, da izhaja iz Kočevske,

kjer je na sicer narodnostno mešanem ozemlju nekaj stoletij prevladovala nemško govoreča prebivalstvo. Tu naj bi bila potreba Slovencev po dokazovanju svoje narodne drugačnosti večja kot drugod po Sloveniji in s harmoniko, na katero so znali igrati le slovenski fantje, so jo lahko dokazovali. Prav zato pa je bila tudi Krkovičevim iz Kaptola na Kočevskem njihova harmonika vedno prav poseben pri srecu.

MOJCA LESKOVŠEK-SVETE

Ohranjanje tradicije

Jože Kržan ali Pepi, kakor so ga poimenovali že v mladosti, s tretjim rodom nadaljuje družinsko tradicijo lončarstva. Že kot otrok je ure rad preživel v očetovi delavnici in mu malo pomagal, pri 9 letih pa se je že lahko pohvalil s prvimi izdelki. Delo z glino ga je navdušilo, tako da je naredil še solo oz. tečaj in z dobrimi 16 leti postal pomočnik lončarja. Začel je s skodelicami, danes pa mu ni težko narediti kakršnekoli lončarski izdelek iz gline, tudi pečnice za peč. Naredil je že vazo, ki je merila 1.25 metra.

"Najprej nakopljem glino, za katero je pomembno, da v njej ni primesi. Zato jo očistim preko številnih strojev, potem kepo gline začnem oblikovati na kolovratu. Pri tem si pomagam z kosom usnja, za glajenje pa s klobučevino in deščico. Nato nanesem barvo. Sledi sušenje: majhni izdelki se sušijo en dan, veliki pa več; pri slednjih je pomembno, da sušenje poteka postopoma. Po čiščenju izdelek popišem ali okrasim z ornamentami. Sledi prvo, dvodnevno žganje, po glazuri pa še drugo. Šele nato je izdelek dokončan," je med

delom (na sliki) postopek opisal Jože Kržan.

Vsak izdelek je narejen ročno in je unikat. Od barv uporablja zeleno, temno rjavo in svetlo rumeno. Vsak lončar si namreč izbere svoje barve in po njih se tudi razlikujejo. "Lončarstvo dolgo časa ni bilo cenjeno, danes pa se ljudje ponovno zanimajo za naše izdelke."

A. JERNEJČIČ

Lončar Jože Kržan

DEVETDESETLETNICA - Marija Božič, mati male Francke, ubite med bombardiranjem.

NAŠE KORENINE

Brunarica na vrhu Podgorja

Visoko se je dvignil zeleni val in se v Opatovi gori nemo zastrmel v modro nebo. Po slemehih tega vala se je razlezel človeški rod. Od zelene Krke tam v dolini pa po ozkih soteskah ob strugah Studene in Sušice visoko v hrib si je postavil svoja bivališča. Z gradbenim materialom si ni belil glave. Vzel je pač, kar mu je bilo najlažje dostopno: kamna je bilo dovolj za temelje, zidove v kleteh in okoli kurišč, les je rasel po vzpetinah vsenaokoli, hrastov, kostanjev, bukov, smrekov, kakršnega in kolikor si ga je človek zaželel, in slame za zaščito pred padavinami je bilo dovolj. Vse to je znal človek svoj čas s pridom uporabiti. Še pred dobrimi sedemdesetimi leti so pri Jurčinah, tako so po domače rekli Klemenčičevim v Črneči vasi nad Kostanjevico, pele sekire in žage. Grizle so v debela hrastova in kostanjeva bruna iz domačega gozda, le smrekovino je bilo treba kupiti. Mladi gospodar Jože se je vrnil iz Amerike in si postavil nov dom. Pravzaprav je imel veliko srečo: leta, ko so po Evropi orale fronte prve svetovne vojne in požirale mlada življenja, je on delal v ameriških rudnikih in se vrnil domov k svoji ženi Mariji šele, ko se je evropski vihar polegel.

Bilo je leta 1922, ko je na Jurčinovi kmetiji vrh Črneče vasi zaživel. Gospodar je vlačil krepka kostanjeva debela, tesarji pa so jih žagali na pravo dolžino, nato pa še po dolgem. Dva s spodnje strani, eden z gornje. Žaga je pela dan za dnem in hiša na robu gozda je počasi rasla. Še danes stoji, a Jožeta in Marije že dolgo ni več. Sedaj v njej biva sin Franc z ženo Marijo. Franc se je rodil leta 1926. Bil je eden od sedmih otrok v družini, Marija pa je Kučičeva iz vasi, doma blizu šole. Dve stavbi sta bili že za Marijine in Francetove mladosti v vasi, ki sta se razlikovali od pritlikavih, povečini lesenih in s slamo kritih kmečkih kočuric. To sta bili šola in pa stari stolp, za katerega nihče več zanesljivo ne ve, čemu je služil. Eni pravijo, da je stari protiturski obramb-

ni stolp, drugi pa se bolj nagibajo k domnevi, da je to zvonik, ostanek porušene ali požgane cerkve. Ena in druga možnost se zdi sprejemljiva, saj je moralna biti bogata dolina Krke za plenilska krdela, ki so se s hrvaške strani vzela čez žumberški rob, obetajoč plen, visoki krščanski branik v Črneči vasi, najsi je bil to obrambni stolp ali cerkveni zvonik, pa opomin, da do tega plena ne bo tako lahko priti. Stare listine in zapisi gotovo skrivajo resnico o dogajanjih v starih časih, a jaz se ne čutim poklicanega, da bi jih iskal, ko pa imam pred sabo žive pričee dogodkov iz pred pol stoletja. Tudi takrat je tujeva požrešnost preplavila dolino zelene reke tam spodaj in se zagrizla v hrib proti Črneči vasi.

Francetu je bilo petnajst let, ko se je pričela vojna. Dodobra je že okusil vse plati kmečkega življenja v gorjanskem pogorju: z živino se je podajal na pašo tja gor do Opatove gore, kosil je, sušil in vozil krmo, obdeloval trtje v Škrlici in Črneškem vrhu, pa še je našel čas, da se je izmuznil v šolo sredi vasi. Vojna pa nikomur ni prizanesla. Tudi oče Jože, ki se je prvi izognil, je bil zdaj ujet v tem bregu kot v velikanski mišlovki.

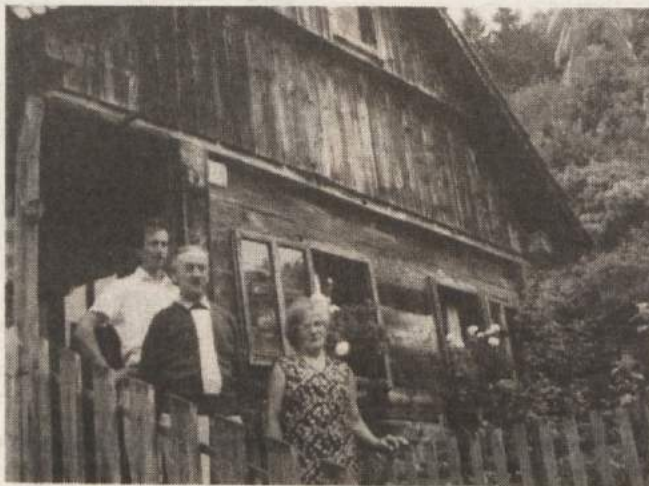
Poleti dvainštiridesetega je močnejše zaprasketalo po gozd-

natih grebenih. Velika italijanska ofenziva je zagrizla v slobodne gozdove in si tam lomila zobe. V jezi, ker se ji je plen izmikal, je vojaška zver udarila tudi po Podgorju. Pribrenčali so orjaški obadi in stresali svojo jezo na Črnečo vas. Pred oglušujočim grmenjem letalskih bomb so ljudje begali sem in tja in iskali zavetja v bližnjem gozdu. Njihovi leseni domovi so se razletavali kot trske in suha slama je zlovesče prasketala, ko so se jeklene ptice, osvobodene smrtonosnega tovora, spet izgubile za obzorjem. Cesar niso opravile bombe, je dokončal ogenj. Ko so se vaščani vrnili iz skrivališč, jih je dočkal presunljiv prizor: večina bivališč je bila v ognju ali porušena, v svinjatihi so cvlili prašiči, v hlevih je obupno mukala privezana živina. Blizu stolpa je ležala razmehšana čreda, poleg pa dedek in vnukinja, ki sta jo zadnji trenutek poskušala spraviti na varno. Dim in smrad po ožganem mesu sta se dvigovala v nebo.

Petinpetdeset let pozneje se France spominja tistega časa, kot bi bilo včeraj: "Naša hiša je bila ena redkih v vasi, ki je ostala nepoškodovana, a na poleg nje so pozneje partizani izkopalni kar sedemnajst neksplodiranih bomb. Pri nas so dobili streho sosedje in sorodniki. A kot da ene nesreče ne bi bilo dovolj, so Italijani po vasi pobrali vse moške, kar so jih mogli dobiti, in nas zaprl v Kostanjevici. Zaprti smo bili na otoku, na mostu pa je bila straža. Dobil sem pomoč in uspelo mi je pobegniti. Druge so potem odpeljali v Novo mesto. Mladoljetne so izpustili, ostali pa so se morali odločiti za belo gardo ali pa so jih odpeljali v internacijo. Ja, težki časi so bili to."

France pripoveduje, žena Marija pa dopolni, kar mu uide. Še vedno živa v brunarici, ki jo je zgradil oče Jože, imata štiri otroke in šest vnučkov, in čeprav je v Jurčinem gozdu še dovolj lesa, je njun sin France poleg brunarice postavil zidano hišo. Novi čas pred mlado generacijo pač postavlja nove zahteve, brunarica pa sanja svoje stare sanje in živi naprej s staro generacijo.

TONE JAKŠE

V ČRNEČI VASI - Oba Franceta, sin, oče in mati Marija Klemenčič pred staro brunarico.

KMETIJA POSTAJA MUZEJ

Kozolec dobil slamnato pokrivalo

En kozolec več v slovenski pokrajini je kot pesem očkav iz davnine

ČREŠNJEVEC - Te dni polagajo na novozgrajeni kozolec pri Skofovih v Štreklevcu zadnje škopnike ržene slame. Prihaja zima in zadnji čas je, da bo leseni leptec pred dežjem in snegom zavarovan. Zaenkrat bo med latami zavijal samo veter, že v bližnji prihodnosti pa se bo pod novo slamnato streho našlo marsikaj zanimivega, obetata gospodar Jože in gospodinja Sonja.

Že to, da je v tem času, ko večina ljudi hlepi po tehničnih dobrinah in niti bližnje preteklosti ne pozna več, zrasel ta leseni leptec, je nekaj posebnega. Gospodinja Sonja, tudi predsednica zelo uspešnega društva kmečkih žena v Semečju, pa pravi, da ima že pripravljeno staro mlatilnico, ki bo dobila prostor pod njim, poleg pa bodo namestili železni gepelj, v katerega bodo zapregli vprežno živino, da ga bo poganjala. Še cela vrsta starih kmečkih strojev in orodij bo nameščenih pod kozolecem in v bližnjem skednju. Kmetija bo postala pravcati muzej v naravi in bo lahko sprejemala obiskovalce, bodisi šole bodisi turiste, ki bi radi spoznali, kakšno je bilo življenje na kmetih včasih in kakšnega orodja se je kmečki človek pri delu takrat posluževal.

Sčasoma bi okoli tega muzeja v naravi lahko zrasel pravi kmečki turizem, saj je Sonja večša v pravi pristnih kmečkih jedi, pa tudi pešpot do izvira Krupe in vinske gorice v Gradniku je lepa in sorazmerno kratka. A to so šele načrti. Počakati bo treba pomladi in videti, kako se je obnesla nova streha, potem pa naprej za novimi cilji.

Besedilo in slike TONE JAKŠE

Sonja Škof

KOZOLEC - Škofovo domačijo na Črešnjevcu diči nov leseni leptec, ki sta ga v štirinajstih dneh postavila tesarja Miro Kambič iz Črešnjevca in Miro Kralj z Osojnika. Nosilni stebri so hrastovi, prav tako ogrodje, ostrežje in oboj pa je iz smrekovega lesa.

KROVCI - Slamnato pokrivalo je kozolcu naredil mojster Jože Vranešič iz Črnomlja, eden redkih na tem koncu, ki je še več tega posla. Tudi Jože Firm, profesor z grške kmetijske šole, mu je z nekaj učenci priskočil na pomoč in se pri tem marsikaj naučil.

ŠKOPNIK - Predno gre na streho, je treba škopnike ržene slame lepo obsekati in zložiti. To delo sta opravila gospodar Jože in njegova tašča Milka Šoš. Že prej pa so se na dveh ročnih žetvah s slamo trudile domače žanji- ce. Za tako streho je potrebno 330 škopnikov.

EKO ŠOLA KOT NAČIN ŽIVLJENJA

Eko šola je sestavni del projektov, ki jih vodi Zdrženje za okoljsko izobraževanje v Evropi. V projekt je do sedaj vključenih 18 držav, med njimi tudi Slovenija. Namenjen je osnovnim in srednjim šolam. V Sloveniji je v projekt vključenih že 50 šol, med njimi tudi osnovna šola Bršljan. Pot do eko šole vključuje sedem korakov. Prvi korak je ustanovitev eko programskega sveta, ki vključuje učence, učitelje, starše, osebe šole ter predstavnike lokalnih oblasti. Glavna naloga je analiza stanja v šolskem okolju in predlogi ter akcije za izboljšanje stanja na področju vode, odpadkov in energije. Bršljinska osnovna šola se je predstavila z raziskovalno nalogo o odpadkih v šolskem okolju na sejmju Narava - zdravje in učila, ki je potekal konec septembra na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Šola se je povezala tudi s Komunalo, ki je prispevala dva kontejnerja za ločeno zbiranje odpadkov in pomagala pri odpravi manjših črnih odlagališč. Sedmi korak do eko šole je podpis eko listine ter pridobitev eko zastave, ki naj bi že v letošnjem šolskem letu zaplapolala na nekaterih slovenskih šolah.

MAJDA DOBRAVC OŠ Bršljan

NAGRADNA IGRA NOTRANJSKEGA RADIA LOGATEC

LOGATEC - V oddaji Obesjanje, ki poteka na notranjskem radiu Logatec ob nedeljah zvečer, so minulo nedeljo zastavili dve nagradni vprašanji, in sicer: Koliko je prodajnih izdelkov, ki so v programu verige Stop 300 tolarjev shop? Nagrada: 10 izdelkov. Drugo vprašanje: Katere znamke gorilnikov najpogosteje servisira Elektrotehnika Puntar? Nagrada: sobni elektronski termomat. Odgovore pošljite vsakega na svoji dopisnici do sobe, 4. oktobra, na naslov: Daša Košir - za NTR Logatec, Tržaška 12/b, 1370 Logatec, za oddajo "99 minut za obešanje, 81 minut za grde, umazane, zle". Še nagrajena iz 21. septembra: Tamara Božič, Posavskega 16, Ljubljana, nagrajuje jo Monarh, d.o.o., iz Ljubljane, in Davor Verbič, Levstikove 5, Koper, nagrajuje ga Humko, d.o.o., z Bleda.

Valvasor poznal Staro lužo

Zadnje čase je v Dobrepolju spet več govora o znameniti Stari luži, jezercu srednj pri vasi Cesta oz. med vasi Cesta. Luža, ki je pravzaprav manjše jezero, leži na občinski zemlji in zdaj šele ugibajo, če je občinska last ali pa last agrarne skupnosti. Pri županu Antonu Jakopiču se je pred kratkim oglašila delegacija več občanov, ki so predlagali, da bi za gospodarjenje s Staro lužo oblikovali ali Ribiško družino ali pa Društvo za upravljanje s Staro lužo. Stara luža je zanimiva predvsem zato, ker stoji na manjši vzpetnici sredi polj, v njej pa so krapi in amurji, za katere se ne ve, kdo in kdaj jih je vložil. Luža je nekdanj služila za napajanje živine, z vodo iz nje pa so zalivali tudi polja in vrtove. Zato so jo redno čistili. S čiščenjem so končali, ko je to območje dobilo vodovod. Iz Luže je bil nekdanj speljan kanal, da je iz nje odtekala odvišna voda. Zdaj je zamašen in zato voda pronicna na vse strani in zamočvirja polja. Luža se tudi zarašča z vodnim rastlinjem.

Voda priteka v Lužo verjetno po naravnih nategi, se pravi z nekega višjega mesta pod zemljo v nižini in nato v višje ležečo Lužo. To je možno, saj je že Valvasor ugotovil, da je Dobrepolje pravzaprav dolensko Cerkljsko jezero, ki ima to prednost, da je na suhem in se da zato kraške pojave tu lažje proučeva-

ti. To velja predvsem za bližnjo Podpeško jamo z jezerom, o kateri je Valvasor zapisal: "Ta jama je moj ščit in obramba zoper vse tiste, ki o stvari sodijo, čeprav je ne razumejo, in dvomijo o delovanju Cerkljskega jezera, kakor sem ga opisal, in o možnostih, da je v zemlji toliko naravnih jezer, kanalov in nateg, ki tako učinkujejo."

Jakob Müller je v sestavku o imenih dobrepoljskih vasi (zbornik "Naši kraji in ljudje", 1996) ob razlagi imena vasi Cesta, ki da je to ime dobila po rimski cesti, katera je vodila tod mimo, omenil tudi Staro lužo, veliko, nekdanj napajalno lužo, ob katerem je po ljudskem izročilu nekdanj stalo naselje, ki so ga požgali v 15. ali 16. stoletju Turki, prebivalci so se zaradi večje varnosti preselili pod hrib Drenovec in ustanovili vas Cesto. Dalje Müller ugotavlja, da to izročilo ni v skladu z resničnostjo, saj je vas Cesta obstajala že leta 1140, se pravi davno pred Turki pri nas.

Stara luža je gotovo ena izmed večjih zanimivosti Dobrepolja. Njena površina po približni in nepopolni oceni ni večja od 50 x 40 m, globina pa znaša le okoli pol metra. Kako je luža nastala, nihče ne ve.

Hvalevredna so prizadevanja, da bi Staro lužo zavarovali, redno čistili in jo uredili kot zanimivost Dobrepolja.

J. PRIMC

GLASBA ZA VSE GENERACIJE - Nastop Zorana Predina in ansambla Šukar minuli petek, 26. septembra, zvečer v Kulturnem centru Janeza Trdine v Novem mestu je potrdil priljubljenost obeh, tako legende slovenskega rocka Predina kot "ciganskega" ansambla, ki si je v sedmih letih svojega delovanja izboril opazen prostor na slovenski zabavnoglasbeni sceni. Nekdanji mariborski roker in šukarji so se dobro ujeli ter Predinovim uspešnicam iz minulih let ter seveda najnovejšemu hitu Mentol bombon (tak je tudi naslov njihove skupne zgoščenke) dali nov izraz; značilni Predinov humor je dobil čutnost in živahnost ciganske glasbene tradicije. Sodeč po sestavi in odzivu občinstva v nabito polni dvorani, lahko rečemo, da je kombinacija Predin in Šukar posrečena, glasba, ki jo izvajajo, pa priljubljena pri vseh generacijah ljubiteljev zabavne glasbe. (Foto: M. Markelj)

O TURJAKU IN TURJAČANIH

Prvi graščaki roparji, zadnji pa begunci

V SPOMIN ŽRTVAM - Na fotografiji je spominska plošča na zadrnem in kulturnem domu na Turjaku, na kateri so imena padlih borcev-partizanov, žrtev fašističnega nasilja in v internaciji umrlih internirancev. Prijazni mož s Turjaka pa je pokazal, kje je napisano ime prvega moža Alojzije Lukančič Jožeta Rudolfa, ki je umrl v Buchenwaldu.

ŽIVLJENJE ALOJZIJE LUKANČIČ Usodni mesec september

Alojzija Lukančič s Turjaka ve največ o Turjaku in njegovi zgodovini. Čeprav šteje že dobrih 75 let in ji nagajajo noge, še vedno opravlja delo turistične vodičke. Tudi sama ima zanimivo življenjsko zgodbo.

Rodila maja 1922 v vasi Klanec pri Ložu na Notranjskem. V šolo je hodila v Stari trg, kjer je nabiral prvo učenost tudi znani kasnejši razbojnik Anton Hace. V šolo je hodila z njegovo sestro Vido.

Alojzija se spomni tistih časov. Hacetova hiša je imela vzdevek "Pr' mežnarji". Alojzija je Hacetova mama povedala, da ima rada sina Matevža, kasnejšega komisarja 14. divizije, pisatelja in ministra; sina Tonea pa ne, ker da je baraba in noče delati. Kradel pa je bogatim in dajal revnim.

Ko je bila nekoč v Starem trgu birma, so napekli veliko dobrot za škofa, birmance in druge povabljeni. Anton Hace pa se je splazil skozi okno in večino pripravljene odnesel in razdelil ljudem, češ: "Nate, jejte, kaj bodo jedli oni, ki imajo že tako in tako polne trebuhe!"

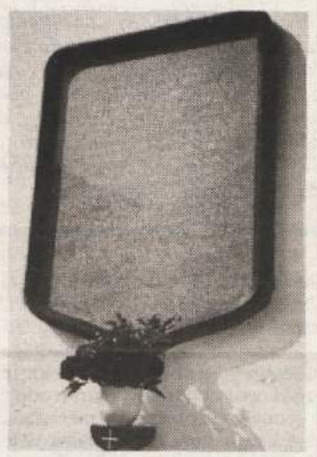
TURISTIČNA VODIČKA Alojzija Lukančič, ki je poznala razbojnika Antona Haceta.

Leta 1939, ko je imela 17 let, se je Alojzija spoznala s svojim prvim možem Jožetom Rudolfom, ki je bil takrat, ko so gradili Rupnikovo linijo, na orožnih vajah na Notranjskem. Poročila sta se 9. septembra 1941 in takrat se je preselila na Turjak. Naslednje leto je rodila dvojčici in dan po porodu so prišli Italijani in odpeljali moža. Ostala je brez moža in hrane. Prva dvojčica je umrla čez štiri najst dni, druga pa po treh letih. Mož ni nikoli več videla.

Po vojni je spoznala g. Lukančiča, ki je bil tudi v nemškem taborišču. Bil je žandar, a dober človek, tajnik Sokola. Po vojni je bil miličnik in z njim je imela dva otroke. Kot je bilo takrat po vojni navada, so ga na sestanku Zveze borcev določili, da bo na Turjaku turistični vodič, čeprav ni ničesar vedel ne o gradu ne o njegovi zgodovini. Alojzija, ki jo je vse o Turjaku zanimalo, mu je napisala nekaj o zgodovini Turjaka in

mož je kar sedem let tisto prebiral izletnikom. Potem ga je zadela možganska kap in za njim je prevzela vodniško službo Alojzija in delo opravlja še danes.

Hči in sin sta se poročila in odselila, sama pa še vedno živi v hiši, v kateri je bila nekdanj zandarmerijska kasarna. Zadnje mesece pa je v žalosti, saj je 9. septembra minilo tri mesece, odkar se je njen vnuk smrtno ponorečnil na rondoju v Tomačevem.

DVE PLOŠČI IN DVE RESNOCI - Na turjaškem gradu sta dve spominski plošči, ki pričata o nekdanji in sedANJI razdvojenosti Slovencev. Na prvi piše: "19. IX. 1943 je VII. SNOUB Fanceta Prešerna po sedemdnevnem boju zavzela belogardiščno postojanko grad Turjak in zajela 695 sovražnikov. Obor VII. SNOUB Franceta Prešerna". Na drugi (na sliki) pa: "Branilec Turjaka v ožjaki slovenske protikomunistične vojske v neenakem in vsiljenem boju od sovrašva bratov in orožja zavojevalcev premagan in od slepote tujega nauka pokončan v zagotovo trajnega narodovega spomina v letu gospodovem devetnajstotridesetpetem v tretjem letu slovenske države za petdesetletnico postavila Nova slovenska zaveza."

Alojzija se kar naprej vračajo spomini, predvsem na vojne dni. Med vojno so ji sporočili z občine Velike Lašče, naj pride po mrliški list za moža. Tam je srečala znanko, ki ji je dejala, da imajo v stavbi poleg občine dobrodelno pisarno in naj gre tja, da bo dobila kaj zase in otroka. Tam je bil kaplan. Vprašal jo je, kaj bi rada in ji hitro nabral velik paket življenjskih potrebščin in 10 m blaga. Ko je odmeril blago, jo je vprašal, čigava je, da bo oddano vpisal v knjigo. Ko je zvedel, da je mož umrl v internaciji, ji je vse nabrano odvzel in zakričal: "A veš, kaj je bil tvoj mož? Beži, da se ne bom spozabil!" Žalostna je šla domov. Mož je bil veren in tudi cerkveni pevec. Za politiko se ni zanimal, je pa včasih res onergal čez Italijane. "Prej sem bila tudi sama verna, od takrat naprej pa nisem šla več v cerkev," pravi Alojzija in pristavi, da duhovniki ne bi smeli delati razlik med ljudmi zaradi politike.

J. P.

75-letna turistična vodička po turjaškem gradu Alojzija Lukančič ve izmed vseh domačinov o Turjaku in Turjačanih največ. Njene pripovedi se včasih v otenkih razlikujejo od zgodovinskih podatkov, a le bolj redko. Kljub vsemu ji le prisluhlimo.

Turjak dobil ime po Turih

Tam, kjer so danes razvaline starega gradu Turjak, je bila nekdanj rimska trdnjava, ki je varovala rimsko cesto in trgovske karavane.

Ko je rimski imperij propadel, so na tistem mestu neeki grofje, bolje rečeno roparji, zgradili stolp in napadali trgovce. Potem je propadla tudi tista trdnjava.

Tedaj se šele začne prava zgodovina Turjaka in Turjačanov-Auerspergov. Oni so pozidali grad, ki stoji tam še danes. Okoli je bil gozd, v katerem so živeli turji. Turjačani so jih lovili in jih iztrebili. Zadnjega so ujeli živega leta 1267 in ga pripeljali na grad. Po turu je dobil ime najprej grad Turjak, ki ima tura tudi v svojem grbu, nato pa še naselje ob njem. Grad so dozidavali 500 let, razrušen pa je bil med drugo svetovno vojno v šestih dneh. Bo spet treba 500 let, da bo ponovno tak kot nekdanj?

Turki obglavili dva grofa

Dva grofa sta ropala po Hrvaškem, kjer so bili takrat Turki. To sta bila Herbert Turjaški in Friderik Višnjegorski. S Turjaka so jima sporočili, naj malo počakata, da jima bodo prišli na pomoč. Bila pa sta mlada in razposajena, pa sta na Turjak sporočila, da bosta kar

sama opravila s Turki in jih pobila.

Sreča pa jima je obrnila hrbet in so ju Turki ujeli in odpeljali najprej v Banjaluko, nato pa v Carigrad. Tam so ju obglavili. Z glav so jima odrli kožo, jo ustrojili in nato nagačili s slamo. Nagačeni glavi so imeli za bojno trofejo in so z njima izzivali Turjačane.

Turjačanom je bilo kaj hudo. Obe glavi so odkupili od Turkov, kar jih je veljalo 30.000 dukatov. S tisto odkupnino pa je dal Ferhad paša v Banjaluki sezidati eno najlepših džamij, vendar so jo med zadnjo vojno v Bosni Srbi porušili.

Glavi sta bili do leta 1943 na gradu Turjak in so ju kazali ljudem. Pred napadom na Turjak pa

TURJAŠKI GRB v kočevski cerkvi. Turjak in Turjačani imajo ime po turih.

Krekova misel

• Če črnoboržijanec s svojo plemenitostjo "zasluži" tudi milijon goldinarjev, ni dovolj tega niti za en beli vrednosti več na svetu, pač pa je deset, sto ali še več družin izgubilo s trudom privarčevano imetje. (Socializem)

• Krščanstvo podpira zadržno misel, krščanstvo daje zadrugam višjo moč. (Socializem)

• Delavski stan propada. Če pojde tako naprej, bomo kmalu delili vse ljudi samo na dve vrsti: v bogate borzijance in v spekulante in v delavske proletarce, ki bodo od njih popolnoma odvisni. (Socializem)

• Krščanstvo more rešiti uboge ljudi nove sužnosti. Osvobodilo je stare sužnje, ker je vdahnilo duha ljubezni v omrsla srca. (Socializem)

• Materialno je treba utrditi kmeta, ker koder priganja lakota, tam ni mešta niti idealom niti moraliziranju. (pismo Petru Bohinju)

• Ljstvu je treba dopovedati, da s pričakovanjem kralja Matjaža ni nič. Želi bomo samo to, kar si bomo z zavihanimi rokavi sami pridelali in priborili. (Dom in svet)

• Otroško delo po tvornicah se mora popolnoma odpraviti. (Črne bukve)

la Jurija Dalmatina, ki je bil takrat župnik v bližnji škocjanski cerkvi, naj pride na grad, da bo molil za oba pokojna grofa in odganjal strahove. Takrat so grajsko molilnico spremenili v protestantsko kapelo, saj so Turjačani med prvimi prestopili v protestantsko vero. Ker so protestante začeli preganjati, so Turjačani uredili Dalmatinu nad kapelo skrivališče. V njem je Dalmatin prevajal Biblijo in prav tam se je skrival tudi Primož Trubar in pisal prvi slovenski knjigi Abecednik in Katekizem. Kasneje sta Dalmatin in Trubar zbežala s Turjaka. Turjačani so spet prestopili v rimskokatoliško vero in tako je ostalo do danes. Med Turjakom in Rašico pa je danes vas Prazniki. Za časa turških vpadov je bil tam gozd, v katerem so turjaški grofje skrivali živino. Turki so namreč ropali le ob cestah in poteh, v gozd pa se niso upali. Tam pa je bil še en turki, ki so ga ujeli in je poplenil grofovo govojo živino. Gospodar je bil rešen in poplenitene živine tako vesel, da je dal vsako leto na dan svetega Kacijana zaklati bika. Spekli in pojedli so ga tisti, ki so varovali grofovo živino. To je bil za kmete in hlapce pravi praznik in zato so vas, ki so jo kasneje ustanovili tam, imenovali Prazniki.

Nezvesta grofica

Turjaški grofje so imeli pri vasi Laporje vislice (gavge) in tam so obežali tiste, ki so jih zaradi raznih prekrškov obsodili na smrt. Najpogosteje je bilo to zaradi kraje ali

GRAD TURJAK, kakršen je danes.

so grofje pobegnili v Italijo, v Červinjan, od koder je bila doma tudi zadnja turjaška grofica. Nagačeni glavi sta tam še danes.

Dalmatin in Trubar na Turjaku

Ko sta iz Turčije prispeli nagačeni glavi Herberta Turjaškega in Friderika Višnjegorskega na turjaški grad, je Herbertova zaprosi-

neubogljivosti. "Takrat ni bilo kot danes, če kradeš..." je modrovala vodička Alojzija in prešla na pripovedi o grajskih ljubeznih.

Nekemu grofu je bila žena nezvesta in je ponoči legala v druge postelje. Mož ji je zato dal na nogo obroček z zvončkom. Kamor je šla, je zvonilo, in tako ni mogla neopaženo nikamor. Ko je umrla, so poleg njene slike na hodniku dali tudi tisti zvonček. Potem so ljudje slišali, da včasih ponoči tisti zvonček zvoni, in so dejali da na gradu straši.

Spet druga zgodba govori, da je bil mladi grof Hano Turjaški zaljubljen v kmečko dekletko. Oče mu je ljubezen branil, ker punca ni bila grofovskega rodu. Vendar prepoved ni dosti zalegala, zato je oče poslal mladega Hana v Italijo, da bo tam pozabil na svojo ljubljeno. Vendar, ko se človek enkrat zaljubi, je s pametjo konec. V Italiji mladi grof Hano ni mogel zdržati in je napravil samomor. Pred smrtjo pa je še pokljal svoje najbližje in jih prosil, naj mu po smrti vzamejo iz trupla srce in ga nesejo materi na Turjak, da bo tako bliže svojega dekleta, svoje ljubezni. Prijatelji so mu uslišali željo, vzeli srce ven, ga dali v kozarec, ga zalili s formalinom in prinesli na turjaški grad. Tisto dekletko, njegova ljubezen, pa je okoli srca ovila rdeč trak. To srce je še danes v kapeli na turjaškem pokopališču in je svetovna zanimivost, saj je bilo pokazano tudi na razstavi Srce in ožilje, ki je bila pred dvema letoma v Ljubljani, zdaj pa je spet v grajski kapeli.

Skrivnost težke ječe ostaja

V enem izmed turjaških stolpov je bila na vrhu dvorana, v kateri so plesali mladi grofje in gospodične. Pod to dvorano je bila mila ječa, v katero so zapirali manjše prestopnike, ki so lahko upali, da bodo še videli beli dan. Pod milo ječo pa je bila težka ječa, ki je bila globoka 20 m in je imela na dnu železne rešetke. Kdor je prišel v to ječo, ni nikoli več videl belega dne.

Vendar za obe ječi ni vedel skoraj nihče, gotovo pa ne tisti, ki so plesali v dvorani nad ječama. Vhod v ječi je bil namreč vedno zaklenjen in ključ varno spravljeno. Ko je bil stari oče sedanjega grofa še mlad, je bil radoveden, zakaj so tista vrata vedno zaklenjena. Nekoč je vdrl vrata in se spustil noter 20 m globoko. Pristal je na železni rešetki, na kateri je bil kup lobanj in kosti tistih, ki so umrli v ječi. Kasneje, ko je postal grof, je dal ječo 13 m visoko zasuti, da ne bi nihče zvedel, kaj je nekdanj tam bilo.

Prišlo pa je leto 1943, ko so se v grad zatekli domobranci, ki so imeli v mili ječi skladišče streliva. Ko jim je šlo že tesno, so med enim izmed partizanskih napadov zažgali to strelivo v skladišču. Prepričani so bili, da bo eksplozija podrla del grajskega stolpa in da bodo skozi luknjo lahko ušli iz gradu, se spustili v gozd pod gradom in pobegnili. Eksplozija pa ni porušila dva metra debelega zidu, ampak je udarila navzdol in spet odprla jamo v težko ječo. Vendar še vse do danes težke ječe niso raziskali in se tako še ne ve, kaj je spodaj.

Besedilo in slike: JOŽE PRIMC

In Tadinovih kopiskov

■ **Neprevidna in grda vožnja** - Navzdol se često ne zavira nič. Mož opomnil nad Kandio voznika, ki je peljal poln voz opeke, naj zarajsa. Oba vozca gledata debelo, flegmatično reče starejši: E, morda bi bilo res dobro kaj zavreti, ali s čim - ti Jože, drži malo konje nazaj. Včasih dirja se v breg - po malih strmcih ali čisto naravnem zgodile se že včasih prekucije in nesreče, posebno ker konjski hlapci ne premislijo, da se ne smejo upijanjati.

■ **Zanj bi dala živin** - Od kar se sme vse ženiti, stopajo pred oltar pogostoma siromaki, ki so se ljubili dolga leta. Par 7, par 13, dva para celo že po 20 let. Ko so se vzeli, niso se pripravili - ljubezen ni bila še snedena. V Jablanu župe Mirmopeške žena tistega, s kim je 13 let imela ljubav, ga tako rada ima še zmir, da bi dala zanj živin. Ko je obolel, je vedno jokala. Sicer ga pa zmirom obira in otiplje: No, kaj se ti je pa tu spet naredilo - glej tu imaš hrastico, kaj ali ti ni nekaj žnabelj otekel?

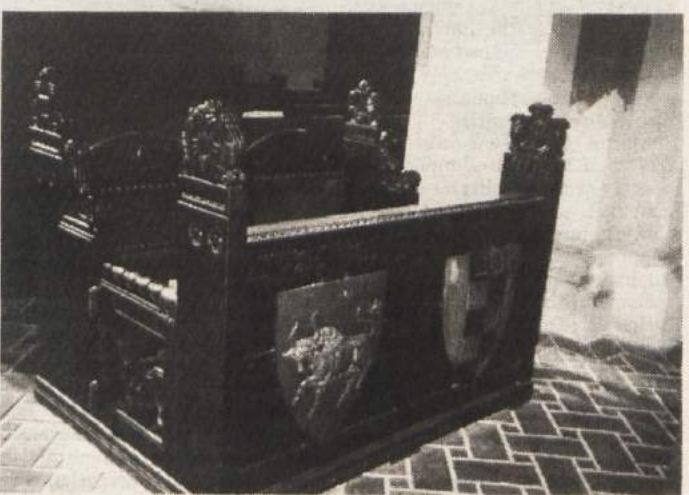
■ **Slučaji neprevidnosti** - Od vsakod čuje se, da se je ostrelil ta pa ta svat v roko, ali se sicer hudo ranil.

■ **Vraža** - Iz migljanja sveč o poroki uganile so stare sinke, da bo ženin pred umrl od neveste.

■ **Obnore trikrat v letu** - Trikrat v letu obnore ljudje: pravijo Dolenci: o božiču, ko vse smlo, o pustu, ko vse pojedę in o Veliki noči, ko vsaki s svojim beži (domu z žegnomo).

SRCE GROFA HANA, ki je zaradi nesrečne ljubezni napravil v Italiji samomor.

KLOP KNEZOV OZIROMA GROFOV TURJAŠKIH v kočevski župnijski cerkvi.

SKRIVNOSTNI SVET ENERGIJE

Prideš z berglami, odideš brez njih

Skrivnostni svet energije, ki nas obdaja, je skrivnosten ne le za tiste, ki ga ne zaznavajo, marveč tudi za tiste, ki ga občutijo na prav poseben način, saj v njem vedno znova odkrivajo nove in nove reči. Ena takšnih je tudi Darinka Suljevič iz Ribnice, ki s prirojeno sposobnostjo nadčutne zaznavne energije že več kot 10 let pomaga ljudem z različnimi zdravstvenimi težavami.

Zdraviteljica Darinka Suljevič

"Pacient lahko pride k meni z berglami in odide brez njih, lahko pa bi se zgodilo tudi obratno," pravi profesorica slovenskega jezika na kočevski srednji šoli Darinka Suljevič iz Ribnice. O svoji "moči" si namreč ne dela utvar in tistega, kar zna, ne povečuje. Nasprotno, meni celo, da je svet energije, ki je vir njene moči, sposoben zaznavati vsak človek in da ima vsak človek v v sebi tudi zraviljske sposobnosti. "Skrivnostni svet energije se odkrije vsakomur, ki je to pripravljen sprejeti, le da nekemu prej, drugemu kasneje. Bioenergijo imamo namreč vsi ljudje, le odkriti jo moramo. Da pa bi lahko z njo pomagali tudi drugim, pa mora človek imeti nekoliko več te energije," pravi Darinka.

Drobne, raznobarvne pikice

Že v zgodnjem otroštvu so se Darinki dogajale stvari, ki so kazale na to, da zaznava energetsko polje, na katero smo priključeni vsi ljudje. Spominja se, da je bila še v otroški postelji, ko se ji je zvečer pred spanjem odpiralo univerzalno energetsko polje, ki ga je zaznavala skozi igro drobnih, raznobarnih pikic, ki so se

prelivale med seboj in tvorile različne vzorce. Ker je pri materi dobila pojasnilo, da tudi ona videva takšne pikice in da to ni nič posebnega, se ni več ubadala z vprašanjem, kaj bi to lahko bilo. Vendar pa razne nenavadne stvari, ki so se ji dogajale, ko je odraščala in tudi kasneje, ko se je že poročila in imela otroke, niso bile tako prijetne, kot je bilo opazovanje igre drobnih lesketajočih se pikic. Ne da bi vedela za pojasnilo, se je tako denimo že zdravil sprizjnila, da ne more pisati z nalivnim peresom, ker se ji črnilo v njem, ko ga ima v rokah, posuši. Bilo pa je še veliko drugih, bolj motečih stvari, ki so jo silele v to, da odkrije pojasnilo zanje.

Odkrijte samega sebe

"Od nekdaj sem imela občutek, da me vsi gledajo v roke in prste. Dostikrat so bile namreč rdečkaste barve, marogaste in tako nabite. Nisem vedela, kaj naj z njimi počnem in to je bil zelo neprijeten občutek," se spominja Darinka enega izmed vzrokov za to, da je začela iskati pojasnila tudi za to, zakaj je imela večno probleme z urami, ki na njeni roki nikoli niso delale tako, kot bi morale. Pri tem pa je imela srečo. Navezala je stike z ljudmi, ki so tudi sami iskali tovrstna pojasnila, in kot danes pravi Darinka, je "ravno o pravem času spoznala ravno prave ljudi". To je bilo namreč obdobje, ko so se ji nenavadne stvari dogajale intenzivneje. "Dobivala sem določena znanja, ki jih je bilo potrebno nekam uvrstiti. Tega pa je bilo toliko, da sem se začela s tem ukvarjati," pravi Darinka.

V notranji potrebi po odkrivanju in spoznavanju same sebe se je pred 12 leti začela ukvarjati z jogo, že več let sedaj pa je tudi vegetarijanka, saj, kot pravi, je za kvaliteto življenja, ki ga živi, pomembna tudi hrana oziroma kvaliteta energije, ki jo ta daje. Ob postopnem odkrivanju same sebe, eksperimentiranju, pri katerem so ji pomagali tudi mož in njena dva sinova, pa je postopoma začela pomagati tudi drugim. Zaradi samopotrditve je opravila atest svojih zdraviljskih sposobnosti in si ga podlagi Kirlijanove fotografije prstov, ki kaže energijo človeka, pridobila certifikat Milanske akademije, ki se ukvarja z izoteriko in parapsihologijo, da

ima sposobnosti in znanje za zdravljenje.

Brezplačno zdravljenje

Danes prihajajo Darinki po pomoč zelo različni ljudje, z večjimi ali manjšimi zdravstvenimi težavami, vendar pa, kot pravi, ne sprejema pacientov, ki jemljejo težka zdravila, in tudi ne pacientov s hudimi psihičnimi težavami. Morda bi jim celo lahko pomagala, vendar pa je tveganje, da bi jim povzročila še večje težave, preveliko in Darinka se tega zaveda. Uspešna pa so njene približno polurne terapije predvsem pri bronhitičnih bolnikih, bolnikih, ki imajo težave z želodcem pa lažje psihične težave ali pa, ko človek čuti, da nima več dovolj energije. V teh primerih dela Darinka s svojimi rokami za mnoge prave čudeže.

"Pri nekaterih težavah je dobro, da pacient sodeluje oziroma da je svoje težave pripravljen odpravljati tudi sam s spremembno načina prehrane, razmišljanja in sploh dotedanjega načina življenja in svojega odnosa do drugih ljudi. Pri nekaterih drugih to ni potrebno, vendar pa je sodelovanje pacienta vselej zaželeno in dobrodošlo," pojasnjuje Darinka. Svojih uslug ljudem ne zaračunava, vendar pa meni, da tudi ni nič narobe, če nekateri to počno, vendar le, če so pravi zdravitelji in ljudem resnično pomagajo. Darinka namreč opozarja, da se z energijo ne sme igrati in jo izkoriščati v negativne namene. "Tako, kot si lahko z njo pomagamo, nas namreč lahko tudi pogubi," pravi Darinka. Njeni pacienti pa ji zato tudi zaupajo.

MOJCA LESKOVŠEK-SVETE

DOMAČI RIBNIK - Jože Oblak iz vasi Stope pri Rašici v občini Velike Lašče, ki je bil 25 let član Ribiške družine Ribnica, si je leta 1978 za potrebe svoje (in ne ribiške) družine uredil blizu domače hiše ribnik, v katero vložil na leto 10 do 15 kg postrvi-amerikank in nekaj klenov. Do ribnika, ki je v senci pod drevjem, je uredil dovok sveže vode in tudi odtok. Pri Oblakovih je tako poskrbljeno, da petčlanska družina je ribe dvakrat na mesec. Ribnik je ogradi s koli, da se ne podira njegov breg. Več postrvi pa vanj ne vložijo, ker bi se poleteli zaradi manjšega pretoka vode lahko zadušile, pozimi pa že tako mora prebiti led, če površina ribnika, ki meri 8 x 4 m, zaledeni. Postrvi hrani s krmili in kruhom, saj pravi, da niso navajene pobirati razne muhe. Odlavlja jih s trnikom. (Foto: J. Prime)

MLADI KOLEDNIKI - Za ohranjanje starih običajev skrbi tudi pet mladih fantov z Rake, ki so pred štirimi leti na predvečera treh kraljev in svetega Jurija začeli koledovati. V tem času so se naučili že veliko starih ljudskih pesmi, tako da sodelujejo na pevskih revijah, različnih prireditvah in srečanjih. Pohvalno pri njih pa je, da večino darov namenijo dobrodelnim ustanovam. Mladi koledniki so (od leve proti desni) Jože Cemič, Jože Gorenc, Toni Kerin, Mitja Bakšič in Janez Gorenc, ki ga ni na fotografiji. Pa le pogumno naprej! (A. J.)

DRUŽINA HUMEK

Učitelji in umetniki, sadjarji in čebelarji

Starejši poznavalci so mi pripovedovali, da rodbinsko ime Humek izhaja iz imena Kumeč, ki je predvsem razširjeno v Hrvaškem Zagorju. Tako naj bi prvi Kumeč-Humek prišel na Kranjsko v začetku 19. stoletja in se zaposlil kot kočijaž pri upravi Cerkvenega fonda v Kostanjeviškem gradu in se priženil na manjšo kmetijo v Gradišču št. 5 pri Raki na Dolenjskem, kjer sta se rodila dva pomembna učitelja in javna delavca: Martin (1870) in Karel-Dragotin (1877), njihovi potomci pa so obogatili slovensko kulturo.

nem okolju v Raki (1890-1893). Po strokovnem izpitu je bil imenovan za stalnega učitelja v Radečah pri Zidanem mostu (1893-1895) in za nadučitelja v Bohinjski Bistrici (1895-1910) ter nato za sadjarskega nadzornika za Gorenjsko v Radovljici (1911).

Zaradi njegovega uspešnega delovanja in osebnega prizadevanja za napredek ga je leta 1916 Kranjski deželni odbor imenoval za deželnega sadjarskega nadzornika. Ob koncu svetovne vojne ga je Narodna vlada za Slovenijo imenovala za višjega sadjarskega inšpektorja (1920) in za svtnika (1924). Na teh položajih je Humek prepotoval vso deželo peš ali s kolesom, obiskal zadnje zakonotno vas, povsod je učil, svetoval, navduševal in pomagal. Starejši rod naših čebelarjev in sadjarjev se ga

mek je časopis izdajal in urejal sam, sprva sam napisal večino člankov, nabiral naročnino in skrbel za razpošiljanje lista. Pridružili so se mu dr. Catti, admiral Linner, inženir Zdošek, Ivan Belle in učitelj Pavel Košir, Miloš Levstik, Viljem Rohrman, Peter Močnik, Franc Praprotnik, Franc Rus, Franc Goričan in pisci iz vseh predelov Slovenskih dežel. To ga je opogumilo, da je po prvi vojni pripravil ustanovitve društva, in leta 1921 so ustanovili Sadjarsko društvo, ki so ga leta 1923 preimenovali v Sadjarsko in vrtnarsko društvo za Slovenijo. Humek je bil vrsto let prvi (poslovodni) podpredsednik, zadnjih osem let pred smrtjo 1943 pa predsednik. Novo društvo je prevzelo izdajanje glasila Slovenskega sadjarja, ki je leta 1923 začel izhajati kot Sadjar in vrt-

(1922), Breskve in marelice (1922), Praktični sadjar (1924), Domači vrt (1924), Naš panj (1925 - skupaj z A. Bukovcem in A. Žnidaršičem), Sadni izbor za Slovenijo v besedi in sliki (1928) in Boj s sadnim škodljivcem (1930). Večina Humekovih knjig je izšla tudi v drugi ali celo v tretji izdaji.

Humek je zelo cenil domače sorte sadja. Opisal in dvignil slovesnosti dolenske voščtenke, hruške maselnice in domače slive. Prvi je objavil ragonizacijo sadjarstva v slovenskih pokrajinah ter zastopal idejo o osnovanju ožjih sadnih okoliših s koncentracijo kmečkega pridobitnega sadjarstva.

V Humekovi družini se je rodilo pet otrok, tri hčere in dva sinova. Alojzij Humek, slikar p. Gabrijel Humek, se je rodil dne 17. novembra 1907 v Bohinjski Bistrici. Po maturi je stopil v cistercijski samostan v Stični ter leta 1933 končal teološke študije v Ljubljani. Slikarstvo je v letih 1937-1939 študiral v Krakovu (kot gost cistercijskega samostana v Mogilevu pri Krakovu). Zaradi nemške invazije je študij prekinil in ga leta 1940-1941 nadaljeval v Zagrebu, kjer ga je doletela enaka usoda kot na Poljskem: nemška zasedba in ustaši so ovirali tuje študente, zato je Humek doživljal drugo svetovno vojno v težkih razmerah v Stični, saj so se sobratje razkropili po evropskih samostanskih hišah. Gabrijel je študij nadaljeval po končani vojni na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani in leta 1947 pri prof. Gajmiru Antonu Kosu tudi diplomiral. Izpopolnjeval se je na potovanjih v Avstriji, Italiji in na Poljskem. Samostojne razstave je imel v Ljubljani (1950, 1978 in 1982), v Kranju (1959 in 1963), v Novem mestu (1962), v Kostanjevici na Krki (1963), v Kočevju (1969 in 1977), v Celju (1972) in Mariboru (1973); leta 1959 se je udeležil skupinske razstave absolventov ljubljanske akademije, leta 1962 jugoslovanske razstave Gozd in les v likovni umetnosti v Slovenj Gradcu in leta 1971 skupinske razstave v Moderni galeriji v Ljubljani; sodeloval je tudi na slikarskih razstavah in kolonijah z DSLU v Sivecu pri Nišu (1969), v Bovcu (1975), v Sisku (1976), v Novem mestu (1977), v

Prilepu (1980). Leta 1980 je prejel Odlikovanje Extempore v Piranu.

Stalno zbirko slik akademikega slikarja p. Gabrijela Humeke je stiški opat dr. Anton Nadrah odprl v obnovljenih prostorih v samostanu dne 5. novembra 1983; njegovo delo je ob odpiranju predstavil prof. Marjan Tršar, ki je med drugim dejal: "stojimo zastrmeli v izsanjano resničnost, v odsevih nerealnih svetlob, v čaranju nenavadnih lis, v prepletanju magičnih luči se nam prikazuje Humekove čudne, v tesnobo bučeče hiše, stopnišča, arkade, dvorišča s pogledi skozi neznane gledališke odseke odprtine v neznanje..." P. Gabrijel Humek je umrl 26. septembra 1993 v Novem mestu.

Jela Humek Trnkoczy (1905-1957) slikarka in vzgojiteljica; končala je trgovsko šolo in službovala v upravi Tovarne usnja K. Pollak v Ljubljani, kasneje kot vzgojiteljica v zasebnem otroškem vrtcu. Slikarsko znanje si je pridobila v ateljejih R. Jakopiča, F. Pavlovca in Franca Uršiča. V svojem ateljeju je ustvarila številne portrete, tako A. O. Župančiča, Lily Novy, Bogdana Derča, opata Avguščina Kastelca, Radojke Vrančić, Lidije Wissiak, ter številne podobe in tihožitja, ki se primerjajo z deli starejših in sodobne generacije slikarjev in slikark, kot so Ivana Kobilca, Alenka Gerlovič, Cita Potokar, T. Stegovec. Jela je prvič razstavljala leta 1939 na skupinski razstavi v Jakopičevem paviljonu, leta 1944 v Obrnelovi galeriji, leta 1952 v Londonu, leta 1955 in 1958 v Moderni galeriji. Pomembna je njena retrospektivna razstava leta 1976 v Kostanjevici na Krki in ista leta 1977 v Kočevju. Naj še omenim, da je njen sin Ubald Trnkoczy priznan filmski in TV snemalec.

Stefanija Humek je končala učiteljsko v Ljubljani ter tečaj za konzerviranje sadja in zelenjave, nato še višjo gospodinjstvo šolo v Gradu. Službovala je na gospodinjstvi šoli v Marjanišču pod mentorstvom Felicite Kalinšek; po vojni je bila tajnica v kabinetu prof. Eda Mihevcia na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani. Tretja hči Martina Humeka je bila učiteljica, najmlajši sin Miloš pa profesor in šolski upravitelj v Kočevju, ki je organiziral slikarske razstave p. Gabrijela in Jele Humek Trnkoczy.

Martinov mlajši brat Dragotin Humek (1877) je v Slovenskem biografskem leksikonu zapisan kot strokovni pisatelj in ilustrator, bil pa je v prvi vrsti šolnik in slikar. V

Krškem je leta 1893 končal meščansko šolo, v Ljubljani pa leta 1897 učiteljsko. Leta 1902 se je usposobil za pouk na meščanskih šolah; obiskoval je več strokovnih tečajev, med njimi leta 1906 tečaj za pokrajinsko slikanje v Münchnu. Več kot 20 let je služboval v Krškem (1898-1919), sprva na ljudski, od leta 1902 pa na meščanski šoli. Leta 1919 je bil imenovan za ravnatelja meščanske šole v Mariboru, obenem je poučeval risanje in geometrijo na Vinarski in sadjarski šoli in tudi občasnno na raznih tečajih za ljudskošolske učitelje. Humekovo praktično delo je bilo posvečeno organizacijam meščanske šole in učiteljstvu, književno delovanje pa tehniški in umetniški vzgoji mladine. Objavil je navodila za vsakovrstni rokotovski pouk, za prostoročno, geometrijsko in projekcijsko risanje in navodila za modeliranje; sestavlja je načrt za ustanovitev kmetijske in obrtne meščanske srednje šole. V glasilu Zdrženja slovenskih učiteljev Popotnik je objavil številne članke o tehniški in umetniški vzgoji ter o izobraževanju podeželske mladine. Dragotin se je osebno uveljavil kot ilustrator v mladinskih in strokovnih listih, kot so bili Zvonček, Kmetovalec, Sadjar in vrtnar, Slovenski čebelar, in priloznostno. Barvne priloge je izdelal za Macherjev Prirodopis živalstva in 76 barvnih podob za Antea Bega Naše gobe, ki jih je ponatisnila tudi Kalinškova Slovenska kuharica (1923), ter več barvnih plodov sadnih sort za Martinov Sadni izbor za Slovenijo v besedi in sliki (1928).

Dragotinov rod živi v Mariboru (arhitekt Ljubo), Martinov pa v Novem mestu, Ljubljani in v Kočevju, medtem ko v Humekovi domačiji v Gradišču pri Raki živijo nečak Karel in sorodniki z drugimi priimki. V Kočevju je bil dejaven Martinov sin Miloš.

Pripis: Podatke o podobi Humekove družine sem zbral več let. Vse predstavljene Humeke razen gospe Jele sem osebno poznal in jih večkrat srečal v Ljubljani, Mariboru, Stični, vse druge pa tudi ob pripravah in odkritju spominke plošče na Gradišču pri Raki leta 1970; točnost časovnih in vsebinskih podatkov pa sem preverjal v pisnih virih, osebnih listinah, Slovenskem biografskem leksikonu, Enciklopediji Slovenije, Zborniku občine Grosuplje in v osebnih zapisih, ki so v arhivu Katedre za sadjarstvo Biotehniške fakultete.

Dr. FRANCE ADAMIČ

SADJAR IN VRTNAR

... NA DAN ODKRITJA SPOMINSKE PLOŠČE LETA 1970 - Humekova rojstna hiša v Gradišču 5 pri Raki

NA DAN ODKRITJA SPOMINSKE PLOŠČE LETA 1970 - Humekova rojstna hiša v Gradišču 5 pri Raki

nar. Humek je bil 30 let urednik tega glasila, ki se je v tem času dvignilo od prvih 2500 na preko 20.000 izvodov in naročnikov. Obenem se je vse življenje pečal s čebelarstvom, pisal članke in urejal časopis Slovenski čebelar (1919-1925). Na njegovo pobudo so ustanovili Zvezo jugoslovanskih čebelarskih društev in njega izvolili za prvega predsednika in nato za častnega člana. Razen tega je bil odlikovan z redom sv. Save IV. razreda. Po upokojitvi (1925) se je Humek posvetil organizaciji SVD, društvenemu glasilu in pisanju. Spisal je in izdal deloma v samozaložbi tele strokovne knjige: Šola in sadjarstvo v šolskem pouku (1911), Sadje v gospodinjstvu (1912), Sadno vino ali sadjevec (1917), Alberti-Žnidaršičev panj

OB HUMEKOVI SMRTI - Naslovna stran Sadjarja in vrtnarja

spominja kot stvarnega predavatelja in dobrohotnega ter nesebičnega učitelja. Njegov nemirni in ustvarjalni duh je vedno iskal rešitve. Leta 1913 se je odločil, da v samozaložbi začne izdajati strokovno glasilo Slovenski sadjar; v prvem letniku je zapisal: "Kdor hoče napredovati, se mora učiti! Slovenski sadjar bo sadjarjem voditelj in svetovalec." Hu-

OD KOD IMENA?

Kompolje, Vražji vrtec...

Marsikdo se vpraša, od kod izvira njegov priimek ali pa ime njegovega rojstnega kraja, kraja stalnega prebivališča ali kakšnega drugega kraja. Decembra lani je na strokovnem posvetovanju o Dobropolju in Dobropoljcih dr. Jakob Müller najprej predaval o temi "Imena naselij in prebivalcev dobropoljske občine skozi čas", nato pa tudi odgovarjal na nekatera vprašanja poslušalcev o imenih krajev in povedal veliko zanimivih reči.

OD KOD IMENA KRAJEV? - Na fotografiji dr. Jakob Müller (stoji) odgovarja na vprašanja poslušalcev, od kod nekatera imena krajev v Dobropoljski dolini.

KOMPOLJE je vas v Dobropolju, na meji med dobropoljsko in struško dolino. Različni strokovnjaki si to zemljepisno ime različno razlagajo. Vsi se strinjajo, da gre za sestavljenko in da o njenem delu POLJE ni razhajanj. Zaplete se pri KOM. Tako nekateri menijo, da kom pomeni konec in torej naj bi Kompolje pomenilo konec polja. Spet drugi menijo, da naj bi KOM izhajal iz OKOMITO, se pravi za visoko polje oz. polje med hribi. Spet drugi pa so prepričani, da gre po srbskem vzoru za K'(M)PALE, se pravi za majhno polje. Nekateri se presenetijo, da so KOMPOLJE kot zemljepisno ime odkrili tudi v Rusiji, Belorusiji in na Poljskem. Zdaj si še vedno razbija glave, če gre za besedo pravoslavnega izvora ali pa za slučajno podobnost s slovenskim Kompoljem. Strokovnjaki si še vedno niso enotni, od kod ime Kompolje.

VRAŽJI VRTEC je kraj tik ob slovensko-hrvaški meji pri mejnem prehodu Prezid-Babno Polje, a na Hrvaškem. Tokrat pustimo ob strani, kako so si po ugotovitvah hrvaških zgodovinarjev to ozemlje prilastili Frankopani, ampak zapisi zgodbo o imenu Vražji vrtec, kot sem jo zvedel od Prezidancev, zakoncev Eme in Josipa Pavlin decembra lani. Zgodbo sem zapisal, kot sta mi jo povedala, se pravi v prezidantskem narečju, ki se ne razlikuje dosti od slovenskega.

"Tam k' je dan's Vražji vrtec je bla ankrat ana hiša. Tam spodaj u tusti hiši je živeua ana punca, dejkle, k' se nej mogua oženit, pa je rekua, da ga bo vzela pa naj bo kakšon če (kakršenkoli bo). Polej je pršeu aden lejp fant. Črne lasi je jemeu i una ga je gladila po glavi, ke ga je rada mejua. Pa je pršua do rožičkof na glavi. Tako je vedua da je vrag. Nej ga več maraua. Se ga je baua. Potem jo je zvau skuzi s tistega hriba, k' se zdej zove Vražji vrtec. Uona hiša, k' je stanuaa notri ta punca, se zove Vragofka ali Pr' vragofki. Hiša je pav na današnji meji med Slovenijo in Hrvaško."

KOČEVJE je mesto, ki povzroča celo med jezikoslovci in tudi prebivalci Kočevja bolj ali manj resne spore. Gre predvsem zato, ali so prebivalci KOČEVARJI ali KOČEVCI, a te dileme ne bom obravnaval. Odkod ime Kočevje? Razlag je več. Po eni naj bi dobilo Kočevje ime od hoj in je iz HOJEVJE nastalo Kočevje. Po drugi je nastalo iz nemškega imena GOTSCHE, kar naj bi po enih razlagah izšlo iz GUTSEE (Dobro jezero), po drugih novejših, ki jo najbolj zagovarjajo predvsem verni pa iz GOTTSEE (Nebeško jezero). Jezero je tu sicer nekaj res bilo, saj pokojni Ivan Simonič piše "V mlajšem terciaru, in sicer na prehodu iz miocena v pliocen, je nastalo v Kočevski kadunji enako kot pri Črnomlju jezero, v

katerem so se naložili sladkovodni premogovni sloji." Ljudi takrat na Kočevskem verjetno ni bilo, gotovo pa ne takih, ki bi govorili slovensko ali nemško.

Zato je (naj)verjetnejše, da gre v primeru Kočevja za besedo (pra)slovenskega izvora. Slovar slovenskega knjižnega jezika pravi, da KOČEVATI pomeni zlasti v ruskem okolju nekdanj, nomadsko živeti, biti nomad; knjižno pa (redko) zasilno prebivati, taboriti, šotiriti. KOČEVNIK pa je nomad, pastir, spet zlasti v ruskem okolju.

Kočevska je bila malo in redko poseljena že v prazgodovini, o čemer pričajo najdbe. Vendar je beseda KOČEVJE očitno novejšega izvora in slovanska. Po zgodovinskih virih so Kočevsko začeli poseljevati Ortenburžani v 14. stoletju. Sicer pa to območje (gre za območje, kjer je danes mesto Kočevje, in okolico) ni bilo naseljeno s stalnimi prebivalci (kot na primer Ribnica z okolico itd.). V kočevske (pra)gozdove pa so občasno prihajali predvsem lovci na divjad od drugod, si tu uredili iz vej, lubja itd. preproste kočje, se pravi, da so KOČEVALI, začasno prebivali, po končani lovni sezoni pa so se spet vračali v svoja stalna prebivališča. Gre torej za besedo ruskega oz. slovanskega, in ne nemškega izvora.

Sicer pa je Kočevij ali Hočevij na Slovenskem več, tudi pri Črnomlju, v Dobropolju in drugod. Razen tega je tudi na Kočevskem in drugod še nekaj krajev s podobnimi imeni, kjer so nekdanj očitno tudi kočevali. Na Kočevskem so tak kraj na primer KOČE (kjer je bil rojen avtor prvega zemljevida Slovenije z etično oznako Peter Kozler) ali pa KOČARJI pri Ljvodu oz. Mozlju. Kočevju torej niso dali ime Nemci, ampak Slovenci. Nemci so verjetno ime Kočevje le prilagodili svoji izgovorjavi.

JOŽE PRIMC

ZDRAVNIŠKA RAZLAGA

prim. mag. dr. TATJANA GAZVODA

Nalezljiv enostavni herpes

To je nenadno nastala nalezljiva bolezen človeka. Povzroča jo virus. Z njim se okužimo običajno že v ranem otroštvu. Inkubacijska doba (to je čas od okužbe do prvih znakov bolezni) znaša tri dni.

Bolezniški znaki

Začetni izpuščaji so mehurčki, napolnjeni s prozorno tekočino, zbrani pa so v herpetično skupino. Razvijejo se zelo hitro, v nekaj urah. Razvoj izpuščaja spremlja občutek napetosti, včasih srbenje in tudi lažje zbadajoče bolečine. Mehurčki se kaj kmalu zagnojijo. Nato se jim razdrene stena in se z vsebino spoji v krasto. Spremembe spremlja večja ali manjša oteklina. Področne bezgavke se včasih rahlo povečajo. Krasta po enem do dveh tednih odpade.

Enostavni herpes se sicer lahko naredi kjerkoli na koži, vendar daleč najpogosteje na ustnicah ter okoli ust in nosnic. Posebno na teh mestih ga spremlja dokaj močno zbadanje na dotik, na ustnicah pa pri gibanju. Neredko se enostavni herpes pojavi tudi na drugih delih obraza, na primer na vekah. Zelo neugodno je, če se razvije na roženici, kjer povzroči razjedo. Včasih nastane tudi na ustni sluznici s spremembami, ki rade krvavijo. Bolniki odklanjajo tekočino in hrano. Področne bezgavke so običajno povečane in boleče. Dokaj pogosten je herpes tudi na sluznici moškega in ženskega spolovila. Tu je v glavnem videti razjede, celi mehurčki pa so redki. Nastane lahko celo v sečnici, kar povzroči gnojen izcedek in pekoč občutek pri mokrenju.

Pri prvi okužbi je bolezen navadno neznatna, tako da se večinoma preze. Pozneje poteka enostavni herpes sorazmerno težje in se nagiba k ponovitvam. Dostikrat se ponavlja vedno na enem in istem kraju. Na ustnici se lahko zaradi tega razvije trajna oteklina. Okužbo na ustni sluznici spremlja močno srbenje in močan zadah iz ust pa tudi splošna prizadetost.

Zapleti enostavnega herpesa

Najhujša zapleta sta vnetje možgan oziroma možganskih ovojnic in splošna zastrupitev. Zlasti pri oslabilih otrocih se omenjene komplikacije pogosto končajo smrtno.

Kaj pa zdravljenje?

Dokler obstajajo mehurčki s prozorno tekočino, je cinkova pasta dovolj. Ko se naredijo gnojni izpuščaji in nato kraste, so koristna antibiotična mazila za preprečevanje naknadnih infekcij. Mazila obenem omečajo in odstranijo kraste. Na splošno pa velja, da nobeno zdravilo ne skrajša občutno poteka bolezni. Prav tako ne more nobeno zanesljivo preprečiti ponovitve bolezni. Herpetične spremembe v ustih je treba izpirati s kamiličnim poparkom, pri močnih bolečinah pa so včasih potrebna tudi sredstva proti bolečinam. Bolniku nudimo tekočo hladno hrano. Aciklovir lokalno samo skrajša izločanje virusa, ne olajša pa bolezenskih znakov niti ne skrajša časa trajanja bolezni. Pri okužbi roženice in spolovil uporabljamo aciklovir lokalno. Zdravljenje herpetičnega vnetja možgan z dajanjem aciklovira pa je močno znižalo smrtnost teh bolnikov.

Preprečevanje okužb z virusom enostavnega herpesa

Ker je virus enostavnega herpesa zelo občutljiv na toploto, svetlobo, mlo, vročo vodo in antiseptike, si moramo pri negi teh bolnikov umivati roke ali uporabljati rokavice. Aciklovira v preventivne namene ne priporočajo pri herpesu pri ljudeh z normalno obrambno sposobnostjo, razen če so ponovitev vsakokrat hude ali pa združene z zapleti.

Pri obsežnejših oziroma hudih oblikah herpetične okužbe, zlasti pa pri njenih zapletih, je potrebno zdravljenje v bolnišnici!

OBLETNICA SKUPINE ZA SAMOPOMOČ-MARJETICA - V novomeškem domu starejših občanov že peto leto delujejo skupine za samopomoč. Zadnja je začela delovati skupina Marjetica. Vanjo so vključeni stanovalci drugega nadstropja doma. Skupino vodi upokojena medicinska sestra Dragica Vidmar, pomaga pa ji tudi Nada Peterle, sicer delavka doma. V času srečanja je vsa pozornost namenjena dobremu počutju stanovalcev, njihovim idejam, željam, spominom, izkušnjam. Na srečanje prihaja 14 do 20 stanovalcev. Nekateri veselo prepevajo, drugi poslušajo. Minuli torek je skupina praznovala obletnico delovanja. Pozdravni govor je pripravila najstarejša članica skupine Štefka Krampelj. Zbrane je pozdravila tudi direktorica doma Lojzka Potrč, ki se je zahvalila Dragici Vidmar za njeno pripravljenost polepsati dneve starejših. Pogostitev članov pa so omogočili štirje sponzorji. (Tekst: Nada Peterle)

KJE SE ZAČENJA GORA? - "Pri morju, mar ne!?" Tako je na navedeno odgovoril Anton Selan od Potoka v Kostelu (na fotografiji) in se podal na dvodnevno pešpot od Jadranskega morja na imenitni razglednik Kuželjsko steno, ki se mogočno dviga nad dolino Kolpe. Precej nenavadno pot je začel v Bakru, jo nadaljeval po starih tihotapskih poteh, po katerih so nekdanj Kostelci tovarili sol, čez Fužine in Delnice, se spustil do Broda in se za konec potil po strmih brezpotjih na vrh 874 m visoke gore, ki je na fotografiji v ozadju. Nagrajen je bil s prelepim razgledom na večji del Gorskega kotarja in jugozahodne Slovenije, pa še na Kamniške Alpe povrhu. V njegovem planinskem dnevniku seveda ni manjkal žig s tega pešačenja, saj tod poteka Kosteljska planinska pot. (Foto: Anton Bauer, Vas)

Dolenjska je samo ena

Franc Kostrevc o društvenem turističnem reliju

Nenavadna karavana vozil z nalepkami in startnimi številkami se je v soboto dopoldne, 27. septembra, vila od Ljubljane in naprej po stari cesti do Ivančne Gorice, ob slikoviti reki Krki do do končnega cilja - Baze 20. Avto-moto društvo Moste Ljubljana je organiziralo 1. družinsko-turistični reli. Društvo se ponaha z dolgoletno tradicijo, saj je doslej izšlo za preko 50.000 šoferjev, poznano pa je tudi karting športu.

Franc Kostrevc

"V skrbi za boljše prometno varnost s poudarkom na varni vožnji skozi celotno traso ter spoznavanje novih krajev in medsebojno druženje članov društva smo organizirali prvi družinsko-turistični reli," je povedal predsednik organizacijskega odbora relija Franc Kostrevc, ki je hkrati tudi podpredsednik AMD Moste-Ljubljana in član v AMZ Slovenije, kjer vodi odbor za mednarodno sodelovanje. Komisija je imela pred tekmovanjem na izbiro tri trase, izbrali pa so slikovito dolino reke Krke s ciljem na Bazi 20. Med potjo je 26 posadk (okoli 70 članov) čakalo kar 8 kontrolnih postaj, med njimi radarska kontrola, postavljena v Belem grabnu. Posadke - v njih

so bili tudi družinski člani - pa so morale izpolniti testne pole iz cestnoprometnih predpisov in na koncu 72 km dolge poti opraviti še spretnostno vožnjo. "Z odzivom na prvo tekmovalne smo zadovoljni, udeleženci so pohvalili tudi traso tekmovalja," je povedal Franc Kostrevc, ki je osebno še posebej vezan na Dolenjsko. V Sadinji vasi pri Dvoru preživlja konec tedna med drevesi, ki jih je posadil pred enajdvajsetimi leti. S. MIRTIC

MNOŽIČNO FIT IN KRKA - Takole je z gledal štart boljše skupine pri pionirjih v teku na 100 m z ovirami. Med osmimi mladimi nogobojci so v blok stopili štirje člani brežiškega Fita, sicer organizatorja pokalnega tekmovalja v Novem mestu, in štirje člani novomeške Krke. (Foto: I. Vidmar)

SKUPAJ PROTI KRIMINALU
 tel. 080-1200
 Uprava za notranje zadeve Ljubljana

Ne zanimajo nas vaši osebni podatki, ostali boste anonimni.

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

Novo mesto, d.o.o.

Glavni trg 24
Novo mesto

tel.: 068/323-606, 323-610

fax: 068/322-898

DOLENJSKI LIST

sodoben
vsestranski
zanimiv
pokrajinski tednik

za oglaševalce
zanesljiv zadetek

Najugodnejša bančna posojila v Sloveniji!

- Najnižje obrestne mere - že od T + 6,8 odstotkov
- Najdaljši odplačilni roki - za potrošniška posojila do 5, za stanovanjska do 15 let
- Anuiteta pri potrošniških posojilih znaša lahko celo do 50 %, pri stanovanjskih pa do 40 %, vaše redne mesečne plače ali pokojnine.

Vašo vlogo rešimo takoj!

Zanimivo?
Za dodatne informacije pokličite na
telefonsko številko 0608 / 62-031!

Nova KBM d.d.
Podružnica BREŽICE

HIDRANTOV PREMALO IN PREVEČ!

LOŠKI POTOK - Krajanji so z velikim zadovoljstvom spremljali vgraditev novih, nadzemnih hidrantov, ki so jih v preteklem mesecu postavljali v KS Loški Potok. Sedaj se nekateri jeze, da jih je ponekod preveč, ponekod premalo, dejstvo pa je, da je denar za to leto izčrpan in se bo akcija nadaljevala prihodnje leto. Svojevrstno in dokaj poučno zgodbo pa je doživel hidrant, ki so ga postavili v neposredni bližini gasilskega doma v Retjah. Tega morajo hočeš nočeš odstraniti. Zgodba ima namreč več plati. Prva je, da se lokacije za takšna dela postavljajo bolj na pamet, ne da bi se ugotavljalo lastništvo zemlje. Znana solidarnost Potočanov pa včasih tudi odpove. Tako je tudi v tem primeru. Lastnik zemljišča je sicer Potočan, ki pa živi očitno v okolju, kjer se podobne stvari rešujejo drugače in mu je potoška solidarnost očitno tuja. Lastnik torej zahteva odstranitev hidranta, ki ga, resnici na ljubo povedano, niti najmanj ne ovira. Pravica pa je na njegovi strani.

A. K.

OPERA IN BALET V SEZONI 1997/98

LJUBLJANA - Ta mesec se v Operi in baletu SNG začne sezona 1997/98. Program je razdeljen na tri dele: na zimsko in poletno sezono ter na malo opero. V zimski sezoni bodo izvedli sedem premier: veliko opero Giacoma Meyerbeera Hugenoti, celovečerni balet Lea Delibes Coppelia, komično opero Darijana Božiča Lizistrata 75, celovečerni balet Sergeja Prokofjeva Romeo in Julija, opero Giuseppea Verdija Ples v maskah, opero-oratorij Igorja Stravinskega Oedipus rex in scenski koncert Carla Orffa Trionfo di Afrodite. V poletni sezoni bo na programu opereta Franza von Suppeja Boccaccio, v mali operi pa Vzpom in padec motela Mahagony po glasbi Kurta Weila, scenariju Tatjane Ažman in ideji Darijana Božiča.

Nežka Oblak

Preživela je šest družbenih sistemov

Oblakova Nežka iz Podhoste bo kmalu stopila v 86. leto starosti. Njena hišica stoji prav pod vznožjem roških gozdov. Pred šestimi desetletji sta jo zgradila z možem, ki je že nekaj let mrtev. V Nežkini hiši je prijetno tiho in čisto. Iz vsakega kota diha vonj domačnosti in starih časov. S sten zro slike njenih prednikov v nošah tistih časov. Čar starožitnosti dajejo stare svetniške podobe, ki jih danes skoraj ne vidiš več. Svetlobo sten v kuhinji dajejo beli prtički, ki jih je sama izvezla, prijeten je tudi pogled na staro, a še uporabno pohištvo, na litoželezni likalnik na oglje, ki je še vedno v uporabi, pa na leseno smetišnico ali na železne burkle.

Nežka se rada spominja časov, ki so, kot pravi sama, zatonili v večnost. Spominja se, kako so se z družino pozimi zbrali ob peči in niso bili nikoli brez dela. Pravzaprav ga ni ženskega dela, da ga ona ne bi obvladala, pa naj gre za rože v cvetličnih lončkih, vrt, delo v kuhinji ali domače živali, ki jih je imela še do nedavnega. Sedaj pa ji družbo delajo le mačka in ptice, ki jih krmi vsako zimo. Kuha si samo domačo hrano, pije pa domače čaje. K zdravniku gre zelo redko. Pove tudi, da spi na blazini, v kateri je koruzno ličkanje.

Oblakova Nežka pogreša stare običaje in še marsikaj iz svoje mladosti. Fantovsko petje na vasi, na primer, pa srečanja na proščenjih, prijateljstvo med ljudmi. Njena želja pa je, da bi imel mladi rod vsaj takšno spoštovanje do starih ljudi, kot ga je imela ona do svojih staršev.

T. VIRANT

KLIC V SILI

- Ali ste v stiski, težavah? Želite zaupni in prijateljski pogovor, strokovno pomoč? Pot za to na Dolenjskem oz. v Posavju je klic na številke 068/322-124, int. 229 (v torek in petek med 13. in 16. uro), 21-284 ter 068/20-370 (med 19. in 21. uro).
- NOVO MESTO - Otroci in mladostniki, če ste zaradi neurejenih družinskih odnosov, težav v šoli, sporov z vrstniki ali česa drugega v stiski in potrebujete nasvet oz. pomoč, pokličite - prislunili vam bodo in vam skušali pomagati strokovnjaki Posvetovalnice za učence in starše iz Novega mesta, in sicer na številki 068/341-304 od ponedeljka do petka (med 14. do 15. uro).
- TREBNJE - Na vprašanja otrok in odraslih odgovarjajo strokovnjaki vsak ponedeljek med 7. in 8. ter med 15. in 17. uro. Številka je 068/44-293.
- ČRNOMELJ - Otroci in odrasli, ki ste v stiski, lahko pokličete vsak drugi in četrti torek v mesecu med 19. in 20. uro na številko 068/53-213 ali se oglasite osebno v pisarni v Ulici Mirana Jarca 8.
- SEVNICA - Otroci in odrasli, ki imate težave ali ste v stiski, lahko pokličete na številko 0608/41-536 vsako sredo med 15. in 16. uro.
- LJUBLJANA - Telefon za otroke in mladostnike je vsak dan od 12. do 20. ure (tudi ob sobotah in nedeljah) na številki 061/323-353. Za vas se bodo potrudili študentje medicine, psihologije, pedagogike in socialnega dela.

SOGLASJE

BREŽICE - Odločitev svetnikov Združene liste in Socialdemokratske stranke, da protestno zapustijo ponedeljskovo sejo občinskega sveta, so svetniki drugih strank na videz pograjali, češ, kaj se pa greste s obstrukcijo. Čeprav so torej svetniki koalicije grajali odhod, pa so tudi oni veselo zapustili prizorišče. Kaj se hoče, tudi svetnik je samo človek, ki na trdem stolu zdrži nekaj časa, predolgo pa ne.

KETTEJEV VODNJAK - Novomeška Komunala z gledno skrbi za vodnjak na novomeškem Glavnem trgu, ki stoji na mestu, kjer je nekoč stal vodnjak, ki ga je Dragotin Kette povezal v svojo pesem Na trgu, eno najlepših ljubzenskih pesmi v slovenski poeziji. Sedanji vodnjak, ki so leta 1954 postavili po načrtu velikega novomeškega rojaka, arhitekta Marjana Mušiča, je enake podobe kot prvotni, na njegovem robu pa so v marmor vklesani začetni verzi Kettejeve serenade. Pred leti so vodnjak temeljito obnovili, redno ga čistijo, še posebej sedaj, ko z bližnjih dreves vanj pada listje, čez zimo pa ga skrbno zaščitijo. (Foto: A. B.)

TERMOTEHNIKA PREDSTAVILA TRI PODJETJA - Prejšnjo sredo je Termotehnika na ploščadi pred zavarovalnico Tilia v Novem mestu organizirala predstavitev treh tujih podjetij: podjetja Buderus, ki je v posebnem avtobusu predstavilo kotle za centralno ogrevanje, podjetja Hilti, ki je predstavilo vrtilne stroje in stroje za rezanje betona, ter podjetja Viega, ki je pokazalo najmodernejšo tehnološko rešitev za hladno spajanje cevni inštalacij. Na fotografiji je strokovnjak v Buderusovem avtobusu, ki kupcu razlaga delovanje oljnih in plinskih peči Buderus. (Foto: J. Dornič)

POSTAVEN MAČEK - Ivar je eden od dveh mačkov norveške gozdne pasme, ki ju imajo Hodnikovi iz Novega mesta. Na mednarodnih razstavah, ocenjevanjih in predstavitev malih živali doma in v tujini sta osvojila številna priznanja in nagrade. Ivar je osvojil tudi šampionski naslov, vse bolj pa se uveljavlja tudi maček jeti. (Foto: M. Vesel)

SOŽITJE ŽIVALI - Nad vasjo Mačkovec turistična kmetija Novak iz Sadinje vasi pri Dvoru nudi slučajnemu sprehajalcu pa tudi gostom pravo idilo. Streljaj od gozda je nekaj poslopj, kozolec in več lešnikovih grmov. Gospodar Franc pravi, da imajo od lešnikov korist le veverice in polhi, ki jih je polno tod naokoli. V ograjen prostor so pred leti Novakovi pripeljali jelena. Družbo jim delajo tudi zajci in purani, s katerimi se jeleni kar lepo razumejo. Franc jih ponavadi krmi v popoldanskem času, takrat pripelje sabo tudi goste, družino in vnuke. (Foto: S. Mirtič)

Krmne mešanice tudi po naročilu

V poslovni enoti Krmila novomeške zadruga v Bršljinu namešajo na leto tudi po 22.000 ton krmnih mešanic - Že skoraj tretjino po naročilu - Od lani tudi v obliki briketov

NOVO MESTO - Mercator Kmetijska zadruga Krka iz Novega mesta ni le največja slovenska zadruga, ampak je znana tudi po tem, da je ena redkih zadrug na Slovenskem, ki je v času krize združništva obdržala lastno proizvodnjo. Že od leta 1978, ko so v Bršljinu nasproti vojašnice zgradili novo tovarno s skladišči in silosi, uspešno deluje njihova poslovna enota Krmila. Zadnje čase vse več krmnih mešanic namešajo tudi po naročilu.

"Tovarna je bila zgrajena za proizvodnjo 24.000 ton krmnih mešanic letno, sedaj pa letno namešamo v povprečju 14.500 do 22.000 ton krmil," pove direktor poslovne enote Krmila Iztok Bradač. Proizvajajo krmne mešanice za krmiljenje goved, prašičev, perutnine, kucev, konjev in drobnice. Na voljo imajo okrog 30 različnih popolnih krmnih mešanic, kmetom pa svetujejo tudi dopolnilne krmne mešanice. Zadnje čase pa vse več, že skoraj tretjino, krmnih mešanic zmešajo po naročilu. "Kmet pove, katero krmo za živali ima doma, naša tehnologinja mu potem izračuna krmni obrok in svetuje, kakšno krmno mešanico naj dodaja doma pridelani krmi," pove Bradač. V proizvodnji dela 16 delavcev. S krmnimi mešanicami pa oskrbujejo Dolenjsko tja do Ivančne Gorice, potem Belo krajino in Posavje, kjer oskrbujejo s krmili tudi pra-

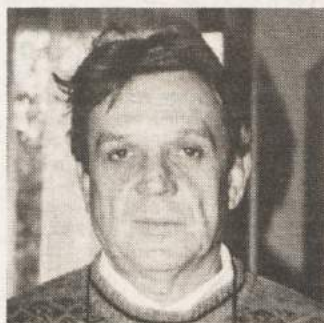
šičjo farmo Mercator Agro kombinata iz Krškega na Pristavi.

"Posamezna krmna mešanica vsebuje 10 do 20 različnih sestavin. Vse te sestavine so naravne, med glavne sestavine pa sodijo

• V njihovi poslovni enoti načrtujejo tudi posodobitve. V začetku drugega leta naj bi montirali avtomatsko napravo za uvrečevanje, razširili naj bi skladišni prostor in sprejemni jašek za žita ter uvedli računalniško povezavo. Investicija bo vredna okrog 35 milijonov tolarjev.

žita: kuzuza, ječmen in druga žita," pove Bradač. Tako žita kot tudi beljakovinske surovine - sojo, ribjo moko in sončnične tropine - morajo skoraj v celoti uvažati, cene teh surovin pa se na svetovnem trgu nenehno spreminjajo. Lani na primer je bila kuzuza zelo draga, po 32 do 34 tolarjev kilogram, letos pa se dobi že po 19 tolarjev. Še vedno pa so najdražje beljakovinske surovine. Prav spremenišajoča se cena surovin povzroča, da nihajo tudi cene njihovih krmnih mešanic.

Lani so uvedli novo linijo za briketiranje krmnih mešanic, ki predstavlja že tretjino celotne

Iztok Baradač

proizvodnje. "Gre za toplotno obdelavo krmil s paro; krmila so zato bolj zdrava in tudi živalim prijaznejša, saj se ne kadijo, lažje pa jih je tudi skladiščiti," razlaga Bradač.

J. DORNIZ

Kučan pri sv. Ani

RIBNICA - Med udeleženci nedavnega vzpona slovenskega vrha na Triglav so bili tudi člani Planinskega društva Ribnica. Med Krederico in vrhom Triglava so Ribničani zapeli kaj drugega kot eno izmed številnih znanih pesmi iz suhorobarske doline. Ubrano petje je zvenelo daleč naokrog, zelo prikupno pa se je zdelo tudi predsedniku države Milanu Kučanu, rednemu udeležencu znanih srečanj slovenske gospodarske in politične smetane na Triglavu in nasploh velikemu zaljubljenju v slovenske gore. Pridružil se je Ribničanom in z njimi zapel nekaj slovenskih in obljubil, da bo zanesljivo prišel mednje. Ti so mu povedali, da mu iz Ribnice do sv. Ane ni treba hoditi tako daleč kot iz Ljubljane na Triglav oziroma da se lahko v nekaj urah po razgledu doline in pokrajine lahko vrne nazaj v glavno mesto. Vseeno jih je zaprosil, naj svojo pobudo pisno posredujejo njegovemu kabinetu, da bo bolj držalo.

M. G.

SODIČEV AFKAR KRASI DRAMLJE - Afkar so včasih imenovali kaščo za shranjevanje žita in so jo imeli le kmetje z veliko zemlje. Eden od redkih primerkov je ohranjen v Dramljah pri Bizeljskem in je bil zgrajen leta 1907. Kot je dejala Marija Kovačič, po domače Sodičeva Mima, so nekoč v kašči imeli v srednjem delu štiri skrinje za shranjevanje koruze, pšenice, ovsa in ječmena. Danes so ohranili le še eno, spodaj pa imajo kot nekoč klet. Prostori v kašči so bili v veselje tudi najmlajšim, saj so jim popestrili igro. Fotografija njihove stare kašče za žito je razstavljena v brežiškem muzeju. (Foto: A. Jernejčič)

Dober glas seže v deveto vas.

Rumene strani pa povsod.

Rumene strani Telefonskega imenika Slovenije

so se v zadnjih letih uveljavile kot najbolj popoln seznam ponudnikov vseh vrst blaga in storitev. Ker uporabniki posežejo po Rumelih straneh natanko v trenutku, ko potrebujejo nekaj čisto določenega, je oglaševanje na Rumelih straneh 100 % natančno usmerjeno. Gotovo tudi sami posegajte po Rumelih straneh, kadar potrebujete hitro in zanesljivo informacijo. Zato gotovo veste, da Rumene strani lahko ponudijo precej več kot samo navedbo dejavnosti in vašega naslova ter telefonske/faks številke.

Če želite na Rumelih straneh objaviti bolj obsežno predstavitev svoje ponudbe, pokličite telefonsko številko (061) 159 20 88 in naš zastopnik vam bo podrobno razložil ugodne pogoje oglaševanja v Telefonskem imeniku Slovenije. Telefonski imenik Slovenije bo izšel tudi na CD-ROM-u, najdete pa ga še na Internetu, na naslovu <http://tis.telekom.si>. Če se odločite za predstavitev tako v tiskanem kot elektronskem mediju, je cena še posebej ugodna.

Telekom Slovenije
Nacionalni operater telekomunikacij

<http://tis.telekom.si>

NOHTI
• Podaljševanje nohtov
• Frizerstvo
• Ličenje
Tel. 068/78-071
Ivica Marn, s.p.
Mirna Peč

KRAJEVNA SKUPNOST ŠMARJETA

objavlja

JAVNI RAZPIS

za oddajo del: **ORANJE SNEGA V ZIMSKI SEZONI 1997/98**

Naročnik: Krajevna skupnost Šmarjeta, Šmarjeta 66, 8220 Šmarješke Toplice

Predmet javnega razpisa: **ORANJE SNEGA V KRAJEVNI SKUPNOSTI ŠMARJETA ZA SEZONO 1997/98**

Pogoji:

- Interesenti za prevzem del morajo imeti svojo ustrezno opremo za oranje snega ter ostala nujna vzdrževalna dela na cesti v zimski sezoni.
- Prednost bodo imeli krajani, ki imajo s.p.
- Cena ne sme presegati najnižje cene za tovrstne storitve, ki jo oblikuje tržišče.

Ponudbo s ceno pošljite na naslov: Krajevna skupnost Šmarjeta, Šmarjeta 66, 8220 Šmarješke Toplice, s pripisom "Za javni razpis", in sicer 14 dni od dneva razpisa.

OBVESTILO

Podjetja, organe, organizacije, skupnosti, delovne ljudi in občane obveščamo, da bo po sklepu župana z dne 23.9.1997 v času od 6. oktobra do 6. novembra 1997 potekala

JAVNA RAZGRNITEV

osnutka

sprememb in dopolnitev prostorskih sestavin dolgoročnega plana Občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do 2000

ter

srednjeročnega družbenega plana Občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do 1990 (za območje Mestne občine Novo mesto)

zaradi

PROGRAMSKE ZASNOVE ZA

UREDITVENI NAČRT CENTRALNEGA DELA BRŠLJINA

in

osnutka

UREDITVENEGA NAČRTA CENTRALNEGA DELA BRŠLJINA

Osnutek dokumenta bo razgrnjen:

- v izložbi avle bivše upravne stavbe GIP Pionir, Kočevarjeva ulica 1, Novo mesto (ogled je možen 24 ur dnevno, vpis mnenj, predlogov in pripomb v knjigo mnenj pa od ponedeljka do petka, od 7. do 15. ure) in
- v prostorih Mestne občine Novo mesto, Novi trg 6, pritličje (ogled je možen v ponedeljek in torek od 7. do 15. ure, v sredo od 7. do 17. ure, v četrtek in petek pa od 7. do 14. ure) od 6. oktobra do 6. novembra 1997.

Do konca javne razgrnitve osnutka dokumenta lahko podjetja, organi, organizacije, skupnosti, delovni ljudje in občani podajo pisne pripombe, mnenja in predloge na obeh krajih javne razgrnitve ali pa jih pošljejo na Sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora, Zavod za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje Mestne občine Novo mesto, Novi trg 6.

Obvestilo o času in kraju javne obravnave bo naknadno objavljeno v Dolenjskem listu. Na njej bosta naročnik in izdelovalec dokumenta le-tega obrazložila in prisotnim dajala pojasnila.

Vljudno vabljeni!

Mestna občina Novo mesto
Sekretariat za varstvo okolja
in urejanje prostora
Zavod za družbeno planiranje
in urbanistično načrtovanje

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridružuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 2. X.

SLOVENIJA 1

7.15 - 1.50 TELETEKST
 7.30 VREMENKA PANORAMA
 10.05 VIDEORING
 10.35 TEDENSKI IZBOR
 HOGANOVA DRUŠČINA, amer. naniz., 11/26
 11.00 BIGER THAN LIFE, amer. film
 12.30 DIVJA AVSTRALIJ, poljudno-znan. oddaja
 13.00 POROČILA
 13.05 KOLO SREČE, ponov. tv igrice
 14.15 MADE IN SLOVENIJA
 15.00 NOVICE IZ SVETA RAZVEDRILA
 15.30 ČISTO PERILO, dan. drama
 17.00 OBZORNİK
 17.10 OTROŠKI PROGRAM
 SPREHODI V NARAVO
 17.25 QUASIMODOVE ČAROBNE DOGODIVŠČINE, fran. serija, 24/26
 18.00 PO SLOVENIJI
 18.40 KOLO SREČE, tv igrice
 19.15 RISANKA
 19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
 20.05 TEDNIK
 21.25 FRASIER, amer. naniz., 17/24
 22.00 ODMEVI, VREME, ŠPORT
 22.40 OMIZJE

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 13.00 Tedenski izbor: Filmski triki; 13.30 Koncert iz Sarajeva z Ricardom Mutjem; 15.00 Grace na udaru, naniz., 5/25; 15.25 PPZ v nogometu - 17.20 Pacific drive, 59. del - 17.40 Tri krona, šved. nadalj. - 18.30 Očividec, angl. dok. serija, 6/11 - 19.00 Resnična resničnost - 19.30 Pacific drive, 60. del - 19.55 Košarka - 21.30 Pod oljkami, iran. film - 23.10 Angl. dok. oddaja - 0.00 Alice, evrop. kult. magazin

KANAL A

9.40 Risana serija - 10.05 Srečni časi (ponov.) - 10.30 Dobri časi, slabi časi (ponov.) - 11.00 Drzni in lepi (ponov.) - 11.25 Oprah show (ponov.) - 12.40 Nenavadna doživetja (ponov.) - 14.10 Vidanja (ponov.) - 15.00 Muppet show - 15.30 Alf - 15.55 Srečni časi (naniz.) - 16.20 Rajska obala (ponov.) - 16.50 Drzni in lepi (ponov.) - 17.15 Oprah show (ponov.) - 18.05 Družinske vezi (nadalj.) - 18.35 Družinske zadeve (naniz.) - 19.00 Princ z Bel Aira (naniz.) - 19.30 Dobri časi, slabi časi (nadalj.) - 20.00 Darilo ljubezni (film) - 21.50 Ellen (naniz.) - 22.15 Lepotica in zver (naniz.) - 23.10 Fawly Towers (naniz.) - 23.50 Remington steele - 0.45 Dannyjeve zvezde

HTV 1

7.40 Tv spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Program za mlade - 12.00 Poročila - 12.30 Krivda (serija) - 13.15 Santa Barbara (serija) - 14.15 Skrta kamera - 14.40 Izobraževalni program - 17.40 Poročila - 17.50 Obalna straža (serija) - 18.35 Kolo sreče - 19.10 Hrvška spominska knjiga - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Izobraževalna oddaja - 20.45 Kultura življenja - 21.35 Reševalci (dok. oddaja) - 22.25 Opazovalnica - 22.50 Fraiser (hum. serija) - 23.15 Dokumentarni film - 0.05 Filmska noč: Grdo dekle

HTV 2

13.50 Tv koledar - 14.00 Dva kovanca upanja (ital. film) - 15.35 Potovanja (dok. oddaja) - 16.30 Karel Veliki (serija) - 17.30 Telo in duša (serija) - 17.55 Risanka - 18.05 Hugo (tv igrice) - 18.30 Hollywoodski ustvarjalci akcije (serija) - 19.00 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.35 Dosje X (serija) - 21.30 Mesto žalosti (taj. film)

PETEK, 3. X.

SLOVENIJA 1

7.15 - 2.30 TELETEKST
 7.30 VREMENKA PANORAMA
 10.00 VIDEORING
 10.30 TRI KRONE, šved. nadalj., 6/13
 11.20 POD OLJKAMI, iran. film
 13.00 POROČILA
 13.05 KOLO SREČE
 14.35 OMIZJE
 15.05 KONCERT
 15.35 PORTRET JURJA SOUČKA
 17.00 OBZORNİK
 17.10 OTROŠKI PROGRAM
 48.00 PO SLOVENIJI
 18.40 HUGO, tv igrice
 19.15 RISANKA
 19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
 20.05 AGENCIJA
 21.40 LAŽJI OD ZRAKA, amer. dok. oddaja
 22.35 ODMEVI, VREME, ŠPORT
 23.15 MURPHY BROWN, amer. naniz., 22/25
 23.40 NOČ ČAROVNIC, amer. film

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 11.55 Tedenski izbor: Mostovi; 12.25 Resnična resničnost; 12.55 Angl. dok. oddaja; 13.50 Alice, evrop. kult. mag.; 14.20 Zgodbe iz školjke; 14.50 Očka dolgopet, amer. film - 16.55 Frasier, amer. naniz., 17/24; 17.20 Pacific drive, 60. del - 17.45 Vžigalice, franc. nadalj., 1/6 - 18.35 Kraljičin nos, angl. nadalj., 4/6 - 19.00 Humanistika - 19.30 Pacific drive, 61. del - 20.00 Revolution, amer. film - 22.05 Parada plesa - 23.05 Koncert Big Banda RTV

KANAL A

9.40 Risana serija - 10.05 Srečni časi (ponov.) - 10.30 Dobri časi, slabi časi (ponov.) - 11.00 Drzni in lepi (ponov.) - 11.25 Oprah show (ponov.) - 12.40 Š kolesom po Ameriki (ponov.) - 14.10 Remington steele - 15.00 Muppet show (ponov.) - 15.30 Alf - 15.55 Srečni časi (naniz.) - 16.20 Rajska obala (ponov.) - 16.50 Drzni in lepi (ponov.) - 17.15 Oprah show (ponov.) - 18.05 Kuharska oddaja - 18.20 Družinske vezi (nadalj.) - 18.45 Družinske zadeve (naniz.) - 19.10 Princ z Bel Aira (naniz.) - 19.40 Dobri časi, slabi časi (nadalj.) - 20.00 Nimaš pojma - 20.35 Pravadari (nadalj.) - 21.00 Tinta (naniz.) - 21.30 Sosedje prihajajo (film) - 23.05 Vražja novinarka (naniz.) - 23.55 Š kolesom po Ameriki (dok. oddaja)

HTV 1

7.40 Tv spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.05 Program za mlade - 12.00 Poročila - 12.30 Krivda (serija) - 13.15 Santa Barbara (serija) - 14.40 Izobraževalni program - 17.50 Zvezdne steze - 18.35 Kolo sreče - 19.10 Hrvška spominska knjiga - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Hrvška Casablanca (dok. film) - 20.50 Lepa naša - 22.15 Opazovalnica - 22.35 Potovanja (dok. oddaja) - 23.25 Dokumentarni film - 0.20 Poročila

HTV 2

13.35 Tv koledar - 13.45 Fraiser (hum. serija) - 14.10 Mesto dečkov (nem. film) - 15.45 Hiše v cvetju (serija) - 16.30 Karel Veliki (serija) - 17.30 Telo in duša (serija) - 17.55 Risanka - 18.05 Hugo, tv igrice - 18.30 Hollywoodski ustvarjalci akcije (dok. serija) - 19.00 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.20 Madson (serija) - 21.15 Popolni tujci (serija) - 21.45 Zvezdna zanka (brit. film) - 23.35 Detektiv (hum. serija) - 00.00 Levji udarec (amer. film)

SOBOTA, 4. X.

SLOVENIJA 1

7.20 - 23.30 TELETEKST
 7.40 OTROŠKI PROGRAM
 RADOVEDNI TAČEK
 8.00 MALE SIVE CELICE
 8.45 ZGODBE IZ ŠKOLKE
 9.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
 9.15 17. SREČANJE TAMBURAŠKIH SKUPIN IN ORKESTROV SLOVENIJE
 9.40 TEDENSKI IZBOR
 VŽIGALICE, fran. nadalj., 1/6
 10.30 HUGO
 11.00 TEDNIK
 12.00 PARADA PLESA
 13.00 POROČILA
 13.05 KARAOKE
 14.05 STRELA Z JASNEGA, nem. naniz., 21/28
 14.55 OTROŠKI PROGRAM
 TABORNIKI IN SKAVTI
 15.15 SPREHODI V NARAVO
 15.30 PASTIRCI, slov. film
 17.00 OBZORNİK
 17.10 SVET ODKRITIJ, serija, 3/9
 18.00 NA VRTU
 18.25 OZARE
 18.40 HUGO - TV IGRICA
 19.15 RISANKA
 19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
 19.50 UTRIP
 20.10 PRAVI BIZNIS
 21.15 10 LET 3 x 3
 22.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
 22.30 WYCLIFFE, angl. nadalj., 1/8

SLOVENIJA 2

7.30 Vremenska panorama - 8.00 Euronews - 12.00 Revolution, amer. film - 14.05 Pom - 15.05 Pacific drive, avstral. nadalj., 61. del - 15.30 Evrogol - 16.30 Sport - 19.30 Pacific drive, avstral. nadalj., 62. del - 20.00 Une epoqe formidable, fran. film - 21.35 National geographic, amer. dok. oddaja - 22.25 Zlata šestdeseta slovenske popevke - 23.25 V vrtincu - 23.55 Sobotna noč

KANAL A

9.00 Kaličopko - 10.00 Risana serija - 10.25 Najstniki proti vesoljcem (ponov.) - 10.50 Aladin, Račje zgodbe (ponov.) - 11.40 Nora hiša - 12.05 Brihtnež (film) - 14.00 Charles je glavni (ponov.) - 14.25 Mantis (naniz.) - 15.15 Vitez za volanom - 16.10 Očka major (naniz.) - 16.35 Nimaš pojma (ponov.) - 17.05 Ta čudna znanost (naniz.) - 17.30 Pri zlati opici (naniz.) - 18.25 Atlantis - 19.10 Miza za pet (naniz.) - 20.00 Ta neverjetni golf II. (film) - 21.45 Bilo ne nekdo v Teksasu (film) - 23.15 Klic dolžnosti (naniz.) - 0.10 Vanessa (erot. film)

HTV 1

9.45 Tv koledar - 9.55 Poročila - 9.40 Program za mladino - 12.00 Poročila - 12.25 Skrta kamera - 12.50 Tudi to je življenje (serija) - 13.40 Brian Donors (amer. film) - 15.10 Zviljenje za druge (dok. serija) - 15.50 Brezkončnost sveta (potopis. serija) - 16.20 Živa resnica - 16.50 Poročila - 16.55 Masada (serija) - 17.40 Turbo Limach Show - 19.03 V začetku je bila beseda - 19.10 Hrvška spominska knjiga - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.20 Tatvina na Beverly Hillsu (amer. film) - 21.55 Opazovalnica - 22.15 Svet zabave - 22.45 Nočni program

HTV 2

10.15 Tv koledar - 10.25 Majhen veliki svet - 11.20 Dokumentarna serija - 12.15 Obalna straža - 15.15 Telo in duša - 17.05 Glasbena oddaja - 17.35 Madson (serija) - 18.20 Dokumentarna serija - 19.15 Risanka - 19.30 Dnevnik,

vreme, šport - 20.15 Triler - 21.15 Popularnoznan. serija - 21.50 Hiše v cvetju (serija) - 23.35 Popularnoznan. serija - 23.05 Vidikon

NEDELJA, 5. X.

SLOVENIJA 1

7.15 - 0.00 TELETEKST
 7.30 VREMENKA PANORAMA
 8.20 OZARE
 8.25 OTROŠKI PROGRAM
 ČEBELICA MAJA, risana naniz.
 8.50 ŽIV ŽAV
 9.40 MED VETROM IN VODO, nizoz. nadalj., 8/8
 9.55 NEDELJSKA MAŠA
 12.00 DIVJA AVSTRALIJA, serija, 5/12
 11.30 OBZORJE DUHA
 12.00 POMAGAJMO SI
 12.30 NA VRTU
 13.00 POROČILA
 13.05 LJUDJE IN ZEMLJA
 13.35 AGENCIJA, ponov.
 15.05 KRISTINA, fran. film
 17.00 OBZORNİK
 17.10 ZMENKI, amer. naniz., 5/16
 17.35 PO DOMAČE
 18.35 NA KAMNU NOV GOZD, dok. oddaja
 19.05 RISANKA
 19.15 LOTO
 19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
 19.50 ZRCALO TEDNA
 20.10 ZOOM
 21.15 VEČERNI GOST
 22.00 ODMEVI, VREME, ŠPORT
 22.10 PREMIERA, amer. rilm

SLOVENIJA 2

8.00 Euronews - 11.15 V vrtincu - 11.45 Lahkih nog na okrog - 12.30 Zlata šestdeseta nostalgija z beatniki - 13.30 Pacific drive, 62. del - 13.55 La cenerentola, opera - 16.25 Šport (motociklizem, rokometa), - 19.30 Pacific drive, avstral. nadalj., 63. del - 20.00 Dobrodelni koncert - 21.30 Sedem smrtnih grehov, avstral. naniz., 3/7 - 22.20 Slovenski magazin - 22.50 Prelomni trenutki zgodovine, amer. dok. oddaja - 21.50 Šport

KANAL A

9.00 Kaličopko - 10.00 Kapitan planet - 10.25 Super Samuraj (naniz.) - 11.50 Patuljci B.R.A.T. (film, 2. del) - 11.40 Nora hiša (naniz.) - 12.05 Ko zapiha severni veter (film) - 13.50 Bravo, mestro (ponov.) - 14.10 Atlantis (ponov.) - 15.00 Daktari (naniz.) - 15.55 Snowy (nadalj.) - 16.50 Pot v raj (naniz.) - 17.40 Črka zakona (naniz.) - 18.30 Kung Fu (naniz.) - 19.20 Odklop - 20.00 Goli plen (film) - 21.40 Črka zakona (naniz.) - 22.35 Britansko prvenstvo turnih avtomobilov - 23.35 Strašilo in gospa King (naniz.) - 0.25 Avtovizija

PONEDELJEK, 6. X.

SLOVENIJA 1

7.15 - 2.05 TELETEKST
 7.30 VREMENKA PANORAMA
 10.00 VIDEORING
 9.50 TEDENSKI PROGRAM
 ZMENKI, amer. naniz., 5/16
 10.15 PREMIERA, amer. film
 12.30 UTRIP
 12.45 ZRCALO TEDNA
 13.00 POROČILA
 13.05 HUGO, ponov.
 13.40 ZOOM
 14.40 LJUDJE IN ZEMLJA
 15.10 VEČERNI GOST
 15.55 DOBER DAN, KOROŠKA
 17.00 OBZORNİK
 17.10 OTROŠKI PROGRAM
 RADOVEDNI TAČEK
 17.30 POUKA JE KONEC, niz. nadalj., 6/13
 17.45 MEJNIKI, nem. dok. serija, 19/50
 18.00 PO SLOVENIJI
 18.40 LINGO, tv igrice
 19.10 RISANKA
 19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
 20.05 PRO ET CONTRA
 21.00 TURISTIČNA ODĐAJA

NAGRADI V STRAŽO IN ČRNO MELJ

Žreb je izmed reševalcev 21. nagradne križanke izbral Marjeto Franko iz Straže in Franciško Senica iz Črnomlja. Frankovi je pripadla denarna nagrada, Seničeva pa bo za nagrado prejela knjigo. Nagrajenkama čestitamo. Rešite današnje križanko in jo pošljite najkasneje do 13. oktobra na naslov: **Dolenjski list, Glavni trg 24, p.p. 212, 8001 Novo mesto**, s pripisom "križanka 23". Ovojnic o brez poštne znamke lahko oddate v nabiralnik pri vhodu v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 21. KRIŽANKE

Pravilna rešitev 21. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: SLIKAR, PAROLA, ROKOMET, ATONIJA, SEKEL, LIKAR, PLUTONIJ, EBRO, ITAČAN, TAJNIK, ETA, OSA, GALALIT, SAVEL, ITALA, TNALA, KAKAN.

21.20 OSMI DAN
 22.00 ODMEVI, VREME, ŠPORT
 22.40 HUDSONOVA ULICA, amer. naniz., 14/21
 23.05 KIKA, špan. film

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 12.50 Na potep po spominu - 13.50 Tedenski izbor: Humanistika; 14.20 Šport; 15.05 17. srečanje tamburiških skupin in orkestrrov Slovenije; 15.30 Lažji od zraka, amer. dok. oddaja; 16.20 Obzorje duha; 16.50 Sedem smrtnih grehov, avstral. naniz., 3/7 - 17.40 Karina in Ari, fran. naniz., 4/26 - 18.05 Lovejoy, ang. naniz., 4/13 - 19.00 Recept za zdravo življenje - 19.30 Simpsonovi, amer. naniz., 85/92 - 20.00 Banan ni, angl. nadalj., 4/10 - 20.55 Kri na snegu, amer. dok. serija, 6/10 - 21.50 Popmp - 22.50 Brane Rončel izza odra

KANAL A

9.30 Risana serija - 9.55 Srečni časi (naniz.) - 10.20 Dobri časi, slabi časi (ponov.) - 10.50 Drzni in lepi - 11.15 Oprah show (ponov.) - 12.30 Dannyjeve zvezde - 14.00 Snowy (ponov.) - 14.55 Mupet show - 15.25 Alf - 15.50 Srečni časi (naniz.) - 16.15 Rajska obala (nadalj.) - 16.45 Drzni in lepi (ponov.) - 17.15 Oprah show (ponov.) - 18.05 Družinske vezi (nadalj.) - 18.35 Družinske zadeve (naniz.) - 19.00 Princ z Bel Aira (naniz.) - 19.30 Dobri časi, slabi časi (nadalj.) - 20.00 Vonj po slavi (film) - 22.05 Sam svoj mojter (naniz.) - 22.35 Nujni primeri (naniz.) - 23.25 Fawly Towers (naniz.) - 0.00 Lovce (naniz.) - 0.50 Dannyjeve zvezde

TOREK, 7. X.

SLOVENIJA 1

7.15 - 1.35 TELETEKST
 7.30 VREMENKA PANORAMA
 9.35 VIDEORING
 10.05 TEDENSKI IZBOR
 LOVEJOY, angl. naniz., 4/13
 10.55 UNE ÉPOQUE FORMIDABLE, franc. film
 12.30 NA KAMNU NOV GOZD, dok. oddaja
 13.00 POROČILA
 13.05 LINGO, TV IGRICA
 13.50 PO DOMAČE
 14.50 PRO ET CONTRA
 15.40 TURISTIČNA ODĐAJA
 15.55 MOSTOVI
 17.00 OBZORNİK
 17.10 OTROŠKI PROGRAM
 TABORNIKI IN SKAVTI
 17.20 SPREMINJAJOČI STROJ, polj. naniz., 1/7
 18.00 PO SLOVENIJI
 18.40 KOLO SREČE, tv igrice
 19.15 RISANKA
 19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
 20.05 TITO, dok. film
 21.00 STUDIO CITY
 22.00 ODMEVI, VREME, ŠPORT
 22.40 KIR ROYAL, nem. naniz., 6/6
 23.40 SVET POROČA

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 11.35 Tedenski izbor: Sobotna noč; 13.35 Pomagajmo si; 14.05 Recept za zdravo življenje; 14.35 Murphy Brown, amer. naniz.; 15.00 Osmi dan; 15.30 Kri na snegu, amer. dok. serija, 6/10; 16.20 Slovenski magazin - 15.50 Banan ni, angl. nadalj., 4/10; 17.40 Simpsonovi, amer. naniz., 85/92 - 18.10 Havaj-

ski detektiv, amer. naniz., 16/25 - 19.00 Volja najde pot - 19.30 Karina in Ari, fran. naniz., 5/26 - 19.55 Košarka - 21.40 Tok noč tok - 22.40 Noč angela, dok. oddaja - 23.25 Dekliško sramežljiv, angl. film

KANAL A

9.30 Risana serija - 9.55 Srečni časi (ponov.) - 10.20 Dobri časi, slabi časi (ponov.) - 10.50 Drzni in lepi (ponov.) - 11.15 Oprah show (ponov.) - 12.30 Atlantis (ponov.) - 14.00 Nujni primeri (ponov.) - 14.55 Muppet show (ponov.) - 15.25 Alf - 15.50 Srečni časi (naniz.) - 16.15 Rajska obala (ponov.) - 16.45 Drzni in lepi (ponov.) - 17.15 Oprah show (ponov.) - 18.05 Družinske vezi (nadalj.) - 18.35 Družinske zadeve (naniz.) - 19.00 Princ z Bel Aira (naniz.) - 19.30 Dobri časi, slabi časi (nadalj.) - 20.00 Odklop - 20.45 Macgyver (naniz.) - 21.40 Psi faktor (naniz.) - 22.30 Babilon 5 (naniz.) - 23.15 Fawly Towers (naniz.) - 23.50 Mali bogovi (naniz.) - 0.40 Avtovizija

SREDA, 8. X.

SLOVENIJA 1

7.15 - 1.30 TELETEKST
 7.30 VREMENKA PANORAMA
 11.15 VIDEORING
 11.45 TEDENSKI IZBOR
 HAVAJSKI DETEKTIV, amer. naniz., 16/25
 12.35 PRELONNI TRENUTKI ZGO-DOVINE, amer. dok. oddaja, 8/13
 13.00 POROČILA
 13.05 KOLO SREČE, ponov.
 14.05 TEDENSKI IZBOR
 PRAVI BIZNIS
 15.05 SVET ODKRITIJ, serija 3/9
 15.55 SLOVENSKI UTRINKI, oddaja mad-

žarske televizije
 17.00 OBZORNİK
 17.10 OTRŠKI PROGRAM
 18.00 PO SLOVENIJI
 18.40 KOLO SREČE, tv igrice
 19.15 RISANKA
 19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
 20.05 ČISTO PERILO, dan. drama, 2/2
 21.05 PARLAMENTARNA KRIZPOTJA
 22.00 ODMEVI, VREME, ŠPORT
 22.45 GRACE NA UDARU, amer. naniz., 6/25
 23.10 GOODBYE COLUMBUS, amer. film

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 11.25 Tedenski izbor: Svet poroča; 11.55 Volja najde pot; 12.25 Dekliško sramežljiv, angl. film; 14.05 Hudsonova ulica, amer. naniz., 14/21; 14.30 National geographic, amer. dok. serija, 13/20; 15.20 Studio City; 16.05 Kir Royal, nem. naniz., 6/6; 17.05 Karina in Ari, fran. naniz., 5/26 - 17.35 Hoga-nova družina, amer. naniz., 12/26 - 18.00 Filmski triki - 18.30 Karaoke - 19.30 Karina in Ari, fran. naniz., 6/26 - 20.00 Šport - 21.40 Koncert

KANAL A

9.30 Risana serija - 9.55 Srečni časi (ponov.) - 10.20 Dobri časi, slabi časi (ponov.) - 10.50 Drzni in lepi (ponov.) - 11.15 Oprah show (ponov.) - 12.30 Dannyjeve zvezde - 14.00 Psi faktor (ponov.) - 14.55 Muppet show (ponov.) - 15.25 Alf - 15.50 Srečni časi (naniz.) - 16.15 Rajska obala (ponov.) - 16.45 Drzni in lepi (ponov.) - 17.15 Oprah show (ponov.) - 18.05 Družinske vezi (nadalj.) - 18.35 Družinske zadeve (naniz.) - 19.00 Princ z Bel Aira (naniz.) - 19.30 Dobri časi, slabi časi (nadalj.) - 20.00 Policaj z Beverly Hillsa (film) - 21.50 Drew Carey (naniz.) - 22.15 Vidanja (dok. oddaja) - 23.10 Fawly Towers (naniz.) - 23.45 Nenavd-na doživlja

DESET DOMAČIH

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado **Heleni Pavlinič iz Gradca 41**. Nagrajenki čestitamo!

- Lestvica, ki je na sporedu vsak ponedeljek od 16.15 do 17. ure, je ta teden takšna:
- (1) Spet konjičke so napregli (venček) - ANS. LOJZETA SLAKA
  - (5) Najin srečni dan - ANS. KORENINE
  - (2) Kjer ljubice spijo, so kratke noči - ANS. ROSA
  - (9) Matiček - ANS. VASOVALCI
  - (4) Ljudje, ljubite se med seboj - SALOŠKI FANTJE
  - (3) Pivo - JOŽE BURNIK S PRIJATELJI
  - (6) Ne joči dekle - IGOR IN ZLATI ZVOKI
  - (7) Ne pozabi - ANS. LABIRINI
  - (8) Stare ljubezni - ANS. BOBRI
  - (10) Laboda - ANS. LABOD

Predlog za prihodnji teden: Med dolenjskimi griči - ANS. JOŽETA KUPLENKA Z DOLENJCI

KUPON ŠT. 39

Glasujem za: _____
 Moj naslov: _____

Kupone pošljite na naslov: **Studio D, p.p. 103, 8000 Novo mesto**

NAGRADNA KRIŽANKA 23

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 4. oktobra, bodo odprte naslednje prodajalne živil:

• **Novo mesto:** od 7. do 19. ure: Dom Bršljin
od 7.30 do 21. ure: trgovina Anita pri gostišču Kos
od 7.30 do 20. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska
od 7. do 20. ure: market Saša, K Roku
od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma
od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Mirana Jarca
od 7.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica
od 7. do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel
od 8. do 21. ure: trgovina Žepak, Rarovska
od 7. do 14.30: market Maja, Bučna vas
od 7. do 19. ure: trgovina Čečar v BTC, Bučna vas
od 7. do 20. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
od 7.30 do 14. ure: market Pri kostanju, Prečna
od 8. do 17. ure: trgovina Brčar, Smolenja vas
od 7.30 do 13. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas
od 8. do 13. ure: trgovina Dule, Smolenja vas
od 8. do 16. ure: trgovina Pero, Črmošnjice pri Stopiňah
od 8. do 16. ure: trgovina Sabina, Stopiňe
od 8. do 20. ure: market Perko, Šentpeter
od 7. do 20. ure: trgovina Marks, Vavta vas
od 6.30 do 17. ure: market Malka, Mestne njive
od 6.30 do 17. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Kandija
• **Uršna sela:** od 8. do 16. ure: Urška
• **Šentjernej:** od 7. do 17. ure: Market
od 7. do 18. ure: trgovina Klas, Šmarje pri Šentjerneju
• **Metlika:** od 7. do 21. ure: trgovina Prima

od 7. do 13. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska
od 8. do 13. ure: market Saša, K Roku
od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma
od 8. do 13. ure: trgovina Sabina, Mirana Jarca
od 8.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica
od 7. do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel
od 8. do 19. ure: trgovina Žepak, Rarovska
od 8. do 11. ure: market Maja, Bučna vas
od 8. do 12. ure: trgovina Čečar v BTC, Bučna vas
od 8. do 12. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
od 7.30 do 11. ure: market Pri kostanju, Prečna
od 8. do 12. ure: trgovina Brčar, Smolenja vas
od 8. do 12. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas
od 8. do 11. ure: trgovina Dule, Smolenja vas
od 8. do 12. ure: trgovina Pero, Črmošnjice pri Stopiňah
od 8. do 14. ure: trgovina Sabina, Stopiňe
od 8. do 12. ure: market Perko, Šentpeter
od 8. do 17. ure: trgovina Marks, Vavta vas
od 7. do 12. ure: market Malka, Mestne njive
od 7. do 12. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Kandija

• **Uršna sela:** od 8. do 12. ure: Urška
• **Straža:** od 8. do 11. ure: Prodajalna Samopostrežba
• **Šentjernej:** od 8. do 11. ure: Market
od 8. do 12. ure: trgovina Klas, Šmarje pri Šentjerneju
• **Žužemberk:** od 8. do 11.30: Market
• **Škocjan:** od 7.30 do 10. ure: Pri mostu
• **Trebnje:** od 8. do 11. ure: Samopostrežba Blagovnica
• **Mirna:** od 7.30 do 11. ure: Grič
• **Mokronog:** od 8. do 11. ure: Samopostrežba
• **Črnomelj:** od 8. do 11. ure: Pod lipo, Market Čardak
• **Semič:** od 7.30 do 10. ure: Market
• **Metlika:** od 7. do 21. ure: Prima

PEKARNE

DOLENJSKE PEKARNE d.d.

Na podlagi sklepa upravnega odbora in pooblastil nadzornega sveta Uprava družbe DOLENJSKE PEKARNE, d.d., Novo mesto, Ločna 2, razpisuje

JAVNO DRAŽBO
za prodajo nepremičnin in premičnin
VALJČNEGA MLINA ČRNOMELJ
Železničarska c. 8
8340 ČRNOMELJ

in sicer:

- poslovne stavbe v izmeri 303 m²
  - zemljišča št. parcele 651/7 ZKV 1492 v izmeri 1429 m²
  - opreme valjčnega mlina - last najemnika - cena po dogovoru
- Izključna cena za poslovno stavbo in zemljišče znaša 110.000 DEM, plačljivo v tolaški protivrednosti po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan plačila.
- Javna dražba bo v sredo, 15.10.1997, ob 10. uri na sedežu Uprave. Udeleženci si poslovne prostore, zemljišče in opremo lahko ogledajo vsak dan med 12. in 14. uro.
- Vse stroške v zvezi z zemljiškoknjižnimi izvedbami plača kupec. Informacije po telefonu 068/372-360, direktor g. Alojz Muhič.

ZAHVALA

V 69. letu starosti nas je zapustil naš dragi stric, brat in prijatelj

MILAN IVANČIČ
iz Družinske vasi 17

Zahvaljujemo se sorodnikom, prijateljem, sosedom, Revozu DLI in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali cvetje in sveče ter ga pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala Pogrebnemu zavodu Oklešen in g. župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob smrti naše drage sestre in tete

LOJZKE BERGANT
s Sel pri Semiču

se zahvaljujemo gospodu kaplanu za opravljen obred, ge. Tatjani Štubljar za poslovljni govor, pevcem in vsem, ki ste ji darovali vence in cvetje ter se poslovili od nje.

Žalujoči: vsi njeni

V Semiču, 21. septembra 1997

ZAHVALA

Po hudi bolezni nas je mnogo prezgodaj v 63. letu starosti zapustil naš dragi

VIKTOR ŠLAJKOVEC
Cerovci 11, Novo mesto

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Pogrešali ga bomo in se ga vedno spominjali.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega še ne dvehletnega dragega sinka, vnučka in nečaka

SERGEJA VURUŠIČA
iz Stranske vasi 42

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za nesebično pomoč in tolažilne besede, g. župniku pa za občutno opravljen obred. Vsem, ki ste malega Sergeja v tako velikem številu ob zvokih Tišine pospremili v prerani grob, še enkrat prisrčna hvala!

Mamica, oči in vsi njegovi

ZAHVALA

V 73. letu starosti nas je zapustila ljuba mama, stara mama, sestra in teta

ALBINA RAZTRESEN
iz Dobrave 42 pri Škocjanu

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in sveče ter vsem, ki ste drago mamo pospremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se g. kaplanu za lepo opravljen obred ter kolektivoma Bramac in IGM Strešnik za podarjeno cvetje. Vsem skupaj še enkrat hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Zdaj hiša je prazna, ko tebe več ni, za vedno zapri si trudne oči.

Ravno na svoj 61. rojstni dan nas je zapustil naš dragi mož, ata, stari ata, nečak in bratranec

JOŽE MOŽE
iz Dolenjih Lakovnic 11

Ob boleči izgubi našega dragega ata se najlepše zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem za pisne in ustne izraze sožalja, darovalcem vencev, cvetja in za sv. maše. Zahvala velja tudi Internemu oddelku Splošne bolnišnice Novo mesto, ŽTP Novo mesto, Sekciji za VV Novo mesto in sodelavcem Krke Novoterm, g. župniku za cerkveni obred, šmihelskim pevcem za ganljivo zapete pesmi, gospodu za zaigrano Tišino ter Komunalni za pogrebne storitve. Zahvala velja vsem neimenovanim in vsem, ki so se prišli posloviti od našega ata in nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Terezija, sinova Jože in Dušan ter vnuk Miha

ZAHVALA

Življenje celo si garal, vse za dom, družino dal, sledi ostale so povsod od dela tvojih pridnih rok.

V 63. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

ALOJZIJ BREČKO
Jeperjek 4, Tržišče

Ob nenadni izgubi se želimo iskreno zahvaliti dobrim sosedom, prijateljem, sorodnikom, vaščanom in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, sveče in svete maše ter za tako številno spremstvo pokojnega na zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni g. župniku za lepo opravljen obred, Lušina transportu, Avtobusnim prevozom Mrgole, g. Jamšku za poslovljne besede ob odprtem grobu in pevcem iz Mokronoga. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Življenje tone v noč, še žarek upanja si išče pot, ostala pa je bolečina in tih solza večnega spomina.

Ob nenadni izgubi naše drage mame, babice in sestre

MARIJE ZORKO
Pod Trško goro 88

izražamo iskreno hvaležnost vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih žalosti stali ob strani, sodelavcem Dolenjske banke, darovalcem sv. maš, cvetja in sveč, za izraze sožalja ter vsem, ki ste našo drago mamo pospremili k zadnjemu počitku. Posebna zahvala osebjem Internega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto, g. župniku in cerkvenim pevcem za lepo opravljen obred, Društvu upokojencev Škocjan za zapete žalostinke in govor. V trenutku, ko smo dojele, da je ni več med nami, smo spoznali, koliko prijatelj je imela in jih imamo tudi mi.

Žalujoči: hčerka Mija z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 87. letu starosti nas je za vedno zapustila naša ljubeča mama in stara mama

MARIJA ŽLOGAR
iz Bereče vasi 4, Suhor

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, nam stali ob strani, pokojni mami darovali cvetje in sveče, g. Piškuriču za organizacijo pogreba, g. župniku za opravljen obred, ge. Videtičevi za tople besede slovesa in vsem neimenovanim, ki ste jo v velikem številu pospremili k zadnjemu počitku.

Žalujoči: otroci z družinami

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je zapustila draga mama, babica, prababica in sesira

JOŽEFA ŠEŠKO
z Razbora

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam pomagali, izrazili sožalje, darovali cvetje, sveče, za sv. maše in spremstvo pokojne na zadnji poti. Posebna zahvala sorodnikom, g. župniku, pevcem, N. Bergantu za poslovljne besede, sovaščanom, zdravstvenemu osebju, DU Razbor in kolektivom OŠ Krmelj, Rudā Razbor in Tržišče, Kemofarmacija in Pumex Ljubljana in Preis Sevnica.

Otroci Cvetka, Olga, Milena in Janez z družinami ter brata z družinami

Razbor, Tržišče, Ljubljana, Kamnik, Koper

Življenje tone v noč, še žarek upanja si išče pot, ostala pa je bolečina in tih solza večnega spomina.

Ob nenadni izgubi naše drage mame, babice in sestre

MARIJE ZORKO
Pod Trško goro 88

izražamo iskreno hvaležnost vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih žalosti stali ob strani, sodelavcem Dolenjske banke, darovalcem sv. maš, cvetja in sveč, za izraze sožalja ter vsem, ki ste našo drago mamo pospremili k zadnjemu počitku. Posebna zahvala osebjem Internega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto, g. župniku in cerkvenim pevcem za lepo opravljen obred, Društvu upokojencev Škocjan za zapete žalostinke in govor. V trenutku, ko smo dojele, da je ni več med nami, smo spoznali, koliko prijatelj je imela in jih imamo tudi mi.

Žalujoči: hčerka Mija z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 73. letu starosti nas je zapustila ljuba mama, stara mama, sestra in teta

ALBINA RAZTRESEN
iz Dobrave 42 pri Škocjanu

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in sveče ter vsem, ki ste drago mamo pospremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se g. kaplanu za lepo opravljen obred ter kolektivoma Bramac in IGM Strešnik za podarjeno cvetje. Vsem skupaj še enkrat hvala!

Žalujoči: vsi njeni

grafika

Le
čevlje
sodi
naj
kopitar

• časopisi v 24 urah • komercialni tisk • knjige
• brošure • plakati • oblikovanje • marketing
• trgovina • servisiranje računalnikov

☎ 068/323-611; fax: 068/321-693

tedenski koledar

Četrtek, 2. oktobra - Bogumil Petek, 3. oktobra - Terezija Sobota, 4. oktobra - Franc Nedelja, 5. oktobra - Marcel Ponedeljek, 6. oktobra - Vera Torck, 7. oktobra - Marko Sreda, 8. oktobra - Brigita

kino

BREŽICE: 2. in 3.10. (ob 18.30) ter 4. in 5.10. (ob 18.30 in 20.30) komedija Prijateljci. 2. in 3.10. (ob 20.30) drama Okus po Minnesoti. Od 3. do 5.10. (ob 18. uri) risani film Dama in potepuh. 6.10. (ob 20.30) akcijski film Con Air - letalo preletih. 8.10. (ob 20.30) akcijski film Peti element.

CRNOMELJ: 4.10. (ob 18. in 20. uri) ameriški film Zvezdne steze: prvi stik. 5.10. (ob 20. uri) francoska komedija Smešno.

DOBREPOLJE: 3.10. (ob 19.30) ameriška ljubezenska drama Zelo osebno. 5.10.

(ob 15. uri in 19.30) ameriški akcijski film Batman in Robin.

GROŠUPLJE: 3.10. (ob 19. uri) ameriški akcijski film Batman in Robin. 4.10. (ob 19. uri) ameriška ljubezenska drama Zelo osebno.

KOSTANJEVICA: 4.10. (ob 20. uri) ameriška ljubezenska drama Zelo osebno.

KRŠKO: 3.10. (ob 20. uri) in 5.10. (ob 18. uri) kriminalni film Popolna oblast.

METLIKA: 3.10. (ob 20. uri) francoska komedija Smešno. 5.10. (ob 18. in 20. uri) ameriški film Zvezdne steze: prvi stik.

NOVO MESTO: Od 2. do 5.10. (ob 16. uri, 18.15 in 21.30) ter 8.10. (ob 18. uri in 21.30) akcijski film Con Air - letalo preletih.

RIBNICA: 4.10. (ob 21. uri) ameriški akcijski film Batman in Robin. 5.10. (ob 16. uri) ameriška ljubezenska drama Zelo osebno.

ŠENTJERNEJ: 3.10. (ob 20. uri) ameriška ljubezenska drama Zelo osebno.

VELIKE LAŠČE: 4.10. (ob 19. uri) ameriški akcijski film Batman in Robin. 5.10. (ob 19. uri) ameriška ljubezenska drama Zelo osebno.

PETI ELEMENT, znanstveno-fantastični spektakel - komedija (Teh Firth element, Francija, 1997, 130 minut, režija: Luc Besson)

23. stoletje, 200 milijard Zemljanov živi v eni sami Federaciji, promet poteka le še po zraku, kajti na tleh je zaradi onesnaženosti gosta in večna megla nebotičniki se zdijo neskončno visoki, ena sama živčna vertikala. Kako živijo navadni ljudje, niti ne zveemo, lahko pa si mislimo.

Bruce Willis, samotni, večkrat ločeni in samski taksist, nekdanji super speciallec, vozi svojo špuro, ima svoj mali "boli me za vas" film, ki pa ga s pospeškom prostega pada naravnost v njegov lebdeči taksi preirga najbolj popolno bitje vseh časov, divje, lepa Mila Jovovih z videzom popolne naukve. Človek je v mnogočem že blizu boga, tako na primer zna umetno ustvariti humanoidno bitje zgolj iz koščka še živega organa - kot Eva iz Adamovega rebra, a ne? - iz telesa superpametnih in dobrih čuvajev vesolja, ki nesrečno krajnejo na

Zemljo, še preden utegnjejo povedati, kako se rešiti Zla.

Zemlja bo namreč v 48-ih urah zadel gorec meteor, ki utleša Zlo silo, ki se vsakih 300 let poda na pohod, v katerem uničuje življenje v vseh oblikah. Po mnenju duhovščine jo lahko porazi orožje iz petih elementov, znani pa so le prvi štirje, voda, ogenj, zrak in zemlja. Jasno, uganili ste, peti je človek, toda ne katerikoli. Recimo, da je to mala genetsko kreirana oranžnolaska Leeloo, njen match, edini možni partner pa eks vojak Korben Dallas. In kaj "poganja" peti element je tudi že jasno, ne? Ljubez, posledično pa novo življenje. Okej, že v redu, težava je zdaj v tem, kako kamne, ki aktivirajo ostale štiri elemente, skrite na nekem turističnem planetu, lovi pa jih tudi Zorg, hud kapitalist z močnim tekaškim naglasom, sicer pa ena sama zloba, najiti in pravočasno spraviti v svetišče v puščavi, kjer je izstrelišče zoper Zlo...

Stripovski Peti element je v za ta žanr nenavadno tople barve ekscentrično obelkel genialni Jean-Paul Gaultier, uglasbil pa hišni skladatelj klavirofobičnih ambientov in hipnotično sladkih zvokov Eric Serra. Da je lebdeča kamera hitra kot hudič, montaža pa kot dva, je nerazumljivo samo po sebi. TOMAŽ BRATOŽ

Prezentacija računalniške opreme

3.10.1997 ob 10.00 uri.

LANCom COM LAN MOST

Sejna soba poslovne stude žurnalnice Tilia
(Seidlova 5. 4. nadstropje) v Novem mestu.

DOLENJSKI LIST ONLINE 30/1997 - KAZALO - Netscape

File Edit View Go Computers Help

Location: http://www.dol-list.si/

DOLENJSKI LIST

30. 10. (2511), leto XL VIII, Novo mesto, petek, 25. septembra 1997

Stran 1 Krka gradi tovarno na Poljskem

Stran 2 Kmetijski so za zlobo, urbanski pa so proti njej

Stran 3 Novomeška kronika

Zadnja stran Vsak teden ena izabrana... Zbirka...

NOVA PODOBA "DOLENJCA" NA INTERNETU - Pred tednom dni je v ljubljanskem Cankarjevem domu potekala že druga prireditelj Internet v Sloveniji in ob tej priložnosti so programerji novomeške T'Medie izdelali novo "domačo stran" Dolenjskega lista za omrežje vseh omrežij. Po vsebini Dolenjski list na Internetu nudi toliko kot prej, to je nekaj zanimivih prispevkov iz najnovejše številke, v arhivu starih številkih so dostopni prispevki od lanskega februarja naprej, ko se je "Dolenj" prvič pojavil na Internetu, na voljo so osnovni podatki o podjetju in uredništvu, na elektronski način je mogoče posredovati kakršnokoli mnenje ali se na časopis naročiti, iz dostopne vsebine pa je do želene podatka moč priti s posebnim preiskovalcem. Docela nova je grafična podoba strani, za katero je T'Media uporabila najnovejša internetna dognanja, na tolikanj razgibano in barvno všečno stran pa bo posej najbrž lažje pritegniti še oglaševalce, kar je navsezadnje eden od ciljev prisotnosti Dolenjskega lista na Internetu.

DOLENJSKI LIST

IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Direktor: Drago Rustja

UREDNIŠTVO: Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Jožica Dornič, Breda Dušič Gornik, Tanja Gazvoda, Mojca Leskovšek-Svete, Martin Lužar, Milan Markelj (urednik Priloge), Lidija Murn, Pavel Perc in Igor Vidmar.

IZHAJA ob četrikh. Cena posamezne številke 200 tolarjev; naročnina za 2. polletje 5.070 tolarjev, za upokojence 4.563 tolarjev; za družbeneskupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. letno 19.760 tolarjev; za tujino letno 100 DEM oz. druga valuta v tej vrednosti. Naročila in odpovedi upoštevamo samo s prvo številko v mesecu.

OGLASI: 1 cm v stolpcu za ekonomske oglase 2.700 tolarjev, na prvi ali zadnji strani 5.400 tolarjev; za razpise, licitacije ipd. 3.200 tolarjev. Mali oglas do deset besed 1.700 tolarjev (po telefonu 2.200 tolarjev), vsaka nadaljinja beseda 170 tolarjev; za pravne osebe je mali oglas 2.700 tolarjev za 1 cm v stolpcu.

ŽIRO RAČUN pri Agenciji za plačilni promet: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-107-970-27620-4405/9 (Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 212. Telefoni: uredništvo in računovodstvo (068)323-606, 324-200; ekonomska propaganda in naročniška služba 323-610; mali oglasi in osmrtnice 324-006. Telefaks: (068)322-898.

Elektronska pošta: info@dol-list.si Internet http://www.dol-list.si Nenaročenih rokopisov, fotografij in disket ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) pristojnega državnega urada spada Dolenjski list med informativne proizvode iz 13. točke tarjne številke 3, za katere se plačuje 5-odst. prometne davek.

Računalniška priprava časopisnega stavka: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: DELO-TCR, d.d., Ljubljana.

KMETIJSKI STROJI

KMETOVALCI! Rezervne dele za silokombajne Sip Šempeter, traktorje Tomo Vinković, Zetor, Ursus, Univerzal, Torpedo, IMT, gume in akumulatore, zaganjače UTB, Fiat po 16.190 SIT nudi Agroizbirna Kranj. (064)324-802. 9492

TRAKTOR DEUTZ, 28 KM ter trosilec hlevskega gnoja Mengelce, oba dobro ohranjena, prodam. (0608)67-732. 9767

TRAKTOR ŠTORE 502, letnik 1984, prodam. (068)75-144. 9837

TRAKTOR MASEY FERGUSON, 50 KM, letnik 1973, ugodno prodam. (068)20-546. 9768

SEJALNICO za žito za 1000 DEM ter ostalo kmetijsko mehanizacijo prodam. (068)51-094. 9827

ŽITNI KOMBAJN MC Kormik, starejši letnik, s silosom, 2 m delovne širine, za 2500 DEM, snegobrane iz pocinkane pločevine po 60 SIT/kom, in telico, 220 kg, za nadaljnjo rejo ali zakol, prodam. (068) 42-654. 9745

BRANE JEŽEVKE Gorenc, nove, širine 205, prodam za 91.000 SIT s prevozom. (068)45-303. 9847

SILAŽNI KOMBAJN Mengelce, novejši, prodam. (0601)86-205. 9713

KUPIM

NUDIMO NAJVEČ in takojšnje plačilo za delnice Krke B, Petrača B, Pivovarn Laško in Uniona, Save Kranj, Fructala, Droge Portorož in pooblaščenih investicijskih družb. (064)361-300. 9748

ODKUP DELNIC serije B, C, D, G po ugodni ceni. (063)482-324. 9756

UGODNO ODKUPIM DELNICE Krke, Petrača, Save, Uniona, Pivovarne Laško, Colorja, Gorenja, Heliosa in nekaterih pooblaščenih investicijskih skladov. Nudim gotovino in pridem na dom. (068)324-297. 9838

KRAVO za zakol, staro do 5 let, kupim, prodam pa jedilni krompir dezire, sante in kenebek. (068)76-400. 9845

STROJNIŠKI PRIROČNIK, Krautov, kupim. (068)42-720. 9794

ODKUPUJEMO GROZDJE modre frankinje, laškega rizlinga in zametovke. (068)75-633 ali (0609)628-947. 9840

MOTORNA VOZILA

GOLF D, letnik 1987, bel, ugodno prodam. (0609)628-851. 9866

CLIO 1,2 RN, letnik 1995 (december), pet vrat. (0608)87-551. 9718

ACCENT 1.5 GSI, letnik 1995, 20.000 km, še v garanciji, registriran do 2/98, prodam. (068)342-096. 9718

ŠKODO FAVORIT 136, letnik 1991, prodam za 4.200 DEM. (068)322-892. 9749

LADO KARAVAN, staro 10 let, registrirano do 3/98, rdečo, lepo ohranjeno, 95.000 km, prodam za 2200 DEM ali menjam za juga 55 ali Z 101. (068)81-883. 9753

JUGA 45, letnik 1988, registriran do 5/98, prodam. (068)23-050. 9754

JUGO 45, letnik 1989, pčevoznih 58.000 km, prvi lastnik, garažiran, in dvorišna vrata z daljinskim odpiranjem prodam. (068)42-635. 9765

MINI COOPER, letnik 1991, rdeč, zelo lepo ohranjen, ugodno prodam. (068)22-861. 9790

ALFA ROMEO 33 1.5 i.e., letnik 1991, z veliko dodatne opreme, registrirano do 11/97, prodam. (068)323-185. 9810

ŠKODO 120 L, prvi lastnik, letnik 1987, registrirano do konca leta, prodam. (0608) 33-810. 9823

MURN AVTOSERVIS MURN, s.p.

Resilova 4, 8000 Novo mesto tel./fax: 068/24-791

CENTER SUZUKI

- prodaja vozil
- rezer. deli in dodatna oprema
- servis
- kleparske in ličarske storitve
- ugodni krediti T + 6%

Darilo od 500 do 1000 l goriva za kupce nekaterih novih vozil!

BALENO 1.6 GLX WAGON -26.790- 25.990 + 500 l goriva + 20% popusta za klimo

VITARA VX 3V od 32.990 VX 5V od 34.990 + 1000 l goriva + 50% popusta za klimo

DOLENJSKA BANKA

OKTOBER - mesec varčevanja

V mesecu oktobru smo za vas pripravili posebej ugodno ponudbo varčevanj:

Devizni depoziti v DEM, vezani nad 3 mesece **3,3%**

Tolarski depoziti vezani od 31 do 90 dni **TOM + 4,0%**

IZREDNA PRILOŽNOST! V centru Dolenjskih Toplic prodam star objekt s projektom rekonstrukcije za turistično dejavnost. (061)159-0790. 9714

POSLOVNI OBJEKT, oddaljen 30 km iz Ljubljane, smer Dolenjska (proizvodna hala 790 m², pokrito skladišče 431 m², dvorišče 898 m²), voda, elektrika, CK primerno za vsako dejavnost, prodam. (061)225-566. 9716

I HA gozda v k.o. Gotna vas prodam. (068)25-727. 9720

NJIVO, 50 a, v Leskovcu - Brege, prodam. (0608)34-753. 9758

HIŠO V NOVEM MESTU, odlična lokacija za obrt, prodam. Kastelic, Trdinova 5 a, (068)341-912. 9773

PARCELO, 22 a, dva panja čebel in valilnico za 400 piščancev prodam. (068)51-087. 9740

NJIVO v izmeri 1 ha, na Mali Cikavi pri Novem mestu, oddam v najem. (068)342-333. 9722

V OKOLICI DVORA zelo ugodno prodam nedokončano hišo ali menjam za stanovanje. (068)84-011. 9711

PREKLICI

FOTO LUJO, Ludvik Vidrih, s.p., Kandijska 25, Novo mesto, obveščam, da bom z 31. 12. 1997 prenehal s poslovanjem. 9757

MARTIN SEPAHER, Podreber 9, Semič, obveščam, da bo z 31.12.1997 prenehal z mizarstvom kot s.p., na istem naslovu pa z zagatstvom in mizarstvom postuje sin Jože Sepahar. 9788

PRODAJ

150 m² rne tegole in 50 m² umetnega kamna za cokol prodam. (068)321-213. 9729

BELO GROZDJE na rastlilu in belo vino prodam. (068)52-603. 9733

GROZDJE laški rizling prodam. (068) 323-773 ali 73-775. 9741

GROZDJE šmarnice prodam. (068)78-277. 9742

SADIKE magnolije, lovorike in ciprese za mejo prodam. (068)325-272. 9755

NATAKARSKE DENARNICE! (068) 324-455. 9811

OPREMO za trgovino, kompletно (police, hladilnik, vitrina, blagajna...), zelo ugodno prodam. (061)751-432 ali (041)683-190. 9815

ELEKTRIČNE OMARICE, zunanje in notranje, kompletно opremljene, ugodno prodam. Možnost dostave in montaže. (061)751-432 ali (041)683-190. 9816

GROZDJE laški rizling, plavec in kraljevino pri Raki prodam. (061)346-819, po 18. uri. 9824

BELO GROZDJE prodam. (068)21-039. 9829

BELO GROZDJE, rizling in kraljevino, prodam. (068)27-158. 9857

20 m MEŠANIH DRV prodam. (068)57-512. 9777

10 m bukovih drv prodam. (068)57-827. 9817

BIZELJSKO belo in rdeče mešano grozdje prodam. Nada Balon, Gregovce 18, Bizeljsko. (0608)51-729. 9706

JEČMEN ugodno prodam. (068)42-016.

MIRA

frizerski salon

Mira Rustja, s.p.
Marijana Kozine 3
Novo mesto

*
naročila po
☎ 068/22-361

RAZNO

GRADITELJI, POZOR! Izdelujemo strojne estrije po konkurenčnih cenah. ☎ (0608) 41-166, (0609)642-762 ali (0609)623-000.

V **NAJEM** oddamo več poslovnih prostorov na Seidlovcih c. 8, primernih za pisarniške prostore. ☎ (068)321-246. 9704

ONEMAN BAND - igram na porokah in obletnicah različno glasbo (evergreen, narodnozabavno). ☎ (064)311-509. 9719

STAVBIŠČE na Raki, Cirje 29, okoli 50 m² urejenega prostora, oddamo v najem. Plačilo vnaprej, možnost prodaje. ☎ (0608)22-432, dopoldan. 9746

POSEZONSKO ZNIŽANJE cen palčkov, vodometov in okrasnih kipov do 30 %. ☎ (062)731-259. 9752

V **NOVEM MESTU**, na ugodni lokaciji, z možnostjo uporabe večjih parkirnih prostorov, oddamo v najem pisarniški prostor, 25 m², in poslovni prostor, 10 m², za trgovinsko ali podobno dejavnost. ☎ (068)322-159.

GOTOVINSKO posojilo do 3000 DEM, garancija čeki TR. ☎ (0609)630-013.

UGODNO POSODIM opažne plošče, plohe in kovinske podpore. ☎ (068)342-506. 9808

ODDAM NEDOKONČAN LOKAL, 14 m², v centru Novega mesta, v Sokolski ulici. ☎ (068)27-248 ali (068)325-248. 9724

POTREBUJEM POMOČ pri sekaniu drv. ☎ (068)323-294. 9865

V **CENTRU Novega mesta** oddam poslovni prostor, 25 m², opremljen, primeren za trgovino. ☎ (068)21-608, po 16. uri. 9800

Vodim poslovne knjige obrtnikom in podjetnikom. Tel. 068/24-791.

SLUŽBO DOBI

ZA PRIDNE dober zaslužek! Če imate avto in proste popoldneve, pokličite! Prednost ženske! ☎ (066)272-111. 9438

ZA AKVIZITERSKO PRODAJO nagrobnih sveč honorarno ali redno zaposlimo komunikativne moške ali ženske z lastnim prevozom. ☎ (0609)622-668. 9625

ZAPOSILIM DELAVCA za določen čas. Mavsar, Rumanja vas 36, Straža, ☎ (068)83-343. 9725

ZARADI ŠIRITVE dejavnosti rolet, žalužij, rolojev, screenov, iščemo prodajnega referenta za pogodbeno delo. Možnost kasnejše zaposlitve. ☎ (061)651-247. 9728

KOMERCIALISTA (-KO) za trženje reklamnih oglasov iščem. Nudim zelo dobro plačilo! ☎ (041)662-870. 9744

V **GOSTIŠČU HRIBAR**, Trebnje, zaposlimo kuharja in natakarja za izmensko in nočno delo, lahko tudi pripravnik. ☎ (068)44-018. 9761

DVE DEKLETI za strežbo v gostinskem lokalu takoj zaposlimo. Stanovanje urejeno. ☎ (061)887-368. 9798

ZA 70.000 SIT tedensko pokličite na ☎ (0609)649-085. 9809

V **MIZARSTVU** takoj zaposlimo delavca. Mizarstvo Miklič, ☎ (068)78-066. 9821

DEKLE za delo za šankom v okrepčevalnici honorarno zaposlimo. ☎ (068)41-355. 9825

OKREPČEVALNICA CUKARO iz Šentjerneja išče natakarico v redno delovno razmerje. ☎ (068)81-358. 9835

PREDSTAVNIKA za obdelavo podjetij/obrti z izdelki industrijske kemije švicarskega porekla iščemo. Stimulativna provizija, možnost redne zaposlitve. ☎ (061)1273-502, od 20. do 22. ure. 9848

VEČ KOMUNIKATIVNIH OSEB z lastnim prevozom in časom v dopoldanskih urah iščemo. Nudimo vam lep zaslužek! ☎ (068)372-471, od 8. do 9. ure. 9851

NUDIM DELO v okrepčevalnici. ☎ (0609)653-773. 9853

DELAVCA za delov avtopralnico iščemo. ☎ (068)26-145. 9859

MIZARJA zaposlim! ☎ (068)89-818 ali (0609)619-834. 9849

SLUŽBO IŠČE

KAKRŠNOKOLI DELO na domu, lahko celodnevno, sprejemem. ☎ (068)41-228. 9732

STANOVANJA

STANOVANJE, 53 m², v Šmarjeških Toplicah, CK, telefon, visoko prtiliže, prodam. ☎ (068)73-913 ali 322-282. 9819

ODDAM STANOVANJE v privatni hiši. ☎ (068)22-003, od ponedeljka do petka v popoldanskem času. 9831

ENOFAZNI AGREGAT, 2,5 KW, prodam. Ivan Vivodina, Cerov Log 13, Šentjernej. ☎ (068)81-356. 9712

GROZDJE žametne črnine, laškega rizlinga in kraljevine prodam. ☎ (068)81-752. 9797

GROZDJE žametne črnine in frankinje prodam. ☎ (068) 42-598. 9769

400 kg GROZDJA prodam. ☎ (068)81-862. 9781

GROZDJE modre frankinje, žametne črnine in kraljevine prodam. ☎ (068)76-262. 9814

V **VINJEM VRHU** ugodno prodajamo kvalitetno belo in rdeče grozdje. ☎ (068)76-567 ali 76-001. 9793

JABOLKA za ozimnico jonagold, gloster in idared prodam. ☎ (068)73-209. 9802

GROZDJE šmarne, cca 300 kg, prodam. ☎ (068)44-489. 9842

GROZDJE žametne črnine prodam po 120 SIT. ☎ (0608)80-523. 9785

GOBELIN, prejica, Konji v galopu z dvema psoma, 70x50 cm, prodam. ☎ (0608)80-507. 9778

SENO prve in druge košnje, balirano in razsut, ter jelčeva drva prodam in dostavim. ☎ (061)781-425. 9707

SOD 500l, malo rabljen, ugodno prodam. ☎ (068) 52-761

EŠPORT

IZŠLA JE OKTOBRSKA, 68. ŠTEVILKA REVIFE EŠPORT, MODA, AVTO

V velikem intervjuju Jure Košir govori o svojih pričakovanjih pred novo sezono in še o marsičem. Na športnih straneh se predstavljajo tudi Alenka Bikar, Rudi Istenič, kolesarji Roga Radenske, Petrich Rafter, Diego Maradona in drugi uspešni športniki.

Modne strani so tokrat v znamenju modnih dodatkov, jesenskih barv, usnjenih oblačil in najnovejših smernic v make-upu.

Avtomobilskim stranem dajejo pečat novosti, predstavljene na salonu v Frankfurtu, med njimi prestižni porsche 911. Tokrat so bili na preizkušnji lancia kappa, opel vectra karavan in peugeot 406 break. Oktobrska številka revije EŠPORT, MODA, AVTO na 120 barvnih straneh z več kot 300 fotografijami vas že čaka pri vašem prodajalcu časopisov. Povprašajte pa tudi za jesensko številko uganarske revije EŠPORT KRIŽANKE, ki reševalcem spet obeta 100 lepih nagrad.

VKRŠKEM prodamo stanovanje 70m². Cena 65.000 DEM. ☎ (0608)932-660. 9727

ENOSOBNO STANOVANJE v Novem mestu in ogrevano sobo oddam dijakinja. ☎ (068)22-304. 9846

ŽIVALI

5 OVC, zelo lepih, ugodno prodam. ☎ (068) 21-026. 9774

OVNA, zelo lepega, prodam ali menjam za breje ovce. ☎ (068)85-858. 9789

ČRNO-BELEGA BIKKA, starega 14 dni, prodam. ☎ (068) 65-255. 9747

TALIČKA, starega 3 mesece, prodam. ☎ (068)87-398. 9861

KOZO z dvema mladičema prodam za 300 DEM. ☎ (0608)89-253. 9779

MLADE BELE PETELINE, stare 6 mesecev, težke okoli 6 kg, lahko naročite na ☎ (068)49-711 ali na naslov: Vera Čož, Slepšek 22, Mokronog. 9771

10 DNI staro teličko pasme šarole prodam. ☎ (068)25-209. 9854

PUJSKE, težke 20 do 35 kg, prodam. ☎ (068)75-121. 9801

TALIČKO SIVKO, staro 10 dni, prodam. ☎ (068)75-173. 9834

PRAŠIČA, 160 kg, domača krma, prodam. ☎ (0608)75-200. 9751

VEČ 7 dni starih telet prodam. ☎ (068)84-247. 9822

KRAVO simentalcko s teletom prodam. Janez Cimerman, Dobravnica 33, Šentjernej. 9820

KRAVO za zakol prodam. ☎ (068)81-868. 9803

PIŠČANCE, bele, težke, naročamo ter prodajamo bele peteline, težke 2 kg, po 500 SIT/kom. Kuželj, Šmarje 9, Šentjernej. ☎ (068)42-524. 9628

NEMŠKO OVČARJO, čistokrvno, primereno za vstanovanje, oddam. Triep, Ravnik 83, Šentrupert. 9709

OKNA ZA FIČARE

ter vse ostale vrste oken po meri izdelamo in montiramo. Po meri in vaših željah pa izdelamo tudi vhodna vrata in vetrolože in nudimo tudi suhomotajžno obnovo oken in vrat. Inf. 068/75-374.

DOLENJSKE BELE KRAJINE

STUDIO

103,0 MHZ

TELEVIZIJA NOVO MESTO

vaš kanal

s Trdinovega vrha na kanalu 41

RADIO MAX

88,90 MHZ
89,70 MHZ

TALIČKO, staro 10 dni, sivo, prodam. ☎ (068)76-275. 9766

3 LETA starega plemenskega ovna, kupljenega v Logatcu, prodam. ☎ (061)800-587. 9782

KRAVO SIMENTALCKO, breje 8 mesecev, prodaja. ☎ (068)83-632. 9723

RADIO SRAKA

94,6 MHZ

Verjemite ali ne...

RADIO OGNJIŠČE

Krvavec Kum
104.5 105.9

Finisa - vodenje poslovnih knjig za s.p. in d.o.o.
Ragovska 6 a, Novo mesto.
Tel. 23-137 od 8. do 18. ure.

Vse, kar želite izvedeti o sebi in svoji prihodnosti. Zaupajte najboljšim!

090/41-29
090/42-38

PREROK

VI NAM - MI VAM

oglas na kratko s pošto po ☎ 068/323-610 ali 0609/623-116

odmevno objavo v DOLENJSKEM LISTU

GOTOVINSKA POSOJILA
Muzejska 3
☎ 068/321-751

ZASTAVLJALNICA MONETA vam nudi kratkoročna posojila! Garancija po dogovoru s takojšnjo realizacijo.

ULTRAZVOK - prim. dr. Marko DEMŠAR in sodelavci

Pregledi v specialističnih ordinacijah v Ljubljani (Center Murgle in Bežigrad) vsak dan od 7. do 20. ure, ob sobotah od 7. do 13. ure.
Naročanje: ☎ 061/33-43-88 in 13-29-199.

RAČUNALNIŠKO IZOBRAŽEVANJE
APROS, d.o.o., Novo mesto

3-dnevni osnovni in nadaljevalni tečaji **WINDOWS, WORD, EXCEL** in **INTERNET** popoldne na Srednji ekonomski šoli Novo mesto. Prijave in informacije na ☎ 068/321-926, g. Zdenko Potočar.

TABAČUM, d.o.o.
Novo mesto
☎ 068/341-288, 341-810

VINOGRADNIKI IN KLETARJI, velika izbira **MLINOV, PECLJALNIKOV, STISKALNIC, INOX CISTERN, PVC kadi, PRETOČNIH ČRPALK**, enoloških sredstev in opreme.
POPUSTI * OBROČNA ODPLAČILA * OBIŠČITE NAS IN SE PREPRIČAJTE!

TRGOVINA NOVOTEKS, d.o.o.

V času od 6. do 12. oktobra vam nudimo pri nakupu artiklov za vaše otroke v znesku nad 10.000 SIT 25% **POPUSTA ZA TAKOJŠNJE PLAČILO.**

OTROKOM PRIJAZNA TRGOVINA

NOVOTEX vam svetujemo tednu otroka vabimo v vse prodajalne TRGOVINE NOVOTEKS na zelo ugoden nakup!

AVTOELEKTRIKA KLEVIŠAR, Novo mesto
TRGOVINA, Na Lazu 30, ☎ 068/341-155
SERVIS, Prečna 83, ☎ 0609/616-151

Pooblaščen prodajalec in serviser grelne tehnike **WEBASTO** in **EBERSPÄCHER. NOVO!** Grelac za osebni avto **WEBASTO!** **NOVO!** Plinski grelci **TRUMATIC.** Trgovina nudi **elektromaterial** za osebna in tovorna vozila, kmetijsko in gradbeno mehanizacijo, viličarje, **AKUMULATORJE VARTA, SOLITE, avtoradije PHILIPS.**

PANASONIC FAKSI, TELEFONI, GSM **faksi** na navaden papir 97.900 + p.d. - **telefoni** žični in brezžični - **FENIX TRADE, d.o.o.** **GSM EB-G500** samo 74.900 + p.d. - vse na obroke - **Kandijska 20, Novo mesto** ☎ 068/322-126, fax: 068/322-145

VELIKA NAGRADNA AKCIJA

za naročnike **DOLENJSKEGA LISTA**

V veliki "družini" naročnikov in bralcev Dolenjskega lista ni nikoli nihče preveč. Da bi vsak četrtek v letu prejel vsebinsko bogat in oglašni odmeven časopis, ki ga bere blizu sto tisoč ljudi, še več naročnikov, smo pripravili veliko nagradno akcijo.

Kdor se bo s spodnjo naročilnico (pošlje naj jo na naslov **Dolenjski list, Glavni trg 24, 8000 Novo mesto, p.p. 212**) pridružil številnim naročnikom, bo do novega leta časopis prejemal brezplačno, po plačilu naročnine za naslednje leto pa mu bomo poslali knjigo in koledar, ki si ju bo izbral na spodnji naročilnici.

S tem akcije kajpak še ne bo konec, najbolj "vroče" bo po novem letu, ko bomo med novimi naročniki izžrebali dobivnika **hladilnika**, med stari naročniki, ki bodo imeli plačano naročnino za leto, pa se bo nekdo razveselil **pralnega stroja**.

Ena nagrada ni nobena, poreče kdo, zato za nove in stare naročnike že pripravljamo še več manjših nagrad. Komu bodo pripadle, bo določil žreb.

Naročilnica za DOLENJSKI LIST

S to naročilnico naročam DOLENJSKI LIST za:

ime in priimek: _____ upokojenec: _____ da ne _____

naslov (kraj, ulica, hišna številka): _____

pošta: _____

Izjavljam, da naročilo res velja zame najmanj za eno leto, nato pa dokler naročnine ne bom odpovedal. Naročnino bom plačeval osebno ali s položnico, ki mi jo bo poslal Dolenjski list. Za nagrado v naročniški akciji sem izbral (ustrezno obkrožite):

knjigo: _____ koledar: _____

• Tone Jakše: DOLENJSKI OBRAZI
• setveni stenski koledar
• Jože Dular: SMEH NA PREPIHU
• umetniški stenski koledar

kraj: _____ datum: _____ podpis: _____

Andrej Kotnik

dov, se tega ne kesa. Čeprav sam, skromen kot je, tega ne prizna in ob tem našteva še številne taborniške kolege, je prav on tisti, ki ima največ zaslug, da je taborništvo v kotlini pod Gorjanci, ki so ga iz pepela dvignili Marko in Mojca Grein ter Maja Badovinec, doživelo tak razcvet in je Rod gorjanskih tabornikov med najbolj dejavnimi in najbolj organiziranimi v Sloveniji. To so dokazali tudi s pravkar končanim republiškim orientacijskim tekmovanjem.

Pravijo, da človek, ki ljubi naravo, ljubi tudi ljudi. Kdor pozna Andreja, bo temu zagotovo pritrtil. Od kar je pred tremi leti prevzel starešinstvo Rodu gorjanskih tabornikov, je njegovo taborništvo iz ljubiteljsva postalo njegova druga služba, saj mu organizacijsko delo zapolni ves prosti čas. Ni več veliko mladih, ki bi bili pripravljeni tako predano kot Andrej početi nekaj, kar človeku razen zadovoljstva ne prinese nič takega, s čimer bi lahko plačal v trgovini. Angleški taborniški pregovor pravi, da tabornik ne more biti tisti, ki hoče biti za svoje delo plačan, ampak tisti, ki je za svoje delo pripravljen tudi plačati. Andrej smatra taborništvo kot način življenja in ne kot hobi.

Kljub vsemu pa taborništvo le ni edina stvar, ki se ji Andrej razdaja v svojem prostem času. Od malih nog je predan športu, a ne po tekmovalni, pač pa po ljubiteljski plati. Težko bi našli športno prireditev v Novem mestu, ki si je na ne bi ogledal, redno igra badminton in odbojko, hodi v hribe, atleti pa ga že dolga leta poznajo kot natančnega in zanesljivega sodnika. V tej vlogi so ga letos lahko opazili tudi udeleženci mladinskega evropskega prvenstva v Ljubljani. Sojenje je delo, ki zahteva natančnega, doslednega in zbranega pa tudi dobronamernega človeka. In prav tak je Andrej Kotnik.

IGOR VIDMAR

Živeti v naravi in z naravo je morda danes že precej oguljena fraza, čeprav je čar bivanja v naravnem okolju tudi zaradi ogroženosti le-tega vse večji. Le kateri mestni otrok si ni nikoli želel prenočiti sredi gozda ob reki in pod milim nebom! Novomeščan Andrej Kotnik občutek svobode bivanja v naravi pozna kot le redko kdo. Ljubezen do narave ga je kot 10-letnega mestnega fantiča s prijatelji pripeljala v taborniško četo porečanov, ki so takrat delovali na osnovni šoli Šmihel. Večina njegove tekdane klope je taborništva ostala zvesta do danes.

Taborništvo je za tiste, ki ga doživijo polno, z dušo in srcem, strup in droga, ki ne popusti celo življenje. Za Andreja velja prav to - taborništvo je odločno zaznamovalo njegovo življensko pot. Kot osnovnošolec se je za vedno "zastrupljal" s tabornim ognjem, šotori, popotovanjem po širnih gozdovih. Naučil se je preživeti v naravi. Kot gimnazijec je kot taborniški vodnik s tem že "zastrupljal" druge. Po končani gimnaziji je vpisal študij gozdarstva. Na to odločitev je vplivalo predvsem taborništvo in sedaj, kot skupino mladih sodelavcev kot diplomirani inženir gozdarstva načrtuje razvoj doljenjskih goz-

Kot na pomlad čakajo težko na Pikico in Hanzija

GABERJE PRI SOTE-SKI - Vsako leto nam lastovice naznanijo začetek pomladi. Tako tudi Zupancičevim iz Gaberja pri Soteski. Pri njih v majhnem hlevu gnezdi že več kot 10 let. Včasih so naredile tudi po tri gnezda, letos le eno.

"Že več let zapored nas o prihodu obvestita Pikica in Hanzija, kakor imenujemo dve stari znanki, ki priletita na balkon in crkutata toliko časa, da jim odpremo vrata v njihov prostor, kjer imamo zajčke. Stara gnezda lastovke obnovijo ali pa naredijo no-

Milka Zupancič

va. Mladičke imajo dvakrat in ravno sedaj so vzleteli prvi," je dejala Milka Zupancič, ki se vsako leto razveseli "dopustnikov", in nadaljevala: "Če pa vrata zvečer prekmalu zapremo, da katera od lastovic ostane zunaj, nas glasno opozarja nase in ne preostane nam drugega, kot da ji gremo odpret vrata. Pa tudi jutraj ne spijo dolgo, saj nas kmalu opominjo, da želijo ven. Če ima mladičke, Pikica prileti v kuhinjo in mi to oznanja z glasnim ptičjim petjem. Opozorijo nas tudi na neznanca, če ta vstopi v njihov prostor. Ko pa lastovice odletijo v tople kraje, imajo pred tem dva dni pravo ptičje žposvetovanje". Z vsako pomladjo se znova veselimo njihovega prihoda." A. JERNEJČIČ

Pričeske za poroke in kar tako

Tehnika in kemični izdelki ustvarjajo "domače frizerske delavnice", najbolje pa še vedno prihaja od pravih mojstrov - Slovenski frizerji na mednarodne tekme

ČATEŽ OB SAVI - Prijetno in udobno okolje čateškega kluba Termopolis je v nedeljo popoldne v svojo notranjost zvalilo kakih dvesto slovenskih mojstrov oblikovanja pričesk, ki so se jim pridružili tudi drugi ljubitelji lepega, med njimi je bila očitna premoč nežnejšega spola.

Organizator prireditve "Trenutek mode 97/98", brežiško podjetje Akord, ki ga vodita Justina in Miro Suša, je želelo na tretjem zaporednem tovrstnem srečanju navzočim frizerjem pokazati nekaj novosti iz sveta oblikovanja pričesk, kar jim je ob radovednih in zadovoljnih pogledih očitno dobro uspelo, pri čemer je vzdušje v diskoteki spominjalo prej na prijetno zabavo z obilico glasbe kot na strokovno srečanje. Skoraj vsi so peli in se v ritmu glasbe zibali. Modeli so resda usta samo odpirali, pravi pevki, Majda Arh in Klavdija Kerin, pa sta zadevo vzeli zares.

Po odru so se sprehajali modeli, ki so na lastnih glavah pokazali, kako si človeška lasišča zamišlja priznani mariborski stilist Vojko Brujič, veliko zanimivih idej pa so predstavili tudi člani Frizerskega kluba iz Maribora, ki v svojih vrstah združuje mnogo tistih mariborskih frizerjev in predvsem frizerk, ki se ne bojijo spopadov z modnimi trendi. Tako smo lahko videli mnogo takega, kar sicer lahko vidimo le na tujih televizijskih postajah. Veliko prikazanega je bilo resda namenjeno mladim ljudem in posebnim priložnostim, saj si je na primer težko predstavljati poslovneža, ki bi posel prišel skelcat z zeleno-rdeče-zlatimi lasmi, polnimi svetlečih se okraskov. Da je do lepih, modnih pa tudi povsem ekstravagantnih pričesk

mogoče priti tudi v Brežicah, je v svojem delu revije pokazala mlada Jožica Škvarč, ki ima v lasti frizerski studio Hair Style. S pomočjo pomočnice Tanje in mladih domačih modelov je prikazala uporabne sodobne pričeske, namenjene obema spoloma, še malo več svobode in domišljije kot običajno pa je uporabila na modelih, ki ju je imenovala Sonce in Mati jesen, vrnila pa se je tudi v davna šestdeseta leta.

Posebno zanimanje stroke sta zbudila strokovnjaka iz Milana, Eugenio in Mirida Somaschini, ki sta pred očmi radovednežev s pomočjo "vozljanja" iz dolgih las ustvarila lepe pričeske, namenjene predvsem slovesnostim in porokam. Eugenio, ki je bolj strokovnjak za tehniko, pa je pokazal, kako je mogoče na enostaven in hiter način na laseh doseči podoben efekt kot pri trajni, dokazal pa je tudi, da je pravi mojster za barve.

Na svoj račun so prišle še ljubiteljice mode, za kar je ob pomoči Inpleta in Jutranjke poskrbela sevnjska Srednja šola, ki je prav to jesen prvič uvedla tudi izobraževalni program za pridobitev poklica frizer.

Povezovalka programa Ana Žvorc je ves čas držala vse niti v svojih rokah. Direktor Akorda Miro Suša pa je povedal, da slovenski frizerji podobne prireditve, ki pa jih pri nas ni veliko, zelo radi obiskujejo, saj jim tako ni treba iti ravno na aprilski Cosmo Prof v italijansko Bologna, kateremu pa se dosti njih vseeno ne odpove. Predvsem pa naši frizerji pogrešajo organiziranih tekmovanj na ravni države, preko katerih bi lahko prišli tudi na mednarodna tekmovanja, kjer slovenskih mojstrov

ni bilo že vse od osamosvojitve. In s kakšnimi vtisi so iz popoldanske modne prireditve odhajali "navadni" obiskovalci?

"Bilo je zanimivo, predvsem pa povsem drugače kot na ostalih podobnih revijah. Moderno, za mlade. Zato mi je bilo zelo všeč. Sama od vidnega še ne bom mogla nič uporabiti zase, ker imam prekratke lase. Ko mi bodo zrasli, se bom pa zagotovo spomnila tukajšnjih pričesk. Če prej ne, za poroko," je povedala 18-letna Maja Malus iz Brežic.

Na koncu dodajmo še to, da je bilo med številnimi slovenskimi frizerji videti še najmanj tistih iz Brežic in da so se navzoči imeli zelo prijetno tudi po prireditvi. Na prvem frizerskem pikniku pri Hervolu v Bukošku.

ERNEST SEČEN

NA DELU "STARI MAČKI"

NOVO MESTO - Pred dvema vikendoma je bilo vlomljeno v Dolenjsko trgovino v Ločni. Novomeški policisti in kriminalisti so ugotovili, da so bili na delu njihovi stari znanci: Mičo S., Franci M. in mladoletni M. I. Odnegli so 2.850 zavojčkov cigaret, s čimer so trgovino oškodovali za 900 tisočakov.

Halo, tukaj je bralec Dolenjca

Delavci semiške Iskre niso smeli na protestni shod v Ljubljano - Na čigavi strani je sindikat? - Prizadetim delavcem Novoteksa ni za golaž, ampak za pozornost

Zadnje telefonsko dežurstvo je bilo za razliko od prejšnjih bolj tiho in mirno. Sta se pa zato lahko dežurni in delavka iz semiške Iskre pogovarjala dalj časa in bolj podrobno. "Zaposleni v semiški Iskri se nismo smeli udeležiti protestnega shoda, ki ga je naš sindikat pripravil v Ljubljani, češ da je veliko dela. Za poln avtobus nas je bilo, ki bi radi šli na shod. Dovolili so dvema delavkama, v Ljubljano pa je šla le ena. Ampak naj vejo, da smo bili mi, ki so nam preperečili udeležbo na protestnem shodu, v mislih z našimi sotripini. V Iskri imamo res veliko dela, delamo noč in dan, in to za borih 40 tisočakov. Danes so taki časi, da se delodajalci vse bolj šopirijo in delajo, kar se jim zahoče, delavec pa nima nobenih pravic. Mi bi res imeli za kaj stavkat! Vodilni imajo vsega dovolj in preveč, delavci pa delamo le za plačevanje položnic. Žal je v semiški Iskri sindikat na strani vodstva." Semiško delavko zelo moti tudi to, da ona po 15 letih delovne dobe dobi za trdo delo 40

jurjev na mesec, romske družine pa za nedelo in pohajkovanje po 70 tisočakov. "Moj mož je tudi brez službe, ne dobi nič, s svojo mizerno plačo pa moram preživljati družino in še vlagati v kmetijo. Potem pa ne samo da se ne smem udeležiti protestnega shoda, niti dopusta ne smem vzeti za trgatev. Moje grozdje lahko zginej!"

Štefka Kranjčič pa se oglašja v imenu mnogih prizadetih upoko-jencev Novoteksa na odgovor vodje pravne službe Novoteksa Tkanine gospej Mariji iz Metlike v prejšnjem "Haloju" v zvezi s proslavo Novoteksove 50-letnice in povabili nanjo. "Ta odgovor zavaja javnost," pravi Kranjčičeva. "Veliko nas je, ki smo v Novoteks prišli pred 50 leti in bili ob vseh dosedanjih jubilejih deležni pozornosti in se v večini upokojili s polno delovno dobo. Jaz sem delala v proizvodnji celih 35 let, pa nisem dobila vabila na proslavo, tako kot mnogo drugih upokojencev ne. A nam ni za golaž, saj kljub majhni pokojnini za to še imamo, pač pa nam je za pozornost. Povabilo na srečanje bi nam veliko pomnilo, saj smo Novoteks gradili mi, in to z odrekanjem in udarniškim delom. Gospoda Jakliča bi še vprašala, komu pripada beneficirana delovna doba v tekstilni stroki. Delala

sem v dveh, treh, tudi štirih izmenah, a mi o benefikaciji ni nič znano. V pogovoru z nekaterimi upokojenci sem slišala, da to pripada le tistim, ki so šli v pokoj predčasno. Ali zakon res tako določa?" A. B.

VELIKANSKA PESA IN KOREN - Pri Kirnovih iz Goriške vasi pri Škocjanu, ki imajo le nekaj malega obdelovalne zemlje, da si pridelajo nekaj hrane za prašiča, sta letos pesa in koren tako bogato obrodila kot še nikoli doslej. Tako da so sedaj v zadregi, saj jo en prašiček ne bo mogel pojesti. Največji pesi - najtežja je imela več kot 7 kilogramov - in koren, težak skoraj 2,5 kg, sta prinesla pokazat v uredništvo oče Martin in njegov sin, prav tako Martin. Povedala pa sta, da je za tako debelo peso zaslužna žena oz. mama Marija, ki je njivo obdelovala. (Foto: J. Dornič)

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z brahici. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa le opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Priluhnilni vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki (068) 323-606 vas čakamo vsak četrtek med 18. in 19. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno priluhnil.

KANADČANI V ČRNOMLJU

ČRNOMELJ - V Mladinskem kulturnem klubu bo v soboto, 4. oktobra, ob 21. uri gostoval kanadski trio Zolty Cracker z izvirno glasbeno mešanico art rocka, punka, popa in ameriške tradicionalne glasbe. Za uvod v koncertni večer bo poskrbela kanadska pianistka in bobnarka Jen Pachec z izvedbo lastnih skladb.

ARS RAMOVŠ

Po velikem letošnjem uspehu Vas z današnjim dnem pričakuje 3300 vstopnic II. Festivala Brežice 1998 po ekonomskih in ljubiteljskih cenah. Do konca oktobra še zbiramo naročila za zgoščenko letšnjega festivala, julija 1998 pa se že sedaj veselimo skupaj z Vami.

(061) 125 33 66

FRIZERJI IN PRIČESKE - Moda pri laseh in pričeskah res ne pozna meja, kar so dokazali na Čatežu ob Savi tudi mariborski frizerji s frizurami, kot jih imajo mladi na gornji fotografiji. (Foto: E. S.)

V ŠPANJI Odstrelili KOČEVSKO MEDVEDKO

KOČEVJE, PARIZ - Poročali smo, da pred dobrim letom v francoske Pireneje pripeljali s Kočevskega medvedko, ki so jo krstili za Melbo. To je bil začetek naseljavanja medvedov na to območje, in to kar uspešen, saj je Melba povrgla tri mladiče, ki pa so zdaj že sirote, saj so jim mamo odstrleli 27. septembra, tako rekoč na sam svetovni dan turizma. Ironija pa je v tem, da so kočevske medvede začeli tam naseljovati (doslej so naselili tri) zato, da bi privabili radevodne turiste. P-c

- Najlepši okras ženske sta njen molk in njena skromnost. (Evrpid)
- Bo homo sapiens umrl, tako kot so nekoč dinozavri? Čisto mogoče. Možnosti so velike. (Koberl)

RAZSTAVA GOB NA MIRNOPEŠKI ŠOLI

NOVO MESTO - Gobarško društvo Novo mesto bo 3. in 4. oktobra pripravilo razstavo gob v prostorih osnovne šole Mirna Peč. Razstava bo odprta vsak dan od 8. do 18. ure.

Vsaka teden ena

Iz zbirke anekdot Slavka Klančičarja

Zajtrk

Prvo delo, ki sem ga kot pripravnik najprej opravljal, je bilo odkazilo drevja za posek. Že na vse zgodaj sva se zaradi tega s takratnim logarjem Tonomtom Vlašičem zglasila pri nekem kmetu.

"Bosta kaj 'frustkala'?" naju vpraša gospodar.

"Za hip sem pomislil, da to zaradi našega dela najbrž ne bo čisto prav. Tone pa me je prehitel: 'Pa res ne bi škodilo.'"

Tisti dan sem bil še tešč. V torbi sem imel le konzervo za malico. Skodelica toplega mleka in kos domačega kruha bi se mi kar prilegel. Še sam sem sedel za mizo.

Kmet pa je pred naju postavljal dva kozarčka in steklenico žganja ter nama natočil do vrha. Tone je kozarček v dušku izpraznil, se malo nakremžil in dahnil: "Uh."

Gostitelj je to razumel kot poklon.

Še sam sem z roko napravil isto kretnjo, a bi me kmalu zadušilo. Nikjer ne kuhajo tako močnega sadjevca kot v Topliški dolini.